

สุทธิปริทัศน์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕๑ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ ISSN 0857-2670

- ☐ การปกป้องรายได้จากการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร
- ☐ บริการจัดส่งถึงบ้าน : การจัดจำหน่ายยุคใหม่
- ☐ ผลตอบแทนและต้นทุนของการจัดหาระบบ ISO 9000 ในประเทศไทย
- ☐ คุณภาพกำไรของธุรกิจ
- ☐ การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร
- ☐ การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติในยุคโลกไร้พรมแดน
- ☐ ระบบประกันเงินฝาก
- ☐ เทคโนโลยีสารสนเทศ : สิ่งท้าทายของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21
- ☐ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามวัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร
- ☐ พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ☐ ศิลธรรมและจริยธรรม : วิธีการทางจริยศาสตร์
- ☐ แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 2 บ้านทรงอเมริกัน)
- ☐ การจัดลำดับแบบ เอ็มบีบีเอส ในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลล์ลาร์
- ☐ การรวมกันของพรรคการเมืองเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในสภาจะก่อให้เกิดเสถียรภาพการรัฐสภา หรือไม่
- ☐ โครงข่ายประสาทเทียมแบบพรัยซ์ฮอปสำหรับจำแนกข้อมูลจากภาพถ่ายทางอากาศหลายความถี่
- ☐ การใช้บริการสารสนเทศบนเว็บบอร์ดเว็บไซต์เว็บบอร์ดสารสนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ อวพันธ์
รองศาสตราจารย์ยุพธนา ชวรมเจริญ
ดร.อดิสร่า พงศ์ยี่ห่อ

ดร.พงศ์ ฉิมปีอำรุงกุล
เกตุลดา รัชฎาภิษฐ์กุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนะใจ เดชวิทยาว

กันยา หลิมประเสริฐ
วราวุฒิ บริสุทธิ์
ปราวณี ต้นตยานบุตร

พงษ์กัญญา แก้วโกศล

วันวร จงบุญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเกะ บุนนาค

กิตติศักดิ์ สวัสดิ์และคณะ

มจญู คงเมือง

ณรงค์เดช กิระพิทยานนท์

พรพิศ ฤกษ์ธัม

สุ ท ธิ ป ริ ท ั ศ น์

ปีที่ 16 ฉบับที่ 50 กันยายน - ธันวาคม 2545 ISSN 0857 - 2670 ราคา 40 บาท

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยสุรศักดิ์มนตรี
110/1-4 ถนนประชาธิปไตย แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ 10210
โทร. 02-954-7300
(อัตราค่า 30 บาทต่อฉบับ) ต่อ 323
โทรสาร 02-9547910

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ
2. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารวิชาการ
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เสนอผลการค้นคว้าและวิจัย
4. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ และนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงาน
5. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสสุ
ดร. เลิศลักษณ์ ส.บุญพัฒน์
อาจารย์สมศรี อัครพัฒน์
ม.ร.ว. รมณีนันท์ ทวีภิรมย์
คณบดีทุกคณะ

บรรณาธิการ : ผู้พิมพ์และโฆษณา
รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย นิตยาบุตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ วัฒนอักษร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก บุญบาท
อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม
อาจารย์ ดร.อติลา พงษ์ยี่หว้า
อาจารย์เอกสุตา วิชาวิชัยกุล
อาจารย์สมชัย นันทารักษ์
อาจารย์บุญมล กบอมพวงยี่หว้า
อาจารย์บงการ ทอมนาน
อาจารย์ชลธิ มาตามดี
อาจารย์อรุณา นีเอสุวรรณ
อาจารย์ณัฐสิทธิ์ พุฒิวินัยกุล
อาจารย์ปรีชาภรณ์ เมื่อกอง
นางสาวสมศิริ ชีระภาพ

ออกแบบรูปเล่ม-จัดหน้า

นางสาววิมลรัตน์ ทองปลาด
นางสาวปิณฑกรณ์ เสือแก้ว

กำหนดออก

ราย 4 เดือน

จัดจำหน่าย

ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยสุรศักดิ์มนตรี
โทร. 02-954-7300 ต่อ 125

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุรศักดิ์มนตรี
โทร. 02-954-7300 ต่อ 540

สารบัญ

C O N T E N T S

1. การปกป้องรายได้จากการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร
Income Protection from Agricultural Production by Farmers.
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ อรพินท์ Assoc. Prof. Dr. Sompong Orapin..... 10
2. บริการจัดส่งถึงบ้าน : การจัดจำหน่ายยุคใหม่
Home Delivery Service : Modern P-Place.
รองศาสตราจารย์ ยุทธนา ธรรมเจริญ AssoL.Prof. Yuthana Thamcharaen..... 22
3. ผลตอบแทนและต้นทุนของการจัดทำระบบ ISO 9000 ในประเทศไทย
Benifits and Implementation Costs of ISO 9000 in Thailand.
ดร.อดิลา พงศ์ยี่หล้า Dr. Adilla Pongyeela..... 30
4. คุณภาพกำไรของธุรกิจ
Business Profit Quality.
สรรพพงศ์ ลิ้มปิ่นดำรงกุล Sanpong Limthamrongkul..... 37
5. การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนใน
กรุงเทพมหานคร
A Study of Psychological Factors and Social Background Influencing English Learning
Achievement of First-Year Engineering Students at Private Universities in
Bangkok Metropolis.
เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล Kedsuda Ratchadawisitkul..... 40

สารบัญ

C O N T E N T S

6. การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติในยุคโลก
ไร้พรมแดน
A Comparative Study of the Human Resource Management Vision Between Thai and Foreign
Private Sectors in the Age of Globalization.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชวิทย์พร Asst. Prof. Chanajai Dechwittayaporn..... 46
7. ระบบประกันเงินฝาก
Federal Deposit Insurance System.
กัญญา หลิมประเสริฐ Kanya Limprasert..... 49
8. เทคโนโลยีสารสนเทศ : สิ่งท้าทายของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21
Information Technology : The New Challenge for Thailand in the 21st Century.
วรวิทย์ บริสุทธิ์ Varavut Borisuth..... 53
9. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร
An Assessment of the Cultural Management Outcomes According to the Policy of the National
Culture Commission Office of the Cultural Center, Bangkok Metropolis.
ปราณี ดันตยานุบุตร Pranee Tantayanubutr..... 60
10. พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
The Translation Ability of King Rama VI.
พงษ์กัญญา มั่นโกศล Pongkanyo Mankosol..... 70
11. ศีลธรรมและจริยธรรม : วิธีการทางจริยศาสตร์
Moral and Morality : A Method of Ethics.
วันวรร จະนุ Warivorn Janu..... 77

สารบัญ

C O N T E N T S

12. แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 2 บ้านทรงอเมริกัน)
Energy-Saving Houses in Thailand. (Part II : American-Style House)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุนนาค Asst. Dr. Tika Bunnag..... 86
13. การจัดลำดับแบบ เอ็มบีพีเอส ในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่
เซลลูลาร์
MBPS Queuing Scheme in the Handover Process of a Cellular Mobile System.
กิตติศักดิ์ ลำดีและคณะ Kittisak Lumdee, et al..... 91
14. การรวมกันของพรรคการเมืองเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในสภาจะก่อให้เกิดเผด็จการรัฐสภา
หรือไม่
Is the Majority of Political Party Coalition the Absolute Power in the House of Representatives?
ผจญ คงเมือง Pajon Kongmuang..... 99
15. A Feed Forward Neural Network for Classifying Information from Lands at Multi-Spectral
Scanner (MSS) Imagery.
โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับสำหรับจำแนกข้อมูลจากภาพถ่ายทางอากาศ
หลายความถี่
ณรงค์เดช กীরติพรานนท์ Narongdech Keeratipranon..... 106
16. การใช้บริการสารสนเทศบนเว็สไวด์เว็บศูนย์สารสนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัย
สุรกิจบัณฑิตย
The Usage of Information Services on the World Wide Web by Dhurakijpundit University
Students.
พรพิศ อุปถัมภ์ Pompit Upathum..... 113

สาร : สิ่งเข้ปบทุกความ

1. การปกป้องรายได้จากการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร / สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม
บทความนี้นำเสนอมาตรการสำหรับประเทศด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนากับประเทศที่พัฒนาแล้วในด้านการเกษตร ฯลฯ
2. บริการจัดส่งถึงบ้าน : การจัดจำหน่ายยุคใหม่ / รองศาสตราจารย์ยุทธนา ธรรมเจริญ
Delivery หมายถึง การจัดส่งผลิตภัณฑ์ถึงที่เพื่อบริการผู้บริโภคให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด โดยใช้ระบบฐานข้อมูลและช่องทางการจัดจำหน่ายสมัยใหม่
3. ผลตอบแทนและต้นทุนของการจัดทำระบบ ISO 9000 ในประเทศไทย /
ดร.อดิสรุฒ พงศ์ชัยหล้า
ผลการวิจัยพบว่าบริษัทที่ได้รับใบรับรอง ISO 9000 จะได้รับผลประโยชน์มากในด้านการจัดการภายในบริษัท รองลงมาคือลูกค้า แต่จะได้รับประโยชน์น้อยทางด้านการเงิน ส่วนทางด้านนวัตกรรมไม่ส่งผล
4. คุณภาพกำไรของธุรกิจ / สรรพพงศ์ ลิ้มปิธำรกุล
เป็นบทความที่นำเสนอหลักการต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้ดำเนินการบริหารธุรกิจด้านการเงินใช้เป็นหลัก พิจารณา คัดเลือกการลงทุนดำเนินการทางธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรของกิจการที่ประกาศผลการดำเนินงานออกมาเป็นที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพดีในระยะยาว
5. การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร / เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล
การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ และวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การปรับปรุงเทคนิควิธีการสอน ตลอดจนการจัดหาตำราแบบเรียนและวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และภูมิหลังทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษมีปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และภูมิหลังทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส า ร : ส ี ง เ ข พ บ ท ก ว า ม

6. การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติในยุคโลก

ไร้พรหมแดน / ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนะใจ เดชวิทยาพร

เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติ โดยการค้นคว้ารวบรวมเทคนิควิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ทั้งในส่วนของที่มีผู้ถือหุ้นชาวไทยและต่างชาติ เพื่อเรียบเรียงสังเคราะห์ประสบการณ์ที่ดีเลิศเหล่านั้นให้เป็นระเบียบวิธีมาตรฐาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติ

7. พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว /

พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล

บทความนี้กล่าวถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยศึกษาจากพระราชนิพนธ์ เรื่อง เวณิสวานิช ตามใจท่าน และโรมีโอและจูเลียต ซึ่งทรงแปลจากละครของ WILLIAM SHAKESPEARE พระราชนิพนธ์แปลดังกล่าวทำให้เห็นถึงวิธีการแปลของพระองค์ คือทรงแปลโดยรักษาด้านลักษณะและเนื้อหาให้ใกล้เคียงภาษาดั้งเดิมมากที่สุด และมีความไพเราะตามแบบฉันทลักษณ์ไทย ผลงานแปลของพระองค์จึงเป็นผลงานที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการแปลในปัจจุบัน

8. ศิลธรรมและจริยธรรม : วิธีการทางจริยศาสตร์ / วันวร จະนุ

วิธีคิดแบบจริยศาสตร์ มีวิธีคิดแบบปรัชญาที่มีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล มีสมอง มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความอดทนและรู้จักการรอคอย เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จในชีวิต

9. แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 2 บ้านทรงอเมริกัน) /

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ติ๊กะ บุญนาค

การรู้จักปรับปรุง ตัดแปลงบ้านของชาวยุโรปให้เหมาะสมกับสภาพของภูมิอากาศของประเทศไทย

10. การจัดลำดับแบบ เอ็มบีทีเอส ในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่

เชลลูสาร์ / กิตติศักดิ์ ลำดีและคณะ

เสนอผลการจำลองแบบการจัดลำดับแบบ MBPS นำค่าที่ได้จากการทดสอบแบบจำลองไปเปรียบเทียบกับ การจัดลำดับแบบ FIFO ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เชลลูสาร์

ส า ร : สั ง เ ข พ บ ก ว า ม

11. การรวมกันของพรรคการเมืองเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในสภาจะก่อให้เกิดเผด็จการรัฐสภาหรือไม่ / ผจก. คงเมือง

การเมืองไทยปัจจุบันปรากฏว่า มีพรรคการเมืองพรรคเดียวได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในการเมืองไทย อีกทั้งต่อมาพรรคการเมืองพรรคอื่นยังได้ยุบพรรคมารวมเพิ่มขึ้นอีก ปัญหาที่น่าพิจารณาคือการที่พรรคการเมืองมีจำนวนเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดในสภาและยังเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ ทำให้สามารถควบคุมได้ทั้งฝ่ายรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ จะทำให้เกิดสภาพที่กุมอำนาจหรือกระทำการใดๆ ได้โดยเบ็ดเสร็จเด็ดขาดหรือไม่และจะแก้ปัญหาอันนั้นได้อย่างไร

12. ระบบประกันเงินฝาก / กันยา หลิมประเสริฐ

นับจากนี้ต่อไปอีก 3-4 ปี เราคงต้องให้ความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับการนำเงินออมไปฝากกับสถาบันการเงินต่างๆ ในประเทศ โดยพิจารณาเลือกสรรสถาบันการเงิน จำนวนวงเงินฝากและอัตราผลตอบแทนเพื่อเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ซึ่งจะนำระบบประกันเงินฝากแบบวงเงินจำกัดมาใช้ในการพัฒนาระบบสถาบันของประเทศ ให้พัฒนาไปได้ภายใต้กลไกตลาด

13. เทคโนโลยีสารสนเทศ : สิ่งท้าทายของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 / วราวุฒิ บริสุทธิ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยที่กำลังเผชิญรูปแบบของการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ทั้งในระดับ บุคคล องค์กรธุรกิจและระดับระหว่างประเทศ 5 ประเด็นที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศไทย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องด้าน IT เชิงธุรกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศให้ทันสมัยและมีคุณภาพ โดยเฉพาะภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือกันส่งเสริมงานวิจัยให้มีปริมาณและคุณภาพมากขึ้น เพราะการศึกษาคือหัวใจในการที่จะผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ

ส า ร : ส ิง เ ข พ บ ก ล ว า ม

14. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร / ปรานี ตันตยานุบุตร

ในการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมต่างๆ นอกจากจะต้องเข้าใจถึงขอบข่ายธรรมชาติของงานวัฒนธรรมแล้ว ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติด้วยว่าโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินงานไปนั้นสอดคล้องมากน้อยเพียงไร เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและสังคมส่วนรวมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

15. โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับสำหรับจำแนกข้อมูลจากภาพถ่ายทางอากาศหลายความถี่ / ณรงค์เดช กิรติพรานนท์

บทความนี้ได้ศึกษาถึงการใช้โครงข่ายประสาทเทียมในหลายโครงสร้าง เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจำแนกข้อมูลสำหรับแต่ละโครงข่าย ผลการศึกษาพบว่าสำหรับชุดข้อมูลเพื่อทดสอบจำนวน

16. การใช้บริการสารสนเทศบนเวปไซด์เว็บบุคลากรและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ / พรพิศ อุปถัมภ์

การศึกษาการใช้บริการสารสนเทศบนเวปไซด์เว็บบุคลากรและหอสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในด้านวัตถุประสงค์ วิธีการเข้าถึงความถี่ และประเภทของบริการสารสนเทศที่ใช้ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสารสนเทศบนเวปไซด์เว็บบุคลากรและหอสมุด

บรรณาธิการแถลง

วารสารสุทธิปริทัศน์ที่ท่านถืออยู่นี้เป็นวารสารฯ ฉบับที่ 50 ปีที่ 16 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ ตลอดจนเป็นเวทีให้นักวิชาการ นักวิจัยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เผยแพร่ผลงานเป็นบริการแก่สังคมและประชาชนโดยทั่วไป

ในวารสารฯ ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความที่น่าสนใจ จำนวน 16 เรื่อง อาทิเช่น เรื่องการปกป้องรายได้จากการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ของรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ อรพินท์ เรื่องบริการจัดส่งถึงบ้าน : การจัดจำหน่ายยุคใหม่ ของรองศาสตราจารย์อุทตนา ธรรมเจริญ และเรื่องผลตอบแทนต้นทุนการจัดทำระบบ ISO 9000 ในประเทศไทยของ ดร.อดิสรณ์ พงษ์ยี่ห์ล่า

วารสารฯ ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์ด้านบทความจากท่านคณาจารย์และท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนความช่วยเหลือของกรรมการกองบรรณาธิการทุกท่าน ผมต้องขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำวารสารฯ ทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย หากวารสารฯ ฉบับนี้จะเป็นคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผมและคณะกรรมการกองบรรณาธิการขอขอบคุณความดีนี้ให้แก่ท่านอาจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ อดีตรองอธิการบดีผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยและเป็นผู้ริเริ่มให้มีการจัดทำวารสารสุทธิปริทัศน์ แต่หากมีข้อผิดพลาดประการใดผมและคณะกรรมการกองบรรณาธิการขออภัยขอรับข้อผิดพลาดทุกประการ

บรรณาธิการ

การปกป้องรายได้จากการผลิต ทางการเกษตรของเกษตรกร

รศ.ดร.สมพงษ์ อรพินท์

ปัจจุบันจะได้ยินคำกล่าวเสมอเกี่ยวกับคำว่า "การปฏิวัติเขียว" (Green Revolution) ของประเทศด้อยพัฒนา ที่ส่งสินค้าเกษตรประเภทอาหารออก การปฏิวัติเขียวหมายถึง การเพิ่มส่วนเกินของอาหารเป็นสินค้า ส่วนประเทศด้อยพัฒนาที่ต้องสั่งอาหารเข้าประเทศนั้น การปฏิวัติเขียวหมายถึง ความสามารถในการลดการสั่งอาหารเข้าหรือหุดอีกนัยหนึ่งก็คือการเพิ่มอัตราการผลิตเองในต้นอาหารนั่นเอง¹ ผลของความสำเร็จในการปฏิวัติเขียวนั้น จะทำให้ปริมาณอาหารทั้งหมดที่ผลิตได้เพิ่มมากกว่าจำนวนอาหารที่ต้องการบริโภค ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้ระดับราคาสินค้าอาหารของโลกต่ำลงได้ ถ้าหากว่าประเทศพัฒนาส่วนมาก² พยายามรักษานโยบายเช่นปัจจุบันคือปกป้องการเกษตรภายในประเทศแล้วประเทศด้อยพัฒนาที่ส่งพืชอาหารออกจะประสบกับการได้รับราคาสินค้าเกษตรต่ำลงอย่างไม่ต้องสงสัย อันเนื่องมาจากการปฏิวัติเขียวนั่นเอง เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงผลเช่นนั้น ประเทศที่พัฒนาแล้วควรลดการผลิต

สินค้าประเภทอาหารลง เมื่อการปฏิวัติเขียวได้บังเกิดผลสำเร็จในประเทศด้อยพัฒนาต่างๆ แต่ก็มีปัญหาซึ่งประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการอย่างไรต่อไปเกี่ยวกับเรื่องนี้

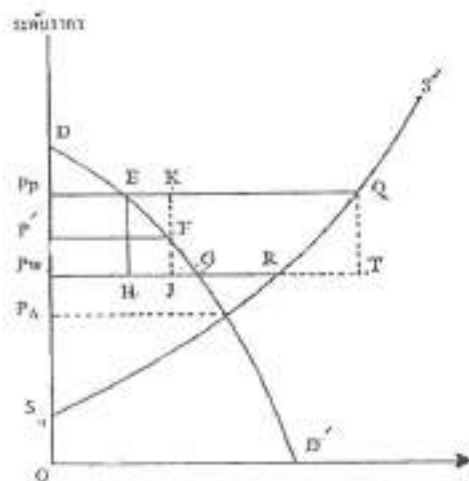
ถ้าหากประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนมากเลิกกฎเกณฑ์การปกป้องการเกษตรภายในประเทศ และลดราคาผู้ผลิตลงแล้ว การผลิตอาหารภายในประเทศเหล่านี้จะลดลงอย่างมากจนถึงระดับราคาตลาดโลก เหตุการณ์นี้จะเป็ประโยชน์ไม่เพียงแต่ประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาที่ส่งอาหารออกเท่านั้นแต่ประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถตัดค่าใช้จ่ายในการปกป้องการเกษตรภายในอีกด้วย ซึ่งเรื่องนี้จะได้กล่าวต่อไป อย่างไรก็ตามประโยชน์เช่นนี้เกิดแก่ชาติทั้งหมด ไม่ใช่แค่แต่ละกลุ่มในประเทศ กล่าวคือ ผู้บริโภคและรัฐบาลจะได้ประโยชน์ ในขณะที่ผู้ผลิต (กลีกร) อาจจะเสียประโยชน์และการต่อต้านอย่างรุนแรงของกลีกรที่เสียประโยชน์อันเนื่องจากการลดราคาสินค้าอาหารจะต้องเกิดขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย ดังนั้นข้อเสนอของนโยบายใดๆ

* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : Ph.D. (Agricultural Policy) Faculty of Agriculture, Kyoto University, Kyoto, Japan.

¹ อัตราการพึ่งตัวเอง (Self-sufficiency rate) หมายถึงจำนวนที่ผลิตได้ภายในประเทศหารด้วยจำนวนการบริโภคภายในประเทศ ในที่นี้ประเทศพัฒนาแล้วนั้น ให้หมายถึงประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงกว่า 4,000 ดอลลาร์ ต่อปีขึ้นไป ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ให้หมายถึงระดับรายได้ต่อหัวอยู่ระหว่าง 1,000-2,000 ดอลลาร์ต่อปี ส่วนประเทศด้อยพัฒนาให้หมายถึงประเทศที่มีรายได้ต่อหัวต่ำกว่า 500 ดอลลาร์

ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงเกี่ยวกับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ปัจจุบันเราควรพิจารณาว่า อะไรคือการปกป้องหรือกีดกันทางการเกษตร และทำไมจึงต้องมีสิ่งนั้น การปกป้องหรือกีดกันทางการเกษตรอาจหมายถึง การปกป้องการผลิตทางการเกษตรหรือปกป้องรายได้ของผู้ผลิต ไม่ให้ต่ำลงหรือทั้งสองอย่างนี้ อย่างไรก็ตาม ในหลาย ๆ กรณี จุดประสงค์ที่แท้จริงของนโยบายเกษตรปัจจุบันในประเทศที่พัฒนาแล้ว ก็คือการปกป้องรายได้ของเกษตรกรไม่ให้ต่ำลง การขยายการผลิตทางการเกษตรก็เป็นผลที่ไม่ต้องการของนโยบายเหล่านี้ นโยบายที่ปรารถนาจะเป็นสิ่งหนึ่งในหลาย ๆ สิ่ง ได้แก่ การลดราคาผู้ผลิตให้ต่ำลงพร้อมกับการลดการผลิตลงและตามด้วยมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยป้องกันการลดลงของราคาผู้ผลิตเพื่อไม่ให้เกษตรกรมีฐานะแย่ลง

รูปที่ 1 แสดงประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิม
จำนวนซื้อและขาย

การเสนอนโยบายบางอย่างที่จะแก้ไขปัญหานี้ที่กล่าวมาดังรูปที่ 1

ราคากลางโลกของสินค้าทางการเกษตรที่จะเกิดขึ้น ถ้าหากประเทศที่พัฒนาแล้ว ยอมรับนโยบายการค้าเสรี เราจะใช้คำว่า “ราคากลางโลกที่มีการค้าโดยเสรี” และจะยอมรับราคาคูณภาพในประเทศของสินค้าชนิดหนึ่ง ถ้าไม่มีการค้าระหว่างประเทศของสินค้าชนิดอื่น ๆ เกิดขึ้น ส่วนในประเทศคู่ค้าของโลกจะเรียกว่า “ราคาคูณภาพที่พึ่งตัวเองได้” (Autarky equilibrium price) สมมติว่าค่าขนส่งระหว่างประเทศไม่มี เพราะฉะนั้นทุกประเทศที่ยอมรับนโยบายการค้าเสรี การส่งออกและนำเข้าจะอยู่ที่ราคากลางโลก

ในรูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศหนึ่งมีราคาคูณภาพที่พึ่งตัวเองได้ของสินค้าเกษตรชนิดหนึ่ง คือ P_A อยู่ต่ำกว่าระดับตลาดโลกที่มีการค้าโดยเสรีกำหนดให้เป็น P_w ถ้าหากประเทศที่พัฒนาแล้วยอมรับนโยบายการค้าเสรีนั้น หมายความว่า ยอมรับราคากลางโลกที่มีการค้าโดยเสรี เส้นอุปทานของสินค้าในประเทศนั้นจะแสดงโดย $P_w R$ อุปสงค์ $P_w G$ และการส่งออกคือ GR เราจะเรียกประเทศนี้ว่าเป็น “ประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิม”

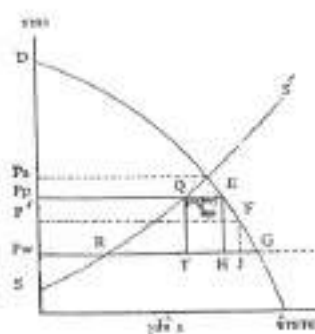
รูปที่ 2 และรูปที่ 3 แสดงให้เห็นถึงประเทศที่นำเข้าสินค้าเข้า ณ ระดับราคากลางโลกที่มีการค้าโดยเสรี (P_w) เพราะว่าราคาคูณภาพที่พึ่งตัวเองได้ (P_A) สูงกว่า P_w เราเรียกประเทศเหล่านั้นว่า “ประเทศผู้นำเข้าดั้งเดิม”

รูปที่ 1 นั้น เมื่อจุดดุลยภาพ G และ R ในประเทศบรรลุ อันเนื่องมาจากผลของนโยบายการค้าโดยเสรี ในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหมด ผู้บริโภคในประเทศนั้นจะได้รับสิ่งที่เรียกว่า ส่วนเกินของผู้บริโภค (Consumer's

* ถ้าประเทศหนึ่งมีเส้นอุปสงค์สำหรับสินค้า แต่ไม่มีเส้นอุปทาน ราคาอยู่ที่จุดตัดของเส้นอุปสงค์กับแกนตั้ง (Y-axis) จะได้ว่าราคาคูณภาพที่พึ่งตัวเอง อีกนัยหนึ่ง ถ้าประเทศหนึ่งมีเส้นอุปทานเส้นหนึ่งแต่ไม่มีเส้นอุปสงค์ จุดตัดระหว่างเส้นอุปทานกับแกน OY เป็นดุลยภาพที่พึ่งตัวเองได้

ในทุก ๆ รูปที่จะเสนอในที่นี้ กำหนดให้เส้นอุปทานแสดงจำนวนการผลิต (นั่นหมายความว่า การผลิตลงด้วยการบริโภค) และเส้นอุปสงค์แสดงจำนวนการซื้อของผู้บริโภค และสมมติว่าเส้นอุปทานมีค่าความลาดเป็นบวกและเส้นอุปสงค์มีค่าความลาดเป็นลบ

surplus) แสดงโดยพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ $\square DP_wG$ และผู้ผลิตจะได้รับส่วนเกินของผู้ผลิต (Producer's surplus) แสดงโดยพื้นที่ $\square P_wSR$ และสมมติว่าการกีดกันการเกษตรภายในประเทศ รัฐบาลของประเทศนั้นยอมรับมาตรการประกันราคาผู้ผลิต (PP) ซึ่งอยู่สูงกว่า P_w จำนวนอุปทานจะเพิ่มขึ้นจาก P_wR เป็น

รูปที่ 2

(2) จำนวนทั้งหมดของรายได้ของเกษตรกรอาจเพิ่มขึ้นเท่ากับสี่เหลี่ยมคางหมู $\square P_r P_w RQ$ บาท

อีกนัยหนึ่ง เราอาจพิจารณา 3 กรณีที่เกี่ยวข้องกับราคาของผู้บริโภค (P_c) ดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1-ก ให้ $P_r = P_c > P_w$

กรณีที่ 1-ข ให้ $P_r > P_c > P_w$

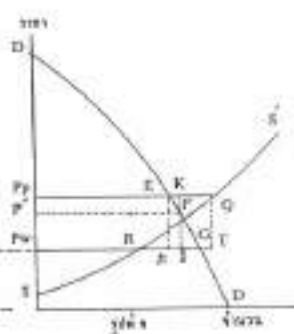
กรณีที่ 1-ค ให้ $P_r > P_c = P_w$

ในแต่ละกรณี เราจะตรวจสอบมาตรการของนโยบายที่นำมาซึ่งปัญหาและต้นทุนในการปกป้องการเกษตรภายในประเทศอีกด้วย

ในกรณีแรก 1-ก นั้น สถานการณ์อย่างไรที่ $P_r = P_c > P_w$ ที่เกิดขึ้นในประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิมสำหรับวัตถุประสงค์ในที่นี้ก็เพื่อนำเอานโยบายต่างๆ มาใช้ เช่น

$P_r Q$ หน่วย “การกีดกันการเกษตร” (Protection of agricultural production) เช่นเดียวกับ “การป้องกันรายได้ของเกษตรกร” เพราะว่าเป็นผลของการเพิ่มราคาของผู้ผลิต จึงทำให้

(1) อุปทานขยายเพิ่มขึ้นเป็น RT หน่วย และการผลิตอาจเพิ่มขึ้นด้วย และ

รูปที่ 3

(1) นโยบายภาษีหรือภาษีนำเข้า อัตราที่เรียกเก็บไม่ควรจะต่ำกว่า $P_r P_w$ บาท ยิ่งกว่านั้น

(2) การซื้อขายอย่างไม่จำกัดจำนวนโดยรัฐบาลเป็นสิ่งที่จำเป็น ณ ราคา $P_r (=P_c)$ และส่งพืชผลที่เหลือส่งออกเป็นจำนวน EQ_0 หน่วยในราคา P_w บาท

(3) ส่วนที่ขาดดุล $\square EHTQ$ ดังแสดงในรูปที่ 1 ควรจะรับผิดชอบโดยรัฐบาลในรูปของเงินอุดหนุนในการส่งออก เนื่องจากการสูญเสียของผู้บริโภค (หมายถึงการลดลงของส่วนเกินของผู้บริโภค (Consumer's surplus) แสดงโดยสี่เหลี่ยมคางหมู $P_r P_w GE$ แลประโยชน์ของผู้ผลิต (ส่วนที่เพิ่มขึ้นของส่วนเกินของผู้ผลิต) แสดงโดยสี่เหลี่ยม $P_r P_w RQ$ และรัฐบาลสูญเสียงบประมาณไป

¹ในกรณีนี้สมมติว่า ตลาดผลิตผลมีลักษณะแข่งขันโดยสมบูรณ์สำหรับแรงงานของเกษตรกรและครอบครัวและสำหรับทรัพยากรการผลิตอื่นๆ ที่เป็นของเขา รายได้เพิ่มขึ้นเพราะราคาผู้ผลิตเพิ่มจาก P_w เป็น P_r จึงเท่ากับพื้นที่ดังกล่าว

□EHTQ ดังนั้น ต้นทุนในการปกป้องผู้ผลิตและผู้บริโภคเท่ากับ ΔEHG กับ QRT ในกรณี 1-ก แสดงถึงการปกป้องทางการเกษตร ต้นทุนดังกล่าวจะต้องเป็นการต่อผู้บริโภคและผู้เสียภาษี

ในกรณี 1-ข นั้น กำหนดให้ $P_r > P_c (=OP') > P_w$ (P_r ก็คือราคาประกันของผู้ผลิต ส่วน P_c คือราคาของผู้บริโภค P_w คือราคาตลาดโลก) ดังได้สมมติมาแล้วว่าประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิมนั้นใช้มาตรการ

(1) เก็บภาษีหรือใช้ภาษีสั่งเข้าอัตราไม่ต่ำกว่า $P'P_w$

(2) รัฐบาลจะซื้อไม่จำกัดจำนวน ณ ระดับราคา P_r บาท และขาย ณ ระดับราคา P' บาท

(3) รัฐบาลส่งออกในราคา P_w บาท

ดังนั้น รัฐบาลจะประสบกับการขาดทุนเมื่อขายจำนวน $P'F$ หน่วยในระดับราคา P_c บาท ($=OP'$ บาท) ต่อเมตริกตัน ซึ่งต่ำกว่าราคาที่เราได้รับซื้อเมตริกตันละ P_r บาท ส่วนขาดทุนแสดงโดย $\square P_r P' FK$ บาท ส่วนขาดทุนที่รัฐบาลต้องแบกรับในการส่งออกจำนวน KQ เมตริกตัน ในระดับราคาตลาดโลก P_w เป็นเงินทั้งสิ้น $\square KJTQ$ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับผลของนโยบายการค้าโดยเสรีอย่างสมบูรณ์แล้ว ส่วนเกินของผู้บริโภคลดลงเท่ากับ $\square P'P_w GF$ และส่วนเกินของผู้ผลิตลดลงเท่ากับ $P_r P_w RQ$ บาท เพราะฉะนั้นต้นทุนในการปกป้องการเกษตรภายในประเทศทั้งหมด เท่ากับผลรวมของ ΔFJG บาท กับ ΔQRT บาท ต้นทุนในกรณีนี้น้อยกว่าต้นทุนในกรณีข้อ 1-ก เท่ากับ $\square EHJF$ บาท มาตรการทางนโยบายปกป้องการเกษตรภายในประเทศกรณี 1-ข จะให้ประสิทธิภาพมากกว่ากรณี 1-ก จำนวนส่งออกกรณี 1-ข ย่อมน้อยกว่ากรณี 1-ก เท่ากับ EK เมตริกตัน เนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้น เพราะฉะนั้น กรณี 1-ข จะเป็นที่ต้องการมากกว่ากรณี 1-ก สำหรับประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่ส่งออก

กรณีที่ 1-ค การปกป้องการเกษตรด้วยความสัมพันธ์ด้านราคาของ $P_r > P_c = P_w$ จะเข้ากรณีที่รัฐบาลจ่ายเงินชดเชยให้แก่เกษตรกร (Deficiency payment) ในอัตราที่เท่ากับส่วนแตกต่างระหว่างราคาผู้ผลิต (P_r) กับราคาตลาด ผลของนโยบายเช่นนี้ราคาผู้บริโภค (P_c) จะเท่ากับราคาตลาดโลก (P_w) และจำนวน GT เมตริกตัน (ดังแสดงในรูปที่ 1) เป็นจำนวนส่งออก ณ ระดับราคา P_w บาท เนื่องจากมูลค่ารวมของเงินชดเชย (ซึ่งก็คือ รัฐบาลขาดทุน) แสดงโดย $\square P_r P_w RQ$ บาท และส่วนเกินของผู้บริโภคแสดงโดย $\square P_r P_w GE$ บาท ต้นทุนในการปกป้องเท่ากับ ΔQRT บาท กรณีต้นทุนการปกป้องย่นน้อยที่สุดในบรรดากรณี 1-ก กับ 1-ข และ 1-ค ดังนั้น กรณี 1-ค จะให้ประสิทธิภาพมากที่สุดในการปกป้องการเกษตร ค่าใช้จ่ายชดเชยจะต้องตกอยู่กับผู้เสียภาษีส่วนเกินในการส่งออกอาจจะน้อยที่สุดในกรณีนี้ เนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศมีมากที่สุด ดังนั้นกรณี 1-ค จะเป็นกรณีที่นำปรารถนามากที่สุดสำหรับประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่ส่งออกอาหารเป็นสินค้าออก

เราจะเริ่มทดสอบการปกป้องการเกษตรในประเทศที่นำเข้าดั้งเดิม (Originally importing countries) บ้าง ความแตกต่างระหว่างรูปที่ 2 กับรูปที่ 3 นั้นไม่ว่าราคาประกันของผู้ผลิต (P_r) ของสินค้าเกษตรต่ำกว่าหรือสูงกว่าราคาตลาดโดยภาพที่พึ่งตัวเองได้ (P_A)

กรณีที่ 2-ก ราคาของสินค้ามีความสัมพันธ์ในแต่ละระดับดังนี้ $P_r = P_c > P_w$ ในรูปที่ 2 จะได้ผลสำเร็จก็โดยการเก็บภาษีสั่งเข้า หรือกำแพงภาษีโดยคิดอัตราภาษีเท่ากับ $P_r P_w$ บาท ต่อเมตริกตัน ในกรณีนี้ จำนวน QE เป็นจำนวนสั่งเข้าและรัฐบาลจะได้รับรายได้เท่ากับ $\square QTHE$ บาท จากกำแพงภาษีหรือภาษีขาเข้า ส่วนสูญเสียของผู้บริโภคแสดงโดย $\square P_r P_w GE$ บาท ส่วนได้รับประโยชน์ของผู้ผลิต คือ $\square P_r P_w TQ$ บาท และรัฐบาลได้รับประโยชน์เท่ากับ $\square QTHE$ (ดังแสดงในรูปที่ 2) ดังนั้น ต้นทุนในการ

ปกป้องการเกษตรจะเท่ากับผลรวมของ ΔQRT กับ ΔEHG

กรณี 2-ข เมื่อ $P_r > P_c (-OP') > P_w$ นำมาซึ่ง

(1) ภาษีเท่ากับอัตรา $P'P_w$ และ

(2) เงินอุดหนุนเท่ากับอัตรา P_rP' จำนวนสิ่งเข้าจะเท่ากับ TJ เมตริกตัน ซึ่งมากกว่า QE จำนวนสิ่งเข้ากรณี 2-ก ต้นทุนการปกป้องเท่ากับผลรวมของ ΔQRT กับ ΔEFG ซึ่งน้อยกว่ากรณี 1-ก⁶

กรณีที่ 2-ค เมื่อ $P_r > P_c = P_w$ โดยใช้เครื่องมือให้เงินอุดหนุนในอัตราเท่ากับ P_rP_w จำนวนสิ่งเข้าจะเท่ากับ TG ซึ่งมากที่สุด ในบรรดากรณี 2-ก, 2-ข และ 2-ค ต้นทุนในการปกป้องจะเท่ากับ ΔQRT และเป็นต้นทุนน้อยที่สุด ในบรรดา 3 กรณี ที่กล่าวแล้ว เพราะฉะนั้นกรณีที่ 1-ค จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด สำหรับเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและจะเป็นที่ปรารถนาสำหรับประเทศด้อยพัฒนาที่ส่งอาหารออกจำหน่ายต่างประเทศ

ต่อไปนี้จะได้พิจารณาถึงรูปที่ 3 ผลจากการประกันราคาของผู้ผลิตสูงขึ้น ประเทศผู้ส่งออกเกษตรดั้งเดิม อาจเปลี่ยนฐานะเป็นประเทศผู้ส่งออกอีกประเทศหนึ่งก็ได้ ดังรูปที่ 3 แสดงสิ่งที่เป็นไปได้ 3 กรณีด้วยกัน คือ

กรณี 3-ก ความสัมพันธ์ด้านราคาเป็นดังนี้ $P_r = P_c > P_w$ เป็นการยอมรับว่าเป็นมาตรการนโยบายอย่างเดียวกับกรณี 1-ก จำนวน EQ เป็นจำนวนที่ส่งออก ต้นทุนการปกป้องการเกษตรเท่ากับผลรวมของ ΔEHG และ ΔQRT

กรณี 3-ข เมื่อ $P_r > P_c (-OP') > P_w$ นำมาซึ่งมาตรการเช่นเดียวกับกรณี 1-ข ประเทศจะต้องส่งออก JT เมตริกตัน ณ ระดับราคาตลาดโลก (P_w) และรัฐบาลจะต้องแบกภาระขาดทุนเท่ากับ $\square KJTQ$ รัฐบาลขาดทุนทั้งหมดจะเท่ากับผลรวมของ $\square P_rP'FK$ และ $KJTQ$ ต้นทุนการปกป้องการเกษตรจะเท่ากับผลรวม ΔEFG และ ΔQRT กรณีของข้าวในประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันก็ตกอยู่ในกรณี 3-ข นี้

ในทางทฤษฎีอาจเป็นไปได้ว่า $P'F$ (แสดงในรูปที่ 3) อุปสงค์ ณ ราคาผู้บริโภค $P_c = OP'$ อาจใหญ่กว่า P_rQ ซึ่งเป็นอุปทาน ณ ราคาผู้ผลิต (P_r) ถ้าอุปสงค์มีความยืดหยุ่นมากพอ มาตรการเช่นเดียวกับกรณี 2-ข จะทำให้เกิด $P_r > P_c > P_w$ อย่างไรก็ตามกรณีเช่นนี้ ยากที่จะเกิดในโลกแห่งความเป็นจริง เพราะว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว อุปสงค์สำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญส่วนมากมีความยืดหยุ่นน้อย

กรณี 3-ค เมื่อ $P_r > P_c = P_w$ จะบรรลุได้ก็โดยใช้มาตรการเช่นเดียวกับกรณี 1-ค ตัวอย่างเช่น การใช้วิธีการจ่ายเงินอุดหนุนโดยใช้อัตราเท่ากับ P_rP_w ส่วนเกินที่ส่งออก ณ ระดับราคา P_w จะเท่ากับ GT ต้นทุนในการปกป้องจะเท่ากับ ΔQRT บรรดากรณี 3-ก, 3-ข และ 3-ค กรณีสุดท้ายให้ประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิม และเป็นที่ปรารถนามากที่สุดสำหรับประเทศด้อยพัฒนาที่ส่งอาหารเป็นสินค้าออก

⁶กรณีข้าวสาลีในประเทศญี่ปุ่นจะอยู่ในรูปที่ 2-ข นี้ ตัวอย่างเช่น คุณภาพสำหรับอุปทานอยู่ที่จุด Q ในขณะที่คุณภาพของอุปสงค์อยู่ที่ F ดังแสดงในรูปที่ 2 อย่างไรก็ตามนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกาเก็บภาษีและการจ่ายเงินอุดหนุน แต่ใช้วิธี (1) ชื่อโนราคา P_w อย่างไม่จำกัด โดยรัฐบาล (2) สิ่งเข้า ณ ระดับ P_w เท่านั้น โดยรัฐบาล จำนวนสิ่งเข้าโดยรัฐบาลเกือบเท่ากับ TJ และ (3) ภาษีอย่างไร้จำกัด ณ ราคา P' โดยรัฐบาลแต่ภาษีและจ่ายเงินอุดหนุนจะเสียต้นทุนน้อยกว่า แต่ได้ผลเหมือนกัน

⁷ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างกรณี 3-ข กับกรณีที่เป็จริงของข้าว ในประเทศญี่ปุ่นจะเป็นจริงเพียงว่ารัฐบาลสามารถเข้าเกี่ยวข้องกับการค้าข้าวระหว่างประเทศเท่านั้น

แต่ก็ยังมีความกรณีที่ $P_w G$ (ในรูปที่ 3) อุปสงค์ ณ ระดับราคา $P_c (=P_w)$ อาจเกิดขึ้นมีขนาดใหญ่กว่า $P_c Q$ ซึ่งเป็นอุปทาน ณ ระดับ P_c ในกรณีใช้มาตรการ เช่นเดียวกับกรณีที่ 2-ค จะทราบถึง $P_c > P_c = P_w$

ต่อไปนี้จะได้สรุปสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างแล้ว ในตารางต่อไปนี้ บรรดา 11 กรณีในตารางนั้น กรณี 1-ก, 2-ก และ 3-ก อาจเรียกว่า “การประกันราคาอย่างบริสุทธิ์” ส่วนกรณี 1-ข และ 3-ข-1 “ความแตกต่างของการประกันราคา” ส่วนกรณี 1-ค, 2-ค, 3-ค-1 และ 3-ค-2 เรียกว่า “การจ่ายเงินอุดหนุนอย่างบริสุทธิ์” (Pure deficiency payment) และกรณี 2-ข และ 3-ข 2 เป็นการประสมประสานระหว่าง “การประกันราคากับการจ่ายเงินอุดหนุน”⁸

การตรวจสอบมาตรฐานก่อนนั้น ราคาตลาดโลก ถูกกำหนดให้อยู่คงที่ แม้เมื่อประเทศที่พัฒนาแล้ว ยกยอราคาผู้ผลิตภายในเพื่อปกป้องการเกษตร

ของตนนั้น ในโลกแห่งความเป็นจริง การยกยอระดับราคาผู้ผลิตในประเทศหนึ่งจะเป็นเหตุให้ราคาตลาดโลกลดลง โดยผ่านการเพิ่มขึ้นในด้านการส่งออกหรือการลดลงของการนำเข้าโดยประเทศนั้น

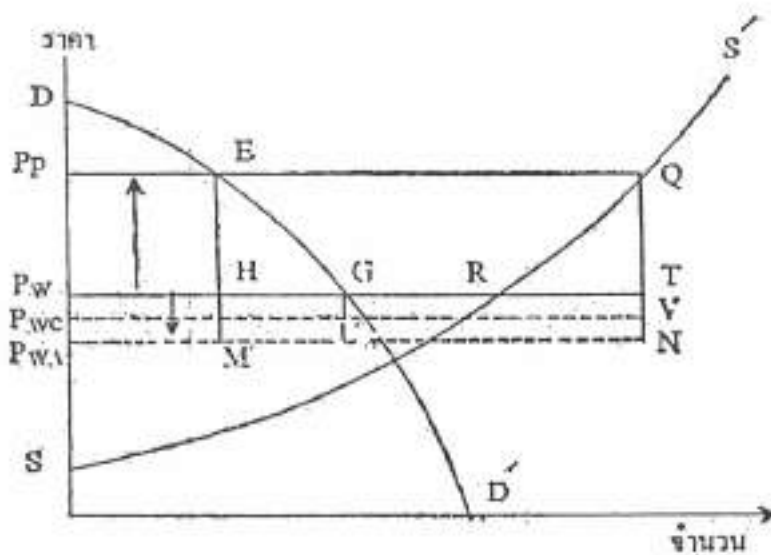
รูปต่อไปในรูปที่ 4 ก็คล้ายๆ กับรูปที่ 1 สมมติว่าประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศหนึ่งยกยอระดับราคาผู้ผลิตและราคาผู้บริโภคจาก P_w เป็น P_c โดยนโยบายประกันราคา (ในกรณีที่ 1-ก) และราคาตลาดโลกลดลงจาก P_w เป็น P_{wa} แล้ว ต้นทุนในการปกป้องแสดงโดยผลรวมของสามเหลี่ยม EHG กับ ΔQRT และ $\square HMNT$ อีกนัยหนึ่งสมมติว่า เมื่อประเทศหนึ่ง ยกยอระดับราคาผู้ผลิตจาก P_w เป็น P_c แต่ให้ราคาผู้บริโภคไม่เปลี่ยนแปลงยังคงอยู่ที่ P_w (กรณี 1-ค) และแล้วราคาตลาดโลกจะลดลงจาก P_w เป็น P_{wc} ราคา P_{wc} จะสูงกว่าราคา P_{wa} เพราะเป็นส่วนเกินในการส่งออก UV ในกรณีใช้เงินอุดหนุน

⁸ ในกรณีที่ประเทศที่พัฒนาโดยเจตนาจะคงรักษาค่าผู้ผลิตสำหรับผลผลิตทางการเกษตรเฉพาะอย่างที่อยู่สูงกว่าราคาตลาดโลก เราอาจจะยังไม่ทราบลักษณะของเส้นอุปสงค์และอุปทานของสินค้าที่แน่นอน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถ้ากำหนดโดยทั่วไปเกี่ยวกับจุดใหญ่ 3 จุด อาจเป็นไปได้ที่จะกำหนดกรณีเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งในตารางดังนี้ (1) ไม่ว่าประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิม หรือเป็นประเทศที่นำเข้าดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าใดสินค้าหนึ่ง (2) ไม่ว่า $P_c = P_c P_w$ หรือ $P_c > P_c = P_w$ (3) ไม่ว่าประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นประเทศที่นำเข้าหรือส่งออกสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งออกก็ตาม

สรุปมาตรการทางนโยบายประเภทต่าง ๆ

		มาตรการทางนโยบาย	
(1) ประเทศผู้ส่งออกดั้งเดิม $P_A > P_A$		กรณี (1-ก) $P_F = P_C > P_W$ $D < S$	(1) ภาษี เท่ากับ $P_F P_W$ (2) ซื้อและขายอย่างไม่จำกัด ณ ราคา $P_F (=P_C)$ โดยรัฐบาล (3) อุดหนุนการส่งออก = $P_F P_W$
$(P_F > P_W > P_A)$		กรณี (1-ข) $P_F > P_C > P_W$ $D < S$	(1) ภาษี $\geq P' P_W$ (2) ซื้ออย่างไม่จำกัด ณ ราคา P_F และขาย ณ ราคา P' โดยรัฐบาล และ (3) การให้เงินอุดหนุนเพื่อการส่งออก = $P_F P_W$
		กรณี (1-ค) $P_F > P_C = P_W$ $D < S$	การจ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาด $P_F P_A$
ประเทศผู้นำเข้าดั้งเดิม $P_A > P_W$	(2) $P_A > P_F$	(2-ก) $P_F = P_C > P_W$ $D > S$	ภาษี = $P_F P_W$
		(2-ข) $P_F > P_C > P_W$ $D > S$	(1) ภาษี = P' และ (2) จ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาด $P_F P$
	$(P_A > P_F > P_W)$	(2-ค) $P_F > P_C = P_W$ $D > S$	จ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาด = $P_F P_W$
	(3) $P_F > P_A$	(3-ก)	= (1-ก)
		(3-ข) $P_F > P_C > P_W$	3-ข-1; $D < S$ 3-ข-2; $D > S$ = (1-ข) = (2-ข)
	$P_F > P_A > P_W$	(3-ค) $P_F > P_C > P_W$	3-ค-1; $D < S$ 3-ค-2; $D > S$ = (1-ค) = (2-ค)

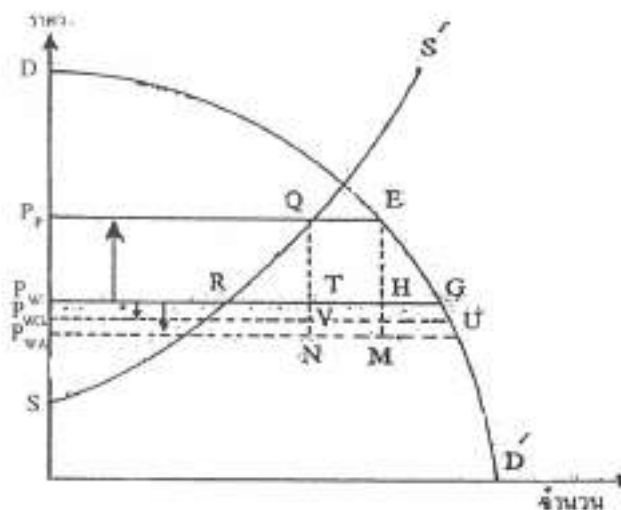
- P_A คือ ราคาดุลยภาพที่พึ่งตัวเองได้ (Autarky equilibrium price)
 P_W คือ ราคาสตลาดโลกที่มีการค้าโดยเสรี
 P_F คือ ราคาผู้ผลิต
 P_C คือ ราคาผู้บริโภค

รูปที่ 4

ส่วนขาด (Deficiency payment) จะน้อยกว่า ส่วนเกินที่ส่งออกในกรณีที่ใช้การประกันราคาคือ EQ หน่วย ต้นทุนในการปกป้องการเกษตร กรณีเงินอุดหนุน ส่วนขาดจะเท่ากับผลรวมของรูป ΔQRT กับ $\square GUVT$ ต้นทุนเหล่านี้จะน้อยกว่าต้นทุนที่ได้กลับมาแล้วกรณี การประกันราคาพืชผล เพราะฉะนั้น กรณีที่พิจารณา

ถึงการเปลี่ยนแปลงราคาตลาดโลก เช่นเดียวกัน อาจ สมมติให้ราคาตลาดโลกไม่เปลี่ยนแปลงแล้วการใช้ นโยบายเงินอุดหนุนส่วนขาดจะมีประสิทธิภาพมากกว่า และเป็นที่ปรารถนามากกว่าการใช้ นโยบายการประกัน ราคาสำหรับประเทศที่ด้อยพัฒนาที่ส่งสินค้าประเภท อาหารออกนอกประเทศ

รูปที่ 5

ในรูปที่ 5 นั้นเอามาจากรูปที่ 2 เมื่อราคาตลาดโลกต่ำลงจาก P_w เป็น P_{wA} เป็นผลของนโยบายประกันราคา ต้นทุนในการปกป้องแสดงโดยผลรวมของ ΔQRT กับ ΔEHG ลบด้วย $\square TNMH$ อีกนัยหนึ่ง ถ้าราคาตลาดโลกลดจาก P_w เป็น P_{wC} ($P_w > P_{wC} > P_{wA}$) เป็นผลของนโยบายเงินอุดหนุนส่วนขาด ต้นทุนการปกป้องโดยพื้นที่ ΔQRT ลบด้วย $\square TVUG$ เพราะฉะนั้น จึงเป็นการแน่นอนว่าการประกันราคาหรือการจ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาดอย่างไหนมีประสิทธิภาพมากกว่ากันในการใช้เป็นวิธีป้องกันการเกษตร แต่ถ้าราคาตลาดโลกลดลงจาก P_w เป็น P_{wC} และจาก P_w เป็น P_{wA} ทั้งสองประการนี้เปลี่ยนแปลงน้อยมาก ต้นทุนการปกป้องภายใต้เงินอุดหนุนส่วนขาดค่อนข้างจะน้อยกว่านโยบายประกันราคา ในกรณีรูปที่ 3 เมื่อเราพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในราคาตลาดโลกที่เกิดจากมาตรการต่างๆ กัน ต้นทุนการปกป้องด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาดอาจน้อยกว่าการประกันราคา

ในแต่ละกรณี การประกันราคาหรือการจ่ายเงินอุดหนุนส่วนขาดนั้น การเพิ่มราคาผู้ผลิตไม่เพียงแต่จะเพิ่มรายได้ของเกษตรกรเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มการผลิตสินค้าเกษตรอีกด้วยควบเท่าที่ลักษณะของเส้นอุปทานมีความลาดเป็นบวก ดังนั้นการยกระดับราคาผู้ผลิตหมายความว่า “เป็นการป้องกันรายได้ของเกษตรกร” อย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่งเป็นการ “ปกป้องการผลิตทางการเกษตร” อีกด้วย ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การยกระดับราคาผู้ผลิตในประเทศพัฒนาจะทำให้ราคาตลาดโลกของสินค้าประเภทนั้นลดลง จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศด้อยพัฒนาที่ส่งอาหารออกประสบกับการสูญเสีย แต่ประเทศด้อยพัฒนาที่ต้องส่งอาหารเข้าประเทศได้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามว่า

(1) ประเทศด้อยพัฒนาที่ต้องส่งสินค้าเข้า ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น พืชจำพวกธัญพืช เช่น

ข้าว ข้าวสาลีเป็นต้น ซึ่งอนาคตอันใกล้นี้ประโยชน์อันเกิดจากการผลิตผลการเกษตรดังกล่าวตกต่ำลงอาจจะยังไม่ปรากฏ

(2) ประเทศด้อยพัฒนาที่ส่งอาหารเข้าเหล่านี้ ไม่สามารถบรรลุอัตราพึ่งตัวเองสำหรับสินค้าดังกล่าวนี้แล้ว ประโยชน์จากการที่ราคาตลาดโลกของข้าวก็น่าดี ข้าวสาลีก็ลดลงจะมีอยู่น้อยมาก และยิ่งกว่านั้น จำนวนสิ่งเข้าก็จะน้อยลง ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติเขี้ยวมันเอง เพราะฉะนั้น ประเทศด้อยพัฒนาทั้งหมดจะได้รับความลำบากมากยิ่งขึ้น จากการทดลองของราคาตลาดโลกของข้าวหรือข้าวสาลี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นในด้านการส่งออกหรือลดการนำเข้าโดยประเทศที่พัฒนาแล้ว

เราสมมติต่อไปว่า หลังจาก 10 ปี การปฏิบัติเขี้ยวได้รับผลสำเร็จ ประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาส่งข้าวออกมีส่วนเกินของข้าวที่จะส่งออกมากกว่าแต่ก่อนและประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาปัจจุบันส่งข้าวเข้าประเทศใกล้ที่จะบรรลุการพึ่งตัวเองมากขึ้น ถ้าประเทศพัฒนาส่วนมากกำลังผลิตข้าวดำเนินการปกป้องการผลิตข้าวภายในประเทศ ราคาตลาดโลกของข้าวจะลดลงอย่างมาก และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่มีข้าวเหลือส่งออกมากจะไม่สามารถส่งออกได้ เพราะฉะนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ เราอาจตัดสินใจว่า “ประเทศที่พัฒนาแล้วที่ทำการผลิตข้าวหยุดปกป้องการผลิตข้าวภายในประเทศเสียดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประเทศที่ส่งออกดั้งเดิมดังแสดงโดยรูปที่ 1 ลดการส่งออกลงให้เหลือระดับ GR ในรูปนั้น ประเทศส่งข้าวเข้าดั้งเดิมในรูปที่ 2 เพิ่มการส่งข้าวเข้ามาเป็น RC เมตริกตัน และประเทศผู้ส่งเข้าดั้งเดิมของรูปที่ 3 เปลี่ยนจากประเทศผู้ส่งออกมาเป็นประเทศผู้รับเข้า

ในทางทฤษฎีเพื่อบรรลุสิ่งดังกล่าว ก็ควรจะลดราคาผู้ผลิตให้ต่ำลงมา หรือทั้งราคาผู้ผลิตกับราคาผู้บริโภคให้อยู่ในระดับเดียวกับราคาตลาดโลก (P_w) เสีย แต่การลดลงของราคาผู้ผลิตจะไปลดรายได้ของ

กลสิกรอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะฉะนั้น นโยบายที่จะลดราคาผู้ผลิตให้ต่ำลงง่าย ๆ นั้นจะไม่เพียงแต่ไม่เป็นที่ปรารถนาจากทัศนคติการกระจายรายได้เท่านั้น หากแต่จะมีผลที่เป็นไปได้อีกในทางการเมืองอีกด้วย ดังนั้น นโยบายราคามลพิษที่ปรารถนาสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว ก็คือการป้องกันรายได้จากกลสิกรโดยปราศจากการปกป้องการผลิตทางการเกษตร

ข้อเสนอนโยบายที่จะเสนอในที่นี้ก็คือ

(1) รัฐบาลไม่ควรเข้าแทรกแซงตลาดผลิตผลเกษตรและควรยอมรับการค้าโดยเสรีอย่างสมบูรณ์ เพื่อว่าระดับราคาผู้ผลิตเช่นเดียวกับราคาผู้บริโภคจะเท่ากับระดับราคาตลาดโลก ทางกลับกัน จะทำให้การผลิตลดลงและเพิ่มการบริโภคภายในประเทศมากขึ้นด้วย

(2) รัฐบาลควรจ่าย เงินอุดหนุนโดยตรงให้แก่กลสิกรเท่ากับ X คูณด้วย Y สำหรับปีปกติ โดยกำหนดให้ X คือ ส่วนแตกต่างระหว่างราคาผู้ผลิตที่สูงขึ้นตอนก่อนกับราคาตลาดโลก (ซึ่งจะได้ยกระดับไม่มากนักน้อยโดยการเปลี่ยนแปลงนโยบาย) และ Y ก็คือจำนวนการขายโดยกลสิกรแต่ละคนในปฏิฐาน

(3) ควรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลสิกรผู้ซึ่งเลิกทำฟาร์มหลังจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายในระยะเดียวกัน มาตรการนี้ไม่เพียงแต่จะลดการผลิตลงเท่านั้น แต่จะช่วยให้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของนโยบายเช่น การลดจำนวนฟาร์มลงเป็นต้น ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน

(4) อาจจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลสิกรก่อนระยะที่จะทำการตัดสินใจผลิตผลิตผลเกษตรสำหรับปีนั้น

ข้อเสนอนี้มุ่งตัดสินใจด้านการผลิตและปริมาณของสินค้าเกษตรของกลสิกรแต่ละคนการลดราคาผู้ผลิตลงเท่ากับราคาตลาดโลก จะนำไปสู่การลดลงด้านผลิตผลของกลสิกรทั้งหลาย อย่างไรก็ตามก็ดี ถ้ากลสิกรต้องการเขาก็จะสามารถมีรายได้เท่ากับรายได้ที่เสียไป ถ้าการจ่ายเงินอุดหนุนโดยตรงรวมอยู่ด้วย โดยผลิตจำนวนเท่ากับ

ในปฏิฐาน เพราะฉะนั้น กลสิกรจะมีฐานะสูงกว่าที่เคยเป็นอย่างน้อยในระหว่างที่จ่ายเงินอุดหนุน สิ่งนี้จะเพิ่มความเป็นไปได้ทางการเมืองในข้อเสนอดังกล่าว

มาตรการในด้านข้อเสนอที่จะเสนอนั้น จะปกป้องรายได้ของกลสิกร แต่ไม่ใช้การผลิตทางการเกษตรข้อเสนอเริ่มต้นในการปกป้องรายได้ของกลสิกรสำหรับเศรษฐกิจทั้งหมดจะเท่ากับศูนย์ เพราะว่า

(1) ยอมรับการค้าเสรีโดยสมบูรณ์ของผลิตผลในเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง และต้นทุนในการปกป้องการเกษตรซึ่งจะเกิดขึ้นภายใต้นโยบายใดๆ ที่ได้แสดงออกมาแล้วข้างต้นจะไม่ปรากฏอย่างสมบูรณ์

(2) การขาดทุนของรัฐบาลภายใต้ข้อเสนอนี้ ตัวอย่างเช่นจำนวนเงินอุดหนุน โดยตรงย่อมเท่ากับผลประโยชน์ของกลสิกรแล้ว ต้นทุนในการปกป้องจะไม่ปรากฏโดยสิ้นเชิง

จำนวนเงินอุดหนุนโดยตรงได้นำมาใช้บนพื้นฐานจำนวนการขายตอนก่อนของกลสิกรแต่ละคนซึ่งเท่ากับ $\sum p_p TQ$ บาท และทั้งหมดนั้นก็คือรายได้ของกลสิกร เพราะฉะนั้น จึงไม่มีต้นทุนปกป้องการเกษตรที่เกิดขึ้นใหม่ หรือต้นทุนการปกป้องรายได้ของกลสิกรสำหรับเศรษฐกิจทั้งหมดสามารถเกิดขึ้นได้โดยการจ่ายเงินอุดหนุนโดยตรง ดังนั้นนโยบายใหม่ตามข้อเสนอที่ผ่านมาจะให้ประโยชน์แก่ประเทศทั้งหมด

ยิ่งกว่านั้น เราได้ตรวจสอบผลของนโยบายใหม่ในเศรษฐกิจ เมื่อเงื่อนไขเริ่มต้น คือ กรณีที่ 1-ก ในตารางที่แสดงมาตอนก่อน อย่างไรก็ตามก็ดี แม้ว่าเงื่อนไขแรกเริ่มตกอยู่ในกรณีใดๆ ใน ตารางดังกล่าว การยอมรับข้อเสนอนโยบายดังกล่าวจะทำให้ต้นทุนของการผลิตไม่ปรากฏ ดังนั้น ข้อเสนอดังกล่าวนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศทั้งหมดและยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาที่ส่งอาหารออกโดยการยกระดับหรือป้องกันมิให้ราคาตลาดโลกของผลิตผลเกษตรลดลง

ยังมีบางกรณีที่ประเทศพัฒนาแล้วเป็นประเทศที่พึ่งเข้าดั้งเดิม แต่ในปัจจุบันกลับกลายเป็นประเทศ

จ่ายเงินอุดหนุนโดยตรง (ในการกำหนดระดับราคาประกันของผู้ผลิต ควรจะพิจารณาความจริงว่า ราคาผู้ผลิตลดลงจาก PP มาสู่ที่ PP1 ในประเทศพัฒนาขึ้น จะเป็นเหตุให้ราคาสลัดโลกสูงขึ้น ซึ่งทางกลับกัน จะทำให้อุปสงค์ภายในประเทศลดลงที่ราคาผู้บริโภค โดยเสรีซึ่งจะทำให้ราคาใกล้เคียงกับราคาสลัดโลกมากขึ้น)

ทั้งในกรณี (ก) และ (ข) เป็นนโยบายสำหรับการปกป้องรายได้ของเกษตรกรซึ่งจะควบคู่ไปกับการปกป้องการผลิตทางการเกษตร ทั้งสองอย่างมีอิทธิพลต่อประเทศอื่นๆ เนื่องจากการส่งออกของผลผลิตของประเทศที่เกี่ยวข้องจะไม่ปรากฏให้เห็นในแต่จะกรณี อีกนัยหนึ่งนโยบายที่ 1 และที่ 2 ย่อมมีผลแตกต่างกันในด้านการเกษตรของแต่ละประเทศที่ได้แสดงในรูปที่ 6 นั้น สิ่งที่แตกต่างกันหนึ่งก็คือ ต้นทุนในการปกป้องการเกษตรในกรณีที่ 1 แสดงโดย ΔZRC ซึ่งเล็กกว่ากรณีที่ 2 แสดงโดย ΔBRC เพราะฉะนั้น นโยบายที่ 1 จะดีกว่านโยบายที่ 2 เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในประเทศ อย่างไรก็ตามการที่ราคาสลัดโลกในนโยบายที่ 2 (P_{pi}) ย่อมสูงกว่าในกรณี 1 (P_A) นโยบายที่ 2 จะอ่อนกว่า เพราะฉะนั้นจะทำให้เกิดการกดดันทางการเมืองมีมากกว่ากรณีที่ 1

แม้ว่าข้อเสนอแนะทั้งสองซึ่งอ่อนกว่าที่กล่าวในตอนที่ 5 ที่มีอิทธิพลต่อการเกษตรภายในประเทศ อาจไม่ต้องการความกดดันทางการเมืองมากเท่าไรในโลกแห่งความเป็นจริงในปัจจุบัน แล้วมันเป็นจริงหรือไม่ในการเสนอแนะเช่นนั้น เรื่องนี้อาจจะไม่เกี่ยวข้องกัน แต่เหตุผลมีอยู่ว่า

(1) มันเป็นหน้าที่ของนักเศรษฐศาสตร์ที่จะสร้าง และเสนอข้อเสนอที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่ามาตรการที่เป็นอยู่ หรือมาตรการที่เสนออื่นๆ แม้ถ้าจะเป็นไปได้ในทางการเมืองของข้อเสนอใหม่ๆ ก็ดีเหมือนว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยในขั้นนี้

(2) เราอาจคิดนโยบายที่อ่อนกว่านโยบายที่ 2 ที่กำหนดราคาประกันของผู้ผลิตอยู่ระหว่าง P_p กับ P_{pi}

ในรูปที่ 6 ทำนองเดียวกัน ในกรณีที่เสนอในรูปที่ 1 กับรูปที่ 2 จะมีข้อเสนอแนะนโยบายที่อ่อนกว่าที่ได้กล่าวในตอนที่ 5 เพราะฉะนั้น ในเรื่องนี้จึงได้เสนอข้อเสนอต่างๆ ทั้งๆ ที่เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ แต่ก็พยายามเสนอราคาประกันของผู้ผลิตอยู่ระหว่าง P_p กับ P_{pi} ในรูปที่ 1 จนถึงรูปที่ 3 ราคายังสูงขึ้นสิ่งที่เป็นไปได้ทางการเมืองของข้อเสนอนี้ก็ยังมีมากขึ้น

(3) ที่เป็นไปได้ทางการเมืองของข้อเสนอที่ไม่ควรจะคงที่ ควรจะเปลี่ยนแปลงไปได้เพราะ

ก) สิ่งที่เป็นไปได้ทางการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป

ข) ข้อเสนอแนะนโยบายจะเป็นปัจจัยยุทธวิธีหนึ่งที่จะยกระดับความเป็นไปได้ของข้อเสนออื่น

ค) สมมติว่าประเทศต้องพัฒนาหรือกำลังพัฒนารวมกันและเสนอข้อเรียกร้องอย่างแข็งขันต่อประเทศพัฒนาแล้วอย่างเช่น สหรัฐอเมริกาหรือญี่ปุ่น ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยทฤษฎีดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ASEAN เป็นต้น ประเทศพัฒนาแล้วจะต้องถูกบังคับให้ร่วมมือไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างไม่ต้องสงสัย และอย่าลืมว่าโลกในปัจจุบันเป็นโลกแห่งการผันแปร ปัจจุบันประเทศในกลุ่มยุโรปรวม (European Common Market) พยายามปกป้องการนำเข้าสินค้าจากประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งในด้านภาษีและไม่ใช้ภาษีกีดกันทางการค้ารุนแรงมากขึ้น WTO ซึ่งเป็นองค์การการค้าโลกจัดตั้งขึ้นควรจะได้ทำหน้าที่ปกป้องประเทศกำลังพัฒนาจากการกีดกันทางการค้าของประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างจริงจัง

บทความในเรื่องนี้เป็นเพียงแค่ความคิดเห็นของผู้เขียน ย่อมมีผิดพลาดในทฤษฎี ซึ่งผู้เขียนคิดว่าเราทำสิ่งผิดๆ เพื่อทราบข้อผิดพลาดดีกว่าจะไม่ทำอะไรเสียเลย ข้อผิดพลาดทั้งหมดย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ผู้เดียว ข้อวิพากษ์วิจารณ์เป็นสิ่งที่ต้องการในที่นี้

บริการจัดส่งถึงบ้าน : การจัดจำหน่ายยุคใหม่

รศ.ยุทธนา ธรรมเจริญ

“ปูกระสันต์ถึงโกโนไพรพดุกษ์ ปูก็ปึกถึงโกโกก็มา” เป็นบทร่ายยกรองในนิลิตพระลอที่ KFC นำมาเป็นบทโฆษณาทางวิทยุที่คุ้นหูกันเป็นอย่างดี เพื่อดึงดูดถึงความสะดวกสบายในการสั่งซื้อ

ในปัจจุบันนักการตลาดพยายามทำการตลาดโดยมุ่งเน้นผู้บริโภคเป็นหลัก โดยปรับเปลี่ยน Marketing Mix จาก 4 P's ที่คุ้นเคยเป็น 4 C's ดังนี้

Product	→	Customer Solution
Price	→	Cost
Place	→	Convenience
Promotion	→	Communication

ในการนี้จะกล่าวถึงเฉพาะ P. Place ที่ปรับเปลี่ยนเป็น C. Convenience เน้นความสะดวกของลูกค้าในการจัดจำหน่าย โดยไม่จำเป็นต้องมีสถานที่ในการจัดจำหน่ายก็ได้ เพราะเป็นการจัดจำหน่ายให้ง่ายขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าเพียงแต่ลูกค้าโทรศัพท์มาสั่งเท่านั้นก็จะจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้ภายในเวลาอันรวดเร็วที่ลูกค้าต้องการ หรือที่เรียกว่า Delivery นั่นเอง

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในกรุงเทพฯ

มหานครเปลี่ยนไปอย่างมากต้องเร่งรีบทำธุรกิจการแข่งขันกับเวลาและทั้งนี้ยังต้องเผชิญกับสภาพการจราจรติดขัดเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันที่มีการแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การใช้บริการส่งอาหารถึงที่ (Delivery) จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันและขยายวงกว้างสู่ทุกกลุ่มของคนกรุงเทพฯ ที่มีกำลังซื้อเนื่องจากบริการดังกล่าวทำให้เกิดความประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการประกอบอาหารรับประทานด้วยตนเองหรือจะออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านตามวิธีชีวิตที่เคยดำเนินมา

ด้วยเหตุนี้ ร้านอาหารหรือผู้ที่ประกอบกิจการธุรกิจด้านอาหารทั้งตราสินค้าต่างประเทศและตราสินค้าท้องถิ่นจึงพัฒนาการนำกลยุทธ์ธุรกิจของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความต้องการบริโภคแบบใหม่ของคนกรุงเทพฯ ที่โดยส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมชอบความทันสมัย ต้องการความสะดวกสบายและความรวดเร็วทุกคนยินดีที่จะตัดสินใจใช้บริการแบบใหม่ คือ บริการส่งอาหารถึงที่ (Delivery)

บริการส่งอาหารถึงที่ เริ่มเข้ามาสนับสนุนรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่ปี 2535 ร้านพิซซ่าฮัทผู้นำบุกเบิกและสามารถสร้างเบอร์ 712-

7000 ส่งอาหารให้ถึงที่ซึ่งเป็นเบอร์ที่คนจดจำได้มากที่สุดเป็นประวัติการณ์นับเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายอาหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ร้านอาหารที่มีศักยภาพหลายรายให้ความสนใจเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้นโดยใช้บริการด้วยหมายเลขโทรศัพท์ 7 หลักในช่วงแรกสามารถสร้างกระแสความนิยมได้ถึง 10,000 ครั้งต่อเดือน ทำให้การเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มการใช้บริการสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงพัฒนาระบบโดยใช้หมายเลขโทรศัพท์ 4 หลักระบบไซเบอร์คอล (Cyber Call) เพื่อสะดวกและง่ายต่อการจดจำ อาทิเช่น

บริการหมายเลข 1150 ภายใต้ชื่อ เค เอฟ ซี และ พิซซ่า อีท ของบริษัทไทคอนเรส เทอรองส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

บริการหมายเลข 1145 ภายใต้ชื่อ เรสเคอร์กริลล์ และบัวบาน ของค่าย ซี พี

บริการหมายเลข 1142 ภายใต้ชื่อนารายณ์ พิซเซอร์รี่ สลัโหลสุกี้ และสกาซาร์ค

หมายเลข 1142 นี้ เป็นบริการโทรศัพท์ 4 หลัก รายแรกของประเทศไทย

บริการหมายเลข 1112 ภายใต้ชื่อ ชิคเก้นทริท และเดอะพิซซ่าคอมปานี ของบริษัทโมเนอร์ก룹 จำกัด(มหาชน)

ดังนั้น การบริการส่งอาหารถึงที่มีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบันมีมูลค่าตลาดรวมมากถึง 11,000 ล้านบาทแล้ว นอกจากนี้ธุรกิจอาหารร้านอื่นๆ ก็เริ่มหันมาสนใจช่องทางดังกล่าวอย่างจริงจังแล้ว เนื่องจากช่วยลดต้นทุนการเข้าพื้นที่ การตกแต่งร้าน การเพิ่มหรือขยายสาขาโดยบริการไม่ด้อยไปกว่าคู่แข่ง

ในปัจจุบัน ธุรกิจบริการส่งอาหารถึงที่ จึงมีการแข่งขันที่ดุเดือดกันอย่างรุนแรงโดยการส่งเสริมการตลาดทุกรูปแบบและอาศัยการสื่อสารการตลาดทำให้ผู้บริโภครู้จัก ทดลองใช้และคุ้นเคยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไปแล้ว จนอาจกล่าวได้ว่าแทบไม่มีใครในกรุงเทพฯ ที่ไม่รู้จักคำว่า Delivery เลข

ลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภคจะมีการศึกษาเรื่องกระบวนการตัดสินใจในการบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ และเหตุผลในการเลือกและตัดสินใจซื้อสินค้าที่แตกต่างไป เนื่องจากแต่ละเชื้อชาติมีวัฒนธรรมและคุณลักษณะของผู้บริโภคแตกต่างกันที่ส่งผลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อที่แตกต่างกันไป สำหรับคนไทยจะมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (วนิดา ต้นนากัย, 2541)

1. คำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและคุณค่าของเงินที่ใช้จ่ายซื้อของ (quality and Value for Money) โดยปกติตราชื่อสินค้า (Brand Name) จะมีความสำคัญเพราะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการประเมินคุณค่าสินค้าของผู้บริโภค แต่สำหรับคนไทยคิดว่าชื่อที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมนับว่าเป็นจะต้องเป็นชื่อที่มีราคาแพงจึงจะมีคุณภาพสูง ดังนั้น การเลือกซื้อสินค้าของคนไทย จึงจะเลือกใช้จ่ายเงินอย่างมีคุณค่าและเลือกสินค้าที่คุณภาพที่ดีมากกว่า ดังนั้น เค เอฟ ซี และพิซซ่าอีท จะเน้นตกแต่งสถานที่ร้านค้าและคุณภาพของการให้บริการแก่ลูกค้าคนไทยเป็นพิเศษ เพราะผู้บริโภคในตลาดประเทศไทยต้องการสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับเงินให้กับคนไทย

2. เวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ (Time-Saving Appeal)

เนื่องจากเวลาได้กลายเป็นสิ่งที่มีค่าสำหรับคนที่ทำงานในขณะนี้ เวลาจึงเป็นสาเหตุสำคัญหนึ่งที่จะใช้ในการซื้อของผู้บริโภค

3. คำนึงถึงความสะดวกสบายในชีวิต

ในขณะนี้ ผู้บริโภคคนไทยเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่มีกลุ่มคนชั้นกลางมากขึ้น สินค้าประเภทที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสะดวกสบายในชีวิต เช่น อาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด อย่างพิซซ่า จึงได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วเนื่องจากปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ จึงทำให้มีบริการจัดส่งพิซซ่าให้ที่บ้านและที่ทำงาน ความสะดวกสบายในปัจจุบันนี้กลายเป็นสิ่งที่คนไทยต้องการ จึงได้พยายามนำเสนอสินค้าและบริการที่แสดงถึงมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้บริโภค

สังคมไทยมีลักษณะครอบครัวทั้งแบบครอบครัวขยายและ ครอบครัวเดี่ยวละเลยละเล้ากับการบริโภคสินค้าบางประเภทและบางโอกาสก็ขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัวด้วยเช่นกัน การให้บริการส่งอาหารถึงที่ก็จะเหมาะสมกับครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมาก เนื่องจากถ้ามีคนอยู่น้อยอาจจะทำให้อาหารที่สั่งมารับประทานไม่หมดก็เป็นได้ และในกรณีที่ครอบครัวมีผู้หารายได้สองคน มักจะมีการหารหน้าที่การงานมากมายทำให้ต้องการมีเวลาพักผ่อนที่บ้านมากกว่าใช้เวลาตั้งกล่าวมาทำกิจกรรมต่างๆ ภายในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาหาร ดูแลรักษาบ้านและซื้อของ จึงต้องการสินค้าหรือบริการใดๆ ที่จะช่วยประหยัดเวลาพักผ่อนซึ่งหาได้ยากดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป กระบวนการนำผลิตภัณฑ์ใหม่หรือบริการแบบใหม่อย่างบริการส่งอาหารถึงที่เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตสินค้าที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับตลาดเป้าหมายของตน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ ของตนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะของสินค้า ราคาของสินค้า หรือสถานที่จัดจำหน่าย เป็นต้น เพื่อจูงใจให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าดังกล่าวมาลอง และเมื่อเกิดความพอใจก็จะกลายมาเป็นผู้ใช้บริการประจำต่อไป

การตัดสินใจใช้บริการ (Buyer's Purchase Decision) ผู้บริโภคจะมีการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ (Product Choice)
2. การเลือกตราหือ (Brand Choice)
3. การเลือกผู้จำหน่าย (Dealer Choice)
4. การเลือกเวลาในการซื้อ (Purchase Timing)
5. การเลือกปริมาณการซื้อ (Purchase Amount)

ดังนั้น การสื่อสารการตลาดจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตัดสินใจส่วนประสมทางการตลาดไปสู่ผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และสนใจผลิตภัณฑ์ใหม่หรือบริการใหม่ของตนและมุ่งจูงใจให้เกิด

พฤติกรรมการซื้อเกิดขึ้น ดังนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของการตัดสินใจการใช้บริการส่งอาหารถึงที่เนื่องจากมีคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการ เช่น

1. ผลิตภัณฑ์ใหม่ควรมีข้อได้เปรียบหรือใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมอย่างเห็นได้ชัดอาจจะสะดวกในการบริโภคเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของตน ตัวอย่างเช่น ความสะดวกในการใช้บริการส่งอาหารถึงที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเหมือนกับการที่ไปรับประทานอาหารที่ร้าน โดยที่ราคาของอาหารที่บริโภคที่ร้านกับราคาบริการส่งอาหารถึงที่มีราคาเท่ากันหรือสูงกว่าเล็กน้อย (เนื่องจากผู้ประกอบการบางรายมีกำไรต่อหน่วยต่ำ จึงจำเป็นต้องบวกค่าขนส่งจำนวนหนึ่ง)

2. ผลิตภัณฑ์ใหม่นั้นควรจะเข้ากันได้หรือสอดคล้องกับความรู้นักคิด ค่านิยม ความเชื่อและประสบการณ์ของผู้บริโภค เมื่อผู้บริโภคได้รับสารที่สร้างทัศนคติบวกจะมีโอกาสที่ผู้บริโภคจะแสดงพฤติกรรมการซื้อตามความต้องการของบริษัทผู้ขายเป็นไปได้มากทีเดียว (สุวิภา วงษ์กะพันธ์, หน้า 72-73) ในส่วนของการให้บริการส่งอาหารถึงที่นั้น เจ้าของบริการส่งอาหารถึงที่ได้สร้างทัศนคติที่ดีสอดคล้องกับค่านิยมและสร้างความเชื่อถือว่าอาหารที่ส่งถึงที่มีความสดและมีคุณภาพดีเท่ากับการมาบริโภคที่ร้าน โดยส่งอาหารภายใน 30 นาที และรสชาติไม่เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

3. การตัดสินใจการใช้บริการส่งอาหารถึงที่ไม่มีความสลับซับซ้อนหรือยุ่งยากต่อการใช้อยู่ของผู้บริโภค และไม่มี ความยุ่งยากซับซ้อนในแง่การการให้บริการตลอดจนไม่มีความเสี่ยงในการสั่งอาหารเนื่องจากไม่ต้องเสียค่าบริการไปก่อนได้รับอาหาร

4. การบริการส่งถึงที่นั้นจะต้องสามารถให้ทดลองหรือทดสอบก่อนได้ ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของการส่งเสริมการขายที่สามารถทำได้และมักได้รับการตอบสนองจากผู้บริโภคในชั้นการซื้อครั้งต่อไป ถ้าสินค้าใหม่

สอดคล้องกับทัศนคติและบริการนั้นสามารถแก้ปัญหาของผู้บริโภคได้บริการส่งอาหารถึงที่กำหนดราคาอาหารขั้นต่ำในการส่ง 150 บาท ทำให้ผู้บริโภคสามารถทดลองสั่งซื้อมาบริโภคได้โดยไม่ต้องจ่ายเงินไปก่อนทำให้ไม่มีการเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายในการสั่งมาบริโภคแต่อย่างใด

5. บริการใหม่ดังกล่าวนี้ควรจะสังเกตเห็นได้โดยง่าย ในที่นี้การสังเกตเห็นง่ายของ บริการส่งอาหารถึงที่จะเห็นได้จากกาที่แจกใบปลิวไปตามบ้านทุกครัวเรือนในละแวกนั้น โดยเน้นที่เบอร์โทรศัพท์หมายเลข 4 หลักในการสั่งอาหารเป็นสำคัญ

การบริการส่งอาหารถึงที่ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตลาดทางตรงประเภทหนึ่งที่เป็นที่นิยม ในยุคสมัยนี้เนื่องจากเป็นลักษณะการสื่อสารไปยังผู้บริโภคเพื่อสร้างพฤติกรรมการบริโภคได้อีกทางหนึ่ง โดยบริการส่งอาหารถึงที่มีลักษณะเฉพาะตัวของการตลาดทางตรงบางอย่างเช่น มีระบบการทำงานที่ชัดเจนหลายระบบร่วมกัน ทั้งระบบเอกสาร ระบบการจัดส่งสินค้า ระบบการเก็บเงิน ระบบฐานข้อมูลลูกค้า และระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อที่จะติดต่อสื่อสารและสามารถสร้างปฏิกิริยาตอบโต้ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายหรือที่เรียกว่าการสื่อสาร 2 ทาง ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังจะเลือกใช้สื่อเดียวหรือหลายสื่อมาโฆษณาให้เกิดประสิทธิผลในด้านจิตใจให้ใช้บริการหรือซื้อสินค้าและสามารถวัดผลได้ด้วยยอดขายที่เพิ่มขึ้นจากการที่ลูกค้าโทรศัพท์เข้ามาสั่งอาหาร เนื่องจากจะสร้างแรงจูงใจแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนและทำให้เกิดการซื้อขายได้กว้างขวางยิ่งขึ้นไม่ใช่อีกขึ้นเพียงเฉพาะหน้าร้านค้าเท่านั้น

บริการที่ส่งอาหารถึงที่จึงจัดเป็นการตลาดทางตรงประเภทที่ตอบสนองโดยตรงทางโทรศัพท์ (Telephone Direct-Response Marketing) ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อหาคำสั่งซื้อจากลูกค้าหรือการที่ลูกค้าสั่งซื้อสินค้าทางโทรศัพท์แล้วผู้ขายนำสินค้าไปมอบให้ (เสรี วงษ์มณฑา, 2540 หน้า 255)

รายละเอียดเกี่ยวกับการบริการส่งอาหารถึงที่

บริการส่งอาหารถึงที่ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ประมาณสิบปีมาแล้วเริ่มขึ้นในกรุงเทพ และนับวันยิ่งจะมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนกรุงเทพมากยิ่งขึ้น ตามสภาพธุรกิจที่แข่งขันกันมากยิ่งขึ้นตลอดจนระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่นำมาใช้ในการสั่งซื้ออาหารมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ระบบสื่อสารโทรคมนาคมดังกล่าวคือ ระบบหมายเลขโทรศัพท์หมายเลขเดียว (One Number Calling) ซึ่งเป็นหมายเลขโทรศัพท์จากศูนย์กลางที่ทางร้านอาหารติดตั้งไว้หมายเลขเดียวและลูกค้าโทรศัพท์เข้ามาในศูนย์ เพื่อสั่งอาหารและแจ้งที่อยู่แก่โอเปอร์เรเตอร์ที่รับสั่งอาหาร

หลังจากนั้น ระบบดังกล่าวจะส่งคำสั่งซื้ออาหารดังกล่าวไปสาขาที่ใกล้บ้านลูกค้าคนนั้นที่สุดให้เตรียมอาหารเพื่อให้พนักงานจากร้านดังกล่าวซึ่งจักรยานยนต์นำไปส่ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะสามารถส่งอาหารได้ภายใน 30-45 นาทีจึงทำให้บริการดังกล่าวได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากได้รับความสะดวกสบายและรวดเร็วในการใช้บริการและประกอบกับไม่มีการเสี่ยงหรือได้รับความเสียหายใดๆ ในการทดลองใช้บริการเนื่องจากไม่ต้องจ่ายเงินก่อนล่วงหน้าในการสั่งซื้ออาหาร

จากการสืบค้นข้อมูลวิทยุภูมิในหนังสือพิมพ์ได้กล่าวไว้ว่า พืชชาติภักดิ์ เป็นร้านอาหารรายแรกที่บุกเบิกบริการส่งอาหารถึงที่ในปี พ.ศ. 2532 จึงสามารถกล่าวได้ว่าสาเหตุที่บริการส่งอาหารถึงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเนื่องจากกลุ่มธุรกิจร้านอาหารต้องการเปิดช่องทางจำหน่ายใหม่ที่จะเข้าถึงกลุ่มลูกค้ามากยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความสะดวกให้กับลูกค้าที่ไม่ต้องการมาใช้บริการที่ร้าน และเป็นการรักษากลุ่มลูกค้าเดิมของตนพร้อมกับดึงดูดลูกค้าใหม่จากคู่แข่ง รวมทั้งสร้างกลุ่มลูกค้าใหม่ให้เกิดขึ้นด้วย

นอกจากนี้ยังเกิดจากเหตุผลอื่นๆ อีกหลายประการ กล่าวคือวิถีชีวิตของคนกรุงเทพฯ ทุกวันนี้เปลี่ยนไปต้องทำงาน หามรุ่งหามค่ำตามสภาพการแข่งขันของธุรกิจที่นับวันจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น และยิ่งจะ

ต้องเผชิญกับสภาพจราจรติดขัดจนทำให้คนกรุงเทพฯ มีเวลาให้กับตัวเองน้อยลงจึงต้องการบริการที่สะดวก สบายรวดเร็ว สามารถประหยัดเวลาส่วนตัว และค่าใช้จ่าย ให้กับตัวเองมีเวลาพักผ่อนมากขึ้น จึงทำให้บริการส่งอาหารถึงที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตคนกรุงเทพฯ ในเวลาอันรวดเร็ว

ดังนั้นธุรกิจร้านอาหารหันมาทำบริการส่งอาหารถึงที่ ให้บริการส่งอาหารถึงที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในเมืองไทยโดยสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีดังนี้

1. แบบดำเนินชีวิตของผู้บริโภคเปลี่ยนไป

สมาชิกในครัวเรือนในกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน มีเวลาที่จะออกไปจ่ายตลาดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้หญิงหรือแม่บ้านออกไปทำงานนอกบ้านเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำ นวนมากขึ้นทำให้ไม่มีเวลาประกอบอาหารเองประกอบกับค่าใช้จ่ายในการขับรถไปจ่ายตลาดสูงขึ้น การจราจรติดขัด ปัญหาไม่มีที่จอดรถ การขาดแคลนพนักงานขายคอยให้ความช่วยเหลือ การเสียเวลาเข้าคิวเพื่อรอคอยการชำระเงินที่เคาน์เตอร์ ก่อนออกจากร้าน (Checkout counters) เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เป็นผลผลักดันให้เกิด “การจ่ายตลาดที่บ้าน” (at-home shopping) หรือบริการส่งสินค้าถึงที่

2. ความสะดวกในการสั่งซื้อและการบริการที่รวดเร็ว

การเปิดบริการให้ลูกค้าสามารถโทรสั่งซื้อสินค้าได้ฟรี ทั้งในเวลาว่างคืน (ถึงเวลาประมาณ 22.00 น.) และในวันสุดสัปดาห์ และทั้งนี้สามารถส่งมอบสินค้าได้อย่างรวดเร็วภายใน 15-30 นาที ซึ่งทำให้ไม่ต้องเสียเวลาคอยมากนัก จึงได้รับการตอบสนองจากผู้บริโภคเป็นอย่างดี เพราะเป็นการสั่งซื้อที่ทำให้ อย่างง่ายและรวดเร็ว และไม่ต้องเสี่ยงที่จะต้องจ่ายเงิน ในการซื้อไปก่อน ทำให้ได้รับความนิยมมากขึ้น อย่างรวดเร็ว

3. ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี

เนื่องจากเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ในปัจจุบันเจริญก้าวหน้ามาก การสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic media) ทำให้ฝ่ายผู้ซื้อสินค้าผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านและฝ่ายขาย ซึ่งมีฐานข้อมูลของลูกค้าเป็นอย่างดี สามารถเลือกเจาะเข้าถึงลูกค้าที่ดีที่สุดแต่ละรายได้เป็นอย่างดี แล้วส่งคำสั่งซื้อไปยังสาขาที่ใกล้บ้าน เพื่อจะให้บริการที่สะดวก รวดเร็วและทำให้อาหารที่ได้รับมีคุณภาพ

4. การขายโดยบุคคลเดียวค่าใช้จ่ายสูงและมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

เนื่องจากการขายโดยบุคคลนิยมใช้กันมากในตลาด ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการว่าจ้างพนักงาน ขายสูงและนับวันจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ หลายบริษัทจึงหันมาใช้บริการขายทางโทรศัพท์ เพื่อลดปริมาณพนักงานขายลงเนื่องจากต้นทุนจะถูกกว่า และได้ผลคุ้มค่ามากกว่าอีกด้วย

5. ทำให้ผู้ซื้อได้รับประโยชน์อย่างมาก

การใช้บริการส่งอาหารถึงที่ สร้างความสะดวกและประหยัดเวลา มีสินค้าเสนอให้เลือกมากมาย เหมือนกับไปนั่งรับประทานที่ร้านด้วยตนเอง สามารถเลือกซื้อด้วยการเปรียบเทียบสินค้าด้วยการดูจากใบปลิวของแต่ละแบรนด์เนมได้ด้วย

6. ทำให้ผู้ขายได้รับประโยชน์ด้านการตลาด

เป็นการช่วยเพิ่มยอดขาย และเป็นการเพิ่มช่องทางจัดจำหน่าย โดยใช้ต้นทุนน้อยกว่าการขายสาขาที่จะต้องลงทุน ตกแต่งร้านสำหรับให้ลูกค้ามานั่งรับประทานและเช่าพื้นที่เช่าเพื่อเปิดร้าน นอกจากนี้ยังช่วยกิจกรรมการตลาดในการดึงดูดลูกค้าใช้บริการได้ตลอดเวลา ไม่ต้องรอให้เลิกงานหรือวันเสาร์-อาทิตย์ และในกรณีที่พนักงานขายน้อย ก็สามารถให้บริการดังกล่าวได้ เพราะไม่ต้องทำทุกขั้นตอนเองให้ยุ่งยากอย่างที่คิด

นอกจากนี้ บริการส่งอาหารถึงที่ ทำให้มีผลต่อการขายในระยะยาวมากกว่าการลดแลกแจกแถม เนื่องจากการลดแลกแจกแถม ต้องลงทุนและตัดรายได้ส่วนหนึ่งส่งผลเสียในระยะยาว เนื่องจากลูกค้าจะรอซื้อเฉพาะช่วงลดราคา ทำให้ต้องเกิดการลดราคาตลอดเวลาและบริการส่งอาหารถึงที่ ยังจะเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดีกว่า ในการโฆษณาเนื่องจากการโฆษณาทางจุดคุ้มทุนยากไม่มีหลักประกันว่าจะได้ยอดขายตามเป้าหมายหรือไม่ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ทำให้มีฐานข้อมูลของลูกค้าทั้งรายชื่อและพฤติกรรมบริโภค รสนิยมในการบริโภคอาหารของลูกค้าเก็บไว้และสามารถส่งข่าวสารกิจกรรมทางการตลาดของตนให้กับลูกค้าเป็นส่วนตัวได้ตลอดไป ซึ่งจะเป็นการสร้างความจงรักภักดีจากลูกค้าและช่วยสร้างลูกค้าสัมพันธ์ในระยะยาวอีกด้วย

การจัดการฐานข้อมูล (Database Management)

หลักการของระบบจัดการฐานข้อมูล คือ สามารถดูข้อมูลเมื่อต้องการใช้มีความถูกต้องและมีความคงสภาพ (Integrity) นอกจากนี้ต้องครอบคลุมถึงเรื่องประสิทธิภาพของการเก็บข้อมูล (storage) การแก้ไขข้อมูล (Updating) การเรียกใช้ข้อมูล (Retrieval) ความปลอดภัยและให้ข้อมูลที่จำเป็นและพอเพียงสำหรับผู้ที่ต้องการความเหมาะสม

ฐานข้อมูล คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีโครงสร้างและมีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน โดยสามารถที่จะจัดการกับข้อมูลนั้นได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การเรียกดูข้อมูลที่ต้องการเพิ่มข้อมูลการบันทึกข้อมูลและการค้นหาข้อมูลส่วนประกอบที่เป็นพื้นฐานของฐานข้อมูล คือ ตาราง ซึ่งตารางจะมีการจัดเรียงแบบเป็นแถวและคอลัมน์

องค์ประกอบที่สำคัญของระบบฐานข้อมูลมี 4 ประการ คือ ข้อมูล ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และผู้ใช้ระบบดังนี้

1. ข้อมูล (Data) เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในระบบฐานข้อมูลในความจริงนั้นกายภาพจะเป็น การมองแบบตัวเลขดิจิทัลหรือเลข 0 กับ 1 เป็นหลัก และการเก็บข้อมูลทางกายภาพจะใช้การอ้างอิงเป็นหลัก ซึ่งยากในการบริหารและการแก้ไขข้อมูล ดังนั้นการนำระบบจัดการฐานข้อมูลจะทำให้เรามองเห็นภาพของข้อมูลอยู่ในลักษณะของมุมมองตรรกะซึ่งง่ายในความเข้าใจ

2. ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หน่วยเก็บความจำสำรองเป็นที่เก็บข้อมูลโดยปกติอยู่ ในรูปของจากแม่เหล็กและหัวอ่านที่สามารถอ่านข้อมูล ควรมีความเร็วในการอ่านสูง

3. ซอฟต์แวร์ (Software) เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการจัดการระบบฐานข้อมูล ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเรียกดูข้อมูลได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ นอกจากนั้นยังดำเนินการจัดสรรทรัพยากรข้อมูลตลอดจนเป็นตัวกลางในการดำเนินการเชื่อมระหว่างผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลกับข้อมูล

4. ผู้ใช้ระบบฐานข้อมูล (User) เป็นผู้ที่ดำเนินการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการให้บริการฐานข้อมูล

ส่วนระบบการใช้โทรศัพท์บริการส่งอาหารถึงที่ มี 2 รูปแบบ คือ

1. ใช้เบอร์โทรศัพท์ของแต่ละสาขา เป็นระบบโทรศัพท์ประจำแต่ละสาขาของร้านอาหารนั้นที่มีหลายเลขโทรศัพท์ที่ให้บริการส่งอาหารถึงที่แก่ลูกค้าในพื้นที่ดังกล่าวที่อยู่ในรัศมีที่สาขานั้นๆ จะให้บริการได้ ดังนั้นลูกค้าแต่ละพื้นที่จะต้องจำเบอร์โทรศัพท์ในสาขาที่บ้านหรือสำนักงานของตนอยู่ใกล้เพื่อสั่งซื้อ ได้แก่ ท่านจะได้เป็นต้น

2. ใช้เบอร์โทรศัพท์หมายเลขเดียวทั่วกรุงเทพฯ เป็นเบอร์โทรศัพท์จากศูนย์กลางที่ทางร้านอาหารติดตั้งไว้หมายเลขเดียวและลูกค้าโทรศัพท์เข้ามาในศูนย์กลางโทรศัพท์เพื่อสั่งอาหารและแจ้งที่อยู่ให้ชัดเจน หลังจากนั้น ระบบดังกล่าวจะส่งคำสั่งซื้อ

อาหารดังกล่าวไปสาขาที่ใกล้บ้านลูกค้าคนนั้นที่สุดเตรียมอาหารให้พนักงานจากพาร์กก็จะใช้จักรยานยนต์นำมาส่ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะสามารถส่งอาหารได้ภายใน 30-45 นาทีเท่านั้น ซึ่งปัจจุบัน พัฒนาระบบให้ทันกับความต้องการโดยใช้ Cyber Call ผ่านหมายเลขโทรศัพท์ 4 หลัก เพื่อสะดวกในการจดจำ ผู้ให้บริการระบบนี้ ได้แก่ พิชซ่าอัท เค เอฟ ซี เป็นต้น การเติบโตของตลาด Delivery ที่เพิ่มสูงมากขึ้น ทำให้บริษัทต้องตัดสินใจเปลี่ยนให้ Cyber Call มารับหน้าที่ Call Center จากเดิมที่บริษัทเคยทำหมายเลข 7 ตัว เนื่องจากตลาดโตเร็วเกินไปจนระบบรองรับไม่ทัน ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน Hard Ware, Soft Ware ที่จะต้องปรับเปลี่ยนที่ต้องเพิ่มและปรับเปลี่ยนให้รองรับได้อย่างมีประสิทธิภาพและข้อเสนอของ Cyber Call

ค่าใช้จ่ายหลักของการใช้ระบบ Call Center แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักคือ

1. ค่าใช้จ่ายแรกเข้า จ่ายครั้งแรก ครั้งเดียว ได้แก่ ค่าติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ วางเครือข่ายค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพนักงานรับสาย จนกระทั่งสามารถรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าได้

2. ค่าใช้จ่ายรายเดือน เมื่อมีการเปิดให้บริการรับคำสั่งซื้อจริง โดยสามารถเลือกพิจารณาได้ 3 แบบ คือแบบที่ 1 คิดค่าใช้จ่ายต่อสาย (Per Call) คือจ่ายทุกครั้งเมื่อมีการให้บริการจากเบอร์นั้นๆ แบบที่ 2 แบ่งเปอร์เซ็นต์จากยอดขายที่ผ่านการให้บริการจากเบอร์นั้น และแบบสุดท้าย คือ การคิดค่าใช้จ่ายตามชั่วโมงทำงานจริงของพนักงานรับโทรศัพท์ คือทำงานกี่วัน กี่ชั่วโมง ซึ่งสามแบบโดยเฉลี่ยแล้วจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20-30 บาท/การใช้ 1 ครั้ง เช่น การให้บริการ Call Center ผ่าน 1142 ยังเพิ่มรายได้ให้กับบริษัท โดยมีลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ Call Center ทั้งแบบ Inbound Call พนักงานเป็นผู้รับสาย และให้บริการข้อมูลหรือรับคำสั่งเมื่อมีสายเรียกเข้าและ Outbound call พนักงานเป็นฝ่ายโทรไปหาลูกค้าเพื่อสอบถามข้อมูลหรือเสนอสินค้าบริการ เช่น

บัตรเครดิต คำนวณมากเมื่อเทียบกับการที่ต้องลงทุนเพิ่มเรื่อง Operation การจัดหาพนักงานและช่างมาเสริมทัพเพิ่ม ผู้ประกอบการร้านอาหารที่สนใจให้บริการในรูปแบบนี้สามารถติดต่อฝ่ายพัฒนาธุรกิจ โดยค่าใช้จ่ายในเบื้องต้น คือ การวางระบบ Hard Ware หากรายเล็กหรือต้องการเพียงทดสอบตลาดก็อาจใช้แค่โทรศัพท์ คอยรับออร์เดอร์จากศูนย์ Call Center ซึ่งประสิทธิภาพก็ด้อยกว่าระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ส่วนค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายรายเดือนที่เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ตั้งแต่ 10,000-30,000 บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนสายที่เรียกของลูกค้านี้ และเวลาทำการของพนักงานที่เข้าของสินค้าเป็นผู้กำหนด เช่น สามารถสั่งอาหารตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ตั้งแต่ 10.00-22.00 น. และค่าใช้จ่ายที่ต่อสายเรียกเข้าเรียกว่าเป็นการแบ่งรายได้ระหว่างสินค้ากับศูนย์ หากลูกค้าใช้บริการมาก ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 20 บาท ต่อสายเรียกเข้า 1 ครั้ง สำหรับร้านอาหารต้องการดำเนินการขอหมายเลขโทรศัพท์ 4 ตัวที่เป็นขององค์กรโทรศัพท์ ก็สามารถจัดการเองได้เพราะองค์กรยุคใหม่เชื่อมั่นนโยบายเพิ่มรายได้จากผู้ประกอบการที่ต้องการใช้ หมายเลขพิเศษทั้ง 2 ตัว 3 ตัว 4 ตัว เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากธุรกิจฟาสต์ฟู้ด โดยติดต่อไปที่องค์กรโทรศัพท์ โทร.505-1000 ค่าใช้จ่ายการให้บริการหมายเลขพิเศษต่อ 1 คู่สาย เงินประกัน 3,000 บาท ค่าติดตั้ง 3,350 บาท ค่าเช่าต่อเดือน 1,750 บาท (หมายเลขธรรมดา 7 หลักเสีย 100 บาท ทำให้ค่าใช้จ่ายของเลข 4 ตัวแพงกว่า) และค่าใช้บริการตามจริงปกติ

สำหรับการส่งอาหารถึงที่ในกรุงเทพฯ สามารถแบ่งกลุ่มร้านอาหารที่ให้บริการส่งอาหารถึงที่แบบกว้างๆ ได้ 4 ประเภท

1. ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดที่เป็นเฟรนไชส์จากต่างประเทศ คือ ร้านอาหารที่ซื้อเฟรนไชส์มาจากต่างประเทศ เช่น เคเอฟซี พิชซ่าอัท เป็นต้น
2. ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดที่บริหารงานและจัดตั้งขึ้น โดยคนไทยเกิดจากการตั้งขึ้นมาและบริหาร

โดยคนไทยเอง ซึ่งได้แก่ เซสเตอร์กริลส์ คาลิโอแนจิส เป็นต้น

3. ร้านอาหารของคนไทยที่มีสาขาให้บริการทั่วกรุงเทพฯจะเป็นร้านอาหารนั่งรับประทานที่ร้าน โดยมีประเภทอาหารประเภทต่าง ๆ ตามความถนัดของเจ้าของธุรกิจ เช่น ร้านเอ็มเคสุกี้ ร้านอาหารเวียดนาม เวียนนา เป็นต้น

4. ร้านอาหารของคนไทยที่มีสาขาไม่ทั่วกรุงเทพฯ มีเพียงบางพื้นที่เท่านั้นร้านอาหารที่มีสาขาอยู่บ้างและต้องการให้บริการแบบส่งอาหารถึงที่ด้วย เช่น ร้านห่านพะโล้ เป็นต้น

ส่วนทิศทางการให้บริการส่งอาหารถึงที่ในอนาคต จากข้อมูลสถิติจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าทิศทางในอนาคตของบริการส่งอาหารถึงที่จะมีการเติบโตไปได้อีกมาก ทั้งด้านความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่เป็นกลุ่มลูกค้าประจำและกลุ่มลูกค้าโดยทั่วไปที่เข้ามาใช้บริการส่งอาหารถึงที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยที่สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทุกคนมีงานรัดตัวมากขึ้น ต้องการความสะดวกสบายรวดเร็วในการบริโภค ประกอบกับเจ้าของธุรกิจอาหารเองต้องการช่องทางจัดจำหน่ายใหม่เพื่อเข้าถึงกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด ดังนั้นบริการส่งอาหารถึงที่จึงได้รับความนิยมและเกิดการแข่งขันกันสูงขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน

ในสภาพปัจจุบันพบว่า ร้านฟาสต์ฟู้ดมีการเปิดบริการชื้อกลับบ้านและส่งอาหารถึงบ้านโดยการเปิดสาขาแบบไม่นั่งรับประทานมากขึ้น ร้านค้าประเภทบริการส่งอาหารถึงที่นี้มีความเสี่ยงต่ำและมีการลงทุนต่ำ ไม่ต้องเช่าพื้นที่ในห้างสรรพสินค้าที่มีราคาค่าเช่าแพง และไม่จำเป็นต้องตกแต่งร้านให้สวยงามมากนัก จึงทำให้ลดต้นทุนด้านนี้ได้เป็นอันมากและสามารถมียอดขายอยู่ในระดับ 3-4 แสนบาทต่อเดือน ก็สามารถคืนทุนได้ใน 12-18 เดือน

ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่าในอนาคตการแข่งขันในตลาดบริการส่งอาหารถึงที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

เป็นลำดับ เพราะจะมีผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ เข้ามาอีกจำนวนมากเพื่อป้องกันแอมาร์เก็ตแชร์ของคนไว้ส่งผลให้ตลาดบริการประเภทนี้คึกคักขึ้น เนื่องจากมีแผนการส่งเสริมการตลาดบริการส่งอาหารถึงที่ออกมามากมายอยู่ตลอดเวลา อย่างเช่น ซีโอพีชัวร์ 1 ถาดกลางขนมปังกระเทียม 1 ที่ แกรมฟรี เป๊ปซี่ 1 ขวดขนาด 500 มิลลิลิตร ในราคา 199 บาท เป็นต้น

จากผลการศึกษาของ นันทนา ศิริจันทร์ เมื่อปี 2545 พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจสูงสุดที่สามารถโทรศัพท์สั่งอาหารได้ง่ายตรงตามสิ่งที่ไปทุกครั้งและผู้บริโภคพอใจที่พนักงานรับโทรศัพท์และพนักงานส่งอาหารสุภาพขณะที่กรณีที่บวกค่าขนส่งอาหารเพิ่มจากราคาอาหารจริงเหมาะสมแล้วเป็นปัจจัยที่ผู้บริโภคมีความพอใจต่ำสุด

การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารถึงที่ส่วนใหญ่ใช้บริการเมื่ออยู่ที่อยู่อาศัยส่วนตัว 281 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 สั่งอาหารประเภทพิซซ่ามากที่สุดเป็นอันดับแรก 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 สั่งอาหารทางหมายเลขโทรศัพท์ 1112 มากที่สุดเป็นอันดับแรก 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีเหตุผลในการสั่งอาหารเพราะไม่ต้องเดินทางเป็นอันดับแรก 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 ใช้บริการสั่งอาหารในวันหยุด 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 เวลาที่ใช้บริการส่งอาหารบ่อยที่สุดคือ 12.00-14.00 น. จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 ค่าเฉลี่ยในการสั่งอาหาร 1 ครั้ง คือ 201-300 บาท จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 และสั่งอาหารน้อยกว่า 1 ครั้ง/ 2 เดือน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0

จะเห็นได้ว่าการบริการส่งอาหารถึงบ้านมีบทบาทและใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนเมืองเข้าไปทุกที โดยผู้บริโภคนิยมมากขึ้นเพราะสอดคล้องกับพฤติกรรมของเขา จึงเป็นโอกาสของนักการตลาดที่จะบริหาร P. Place โดยยึด C. Convenience เป็นหลักเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยที่กิจการมีกำไรด้วยแม้ว่าจะไม่มีสถานที่ในการจัดจำหน่ายก็ตาม

ผลตอบแทนและต้นทุนของการจัดทำ ระบบ ISO 9000 ในประเทศไทย

*ดร.อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า

การจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ ว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ (International Standard) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และขจัดปัญหาข้อโต้แย้งทางการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ในด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ปัจจุบัน ISO มีสมาชิกจากทั่วโลก

สำหรับอนุกรมมาตรฐานสากล ISO 9000 ได้ถูกประกาศใช้โดยองค์การดังกล่าวข้างต้นในปี พ.ศ. 2530 จากนั้นในปี พ.ศ. 2534 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ของไทย ได้ประกาศให้เป็นมาตรฐานแห่งชาติ บริษัทหลายแห่งจึงได้จัดทำระบบ ISO 9000 ขึ้น จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าช่วงหลังปี 2539 บริษัทต่าง ๆ มีความสนใจในการจัดทำระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000 กันมากขึ้นโดยเฉพาะธุรกิจบริการ แต่มีอีกหลายบริษัทที่ยังไม่แน่ใจในประโยชน์ของการจัดทำ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายว่าจะคุ้มกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่อง Benefit / Cost ในการจัดทำระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000 ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. หาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการจัดทำระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000 ในเชิงธุรกิจ โดยการสำรวจความคิดเห็นของลูกค้า พนักงาน และบริษัท (ผู้บริหารระดับสูง)

2. ศึกษาเปรียบเทียบการประเมินผลการจัดการของผู้บริหารในมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากองค์กรได้รับ ISO 9000 ได้แก่

- มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective)
- มุมมองด้านการจัดการภายใน (Internal Perspective)
- มุมมองด้านนวัตกรรม (Innovation Perspective)
- มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากองค์กรได้รับใบรับรองมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 กับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์หาคำตอบ จากบริษัทที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 444 บริษัท โดยแยกออกเป็นบริษัทที่อยู่

ในอุตสาหกรรมการผลิต 348 บริษัท และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมบริการ 96 บริษัท โดยแยกแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้แทนตอบในฐานะเป็นตัวแทนบริษัท ส่วนที่ 2 ผู้บริหารระดับต้นหรือระดับกลาง ตอบแทนพนักงาน ส่วนที่ 3 เป็นส่วนของลูกค้า มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วยวิธี Chi - square test สัดส่วน 2 กลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และสามารถหาค่าตอบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ได้ว่า

ข้อ 1. หลังจากบริษัทได้รับใบรับรอง ISO 9000 มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกิดขึ้นเรียงตามลำดับตามจำนวนผู้ตอบจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ คือ

1) ดัชนีชี้วัดทางด้านการจัดการภายในบริษัท

1.1 การจัดการระบบเอกสารและข้อมูลดีขึ้น (16-20%)

1.2 จำนวนสินค้าที่ผลิตได้ผ่านมาตรฐานมากขึ้น (16-20%)

1.3 อัตราการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานลดลง (6-10%)

1.4 ระดับความรวดเร็วในการตอบสนองต่อตลาดสากลมีมากขึ้น (11-15%)

1.5 ขอบเสีระหว่างผลผลิตลดลง (6-10%)

1.6 ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานเป็นระบบมาตรฐานมากขึ้น (11-15%)

1.7 การขยายตลาดดีขึ้น (11-15%)

1.8 ปริมาณสินค้าเสียหายระหว่างเก็บรักษาลดลง (0-5%)

1.9 กิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพ เช่น 5 ส ดีขึ้น (16-20%)

1.10 ระดับความสามารถในการบริการเพื่อรักษาลูกค้าดีขึ้น (0-5%)

1.11 ระดับของผลิตผลที่ผลิตได้หรือบริการที่เพิ่มขึ้น (6-10%)

1.12 ประสิทธิภาพที่ได้หลังการฝึกอบรมดีขึ้น (6-10%)

1.13 ระดับความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจเดียวกันเพิ่มขึ้น (0-5%)

1.14 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของเสียหรือต้องทำงานซ้ำลดลง (6-10%)

2) ดัชนีชี้วัดทางด้านลูกค้า

2.1 ระดับความรวดเร็วในการตอบสนองต่อตลาดสากลมีมากขึ้น (11-15%)

2.2 ระดับความไม่พึงพอใจในคุณภาพสินค้าหรือบริการของลูกค้าลดลง (6-10%)

2.3 ค่าชดเชยจากการเคลมของลูกค้าลดลง (0-5%)

2.4 การส่งคืนสินค้าหรือบริการลดลง (0-5%)

2.5 ระดับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้ามีมากขึ้น (0-5%)

2.6 การส่งสินค้าหรือให้บริการ
ตรงเวลาดีขึ้น (0-5%)

2.7 การส่งสินค้าครบชนิดและ
จำนวนดีขึ้น (11-15%)

2.8 ระดับการใส่ใจใกล้ชิดของ
ผู้บริหารที่มีต่อลูกค้ามีมากขึ้น (0-5%)

3) ดัชนีชี้วัดทางการเงิน

3.1 ค่าสูญเสียจากของเสีย
ระหว่างผลิตลดลง (0-5%)

3.2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของเสีย
หรือต้องทำงานซ้ำลดลง (6-10%)

ข้อ 2. การจัดการของผู้บริหารในสี่มุมมอง
เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังจาก
องค์กรได้รับใบรับรอง ISO 9000 โดยเรียงตามลำดับ
การเปลี่ยนแปลงที่ดีจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ

- มุมมองด้านการจัดการภายใน
- มุมมองด้านลูกค้า
- มุมมองด้านการเงิน (เปลี่ยนแปลงน้อย
มาก)

- มุมมองด้านนวัตกรรม (ไม่เปลี่ยน
แปลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

นวัตกรรมจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ
อีกหลายปัจจัย)

ข้อค้นพบเหล่านี้ยืนยันตรงกันว่าประโยชน์
สูงสุดที่บริษัทได้รับจากการจัดทำระบบ ISO 9000 คือ
เรื่องการจัดการภายใน รองลงมาคือด้านลูกค้า การเงิน
(น้อยมาก) ตามลำดับ ส่วนด้านนวัตกรรมไม่มีการเปลี่ยน
แปลง ซึ่งจะพบตรงกันไม่ว่าจะทดสอบในภาพรวม แยก
ตามอุตสาหกรรม หรือแบ่งตามระยะเวลาของการได้รับ
ใบรับรอง ISO 9000

ข้อ 3. เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่
ได้รับกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการมีระบบมาตรฐานคุณ
ภาพ ISO 9000 นับว่าคุ้มค่า เพราะค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่
เกิดขึ้นไม่สูงมากจนเกินไป ซึ่งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่พบจาก
การศึกษาดังนี้มีดังนี้

ค่าที่ปรึกษาโดยเฉลี่ยประมาณ 276,000
บาท สูงสุดประมาณ 3,000,000 บาท ต่ำสุด คือไม่
เสียค่าใช้จ่าย เพราะศึกษาเอง ที่พบมากที่สุดอยู่ที่ประ
มาณ 150,000 บาท

ค่าฝึกอบรมโดยเฉลี่ยประมาณ 106,860
บาท สูงสุดประมาณ 1,000,000 บาท ต่ำสุด ประ
มาณ 5,000 บาท เพราะมีการช่วยเหลือจากบางหน่วย
งาน ที่พบมากที่สุดจะอยู่ที่ประมาณ 100,000 บาท

ค่าใช้จ่ายสำหรับใบรับรอง โดยเฉลี่ย
ประมาณ 50,000 กว่าบาท สูงสุดประมาณ 500,000
บาท ต่ำสุดประมาณ 20,000 บาท ที่พบมากที่สุด
ประมาณ 20,000 บาท (ได้รับการช่วยเหลือจากภาค
รัฐ)

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยเฉลี่ยประมาณ
110,000 บาท สูงสุดประมาณ 1,200,000 บาท
ต่ำสุดประมาณ 5,000 บาท ที่พบมากที่สุดประมาณ
100,000 บาท

ในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัย หลายบริษัทตอบ
ว่า ได้รับการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งต้น จาก
สมอ. (สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม) จึงทำให้ค่า
ใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่ำ และเมื่อรวมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้ง 4
รายการข้างต้นจะเกิดค่าใช้จ่ายรวมโดยเฉลี่ยในการจัดทำ
ระบบ ISO 9000 อยู่ที่ 545,492 บาท

จากผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาวิเคราะห์
ความคุ้มค่าระหว่างประโยชน์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ในทางที่ดีขึ้นในผลลัพธ์ต่าง ๆ ของบริษัท กับการลงทุน
ในการใช้ระบบ ISO 9000 โดยเฉลี่ยประมาณห้า
แสนกว่าบาท นับว่าคุ้มค่า ดังนี้ คือ

1. ระบบการจัดการภายในบริษัทดีขึ้นเป็นอย่างมาก ช่วยให้บริษัทแก้ปัญหาเรื่องงานประจำที่เผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะระบบ ISO 9000 ช่วยทำให้บริษัทมั่นใจได้ว่า

การจัดการระบบเอกสารและข้อมูลดีขึ้นทำให้ง่ายต่อการค้นหา จัดเก็บตรวจสอบและควบคุมการทำงานทุกชนิดมีหลักฐานเป็นบันทึก เกิดความโปร่งใส ซึ่งเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของความเป็นบริษัท ภิบาล มีความโปร่งใสในการใช้งบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ต่อเจ้าของ พนักงาน และลูกค้า

จำนวนสินค้าที่ผลิตได้ผ่านมาตรฐานมากขึ้น ทำให้สินค้าที่มีตำหนิมีจำนวนน้อยลง สร้างความมั่นใจเพิ่มขึ้นแก่บริษัทในการนำสินค้าออกสู่ตลาด เพราะบริษัทต้องรับผิดชอบต่อสังคมในแง่การมีมาตรฐานสินค้า

อัตราการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานลดลง เพราะระบบ ISO 9000 มีการวางมาตรการในการป้องกันข้อบกพร่องต่าง ๆ ช่วยทำให้ขวัญและกำลังใจของพนักงานดีขึ้น เป็นการเสริมความพึงพอใจในการทำงานที่ส่งผลในทางบวกต่อผลลัพธ์ในการปฏิบัติงาน

ระดับความรวดเร็วในการตอบสนองต่อตลาดสากลมีมากขึ้น เพราะ ISO 9000 เป็นมาตรฐานสากล เพิ่มการยอมรับในตลาดโลกทำให้การผลักดันธุรกิจเข้าสู่ตลาดโลกเป็นไปได้ง่ายขึ้น

ของเสียระหว่างผลิตรายได้ลดลง ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากการที่ระบบ ISO 9000 ช่วยทำให้จำนวนสินค้าที่ผลิตได้ผ่านมาตรฐานมากขึ้น ดังนั้นจำนวนสินค้าที่มีตำหนิหรือของเสียจึงลดลง ช่วยให้ต้นทุนเนื่องมาจากของเสียลดลงด้วย ทำให้บริษัทประหยัดได้มากขึ้น

ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานเป็นระบบมาตรฐานมากขึ้น เป็นผลจากการที่ระบบ ISO 9000 ช่วยลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน จึงทำให้ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานเป็นระบบเพิ่มมาตรฐานคุณภาพชีวิตในการทำงานให้แก่พนักงาน เป็นผลตอบแทนที่มีไม่ตัวเงินแต่มีคุณค่า

ต่อชีวิตพนักงานและผูกใจให้พนักงานทำงานอยู่นาน ก่อให้เกิดความภักดีต่อองค์กร

การขยายตลาดดีขึ้น เนื่องจากระบบ ISO 9000 ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อตลาดสากล เป็นการเพิ่มศักยภาพทางการตลาดให้แก่บริษัท และความสามารถในการขยายตลาดนับว่าเป็นหนึ่งในกุญแจที่ทำให้บริษัทประสบความสำเร็จ

ปริมาณสินค้าเสียหายระหว่างเก็บรักษาลดลง เนื่องจากระบบ ISO 9000 ทำให้การจัดการระบบเอกสารดีขึ้น การควบคุมและตรวจสอบจึงทำได้ง่าย รวมถึงมีการวางมาตรการแก้ไขและป้องกันจึงทำให้ความเสียหายลดลง ช่วยลดต้นทุนให้กับบริษัทอีกทางหนึ่ง

กิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพ เช่น 5 ส. ดีขึ้น ทำให้สถานที่ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำงานได้สะดวก ง่ายต่อการค้นหาเอกสาร หรือเครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่ที่เป็นระเบียบเช่นลดความเครียดในการทำงานและช่วยเพิ่มภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท

ระดับความสามารถในการบริการเพื่อรักษาลูกค้าดีขึ้น เนื่องจากระบบ ISO 9000 โดยเฉพาะ Version 2000 มุ่งเน้นที่ลูกค้า โดยถือว่าความจำเป็นและความคาดหวังของลูกค้าจะต้องได้รับการตอบสนอง โดยให้เป็นข้อกำหนดภายใน

ระดับของผลผลิตที่ผลิตได้หรือบริการที่ให้ดีขึ้น สืบเนื่องจากระบบ ISO 9000 ช่วยทำให้จำนวนสินค้าที่ผลิตได้ผ่านมาตรฐานมากขึ้นของเสียมีน้อยลง และปริมาณสินค้าเช่นวัตถุดิบ หรืองานระหว่างทำ มีความเสียหายลดลงในระหว่างการเก็บรักษา จึงส่งผลดังกล่าว

ประสิทธิภาพที่ได้หลังการฝึกอบรมดีขึ้น ระบบ ISO 9000 เน้นการฝึก อบรมเพื่อให้เข้าใจระบบและปฏิบัติตามได้ เพราะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดให้ได้ จึงทำให้พนักงานเกิดความตั้งใจในการฝึกอบรมส่งผลให้ประสิทธิภาพที่ได้หลังการฝึกอบรมดีขึ้น

ระดับความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ระบบ ISO 9000 ส่งผลให้การขยายตลาดดีขึ้น ความสามารถในการตอบสนองต่อตลาดสากลดีขึ้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งในปัจจุบันนี้ถือได้ว่ามีความจำเป็นทั้งในตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2. ลูกค้าของบริษัทมีความพึงพอใจมากขึ้น หลังจากบริษัทได้รับใบรับรอง ISO 9000 โดยเฉพาะ version 2000 ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการเพิ่มพูนความพึงพอใจของลูกค้า ด้วยการประยุกต์ใช้ระบบการบริหารคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการประกันความสอดคล้องกับข้อกำหนดของลูกค้า จึงทำให้มั่นใจได้ว่า บริษัทที่ได้รับ ISO 9000 เกิดผลดีดังที่การศึกษาครั้งนี้ค้นพบดังต่อไปนี้

ระดับความไม่พึงพอใจในคุณภาพสินค้าหรือบริการของลูกค้าลดลง ช่วยให้บริษัทลดปัญหาการต่อรองกับลูกค้า หรือปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า

ค่าชดเชยจากการเคลมของลูกค้าลดลง ช่วยให้บริษัทลดค่าใช้จ่ายลงไป และลดการเสียความรู้สึกของลูกค้าที่มีต่อบริษัท

การส่งคืนสินค้าหรือบริการลดลง เพราะลูกค้าได้รับสินค้าและบริการตามความคาดหวัง

ระดับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้ามีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของ ISO 9000 version 2000 ช่วยให้การสร้างฐานลูกค้าเป็นไปอย่างมั่นคง ส่งผลดีกับบริษัทอย่างมากในระยะยาว

การส่งสินค้าหรือให้บริการตรงเวลาดีขึ้น การใช้ระบบ ISO 9000 ช่วยให้การควบคุมเป็นระบบ ช่วยให้การส่งสินค้าและบริการเป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า เพิ่มความมั่นใจให้กับลูกค้า ก็ให้เกิดการซื้อซ้ำหรือใช้บริการซ้ำ ซึ่งก่อให้เกิดความภักดีในตราหือ

การส่งสินค้าครบชนิดและจำนวนดีขึ้น ช่วยให้การควบคุมสินค้าคงคลังของบริษัทถูกต้องมาก

ขึ้น ส่งผลต่อระบบบัญชีที่ถูกต้อง ทำให้งบการเงินต่างๆ มีความถูกต้องมากขึ้น ลูกค้ามีความไว้วางใจบริษัทมากขึ้นด้วย

ระดับการใส่ใจใกล้ชิดของผู้บริหารที่มีต่อลูกค้ามีมากขึ้น ระบบ ISO 9000 โดยเฉพาะ Version 2000 ตระหนักถึงความสำคัญของลูกค้า เพราะการลงทุนในลูกค้าช่วยเพิ่มศักยภาพทางการตลาดได้ยิ่งขึ้น

3. ผลดีทางด้านการเงินของบริษัทหลังจากที่บริษัทได้รับ ISO 9000 พบดังนี้

ค่าสูญเสียจากของเสียระหว่างผลิตรวมประมาณ 0-5% แสดงว่าถ้าวงหนึ่ง ๆ บริษัทมีต้นทุนสินค้าที่ผลิตหนึ่งแสนบาท บริษัทสามารถประหยัดได้ 5,000.-บาท ถ้าต้นทุนหนึ่งล้านบาท บริษัทประหยัดได้ 50,000.-บาท นับว่าคุ้มค่า โดยเฉพาะในระยะยาวจะคุ้มทุนจากการลงทุนจัดทำระบบ ISO 9000

ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากของเสียหรือการต้องทำงานซ้ำลดลง 6-10% ถ้าต้นทุนสินค้าหนึ่งล้านบาท บริษัทสามารถประหยัดได้อย่างน้อยที่สุด 60,000.-บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่กำพอใจ และที่สำคัญการทำงานซ้ำทำให้บริษัทเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ ทำให้สูญเสียโอกาสในการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่มีคุณค่าการลดค่าใช้จ่ายทั้งสองประเภทดังกล่าวข้างต้นนับว่าเป็นการลดต้นทุนของการสูญเสีย ไม่ได้กระทบคุณภาพสินค้าและบริการ นับว่าเป็นสิ่งที่ดีต่อบริษัท

จากผลการศึกษาครั้งนี้ก็เป็นความคุ้มค่าที่ควรลงทุน ผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดคือบริษัทหรือผู้บริหารระดับสูง โดยมีเรื่องราวที่ทำให้พอใจมากที่สุด รองลงมาคือ ลูกค้าและพนักงาน ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าสำหรับ ISO 9000 version 2000 นั้นมุ่งเน้นที่ "ลูกค้า" เป็นพิเศษ ดังนั้นการลงทุนในลูกค้าเป็นการลงทุนในระยะยาว ซึ่งยังไม่เห็นผลชัดเจนในผลตอบแทนทางการเงินทันที เช่น กำไร และอีกอย่างหนึ่งช่วงที่ผ่านมาเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย จึงอาจทำให้มุมมองทางด้านการเงินไม่เด่นชัดเพียงพอ

นอกจากนั้นจากกรณีศึกษาของหลายบริษัท โดยเฉพาะบริษัทส่งออก ต้องมีใบรับรอง ISO 9000 เป็นใบเบิกทาง เพราะช่วยให้ลูกค้ามีความไว้วางใจใน Supply หรือวัตถุดิบมากขึ้น ในกระแสโลกาภิวัตน์ การมีมาตรฐานสากลเป็นเรื่องจำเป็น บริษัทที่ได้รับใบรับรอง ISO 9000 มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดการมีความเป็นระบบระเบียบมากขึ้น มีความโปร่งใสต่อการตรวจสอบ ควบคุมติดตามและประเมินผล ซึ่งจะส่งผลดีต่อบริษัทในระยะยาว ซึ่งก่อให้เกิดจุดแข็งในการจัดการ และจำนวนเรื่องราวแห่งความสำเร็จอีกมากมายก็จะตามมาต่อไป

การจัดทำระบบ ISO 9000 มีการวางมาตรฐานในการป้องกันข้อบกพร่องในการทำงาน มีการตรวจสอบและทวนสอบแผนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากข้อเสียจึงลดลง เพราะในการทำงานต้องปฏิบัติตามเอกสารของระบบ ISO ซึ่งช่วยลดการทำงานซ้ำลงด้วย ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียให้กับการทำงานซ้ำลดลง ข้อดีหลายข้อข้างต้นจึงคุ้มกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนจัดทำระบบ ISO 9000 ซึ่งเฉลี่ยเพียงห้าแสนกว่าบาทเท่านั้น

สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ผู้บริหารและพนักงานต้องมีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการปฏิบัติตามหลักการของ ระบบ

มาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 อย่างจริงจังและโปร่งใส จึงจะก่อให้เกิดผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพได้

2. บริษัทควรใช้กลยุทธ์อย่างอื่นมาเสริมเช่น กลยุทธ์การตลาดและกลยุทธ์ทางการเงิน ตลอดจน R&D (Research and Development) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทางด้าน การเงิน นวัตกรรม และส่วนแบ่งตลาด ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยอื่นเข้าช่วยด้วย เพราะจากการวิจัย ISO 9000 ส่งผลน้อยต่อผลลัพธ์ทางการเงิน และไม่ส่งผลต่อผลลัพธ์ด้านนวัตกรรม

3. อย่างไรก็ตามข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงในภาพกว้างโดยทั่วไป ของบริษัทซึ่งในความเป็นจริงการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจมีผลจากตัวแปรร่วมอย่างอื่นช่วยสนับสนุนอยู่ด้วย ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยต่อเนื่องในแง่มุมที่ลึกลงไปในแต่ละดัชนีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนั้นการนำเอา Benchmark ที่ดีจากองค์กรต่าง ๆ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารธุรกิจมาใช้เสริมประกอบกันก็เป็นสิ่งควรที่ปฏิบัติตลอดจนการนำเอาแนวคิดในเรื่อง TQM (Total Quality Control) มาประยุกต์ใช้ในบริษัทก็ช่วยส่งเสริมให้การใช้ระบบ ISO 9000 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คู่มือคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานบริการฝ่ายโทรศัพท์นครหลวงที่ 3, 2543.
- ฉันทย์ เทียนพุด. คำนวณวัดผลสำเร็จธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ซี เอ็นพี คอนซัลแตนท์, 2544.
- บรรจง จันทมาศ. ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย ญี่ปุ่น), 2540.
- พลชัย อิมวิภูวัฒน์ และคนอื่นๆ. Cost/Benefit Ratio ในการจัดทำ ISO ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิต, 2545.
- พัชรินทร์ เบอร์ด และคนอื่นๆ. คู่มือเบื้องต้นสำหรับธุรกิจ SMEs. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีการผลิตและการออกแบบ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2544.
- Cochrane, A.L. *Effectiveness and Efficiency, Random Reflections on Health Services*. London : Nuffield Provincial Hospitals Trust, 1972.
- Fox, Michael J. *Quality assurance mananement*. 2nd ed. London : Chapman & Hall, c 1995.
- Kaplan, Robert S. and Norton, David P. *The strategy-focused organization : how balanced scorecard companies thrive in the new business environment*. Boston, Mass. : Harvard Business School Press, 2001.
- _____. "Using the balanced scorecard as a strategic management system" in *Harvard Business Review on measuring corporate performance*/Harvard Business School Press. Boston, Mass. : Harvard Business School Press, 1998.
- Neipert, David M. *Tour of International Trade*. Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall, 2000.
- Total quality management : the key to business improvement : a peratee executive briefing. 2nd ed. London : Chapman & Hall, 1995.

ต่อจากหน้า 21

บรรณานุกรม

- Chihiro, Nakajima. *Theoretical analysis of rice export system in Thailand*. Tokoy : The Developing Economies, Institute of Developing Economic, 1975.
- Hallett, Graham. *The economics of agricultural policy*. New York : Augustus M.Kelly Publisher, 1971.
- Heady, Earl OreL. *Agricultural policy under economic development*. Ames : Iowa State University. Press. 1962.

คุณภาพกำไรของธุรกิจ

*สรรพพงศ์ ลิ้มปรีธารกุล

การล้มละลายของบริษัท เอนรอน บริษัทค้าปลีกและพลังงานขนาดใหญ่ในอเมริกาในช่วงปลายปี 2544 ตลอดจนบริษัทขึ้นมามากมายในอเมริกาที่ประสบปัญหาจนต้องประกาศปิดกิจการหรือล้มละลาย เช่น บริษัทเอนรอน และรายล่าสุดที่เกิดเรื่องอื้อฉาวขึ้นคือ บริษัทเวิลด์คอม ที่ทำรายงานทางการเงินที่เป็นเท็จ จนส่งผลต่อตลาดหุ้นทั่วโลกตกต่ำในวันพฤหัสบดีที่ 26 มิถุนายน 2545 ตลาดหุ้นของไทยตกลงไปถึง 17 จุด หรือราว 4% ผลกระทบดังกล่าวได้อุบัติวิพากษ์วิจารณ์ถึงตั้งแต่เรื่องของระบบการควบคุมภายใน ระบบบัญชีและหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีภายนอก ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุนผลของความล้มเหลวต่าง ๆ สามารถนำไปเชื่อมโยงกับความพยายามของธุรกิจ ใน 2 เรื่องได้คือ Creative Accounting ซึ่งเราควรที่จะได้มีการเรียนรู้และศึกษาถึงสาเหตุของความพยายามที่จะตกแต่งตัวเลขทางบัญชี พฤติกรรมเสี่ยงของผู้บริหารที่ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะทำการตกแต่งกำไรบริษัท และเรื่องที่สองคือคุณภาพกำไร ซึ่งสามารถนำมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มของความไม่น่าเชื่อถือของกำไรที่รายงานออกมา

จริงหรือ ทั้งการเงินของบริษัทเอนรอนก็ดี หรือบริษัทเวิลด์คอมก็ดี ไม่สามารถให้อิสรภาพใดๆ ที่ผิด

ปกติจากรายงานนั้นๆ แม้แต่น้อย? ถ้าหากมีการอ่านและวิเคราะห์ภาพรวมของฐานะการเงินของกิจการอย่างถี่ถ้วน จะพบได้ว่ามีสิ่งที่น่าสนใจต่อตัวเลขที่รายงานออกมา ก่อนที่กิจการนั้นๆ จะเกิดวิกฤติไม่น้อยกว่า 5 ปี เพียงแต่นักวิเคราะห์ นักลงทุน กลับมองข้ามหรือไม่สามารถวิเคราะห์ตัวเลขทางการเงินนั้นได้ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ไม่เข้าใจมาตรฐานการบัญชีและวิธีการทางบัญชีดีพอ การไม่รู้จักเชื่อมโยงเหตุผลระหว่างธุรกรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับแนวโน้มที่ปรากฏในตัวเลขรายงานทางการเงิน และนักลงทุนซึ่งไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ๆ มักมีความเข้าใจผิดต่อการมองเพียงบรรทัดสุดท้ายของงบกำไรขาดทุน (Bottom Line) ว่าคือผลทั้งหมดที่สรุปผลประกอบการของธุรกิจ ซึ่งในความเป็นจริงแนวคิดในการนำเสนองบการเงินปัจจุบันได้เปลี่ยนจากแนวคิดที่เป็น Income Determination Approach สู่แนวคิดที่เป็น Balance Sheet Approach คือเน้นการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุลให้ออกต้องตามที่ควร ผลการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุล คือส่วนของผู้อถือหุ้นหรือส่วนของทุนที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นจะรับรู้เป็นรายได้ในงวดบัญชีที่วัดผลหรือไม่ขึ้นกับแนวคิดการวัดกำไรบนทฤษฎี Capital Maintenance

*อาจารย์ประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและวิเคราะห์หลักทรัพย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : บช.ม. (บัญชีการเงิน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บนหลักการข้างต้น การรับรู้ผลการดำเนินงาน จึงทำให้กำไรหรือขาดทุนของธุรกิจมาจาก 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็น Going Concern Operation หรือ Recurring Operation ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากธุรกรรมปกติของธุรกิจ เช่น รายการขายสินค้า รายได้ค่าบริการปกติ ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปกติที่เกิดขึ้นเป็นประจำ อีกส่วนที่เหลือเป็นรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนักและมักเกิดขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจของผู้บริหารที่เปลี่ยนนโยบายระยะยาวในด้านการลงทุน การจัดหาเงิน บางครั้งอาจเรียกได้ว่าส่วนนี้เป็น One-time Gain or Loss หรือ Stewardship Gain or Loss เช่น กำไรขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ หรือเงินลงทุนระยะยาว กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน กำไรขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ หรือขาดทุนจากการตัดค่า เป็นต้น รายการเหล่านี้ไม่ใช่ผลจากการเกิดธุรกิจประจำวันแต่เป็นผลสืบเนื่องจากการกำหนดนโยบายการบริหารงานของฝ่ายจัดการ

ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น ผู้ใช้งบการเงินต้องมีมติการพิจารณาที่ลึกกว่าในอดีตในการอ่านตัวเลขทางการเงิน ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สำคัญคือการอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีแล้ว ต้องพิจารณาถึงคุณภาพของตัวเลขที่จะตีความด้วยว่ามีคุณภาพหรือไม่

คุณภาพกำไรคืออะไร

เมื่อกล่าวถึงคุณภาพกำไรมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย เช่น อาจจะหมายถึง กำไรที่กิจการรับรู้ นั้นสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ (งบกำไรขาดทุนใช้เกณฑ์คงค้างในการบันทึกรายการ) ในอนาคตได้ดี อย่างไรก็ตาม ถ้าหากจะกล่าวถึงคุณภาพกำไรแล้วในแง่ผู้ใช้งบการเงิน หรือนักลงทุน จะคาดหวังถึงกำไรดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นกำไรที่แท้จริงในการดำเนินธุรกิจกรรมปกติ และจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตอย่างมั่นคง ซึ่งได้ถึงแนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ และเป็นกำไรจริงที่สามารถจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นได้ในระยะยาว ดังนั้นเมื่อเราวิเคราะห์รายงานทางการเงินจะทราบได้ว่ากำไรหรือผลการดำเนินงาน

ที่เกิดขึ้นมีคุณภาพหรือไม่นั้น การประเมินคุณภาพกำไรให้พิจารณาจาก 3 ด้าน คือ

1. พิจารณาจากงบดุล

- พิจารณาด้านการแสดงมูลค่าว่าเหมาะสมหรือไม่ สูงหรือต่ำเกินไปหรือไม่
- ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับมูลค่าสินทรัพย์ หรือหนี้สินถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านมหภาค, นโยบายของรัฐบาล, อุตสาหกรรม หรือของบริษัทเอง
- พิจารณาเกี่ยวกับความเสี่ยงบนสินทรัพย์แต่ละรายการ

- สินทรัพย์อยู่ในสภาพที่จะขายได้

2. พิจารณาจากงบกำไรขาดทุน

- รายได้เกิดจากธุรกรรมหลักของบริษัท และมาจากหลักความระมัดระวังทางบัญชี
- ความถูกต้องและน่าเชื่อถือในการใช้หลักประมาณการ
- ความเสี่ยงของธุรกิจต่อรายได้ในอนาคต
- รายจ่ายที่เกิดจากการตั้งค่างจ่ายเหมาะสมและการ deferred สมเหตุผล

3. พิจารณาโครงสร้างทางการเงิน

(Financial structure)

- พิจารณาจากตัวเลขอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ความสอดคล้องของอัตราส่วนทางการเงินที่เหมาะสมในทุก ๆ ด้าน

นอกจากนี้ผู้ใช้งบการเงินอาจจะนำหลักการพิจารณาเบื้องต้นไว้พิจารณาถึงคุณภาพกำไรดังต่อไปนี้ หลักพิจารณา 8 ประการเกี่ยวกับคุณภาพกำไร

1. ใช้หลักบัญชีระมัดระวังที่เหมาะสม

(Earnings are determined by conservative accounting principles)

2. รายได้มาจากธุรกิจปกติ

(Earnings relate to ongoing fundamental business and recurring economic activities)

3. เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย
(distributable in cash)
4. รายได้ควรจะมาจากการขายจริง (ธุรกิจหลัก) กับภายนอก
(Earnings are actual sales with outsiders)
5. มีการเติบโตของรายได้อย่างมั่นคงและความมาจากยอดขายไม่ใช่ภาวะเงินเฟ้อ
(Earnings should not fluctuate from their trend line and should not be impacted by inflation)
6. กำไรปัจจุบันและอดีตควรเป็นเครื่องชี้แนวโน้มที่สำคัญสำหรับกำไรในอนาคต
(Current and recent earnings are good indicators of future earning stream)
7. เป็นกำไรที่เข้าใจได้ง่าย
(Earnings are understandable)
8. กิจการมีโครงสร้างหนี้สินและทุนที่เหมาะสม (Optimized capital structure)

สัญญาเดือนมกราคม 8 ประการเกี่ยวกับคุณภาพกำไร

1. มีรายได้ที่เข้าใจยากต้องอธิบายยืดเยื้อหรือพยายามสร้างตัวเลขกำไรทางบัญชี
(creative accounting)

2. รายงานผู้สอบบัญชียาวผิดปกติ
3. มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีโดยไม่สมเหตุสมผล
4. มีการขายสินทรัพย์บริษัทเพื่อสร้างการเติบโตของกำไรสุทธิ
5. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากบัญชีลูกหนี้ หรือรายได้รอตัดบัญชีอย่างผิดปกติ
6. การลดลงของกำไรจากการขาย (Gross Margin) แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรลดลงและธุรกิจแนวโน้มแข่งขันสูงขึ้น
7. หนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างปกติ โดยเฉพาะหนี้เงินกู้ระยะสั้น แสดงถึงปัญหาทุนหมุนเวียน
8. กำไรเพิ่มขึ้นจากลดลงของรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของบริษัท
 - อาจมีการชะลอการลงบันทึกบัญชีหรือลงเป็นอินทรีพียแทน
 - กิจการอาจตัดรายจ่ายที่จำเป็นทำให้มีผลต่อการเติบโตในอนาคต

หลักการข้างต้นจะช่วยเป็นแนวทางของผู้ใช้

รายงานทางการเงินในการตัดสินใจลงทุนให้เกิด

ประสิทธิภาพเบื้องต้นได้เป็นอย่างดีว่า กำไรของกิจการ

ที่ประกาศผลการดำเนินงานออกมานั้นน่าเชื่อถือและมี

คุณภาพที่ดีในระยะยาวหรือไม่

ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร

*เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษามาตรา 22 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 12) กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาของไทยเท่าที่ผ่านมาโดยเฉพาในระดับอุดมศึกษามีได้บรรลุตามเป้าหมายนี้ สิ่งที่เห็นได้จากสาระสำคัญในหัวข้อ “ระบบอุดมศึกษาไทยยังมีจุดอ่อนที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง” ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (ทบวงมหาวิทยาลัย 2540 : 5) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษายังไม่พร้อมที่จะพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติเข้ากับยุคใหม่ เน้นเรื่องความจำมากกว่าการวิเคราะห์แยกแยะหาเหตุผล และมิได้สอนผู้เรียนให้รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การสอนในเชิงทักษะ เช่น การใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งชั้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยของไทย พบว่า การรับรู้ของนักศึกษาและผู้สอนมีความแตกต่างกันในเรื่องเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีการสอนและปัญหาในการเรียนของนักศึกษา (Pimporn Chande 1996 : 32)

ในอดีตมักจะมีคำถามกันอยู่เสมอว่า “วิธีใดเป็นวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่ดีที่สุด” แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนและปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ กลวิธีการเรียนรู้ (learning strategies) รวมทั้งภูมิหลังทางสังคม (social background) ของผู้เรียนด้วย ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมักตั้งคำถามว่า “ผู้เรียนของเราจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีที่สุดได้อย่างไร และปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเขา” เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ความสำคัญได้เปลี่ยนไปจากการเน้นที่บทบาทของครูไปยังตัวผู้เรียนและด้วยความจริงข้อนี้ทำให้ครูผู้สอนและนักพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ตระหนักว่า ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคลซึ่งมีเจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้ และภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน และองค์ประกอบเหล่านี้ต่างมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษด้วย (Buestall 1978 ; Brown 1994)

เจตคติเป็นปัจจัยด้านจิตวิทยาที่สำคัญประการแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนอาจนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าบังคับให้ผู้เรียนทำแบบ

ฝึกหัดหรือท่องจำหลาย ๆ ครั้ง ผลการวิจัยส่วนใหญ่ต่างแสดงให้เห็นว่า ถ้าหากผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อภาษา และกลุ่มผู้ใช้ภาษานั้น ๆ คุณสมบัติดังกล่าวจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อการสร้างแรงจูงใจของผู้เรียน แลมเบิร์ตและคณะ (Lambert et al 1972) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส และพบว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษาและวัฒนธรรมของชาวฝรั่งเศส และพบว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษาและวัฒนธรรมของชาวฝรั่งเศสมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศส

แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นกัน งานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศได้สนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่าผู้เรียนภาษาจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้และมีความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการเรียนรู้ (Brown 1994 ; Tremblay and Gardner 1995) การทดสอบทางด้านจิตวิทยาได้แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีความวิตกกังวลสูงมากขณะที่เรียนและฝึกฝนการใช้ภาษาในห้องเรียน ความวิตกกังวลดังกล่าวนำไปสู่การต่อต้านการเรียนรู้หรือทำให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้รับการสอนแต่เพียงอย่างเดียว ลักษณะทั้งสองประการของผู้เรียนทำให้เกิดผลลบต่อการเรียนภาษา ถ้าหากครูสามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีความสบายใจ ไม่เครียด และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยผ่อนคลายความวิตกกังวลในเรื่องความยากของการเรียนภาษาได้ก็จะเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจที่ดีในการเรียนภาษาให้แก่ผู้เรียน

มีการค้นพบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่า การเรียนรู้ภาษาไม่จำเป็นต้องดำเนินไปอย่างมีระบบ (Snarski 1997) ถึงแม้ว่าข้อ มูลต่าง ๆ จะถูกกักเก็บไว้อย่างเป็นระบบ แต่กระบวนการที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเป็นระบบเสมอไป ผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการเรียนรู้ (learning strategies) ที่ตนเองชอบและนำเอาวิธีการเรียน

รู้แบบต่าง ๆ มาใช้ผสมผสานกันในการเรียนภาษา ไม่ว่าจะเป็นการดู การฟัง การสัมผัส หรือ การใช้กิริยาท่าทาง เป็นต้น โจน รูบิน (Joan Rubin 1977) นักภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษา ซึ่งศึกษาอยู่ในรัฐแคลิฟอร์เนีย และฮาวาย พบว่า วิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการเรียนภาษา ได้แก่ การใช้รับฟังของสิ่งที่ฟังหรืออ่านมาช่วยในการเดา หรือตีความ การใช้ภาษาท่าทางการใช้วิธีสะกดคำ หรือวาดรูป ถ้าผู้ฟังไม่เข้าใจสิ่งที่ตนพูด การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา หรือสนใจความหมายและตระหนักว่า การรู้ไวยากรณ์อย่างเดียวนั้นไม่พอในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ ผลการวิจัยของเพอร์พูรา (Purpura 1997) ได้สนับสนุนให้ครูสอนภาษาอังกฤษ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วิธีการเรียนรู้ภาษาแบบต่าง ๆ เนื่องจากวิธีการเหล่านี้สามารถเพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน และฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักใช้วิธีการเรียนรู้ภาษา อีกทั้งยังเป็นวิธีการหนึ่งที่มีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนอีกด้วย (Neiderhauser 1997 : 10-11)

องค์ประกอบสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน คือ ภูมิหลังทางสังคมของเรียน ซึ่งหมายถึง สภาพสังคมและสภาวะแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ที่เป็นผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน การมีอุปกรณ์ช่วยในการเรียนภาษาอังกฤษ และการสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เรียน องค์ประกอบทางสังคม คือ แหล่งบันเทิงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ สังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่และผู้คนรอบ ๆ ตัวเขา เช่น บิดา มารดา / ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง และแหล่งข่าวสารที่ช่วยในการเรียนภาษา นอกจากนี้ สเตเวนส์ (Stevens 1977 : 197-180) กล่าวว่า ภูมิหลังทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของสาธารณชนที่จะเรียนภาษาในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจ และการแพร่หลายของภาษาที่เข้าไปชุมชนนั้น ๆ

เป็นที่เห็นได้ชัดว่า บทบาทของครูในปัจจุบันมิได้เป็นดังเช่นที่เคยเป็นในสมัยก่อนในปัจจุบัน นักวิจัยกำลังศึกษาปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและปัจจัยทางด้านสังคมที่มีภาษาสำคัญต่อการเรียนภาษาของผู้เรียน ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา และภูมิหลังทางสังคมระหว่างผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ

วิธีการวิจัยและผลการวิจัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร 8 แห่ง ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์ และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 410 คน ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยและได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยพิจารณาจากเกรดที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนภาษาอังกฤษ คือ ให้นักศึกษาที่ได้เกรดวิชาอังกฤษสูงกว่าเกรด C+ ขึ้นไป เป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ และให้นักศึกษาที่ได้เกรดวิชาภาษาอังกฤษเกรด C หรือต่ำกว่า เป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (ได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ และวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ) และ

ภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ข้อมูลซึ่งได้จากการตอบสอบถามของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำมารวบรวมและวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีเจตคติ และแรงจูงใจเชิงบูรณาการต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่มีแรงจูงใจเชิงเครื่องมืออยู่ในระดับมาก ในส่วนของวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นักศึกษานำเอาวิธีการใช้ความรู้ความคิดเพื่อให้เข้าใจภาษา และวิธีการควบคุมการเรียนรู้ และตรวจสอบการใช้ภาษามาปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง สำหรับภูมิหลังทางสังคม นักศึกษาฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษภายนอกชั้นเรียนและได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดาในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แสดงให้เห็นว่า เจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภูมิหลังทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่า เจตคติมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าแรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงกว่าแรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปรากฏในตารางที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร กับค่าเฉลี่ยของเจตคติ แรง- จูงใจ วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ข้อความ	เกรดเฉลี่ย	เจตคติ	แรงจูงใจ	วิธีการเรียนรู้	ภูมิหลังทางสังคม
เกรดเฉลี่ย	1.00	.3652 P = .000	.3215 P = .000	.2624 P = .000	.116 P = .000
เจตคติ		1.00	.5036 P = .000	.6204 P = .000	.3403 P = .000
แรงจูงใจ			1.00	.6800 P = .000	.5212 P = .000
วิธีการเรียนรู้				1.00	.5371 P = .000
ภูมิหลังทางสังคม					1.00

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ข้อความ	กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ			กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ			ค่าสถิติ			
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	F-test	P-Prob	t-test	t-Value
เจตคติ	88	3.12	.45	88	3.66	.73	1.03	.310	-5.84	0.000
แรงจูงใจ	88	2.13	3.46	88	3.46	.45	2.79	.096	-5.17	0.000
วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	88	3.02	.46	88	3.34	.53	0.80	.363	-4.34	0.000
ภูมิหลังทางสังคม	88	2.37	.57	88	2.69	.76	8.16	.005	-2.11	0.036

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณารายละเอียดของปัจจัยด้านเจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษารับรู้ว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์มากทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพการงาน ดังนั้น หลักสูตรภาษาอังกฤษจะต้องเน้นกิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะและเพิ่มพูนความรู้เพื่อออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงหลังจากจบการศึกษา การศึกษาปัจจัยด้านจิตวิทยาในส่วนของแรงจูงใจของผู้เรียนว่าผู้เรียนสนใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ที่จะทำให้ครูเกิดแนวความคิดเกี่ยวกับ

การจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถจูงใจให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนทำให้การเรียนในชั้นเรียนน่าสนใจและสนุกสนาน แต่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อย่างมีความหมายแสดงว่า การเรียนรู้นั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีได้รับการฝึกฝนการใช้วิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีลักษณะตายตัว มีข้อกำหนดวิชาบังคับ วิชาที่ต้องเรียนก่อน และต่อเนื่องมีมาก หลักสูตรเน้นเนื้อหาสาระ

มากจนไม่มีเวลาเหลือให้ผู้เรียนได้คิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองมีน้อยมาก เนื่องจากผู้เรียนมุ่งแต่ท่องจำเพื่อให้สอบผ่าน (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2543 : 2) ถ้าหากเราต้องการให้บัณฑิตของเราเป็นผู้ที่สามารถคิดได้อย่างอิสระได้ตอบปัญหาได้อย่างคล่องแคล่ว กระบวนการศึกษาแม้แต่การสอนภาษาอังกฤษจะต้องมีการนำเอาวิธีการใช้ความคิดและการแก้ปัญหาพร้อม ๆ กับเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากกว่าดูดซับความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น ครูจึงควรให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนอย่างจริงจัง นั่นคือการลดการพูดหรือบรรยายของครู (teacher talking time) และเพิ่มการพูดของผู้เรียนให้มากขึ้น (student talking time)

ในส่วนของการศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนภาษาอังกฤษจากบิดามารดา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่บิดามารดาควรสนับสนุนติดตามการเล่าเรียน รับฟังปัญหา และให้การสนับสนุนการเล่าเรียนของนักศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาได้ประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามนักศึกษาฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยของไทยไม่ค่อยได้ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ (informal learning environment) มากนัก โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนขาดการใฝ่รู้ การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อการมีวิสัยทัศน์

ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร สามารถเลือกเก็บ เลือกปฏิเสธ และอธิบายว่าจะหาประโยชน์อย่างไรจากข้อมูลข่าวสารได้

ผลการวิจัยยังพบว่า เจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้อังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจตคติเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อังกฤษ เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนสามารถรับรู้สถานการณ์การเรียนรู้อังกฤษของตนเองได้อย่างไร และแรงจูงใจเกิดจากเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาด้วย ผู้เรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจะพบว่า การเรียนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่สนุกสนานเพลิดเพลิน เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ด้านโครงสร้างศัพท์ ไวยากรณ์ และเห็นว่าเป็นการทำหายที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นที่พูดภาษาอังกฤษ อันเป็นผลให้เกิดแรงจูงใจในการคิดหาวิธีการเรียนรู้อังกฤษ เพื่อที่จะเอาชนะอุปสรรคปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ การเปรียบเทียบปัจจัยด้านเจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้อังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ ผลเป็นไปในทางเดียวกันกับการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยาและภูมิหลังทางสังคม กล่าวคือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นผู้ที่มีเจตคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนรู้อังกฤษ และภูมิหลังทางสังคมที่ดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- Brown, H.D. (1994). *Teaching by Principles : An Interactive Approach to Language Pedagogy*.
New Jersey : Prentice Hall, Inc.
- Burstall, C. (1978). "Factors affecting foreign language learning : a consideration for some recent
research findings." In V. Kinsella (ed.) *Language Teaching and Linguistics : Surveys*.
London : Cambridge University Press.
- Chandee, Pimporn. (1996) *An Assessment of Theoretical and Pedagogic Issue Involved in the
Design and Evaluation of English Language Teaching Programs for Thai University Students*.
paper from an international conference, "English is an Asian Language : the Thai Context."
8-9 August, Thailand.
- Krashen, Stephen D. (1986). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*.
Oxford : Pergamon Press.
- Lambert, W.E., Robert C. Gardner, H.C. Barik, & K. Tunstall. "Attitudinal and Cognitive Aspects
of Intensive Study of a Second Language." *Journal of Abnormal and Social Psychology* 66
(1963) : 358-68.
- Niederhauser, J.S. (January 1997). "Motivating Learners at South Korean Universities," *English
Teaching Forum*. 35(1) : 8-11.
- Purpura, J.E. (June 1997). "An Analysis of the Relationships Between Test Takers' Cognitive and
Metacognitive Strategy Use and Second Language Test Performance." *Language Learning*.
- Rubin, Joan. (1979). "What the Good Language Learner Can Teach Us." In *Sociolinguistic Aspects
of Language Learning and Teaching*, J.B. Pride (ed.), London : Oxford University Press.
- Snarski, Maria. (October 1997). "Lessons from Language for Mainstream Lecturers." *English
Teaching Forum*. 35(4) : 53-4.
- Stevens, Peter. (January 1974). "Some Basic Principles of Teacher Training." *English Language
Teaching*. 29 : 19-27.

การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติในยุคไร้พรมแดน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนะใจ เดชวิฑูพร

การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างธุรกิจไทยกับต่างชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นคว้ารวบรวมเทคนิควิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรธุรกิจที่ประสบความสำเร็จทั้งในส่วนของผู้ถือหุ้นชาวไทยและต่างชาติ เพื่อเรียบเรียงสังเคราะห์ประสบการณ์ที่ดีเลิศเหล่านั้นให้เป็นระเบียบวิธีมาตรฐานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มธุรกิจ จำนวน 15 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ยานพาหนะ อุปกรณ์และชิ้นส่วน ผลิตภัณฑ์เหล็ก วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง เหมืองแร่และพลาสติก บรรจุก๊าซ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค สินค้าอุปโภคบริโภค โรงแรมและบริการท่องเที่ยว ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน ธุรกิจการสื่อสาร ธุรกิจการเกษตร และ พลังงาน โดยการสัมภาษณ์ทั้งเจาะลึกกับตัวอย่างผู้บริหารฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 144 ราย และแจกแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพนักงานของบริษัทเหล่านั้น จำนวน 1,286 ราย โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2543

ข้อมูลที่ได้จากงานภาคสนามได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาคำร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และค่าสถิติไคสแควร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบวิสัยทัศน์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ระหว่างบริษัทไทยและบริษัทต่างชาติ โดยจำแนกกลุ่มธุรกิจเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งมีสินทรัพย์ถาวรตั้งแต่ 10 ล้านขึ้นไป กับกลุ่มบริษัทขนาดกลางซึ่งมีสินทรัพย์ระหว่าง 20 - 100 ล้านและบริษัทขนาดเล็กซึ่งมีสินทรัพย์ไม่เกิน 20 ล้าน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากภาวะผู้นำซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีภาวะผู้นำสูง มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี ถ้าจำแนกตามสัญชาติ พบว่า บริษัทไทยและบริษัทต่างชาติต่างพอใจผู้นำขององค์การในระดับพอใจมาก เช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 4.29 : 4.21) ในภาพรวม พบว่าพนักงานมีความภาคภูมิใจในผู้นำขององค์การและเชื่อมั่นว่ามีความสามารถจะนำองค์การได้

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เลือกใช้ในองค์การ ซึ่งกลุ่มธุรกิจมีการเลือกใช้แนวคิดทฤษฎีใน 3 ลักษณะ คือ แบบตะวันตก แบบตะวันออก และแบบผสมผสาน โดยพบว่า แนวทางปฏิบัติจะเป็นแบบผสมผสานมากที่สุด จำนวน 84 บริษัท (64.1%) แบบตะวันออก 24 บริษัท (18.3%) และ

แบบตะวันตก 23 บริษัท (17.6%) แสดงว่า กลุ่มธุรกิจมีการปรับใช้ทฤษฎีการบริหารในลักษณะผสมผสานให้สอดคล้องกับสถานการณ์แข่งขันในธุรกิจยุคโลกไร้พรมแดน โดยที่แนวทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารไม่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมไทย เนื่องจากต้องพยายามปรับตัวเพื่อให้ทันกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

ไป อาจจะมีปัญหาสำหรับคนรุ่นเก่าอยู่บ้าง แต่สำหรับคนรุ่นใหม่ สามารถปรับตัวได้ ประกอบกับการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมีความรวดเร็วทำให้สามารถปรับเข้ากับวัฒนธรรมไทยได้ โดยที่แนวคิดการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 2 แนวทาง มีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

แนวคิดตะวันตก	แนวคิดตะวันออก
1. ใช้การควบคุมโดยการประเมินผลงาน (Target control)	1. ใช้การควบคุมกระบวนการทำงาน (Process control)
2. การเลื่อนขั้นปรับตำแหน่งคำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นหลัก	2. การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งคำนึงถึงระบบอาวุโส
3. มีการปลดหรือเลิกจ้างเมื่อกิจการไม่ดี	3. ให้ความสำคัญต่อการจ้างงานตลอดชีพ (long life employment)
4. คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มาร่วมงานโดยจ่ายค่าตอบแทนสูง	4. จ่ายค่าตอบแทนในระดับปานกลาง ความเสี่ยงในการทำงานไม่สูงมาก

จากการศึกษา พบว่า จุดเด่นในการบริหารและจัดองค์การของไทยในปัจจุบันโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีทั้ง 2 แนวทาง มีจุดเด่นในหลายด้านทั้งที่คล้ายคลึงกัน เช่น เน้นความสำคัญของคนมากที่สุด มีการปรับเปลี่ยนองค์การให้มีความยืดหยุ่นทันเหตุการณ์ เน้นการมีส่วนร่วมของพนักงานและการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดีภายในและภายนอกองค์การ ทำองค์การให้เอื้อองเพื่อความคล่องตัวในการบริหาร นำทฤษฎีการบริหารผสมผสานระหว่างตะวันออกและตะวันตกมาปรับใช้เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดต่อองค์การ

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ พบว่า 3 ปัจจัยแรก คือ ทีมงาน คุณภาพของสินค้าหรือบริการ และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ในขณะที่กลุ่มบริษัทขนาดกลางและเล็ก พบว่า 3 ปัจจัยแรกคือ คุณภาพของสินค้าหรือบริการ ทีมงาน และความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ถ้าจำแนก

ตามสัญชาติ พบว่า 3 ปัจจัยแรก คือ คุณภาพสินค้าหรือบริการ ทีมงาน และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งไม่แตกต่างกันระหว่างบริษัทไทยและบริษัทต่างชาติ

ภาพรวมการทำงานของพนักงานซึ่งจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

1. พนักงานระดับสูง พบว่า การทำงานมักจะเน้นที่ความสามารถ มีภาวะผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทุ่มเทการทำงาน มีความเสียสละ มักจะตัดสินใจรวดเร็ว ถูกต้อง มีความคิดริเริ่มและกล้าตัดสินใจทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ทำงานหนัก มีระบบและมีมาตรฐานสูง

2. พนักงานระดับกลาง พบว่า ต้องเป็นนักประสานงานที่ดี สามารถประสานงานได้ทุกระดับ ต้องนำทีมให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องสามารถกระตุ้นให้ทีมงานมีชีวิตการทำงานที่มีความสุข ทุกคนปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นผู้ประพฤติ

นโยบายให้เข้ากับผู้ปฏิบัติงาน มีความรอบรู้ และเชี่ยวชาญการทำงาน มีการติดตามการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของบริษัท

3. พนักงานระดับล่าง พบว่า ต้องมีทักษะการปฏิบัติหน้าที่ มีการทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ซึ่งสัตย์สดทน ตั้งใจ ให้ความร่วมมือ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามคำสั่ง และเมื่อมีปัญหาควรเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้บังคับบัญชา

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารองค์การ พบว่า สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ พื้นฐานพนักงานต่างกัน การไม่เข้าใจนโยบายของผู้บริหาร ทีมงานไม่เข้มแข็ง พนักงานไม่สามารถปรับตัวกับทฤษฎีการบริหารสมัยใหม่ที่เข้ามา จำนวนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในองค์การไม่เพียงพอทำให้งานล่าช้า การติดต่อสื่อสารไม่ทั่วถึง การปรับลดอัตรากำลังคนทำให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจไม่ดี สำหรับปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก อาทิเช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคม กฎหมาย วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ได้ส่งผลกระทบต่อ

ธุรกิจที่ไม่สามารถปรับตัวเพื่อให้แข่งขันได้ก็ต้องปิดกิจการไป

ในการนำแนวคิดทฤษฎีไปประยุกต์ใช้อย่างถูกต้องควรได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาที่ผลิตนักบริหารงานบุคคลให้เป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีทักษะที่เป็นรูปธรรมในงานบุคคลโดยผู้ที่มีประสบการณ์เข้าไปถ่ายทอดความรู้ สார்างตลาดแรงงาน และปรับการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะของการปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาจบใหม่จะได้ทำงานได้ทันที บริษัทฯ ต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นหลักสูตรที่เห็นผลในเชิงปฏิบัติและเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ และถือว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าโดยที่ให้ความสำคัญกับพนักงานทุกระดับ สนใจเทคนิคกลยุทธ์การบริหารงานสมัยใหม่ มาปรับใช้กับบริษัทได้อย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ทำให้พนักงานเกิดความรับผิดชอบ มีโอกาสเติบโต ผู้บังคับบัญชาต้องให้กำลังใจเพื่อพนักงานจะพัฒนาตนเองควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์การ

ระบบประกันเงินฝาก

*กัญญา ทิมประเสริฐ

ระบบประกันเงินฝากถือเป็นหลักเกณฑ์
กลไกในการป้องกันเงินฝากของผู้ออมที่นำเงินออมฝาก
ไว้กับสถาบันการเงิน โดยมีองค์กรทำหน้าที่ประกันเงิน
ฝากในระบบสถาบันการเงิน มีการกำหนดเงื่อนไขและวง
เงินที่ประกันไว้ หลายประเทศที่ประสบปัญหา
วิกฤตการณ์ทางการเงิน เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น เม็กซิโก
รวมทั้งประเทศไทยด้วยในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า 70
ประเทศ จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรเฉพาะขึ้นมาเพื่อทำ
หน้าที่ประกันเงินฝาก

สำหรับประเทศไทยนั้นประสบปัญหา
วิกฤตการณ์ทางการเงินเกิดจากระบบสถาบันการเงิน
เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบริษัทเงินทุนรชา จำกัด
เหตุการณ์ 4 เมษายน ฯลฯ เพื่อเป็นการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถาบันการเงินในประเทศดัง
กล่าว ในช่วงปี พ.ศ. 2529 รัฐบาลจึงได้จัดตั้งองค์กร
ที่เรียกว่า “กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน” (FIDF) ทำหน้าที่รับประกันเงินฝากของผู้ออม
เพื่อเรียกความเชื่อมั่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินอย่างรุนแรง รัฐบาลจึง
จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ทั้งใน
และต่างประเทศของสถาบันการเงินเฉพาะสถาบันการ
เงินที่มีได้ถูกระงับการดำเนินการหรือถูกควบคุม โดย

มีระยะเวลาประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม
2545 จนกว่าจะมีการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากเป็น
การถาวร โดยต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 4 ปี ในการจัด
ตั้งองค์กรนี้

สภาพปัญหาของสถาบันการเงินในประเทศไทย

ในช่วงประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา สถาบันการเงิน
ในประเทศประสบปัญหา ด้วยสาเหตุหลายประการ คือ

1. อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น และมีสภาพผันผวน
2. การปล่อยสินเชื่อกระจุกตัวในกลุ่มธุรกิจ
อสังหาริมทรัพย์
3. ทางกรมมีการผ่อนคลายการควบคุม
สถาบันการเงินด้านการกู้เงินจากต่างประเทศ (out-in)
และนำไปลงทุนหรือเก็งกำไรในธุรกิจที่ไม่มีความมั่นคงทำ
ให้เกิดการขาดทุน
4. เกิดจากการทุจริตการเก็งกำไรของผู้
บริหาร
5. ผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน
ไม่ได้คำนึงถึงความเสี่ยง เพราะรัฐมีการประกันเงินฝาก
และการช่วยเหลือทางการเงิน (โอบอุ้ม) สถาบันการเงิน
อยู่เสมอ ประสิทธิภาพของรัฐในการกำกับและตรวจสอบ
สถาบันการเงินไม่ดีเท่าที่ควร

การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินในประเทศไทย

สภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นสถาบันการเงินในประเทศไทยแต่ละราย แต่ละเหตุการณ์ที่ผ่านมาตลอดนั้น ซึ่งเป็นปัญหารุนแรง บางครั้งถึงขั้นวิกฤตนั้น รัฐจะมีการแก้ไขปัญหาลาหลายวิธี คือ

1. การชักจูงให้สถาบันการเงินอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลืเสริมสภาพคล่อง การร่วมมือหุ้น หรือรัฐจะเข้าช่วยเสริมสภาพคล่อง โดยให้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำๆ ตลอดจนส่งบุคลากรมาช่วยด้านการบริหาร

2. โดยวิธีการควบกิจการ หรือการรวมกิจการ

3. เพิกถอนใบอนุญาตประกอบการ

การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินของไทยจาก 3 วิธีการนั้น ส่วนภาครัฐจะใช้วิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 ซึ่งมีเหตุผลดังนี้คือ

1. ป้องกันการแตกตื่นจากผู้ฝากเงิน

2. รักษาภาพลักษณ์ และความศรัทธาของผู้ฝากเงินต่อสถาบันการเงินแห่งนั้น

3. ป้องกันการไหลออกของเงินออมออกนอกประเทศ

4. เพื่อการรักษาชื่อเสียง และระดับเครดิตของสถาบันการเงินและของประเทศด้วย

ผลจากการแก้ไขปัญหาในวิธีดังกล่าวข้างต้นมีทั้งผลดีและผลเสีย และ เป็นผลเสียที่เกิดขึ้นภายหลังที่ตามมาภายหลังหลายด้าน คือ

1. สร้างปัญหาด้านต้นทุนต่อรัฐและสถาบันการเงินอื่นที่มีฐานะดี

2. การพยุงฐานะของสถาบันการเงินที่มีปัญหานั้นไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาที่ถูกต้องในระยะปานกลางหรือต่อไป เพราะสาเหตุส่วนใหญ่ของสถาบันการเงินที่มีปัญหามาจากโครงสร้างพื้นฐาน

3. ความไม่ชัดเจนในตัวเลขสินทรัพย์ หรือหนี้คุณภาพของสินทรัพย์ที่รับโอนจากการควบกิจการและการรวมกิจการ

4. ทำให้ผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินขาดการพัฒนา

วินัยทางการเงิน โดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงแก่มุมมองด้านเดียวคืออัตราผลตอบแทน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในข้อมูลอื่น ๆ เช่น ผลการประกอบการโครงสร้างผู้บริหาร ฯลฯ ซึ่งส่วนนี้รัฐต้องนำมาวิเคราะห์พิจารณาใหม่ ซึ่งผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินนั้นได้การเรียนรู้ด้านเดียวว่าไม่ว่าจะเกิดปัญหาหรือวิกฤตที่เกิดขึ้นสถาบันการเงิน จะมีการประกันเงินฝากให้กับผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน

ความสำคัญของสถาบันประกันเงินฝาก

การนำเอาระบบประกันเงินฝากมาทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินในสถาบันการเงิน เป็นการสร้างความมั่นคง การปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของสถาบันการเงิน และสามารถแข่งขันได้อย่างสม่ำเสมอภายใต้ตรรกะวิจจักรธุรกิจ โดยภาพรวมของการนำระบบประกันเงินฝากมาใช้ โดยมีการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากจะเป็นการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันการเงิน และเป็นการประกันเงินฝากโดยมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน รวมทั้งยังเป็นการสร้างวินัยให้กับผู้ฝากเงินและสถาบันการเงิน กล่าวคือ สถาบันประกันเงินฝากจะมีหน้าที่ในการช่วยกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินให้มั่นคง และเป็นตาข่ายอระวังภัยทางการเงิน รวมทั้งการช่วยแบ่งเบาภาระในการแก้ไขปัญหาสถาบันของรัฐบาลด้วย

หน้าที่ของสถาบันประกันเงินฝาก

การจัดตั้งสถาบันการประกันเงินฝากได้มีการกล่าวถึงมานาน รัฐบาลได้ตระหนักและเล็งเห็นความจำเป็นและประโยชน์ในการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากขึ้นมาเพื่อคุ้มครองผู้ฝากเงินและได้มอบหมายให้กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนฟื้นฟูและพัฒนากระบบสถาบันการเงิน (FIDF) ร่วมกันศึกษาหลักการที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันเงินฝาก เช่น การกำหนดวงเงินประกันยอดเงินฝากที่เหมาะสม การกำหนดจำนวนและวิธีการกำหนดเบี้ยประกันที่เรียก

เก็บจากสถาบันการเงินสมาชิกให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจในประเทศและข้อบังคับกฎหมายที่นำมาใช้

หน้าที่และขอบเขตอำนาจของสถาบันประกันเงินฝากมีดังนี้คือ

1. การติดตามสถานะภาพทางการเงินของสถาบันการเงินสมาชิก
2. ดำเนินการกับสถาบันการเงินสมาชิกที่ถูกระงับ
3. การชำระบัญชีสถาบันการเงินสมาชิกที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

โครงสร้างสถาบันประกันเงินฝาก

จัดตั้งเป็นนิติบุคคลเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อการสร้างความชัดเจนในการทำงาน

แหล่งที่มาเงินทุนของสถาบันประกันเงินฝาก

1. เงินทุนประเดิมเริ่มแรกได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจำนวน 1,000 ล้านบาท
2. รายได้จากการคิดค่าเบี้ยประกันจากสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก ซึ่งนอกจากธนาคารพาณิชย์เอกชนแล้ว ยังรวมถึงธนาคารของรัฐที่ดำเนินงานเชิงพาณิชย์ เช่น ธนาคารกรุงไทย ธนาคารนครหลวงไทย ด้วย

ประโยชน์ของการนำระบบประกันเงินฝากแบบจำกัดวงเงินมาใช้

1. สร้างความชัดเจนในการคุ้มครองผู้ฝากเงินในสถาบันการเงิน
2. สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินโดยรวม เพื่อเป็นการสอดคล้องระบบการแข่งขันทางการเงินอย่างเสรี
3. ทำให้สถาบันการเงินต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน หรือขาดทุนบุคคลเพื่อเสริมธุรกิจให้ดำเนินงานได้ภายใต้การแข่งขัน

4. ผู้ฝากเงินต้องพิจารณาอย่างรอบคอบมากขึ้น โดยคำนึงถึงผลตอบแทนกับความเสี่ยงในการนำเงินฝากกับสถาบันการเงินนั้น ๆ (เพราะสถาบันประกันเงินฝากจะรับผิดชอบ จำนวนเงินตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างกับการประกันเงินฝากที่ดูแลโดยกองทุนฟื้นฟู และพัฒนา ระบบสถาบันการเงินนั้นจะประกันวงเงินเต็มจำนวนในส่วนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยของผู้ฝากเงิน และเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน)

5. เพื่อลดภาระของภาครัฐ (ภาษีของประชาชน)

ความพร้อมในการนำระบบประกันเงินฝากแบบวงเงินจำกัดวงเงินมาใช้ในประเทศไทย

การนำระบบประกันเงินฝากแบบจำกัดวงเงินมาใช้ในประเทศไทยต้องพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้หลายฝ่ายรับผลกระทบที่เกิดขึ้น และคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น

1. ความมั่นคงเข้มแข็งของระบบสถาบันการเงินโดยรวม
2. มาตรฐานและประสิทธิภาพในการกำกับดูแลตรวจสอบต้องโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
3. กฎหมายสถาบันประกันเงินฝากที่จะมีการร่างมาใช้บังคับนั้นควรคำนึงถึงหลาย ๆ ด้าน เช่น พฤติกรรมผู้ฝากเงิน โครงสร้างเงินฝากของแต่ละประเภท สถาบันการเงินสมาชิกรวมถึงการรองรับสถาบันการเงินที่ไม่เป็นสมาชิกด้วย เช่น บริษัทประกันชีวิต และการศึกษากฎหมายสถาบันประกันเงินฝากของประเทศต่าง ๆ

4. การนำระบบประกันเงินฝากแบบจำกัดวงเงินมาใช้ ควรพิจารณาสภาพภาวะเศรษฐกิจไทยโดยรวมด้วยเพื่อเป็นการเริ่มต้นที่ดี

วิกฤตการณ์สถาบันการเงินที่ผ่านมาทำให้รัฐบาลได้ตระหนักและเล็งเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝาก โดยจะมีการปรับเปลี่ยนการประกันแบบเต็มจำนวนนั้นซึ่งกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา

ระบบสถาบันการเงิน กำกับการดูแลและให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงินสมาชิก โดยจะมีการปรับเปลี่ยนมาเป็นประกันแบบจำกัดจำนวนภายใต้การดำเนินงานของสถาบันการประกันเงินฝาก เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินรายย่อย ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ในระบบการเงินของประเทศ ทั้งเสริมสร้างกระตุ้นความรับผิดชอบของธุรกรรมสถาบันการเงินสมาชิกต่อส่วนรวมมากขึ้น และประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การอดภาระรัฐบาลที่ต้องช่วยเหลือสถาบันการเงินที่มีปัญหา ซึ่งจำนวนเงินที่ช่วยเหลือนั้นมาจากภาษีของประชาชน การที่นำระบบประกันเงินฝากแบบจำกัดวงเงินมาบังคับใช้นั้น รัฐบาลได้อนุญาตให้กระทรวงการคลังได้ตั้งคณะกรรมการ

เตรียมการในด้านต่าง ๆ รวมถึงการยกย่องพระราชบัญญัติสถาบันประกันเงินฝาก ซึ่งรัฐต้องศึกษาในรายละเอียดและดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ 4 ปี เมื่อถึงเวลานั้นสถาบันประกันเงินฝากจะเป็นองค์กรที่ให้การช่วยเหลือและเสริมสร้างพัฒนาให้ระบบสถาบันการเงินของประเทศไทยมีความมั่นคงของฐานสถาบันการเงิน ทั้งในส่วนสถาบันการเงินสมาชิกต้องเตรียมความพร้อม การรองรับแนวทางการปฏิบัติและด้านหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถาบันประกันเงินฝาก กลยุทธ์การบริหาร การระดมเงินออมเพื่อเป็นสถาบันการเงินที่มีมาตรฐานสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ออม

บรรณานุกรม

- "กรม, สังกัดกระทรวงศึกษาธิการยกเลิกคำประกันเงินฝากบังคับ." การเงินธนาคาร 21, 241, พฤษภาคม 2545 : หน้า 89.
- "แบ่งคลังแสงลดเบี้ยประกันเงินฝาก." ผู้จัดการรายวัน 1 สิงหาคม 2545 : หน้า 28.
- ปกรณ์ วิษยานนท์. "การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน บทบาทของสถาบันประกันเงินฝาก" ดอกเบี้ย 15, 189, มีนาคม 2540 : หน้า 51-54
- "TMB หนุนสถาบันเงิน." ผู้จัดการรายวัน 2 สิงหาคม 2545 : หน้า 28.

เทคโนโลยีสารสนเทศ : สิ่งท้าทายของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

*วรารัตน์ บริสุทธิ์

การเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยทำให้ปัจจัยการแข่งขันเปลี่ยนไป ในอดีตยุคเกษตรกรรมมีปัจจัยการสร้างรายได้เปรียบเทียบในการแข่งขัน คือ ที่ดิน แรงงาน กำลังคน เมื่อผ่านเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม เครื่องจักร วัตถุดิบ เงินทุน เป็นตัวสร้างความสามารถในการแข่งขัน¹ ยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตคน การทำงาน การติดต่อสื่อสาร ท่านจะเห็นว่าการประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วงจรผลิตภัณฑ์สั้นลง ตลอดจนการตัดสินใจทางธุรกิจที่มีความรวดเร็วและแม่นยำต้องอาศัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงาน

จากผลการศึกษาวิจัยของศาสตราจารย์โรเบิร์ต เจ. กอร์ดอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตของอเมริกาแสดงให้เห็นว่าการเพิ่มผลผลิตของระบบเศรษฐกิจอเมริกาตั้งแต่ปี 1995 - ปัจจุบัน เกิดจากการพัฒนาประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์² การศึกษา

วิจัยปี 1996 กลุ่มประเทศ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) พบว่าอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์โทรคมนาคมและสารสนเทศได้ขยายตัวจนมีสัดส่วนเฉลี่ยถึง 50.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)³ จะเห็นได้จากประเทศชั้นนำของโลกให้ความสำคัญในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนประเทศไทยพร้อมหรือยังที่จะก้าวต่อไปในอนาคตข้างหน้าและที่สำคัญเราต้องพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเราให้มากยิ่งขึ้น เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศ คือปัจจัยที่จะเปลี่ยนโฉมหน้าของรูปแบบการแข่งขันศตวรรษที่ 21 ทั้งระดับบุคคล องค์กร ธุรกิจ และระดับประเทศ ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจะได้ก้าวไปสู่ประเทศแถวหน้าของเอเชีย⁴ และที่สำคัญภาครัฐต้องร่วมมือกับภาคเอกชนให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

*อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : MSBA, STRAYER UNIVERSITY, WASHINGTON D.C. U.S.A

¹New Challenge of "Knowledge" For Thailand in THE 21st CENTURY Vol.40 No.2 : 2000

²Readingjusting the lens, "The Economist, Vol.353, No.81441 (October 16-22,1999) pp.90-91

³Knowledge Gap, "The Economist, Vol.353, No.81441 (October 16-22,1999), pp.90-91.

⁴"ความรู้" สิ่งท้าทายใหม่สำหรับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2 2543 Vol. 40 No.2

“เทคโนโลยีสารสนเทศ คือปัจจัยสำคัญของการแข่งขันในศตวรรษที่ 21” โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์และการผลิตนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องในด้าน IT (Continuous creation Information Technology) การสร้างสรรค์และการผลิตนวัตกรรมจากเทคโนโลยีใหม่จะเป็นปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบขององค์การธุรกิจ เพราะธุรกิจที่สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ก็จะเป็นผู้นำในธุรกิจนั้น ดังตัวอย่างเช่นบริษัทไมโครซอฟต์ซึ่งสามารถเป็นผู้นำด้านซอฟต์แวร์มาช้านานจึงทำให้ Mr. Bill Gate ประธานกรรมการของบริษัทประสบความสำเร็จในธุรกิจด้านนี้จนกลายเป็นอภิมหาเศรษฐีระดับโลก ซึ่งแน่นอนสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความรู้ความคิดสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยต้องพัฒนาบุคลากรด้าน IT มากขึ้น โดยเฉพาะนักพัฒนาระบบ SOFTWARE โดยภาครัฐและเอกชนต้องสนับสนุน ให้ความรู้กับนักเรียนนักศึกษา หรือพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ โปรแกรมเมอร์ นักวิเคราะห์ระบบ ให้เป็นมืออาชีพ เพราะปัจจุบันเราขาดบุคลากรคุณภาพด้าน IT เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นความคิดสร้างสรรค์ต่อเนื่องในด้าน IT เป็นสิ่งที่จำเป็นกับประเทศไทยแบบปฏิเสธไม่ได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเรายังซื้อ SOFTWARE จากต่างประเทศเข้ามา และมีการ copy ซึ่งจะทำให้เสียผลประโยชน์ระยะยาวและความคิดสร้างสรรค์ก็จะมีทางเกิดขึ้นและเสียประโยชน์ต่อประเทศในระยะยาว เพราะฉะนั้นรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างเข้มงวดต่อผู้ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

2. การแข่งขันที่รุนแรง (HIGH COMPETITION) ในปัจจุบัน ธุรกิจจากต่างประเทศสามารถเคลื่อนย้ายมาแข่งขันกับธุรกิจในประเทศได้สะดวก ธุรกิจไทยจำเป็นต้องปรับตัวขนานใหญ่เพื่อพร้อมรับมือกับสภาพการแข่งขัน ประกอบกับการก่อตั้งของ

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ที่คู่แข่งสามารถเจาะตลาดเข้าสู่กับธุรกิจภายในประเทศ อีกทั้งสามารถเปิดให้บริการลูกค้าได้ 365 วัน ในตลอด 24 ชั่วโมง Amazon.com, Drugstore.com ทั้งสองตัวอย่างได้เปลี่ยนโฉมหน้าการแข่งขันใหม่ ซึ่งทำให้การแข่งขันทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ขยายตัวสู่วงกว้างจากระดับท้องถิ่น (Local) ไปสู่ระดับโลก (Global)

นอกจากนั้นความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกหลากหลายมากกว่าเดิม ตลอดจนลูกค้าสามารถค้นหาสินค้าที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงได้ด้วยเหตุนี้ธุรกิจต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องการขยายตลาดทาง E-commerce ให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งสิ่งนี้ย่อมต้องอาศัย “เทคโนโลยี” มาทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลลงในฐานข้อมูล จัดการข้อมูล สื่อสารข้อมูล และประมวลผลข้อมูล เพื่อที่จะทำความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคจริง ๆ และพร้อมที่จะแข่งขัน

ธุรกิจต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยทันเวลา ถูกต้อง แม่นยำเชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอสินค้าและบริการดีกว่าถูกกว่า และรวดเร็วกว่าแก่ผู้บริโภค ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันที่รุนแรง ตลอดจนเพื่อตอบสนองต่อข้อกีดกันทางการค้า ตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ในองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) WTO โดยส่งผลให้กำแพงการค้าพังทลายลง สินค้าจากต่างประเทศสามารถเข้ามาแข่งขันในประเทศได้ง่าย

ประเทศไทยจะสามารถอยู่รอดในเวทีโลกได้ เราต้องช่วยกัน รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ถึงแม้ว่าเราจะมีทรัพยากรธรรมชาติ ที่เพียบพร้อม แต่ ในความเป็นจริง ทรัพยากรธรรมชาติ ที่นับวันก็สูญหายหมดไป สิ่งที่ประเทศไทยต้องการ ที่แท้จริง คือ ความรู้ ความเข้าใจ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อที่จะสร้างความได้เปรียบในด้านการแข่งขัน ให้กับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

3. โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ (Information infrastructure)

ประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศให้ทันสมัย และต่อเนื่อง เพื่อที่จะก้าวไปสู่ระบบข้อมูลข่าวสาร เพราะเทคโนโลยี จะเป็นตัวที่จะ

เชื่อมโยงประเทศไทย เข้าสู่เครือข่ายระดับแนวหน้าในเอเชีย แต่ในความเป็นจริง สมรรถนะของประเทศไทยในด้าน IT ยังล้าหลังอยู่มาก ซึ่งพิจารณาจากการเปรียบเทียบในตารางที่ 1

ประเทศ	จำนวนต่อประชากร 1,000 คน					ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตต่อประชากร 1000 คน (2000)	รายจ่ายด้านไอทีในสำนักงาน (Per capital 2000)
	หนังสือพิมพ์ (1998)	วิทยุ (2000)	โทรทัศน์ (2000)	คอมพิวเตอร์ส่วนตัว (2000)	คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการศึกษา (2000)		
ไทย	64	235	284	24.3	225,832	2,300	71
ญี่ปุ่น	578	956	725	315.2	1,918,000	47,050	3,118
สิงคโปร์	298	872	304	453.1	120,000	1,200	2,104
เกาหลี	393	1,033	364	237.9	405,492	19,040	641
มาเลเซีย	158	429	188	103.1	100,706	3,700	239

ที่มา : Information technology (online) Available URL : <http://www.worldbank.org> (24 October 2002)

จากตารางเปรียบเทียบข้างบนนี้ ชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยยังมีปริมาณและสถานภาพค่อนข้างต่ำกว่าทุกประเทศในเอเชีย ที่ได้ถูกมาเปรียบเทียบไว้ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการศึกษา แม้าข่ายอินเทอร์เน็ต และรายจ่ายส่วนตัวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (per capital 2000) สื่อทั้งหมดของเราต่ำกว่าทุกประเทศ ปัญหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของ IT เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศในระยะยาวต่อไป อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยต้องตระหนักและให้ความสำคัญสนับสนุน อย่างจริงจัง เพื่อจะแก้

ปัญหา โดยเร่งด่วน ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไปมากกว่านี้

4. การวิจัยและการพัฒนา (Research and development)

ประเทศที่พัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญกับการวิจัย และพัฒนาเป็นอย่างมาก ตัวอย่างสัดส่วนของเม็ดเงินลงทุน ให้กับ IT ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1998 สูงถึงร้อยละ 8 ของ GDP¹ หรือแม้กระทั่งภาคเอกชน ก็ให้การสนับสนุนงานวิจัยค่อนข้างสูงแต่ในส่วน of ประเทศไทยให้พิจารณาได้จาก การเปรียบเทียบจากตารางที่ 2

¹New Challenge of "Knowledge" for Thailand in the 21st century วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2 2543
หน้าที่ 53

ตารางที่ 2

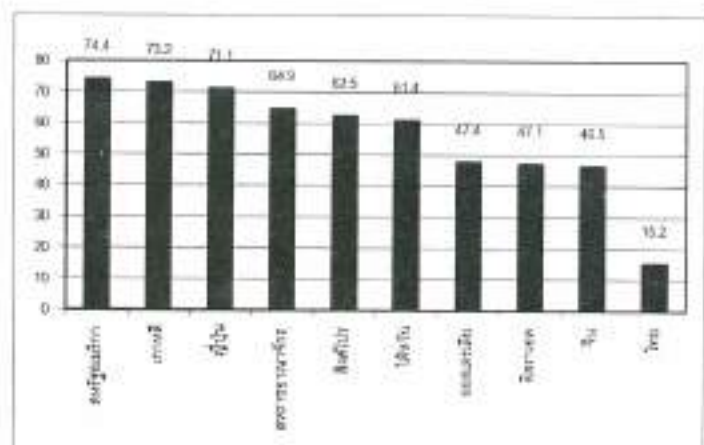
ประเทศ	อันดับ	ค่าใช้จ่าย (ล้านดอลลาร์)
สหรัฐอเมริกา	1	227,934
ญี่ปุ่น	2	122,275
เยอรมนี	3	49,767
ฝรั่งเศส	4	31,138
สหราชอาณาจักร	5	23,927
อิตาลี	6	12,960
แคนาดา	7	9,362
สวีเดน	8	8,776
เนเธอร์แลนด์	9	8,292
เกาหลี	10	8,089
สวิตเซอร์แลนด์	11	8,083
ออสเตรเลีย	12	6,607
จีน	13	6,653
บราซิล	14	5,876
ไต้หวัน	15	5,294
สเปน	16	4,861
เบลเยียม	17	4,333
ฟินแลนด์	18	3,682
เดนมาร์ก	19	3,419
ออสเตรีย	20	3,278
รัสเซีย	21	2,584
อิสราเอล	22	2,581
นอร์เวย์	23	2,571
อินเดีย	24	8,303
สิงคโปร์	25	1,489
อาร์เจนตินา	26	1,466
แอฟริกาใต้	27	942
ไอร์แลนด์	28	694
เม็กซิโก	29	886
ตุรกี	30	820
สาธารณรัฐเช็ก	31	708
โปแลนด์	32	692
โปรตุเกส	33	660
นิวซีแลนด์	34	584

ประเทศ	อันดับ	ค่าใช้จ่าย (ล้านดอลลาร์)
ลัตเวีย	35	489
กรีซ	36	438
ฮ่องกง	37	354
อิตาลี	38	331
สโลวีเนีย	39	272
ไทย	40	197
มาเลเซีย	41	195
อินโดนีเซีย	42	187
โคลัมเบีย	43	158
ไอร์แลนด์	44	116
ฟิลิปปินส์	45	51
เวเนซุเอลา	46	5
ลักเซมเบิร์ก	47	-

ที่มา : IMD. The world Competitiveness Yearbook 2000 จะเห็นได้จากตารางที่ 1 ว่าประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 40 สูงกว่ามาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ แต่ยังต่ำกว่าเกาหลี จีน ไต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง พิจารณาได้จากการเปรียบเทียบ (INTERNATIONAL INSTITUTE FOR MANAGEMENT DEVELOPMENT)

“ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของไทย กระจุกตัวอยู่ในภาครัฐบาลมากกว่าภาคเอกชน โดยในปี 2540 ภาคเอกชน มีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 15.2 ของค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาทั้งหมด จำนวน 42 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่พัฒนาแล้วดังกล่าวข้างต้นมีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาในภาคธุรกิจเอกชนมากกว่าร้อยละ 40 โดยเฉพาะญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ได้ทุ่มเทงบประมาณในการวิจัยสำหรับภาคธุรกิจในส่วนที่ค่อนข้างมากถึงร้อยละ 70 ของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาทั้งหมด และเป็นงานวิจัย

ในด้านอุตสาหกรรม ซึ่งสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดส่งออกได้ค่อนข้างมาก” ดังกราฟต่อไปนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานรัฐมนตรี
คำนวณจากข้อมูลในเอกสาร IMD. The World Competitiveness
Yearbook. 1999.

ถึงเวลาที่ภาครัฐบาลต้องเพิ่มสัดส่วนเงินทุนวิจัย ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้นและจัดสรรเงินทุน ให้กระจายอย่างเหมาะสม ตลอดจนภาครัฐต้องสร้าง กลไกหรือมาตรการจูงใจให้ภาคธุรกิจเอกชนยินดีและ พร้อมที่จะสนับสนุนในการลงทุนทำวิจัยด้าน IT ในส่วน ของนักวิจัยนั้นภาครัฐ “ต้องมีการวางแผนสร้างนักวิจัย อย่างเป็นระบบโดยเฉพาะนักวิจัยในสาขาวิชาที่ขาดแคลน มีการประเมินผลอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยในสาขาวิชา ที่ขาดแคลน มีการประเมินผลอาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้ ผลัดงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญคือช่วยให้นักวิจัย อาชีพ มีรายได้เหมาะสม และมีสภาพเป็นยอมรับ ของสังคมมากขึ้น”^๕ และที่สำคัญรัฐบาลต้องเข้มงวด มาตรการเจียบชาดมาองโทษต่อผู้ละเมิดทรัพย์สินทาง ปัญญา ให้หมดไปในสังคมไทย

5. การศึกษา (education)

ประเทศไทยจะพัฒนาให้ยั่งยืนได้ คนในชาติ ต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียน การศึกษาถือว่าเป็นหัวใจที่จะผลิต ทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพได้ อย่างไรก็ดีตามระบบการ ศึกษาของเรายังด้อยคุณภาพ ทยอยถดถอยอย่างจากผู้ทรง คุณวุฒิทั้ง 2 ท่าน เช่น “ปัญหากระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นการท่องจำมากกว่าฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ปัญหา หลักสูตรที่เน้นทฤษฎีอย่างไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ ปัญหาหลักสูตรที่แข็งถึงขนาดการปรับให้สอดคล้องกับ บริบทสังคมไทยและความต้องการของท้องถิ่น ปัญหา ขาดแคลนคนเก่งในวิชาชีพครูปัญหาการยึดผู้สอนเป็น ศูนย์กลางแทนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปัญหาผู้เรียนขาด การเป็นนักเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา หรือปัญหาความเหลื่อมล้ำใน โอกาส และคุณภาพทางการศึกษา ระหว่างเมือง กับชนบท” ศาสตราจารย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ใน ปาฐกถาเรื่อง “ธรรมมิกสังคม” ในตอนหนึ่งว่า “ถึงแม้

ว่าเรามีโครงสร้างการศึกษาที่ค่อนข้างกว้างขวาง มี โรงเรียนประถม 30,000 แห่ง โรงเรียนมัธยม 20,000 แห่ง สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง วิทยาลัยอื่นๆ และ มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนอีกประมาณ 50 แห่ง แต่กระบวนการเรียนรู้อย่างเราไม่สามารถสร้างสติปัญญา ให้เกิดขึ้นมากมาย เราต้องหนังสือ ห้องเรียนห้องนี้กันอยู่ ในโรงเรียนโดยไม่รู้ความจริง ระบบการศึกษาไม่ทำให้เรา รู้ความจริง ความจริงของเพื่อนมนุษย์ ความจริงของ สังคม ความจริงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอยู่จริง ดำรง อยู่จริง ๆ เราต้องหนังสือท่องโน้นท่องนี่ต่างๆ ไป เพราะ ฉะนั้นประเทศไทยจึงเต็มไปด้วยคนที่ไม่รู้ความจริง ซึ่งเป็น ภาพที่น่ากลัวมาก”^๖ ปัญหาเหล่านี้เป็นแค่บางส่วนของ สะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาของประเทศไทย ต้อง ปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ภาครัฐและเอกชน คงต้อง ร่วมมือช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง เพราะระบบการศึกษา ซึ่งเป็นโครงสร้างความรู้ให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ของ ประเทศแต่กลับไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ย่อมมีประสิทธิ ภาพ สภาพการณ์เช่นนี้ค่อนข้างน่าเป็นห่วง อนาคตของ ชาติ และถ้าภาครัฐไม่สามารถแก้ไขได้ประเทศไทยคง ต้องเกิดวิกฤตกับระบบการศึกษาของเราอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้

สรุปเทคโนโลยีของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 กำลังจะพบกับสิ่งท้าทายใหม่ ที่จะเปลี่ยนแปลงโลก ของเทคโนโลยีสารสนเทศในเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ใน การผลิตนวัตกรรมต่อเนื่องด้าน IT การแข่งขันที่รุนแรง โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ การวิจัยและการพัฒนาและ ที่สำคัญการศึกษา เพราะฉะนั้นภาครัฐ เอกชนและคนใน ชาติคงต้องช่วยกันทำหน้าที่ของแต่ละความรับผิดชอบ ให้ดีที่สุด อย่างน้อยเพื่ออนาคตลูกหลานและประเทศไทย อันเป็นที่รักยิ่งของเรา

^๕ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, เรื่องเดิม หน้า 57

^๖ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ศึกษาสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาไทย : กรุงเทพฯ : ชิดเชสมิเดีย, 2539

^๗ศ.ประเวศ วะสี อุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. คลื่นลูกที่ 5 ปราชญ์สังคม : สังคมไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย, 2542.
- _____. "ความรู้" สิ่งท้าทายใหม่สำหรับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 40, 2, (2543) : หน้า 47-63.
- _____. เปิดโลกความคิดศึกษิตแห่งศตวรรษที่ 21 แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย, 2539.
- ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ : ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมดร่วมกัน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูอนิธิภูมิปัญญา, 2538.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. รายงานประจำปี 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2545.
- Information technology (online) Available URL : <http://www.worldbank.org> (24 October 2002)
- "Knowledge Gap." *The Economics*. 353, 8141 (16-22 October 1999) : pp. 90-91.
- "Readjusting the lens. W *The Economics*. 353, 8146, (20-26 November 1999) : ppx.49-40.

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร

ปราวณี ดันตยานุบุตร

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วยิ่ง จากสังคมที่มีความสงบสุขร่มเย็นมีความรักใคร่อยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง ยึดถือคุณธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เริ่มกลายเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายในชีวิตความเป็นอยู่ การพัฒนาเศรษฐกิจในหนึ่งช่วงอายุคนที่ผ่านมาเป็นผลให้สังคมไทยเจริญรุดหน้าไปค่อนข้างรวดเร็ว โครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยได้เปลี่ยนแปลงจากพื้นฐานหลักแบบเศรษฐกิจการเกษตรมาสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ประกอบกับยุคนี้เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ระบบข่าวสารและการติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วกว้างขวาง กระแสวัฒนธรรมต่างประเทศหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้ประชาชนคนไทยจำนวนไม่น้อยปล่อยปละละเลยแบบแผนอันดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ เกิดความสับสนในเรื่องค่านิยมจากเดิมที่พอใจกับการมีชีวิตที่เรียบง่ายกลายเป็นสังคมที่มีค่านิยมแบบบริโภคนิยม เน้นความต้องการทางวัตถุ ใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อขี้ฟุ้งเฟ้อมากขึ้น มีการเอาวัตถุเอาเปรียบแก่งแย่งแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งขัดต่อค่านิยมทางจริยธรรมและคุณธรรมอันดีงามอย่างน่าวิตก การหลงใหลขึ้นชมกับความเจริญที่เน้นวัตถุมากเกินไป และการชื่นชมกับวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างขาดการ

เลือกสรร ก่อให้เกิดปัญหามานับการ

จากสภาพปัญหาของวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบันดังกล่าว เป็นเหตุให้รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาด้วยการกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการรักษาส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมขึ้นหน่วยงานสำคัญที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบและประสานงานในเรื่องวัฒนธรรมของชาติหน่วยงานหนึ่งคือสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติหรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า "สวช." สวช.ได้ดำเนินการจัดทำโครงการและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมแห่งชาติ เร่งรัดให้มีการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนจัดการฝึกอบรมผู้ซึ่งจะทำงานด้านวัฒนธรรม โดยร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน อย่างต่อเนื่อง

อนึ่งในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมนั้น ในบางปีสวช.ได้กำหนดจุดเน้นไว้ด้วย ดังเช่นในปีแห่งการรณรงค์และสืบสานวัฒนธรรมไทย ได้กำหนดจุดเน้นในแต่ละปี ดังนี้

- ปี 2537 วัฒนธรรมกับการประชาสัมพันธ์
เผยแพร่วัฒนธรรมไทย
- ปี 2538 วัฒนธรรมกับการพัฒนา

*อาจารย์หัวหน้ากลุ่มวิชาวัฒนธรรมไทย ประจำมหาวิทยาลัยทักษิณทั่วไป คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตปัตตานี
: อ.น., ค.ม., (การออกแบบสังคม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี 2539 วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว

ปี 2540 วัฒนธรรมกับการสื่อสารมวลชน

สำหรับในช่วงปีต่อๆ มา นั้น สวช. ได้กำหนดนโยบาย “กรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปี” อย่างละเอียดไว้ ประกอบด้วยจุดเน้นประการต่างๆ วัตถุประสงค์ และกิจกรรมหลักๆ ของจุดเน้น รวมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารและงบประมาณด้วย ดังจะเห็นได้จากการจัดสรรเงินงบประมาณอุดหนุนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งบประมาณอุดหนุนในกรุงเทพมหานครได้ให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาบริหารงานองค์กรศูนย์วัฒนธรรมด้านการพัฒนาบุคลากรเครือข่ายของสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร งบกิจกรรมเสริมศักยภาพชุมชนดีเด่นสู่ภัยเศรษฐกิจ งบกิจกรรมคัดเลือกและเชิดชูเกียรติศิลปินดีเด่นและผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมของสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร สำหรับรายละเอียดของกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ให้แก่สภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครและสภาวัฒนธรรมเขตต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงศูนย์วัฒนธรรม ได้ระบุให้จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามนโยบายกรอบจุดเน้นประจำปีด้วย

ในฐานะที่ผู้วิจัยเคยทำงานเป็นบุคลากรผู้บริหารงานวัฒนธรรมประจำศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครที่อยู่ใกล้กับดูแลของสวช. และเคยเป็นกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครอยู่ระยะหนึ่ง จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครว่าสอดคล้องหรือเป็นไปตามนโยบายการดำเนินงานวัฒนธรรมตามธรรมชาติของงานวัฒนธรรมที่เป็นนโยบายทั่วไป และตามนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของสวช. หรือไม่เพียงไร ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมในการที่จะได้ตระหนักถึงบทบาทที่เหมาะสมในองค์กรของตน และทางสวช. ก็จะได้ทราบผลการดำเนินงานของ

ศูนย์วัฒนธรรมที่อยู่ในกำกับดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารองค์กรที่จะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายทั่วไป และตามนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครระดับต่าง ๆ
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งได้แก่

ประธานศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นผู้ทราบนโยบายงานวัฒนธรรมและรับผิดชอบการดำเนินงานวัฒนธรรมโดยตรงจากศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครที่อยู่ในกำกับดูแลของสวช. ซึ่งมีจำนวน 21 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 21 คน

ศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร จำแนกประเภทตามระดับการศึกษาและองค์กรที่สังกัดได้ ดังนี้

ประเภท	จำนวน
ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน	9
ศูนย์วัฒนธรรมสถาบัน	8
ศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัย	3
ศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงาน	1
รวม	21

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์จากแบบสอบถามแบบปลายปิด ปลายเปิด และมาตราส่วนประมาณค่าทั้งในด้านเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยการวิเคราะห์จะเน้นถึงผลการดำเนินงานวัฒนธรรมตามนโยบายทั่วไป และตามนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของสวช. พ.ศ. 2542 จากศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครทั้งหมด 21 แห่ง พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว และนำผลการวิเคราะห์การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้มาเปรียบเทียบกับในระหว่างศูนย์วัฒนธรรมระดับโรงเรียน สถาบัน มหาวิทยาลัย และหน่วยงาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แยกกล่าวสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 21 คนจากศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร 21 แห่ง เป็นหญิง 17 คน เป็นชาย 4 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีอายุราชการหรืออายุการทำงานระหว่าง 21-40 ปี มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร 10 คน โดยเป็นประธานศูนย์วัฒนธรรมและผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม 9 คน เป็นกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรม 10 คน โดยเป็นเลขานุการศูนย์ 8 คน นอกเหนือจากนั้นอีก 1 คนเป็นอาจารย์ระดับหัวหน้าภาค/แผนก และในจำนวนดังกล่าวมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2 คน มีวุฒิปริญญาโท 13 คน นอกนั้นอีก 8 คน มีวุฒิปริญญาตรี สำหรับสถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานครทั้ง 21 แห่งจัดเป็นศูนย์วัฒนธรรมประเภทที่สอง ซึ่งเป็นศูนย์วัฒนธรรมในสถาบันการศึกษาและหน่วยงาน โดยสังกัดภาครัฐ 17 แห่ง และภาคเอกชน 4 แห่ง สำหรับชื่อขององค์กรส่วนใหญ่ใช้ชื่อว่าศูนย์วัฒนธรรม นอกนั้นใช้ชื่อว่าสำนักศิลปวัฒนธรรม เนื้อหางานที่องค์กรนำเสนอ ส่วนใหญ่จัดเป็นนิทรรศการเฉพาะด้าน รองลงไปเป็นนิทรรศการพื้นบ้าน/ท้องถิ่น และนิทรรศการวิถีชีวิตภาคกลาง ด้านโครงสร้างขององค์กร ส่วนใหญ่ประกอบด้วยแผนกส่งเสริมเผยแพร่และวัฒนธรรมสัมพันธ์ แผนกเลขานุการ แผนกจริยธรรม นอกนั้นเป็นแผนกหอวัฒนธรรม แผนกศึกษาค้นคว้าวิจัยและอื่น ๆ

ตารางที่ 2

งานวัฒนธรรม 8 ด้าน	ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน (N = 9)		ศูนย์วัฒนธรรม สถาบัน (N = 8)		ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัย (N = 3)		ศูนย์วัฒนธรรม หน่วยงาน (N = 1)		รวม (N = 21)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) งานวิจัยวัฒนธรรม	2	33.33	2	33.33	1	16.67	1	16.67	6	100.00
2) งานอนุรักษ์วัฒนธรรม	4	28.57	4	28.57	3	21.43	3	21.43	14	100.00
3) งานฟื้นฟูวัฒนธรรม	3	25.00	4	33.33	3	25.00	2	16.67	12	100.00
4) งานพัฒนาวัฒนธรรม	3	33.33	3	33.33	2	22.22	1	11.11	9	100.00
5) งานถ่ายทอดวัฒนธรรม	4	40.00	3	30.00	2	20.00	1	10.00	10	100.00
6) งานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	4	40.00	4	40.00	2	20.00	0	0.00	10	100.00
7) งานเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3	25.00	3	25.00	2	16.67	4	33.33	12	100.00
8) งานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	3	42.86	3	42.86	1	14.28	0	0.00	7	100.00
รวมโครงการทั้งหมด	28	32.50	26	32.50	16	20.00	12	15.00	80	100.00

การดำเนินงานจัดทำโครงการหรือกิจกรรมหรือแผนงานวัฒนธรรมนั้น ศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับ โดยรวมมีการดำเนินงานในรอบปีครอบคลุมงานวัฒนธรรมทั้ง 8 ด้าน คือมีการจัดทำโครงการด้านงานอนุรักษ์วัฒนธรรมมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ด้านงานฟื้นฟูวัฒนธรรมและด้านงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จัดทำมากเป็นอันดับสอง รองลงไปเป็นด้านงานถ่ายทอดวัฒนธรรมและด้านงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม นอกจากนี้เป็นด้านงานพัฒนาวัฒนธรรมและด้านงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ส่วนด้านงานวิจัยวัฒนธรรมจัดทำโครงการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงผลการดำเนินงานจัดทำโครงการของศูนย์วัฒนธรรมแต่ละระดับ ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและศูนย์วัฒนธรรมสถาบันจัดทำโครงการเป็นจำนวนมากโดยเฉลี่ยเท่ากันและมากกว่าโครงการที่ศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยและศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานจัดและเมื่อพิจารณาอย่างละเอียดถึงงานวัฒนธรรมแต่ละด้านว่าศูนย์วัฒนธรรม

ระดับใดจัดทำโครงการด้านใดมากที่สุดพบว่า ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนจัดทำโครงการด้านงานอนุรักษ์วัฒนธรรม งานถ่ายทอดวัฒนธรรม และงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันจัดทำโครงการด้านงานอนุรักษ์วัฒนธรรม งานฟื้นฟูวัฒนธรรม และงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ ศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยจัดทำโครงการงานอนุรักษ์วัฒนธรรมและด้านงานฟื้นฟูวัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานจัดทำโครงการด้านงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ แต่ไม่ได้จัดทำโครงการด้านงานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเลย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของการดำเนินงานของ ศูนย์วัฒนธรรมกับนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของ สวช.

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของ
การดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมกับนโยบายประจำปีของ สวช. โดยรวม 4 ด้าน

นโยบายประจำปีของ สวช. 4 ด้าน	ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียน (N = 9)		ศูนย์วัฒนธรรม สถาบัน (N = 8)		ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัย (N = 3)		ศูนย์วัฒนธรรม หน่วยงาน (N = 1)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1) การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ พึงประสงค์ และการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข บนพื้นฐานคุณค่าวัฒนธรรมไทย	3.18	1.00	3.15	1.30	2.13	0.62	3.00	-
2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย รวมทั้งการนำคุณค่า วัฒนธรรมไทย มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นองค์รวมและยั่งยืน	3.20	1.13	2.83	1.30	1.53	0.62	1.80	-
3) การเสริมสร้างความเข้าใจในภาพลักษณ์ เกียรติภูมิ และศักดิ์ศรี วัฒนธรรมไทยใน สังคมไทยและสังคมโลก	3.33	1.12	3.73	0.87	2.27	0.68	3.40	-
4) การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ วัฒนธรรม	2.31	1.09	2.70	1.31	2.00	0.89	1.00	-
เฉลี่ยรวม	3.01	1.16	3.10	1.27	1.96	0.76	2.30	-

ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและศูนย์วัฒนธรรม
สถาบันเห็นว่าการดำเนินงานวัฒนธรรมมีความสอด
คล้องกับนโยบายประจำปีของสวช. โดยรวมทั้ง 4 ด้าน
อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัย
และศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานเห็นว่าการดำเนินงาน
วัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับนโยบายประจำปีของ
สวช. โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย และเมื่อ
พิจารณาเปรียบเทียบถึงความสอดคล้องของการ
ดำเนินงานโครงการโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านพบว่า ศูนย์
วัฒนธรรมสถาบันจัดโครงการหรือกิจกรรมสอดคล้อง
กับนโยบายประจำปีของสวช. มากกว่า ศูนย์วัฒนธรรมระดับ
อื่นๆ รองลงไปคือศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียน ศูนย์
วัฒนธรรมหน่วยงาน และศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัย
ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค
ในการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับเห็นว่าปัญหา
อุปสรรคในการดำเนินงานวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ ด้านก
ารบริหารงาน ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ด้านก
ารประชาสัมพันธ์ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น
ทั้งภายในและภายนอกองค์กร และด้านงบประมาณ
โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงาน ศูนย์วัฒนธรรม
หน่วยงานเห็นว่าปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับมาก ด้าน
การประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมเห็นว่าปัญหาอุปสรรค
อยู่ในระดับมาก แต่ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันเห็นว่าม
ีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย และด้านการประสาน
กับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ศูนย์
วัฒนธรรมหน่วยงานเห็นว่าปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับ
น้อย

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยนี้พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานภาพขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 คน จากศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร 21 แห่ง ส่วนมีอายุราชการหรืออายุการทำงาน ประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม ตำแหน่งหน้าที่ และระดับการศึกษาเหมาะสมกับการเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมขององค์กร ถึงพร้อมด้วยวิวุฒิและคุณวุฒิ และการที่ผู้วิจัยเจาะจงให้ประธานศูนย์วัฒนธรรมหรือผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายซึ่งรับผิดชอบงานวัฒนธรรมโดยตรงเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากแบบสอบถามมีข้อความที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก นอกจากจะต้องทราบถึง สถานภาพของศูนย์วัฒนธรรม ที่ตนเองสังกัดแล้ว ต้องทราบถึงการดำเนินงานจัดทำโครงการหรือกิจกรรมหรือแผนงานที่ปฏิบัติทั้งหมดในรอบปีว่าจัดทำอะไรบ้าง ครอบคลุมงานวัฒนธรรมด้านใดบ้าง และถึงไปกว่านั้นต้องทราบถึงนโยบายกรอบจุดเน้นประจำปีของสวช. ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายระดับชาติที่ได้ขอความร่วมมือให้ศูนย์วัฒนธรรมในสังกัดดำเนินการเป็นปีๆ ไปเพื่อส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยรวมด้วย

2. การดำเนินงานจัดทำโครงการหรือกิจกรรมหรือแผนงานวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับโดยรวมมีการดำเนินงานในรอบปีครอบคลุมงานวัฒนธรรมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการจัดทำโครงการด้านงานอนุรักษ์วัฒนธรรมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นงานที่ศูนย์วัฒนธรรมแต่ละแห่งจำเป็นต้องดำเนินการเป็นภารกิจหน้าที่ต้น ๆ โดยทั่วไปมักจัดเป็นนิทรรศการพื้นบ้านหรือท้องถิ่นหรือนิทรรศการเฉพาะด้านอื่น ๆ จัดทำทะเบียนผลิตผลทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมเชิงสาธิตเพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานทางวิชาการเพื่องานอนุรักษ์เป็นต้น

ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัชร บุนนาค วิรุฬห์สุขโมตรี และ มนต์จิต เทียมสิงห์ (2534, 2538 และ 2538 : บทคัดย่อ) ที่เน้นการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมากกว่าด้านอื่น ต้องการส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้หลากหลาย และมีการณรงค์ให้เกิดการตื่นตัว ตระหนักในคุณค่า และให้ความร่วมมือในงานอนุรักษ์วัฒนธรรม การดำเนินงานด้านอื่นของศูนย์วัฒนธรรมรองลงไปคือด้านงานฟื้นฟูวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นการจัดทำทะเบียนผลิตผลทางวัฒนธรรมที่ควรแก่การฟื้นฟู จัดกิจกรรมการณรงค์เพื่อฟื้นฟู วัฒนธรรม เป็นต้น งานวัฒนธรรมอีกด้านหนึ่งที่จัดทำรองลงไปคือด้านงานเสริมสร้างเอกัตถะทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะมีการสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้ฝึกงาน หรือร่วมทำงานกับเอกัตถะทางวัฒนธรรม มีการจัดประกวดความรู้ความสามารถ และผลงานด้านวัฒนธรรมของ นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ตลอดจนมีการให้ทุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมแก่บุคคลดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สำหรับงานถ่ายทอดวัฒนธรรม งานส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดอย่างทั่วถึงยกเว้นศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานไม่มีการจัดเลย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานไม่ได้สังกัดสถานศึกษา จึงไม่ได้มีนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นกลุ่มเป้าหมาย และงานวัฒนธรรมอีกด้านหนึ่งคืองานวิจัย วัฒนธรรม ปรากฏว่าศูนย์วัฒนธรรมจัดทำน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นงานที่ต้องใช้เวลาศึกษาค้นคว้ามาก ตลอดจนอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณหรือทุนอุดหนุนการวิจัย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าศูนย์วัฒนธรรมได้จัดโครงการครอบคลุมขอบข่ายงานวัฒนธรรมทุกด้าน อันถือเป็นภารกิจสำคัญที่นับได้ว่าเป็น "ภารกิจเชิงรุก" ซึ่งเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมที่แตกต่างจากงาน

วัฒนธรรมที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่เป็น “ภารกิจเชิงรับ”

3. ความสอดคล้องของการดำเนินงานของตามนโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของสวช. จะเห็นว่า ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและศูนย์วัฒนธรรมสถาบันมีการดำเนินงานวัฒนธรรมในรอบปีสอดคล้องกับนโยบายประจำปีของสวช. โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยและศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานมีการดำเนินงานวัฒนธรรมสอดคล้องกับนโยบายประจำปีของสวช. โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมแต่ละระดับเป็นรายด้านพบว่า ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันจัดโครงการสอดคล้องกับนโยบายประจำปีของสวช. มากกว่าศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้พิจารณาได้ว่าอาจเป็นเพราะมีปัจจัยบางประการเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจตลอดจนการตระหนักในความสำคัญของนโยบายประจำปีของสวช. แตกต่างกันไปเมื่อนำไปดำเนินการหรือปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ความสอดคล้องของการดำเนินงานกับนโยบายจึงปรากฏผลออกมาอย่างน้อยแตกต่างกันออกไป ทั้งๆ ที่จากการพิจารณาถึงนโยบายประจำปีของสวช. แต่ละด้านมีรายละเอียดค่อนข้างมากหลากหลายและครบวงจร เพียงแต่ผู้บริหารศูนย์วัฒนธรรมหรือผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ โดยต้องพยายามทำความเข้าใจเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายกรอบจุดเน้นแต่ละข้อเป็นอย่างดี เพราะงานวัฒนธรรมนอกจากมีขอบข่ายกว้างขวางแล้วยังเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมจึงควรต้องเลือกว่าอะไรควรดำรงไว้ อะไรควรพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งการแยกแยะหรือเลือกสรรวัฒนธรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ง่าย และสิ่งที่ยังยากอีกประการหนึ่งในการทำงานวัฒนธรรม คือจะต้องจัดโครงการหรือกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและการเมืองของสังคมด้วย เพราะจุดหมาย

ปลายทางของการดำเนินงานทางวัฒนธรรมคือการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชาติโดยรวม

4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พิจารณาได้ว่า ศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉพาะด้านประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันประสบปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์วัฒนธรรมสถาบันให้ความสำคัญกับการดำเนินงานวัฒนธรรมด้านดังกล่าวทั้งชนิดของสื่อการประชาสัมพันธ์ หรือค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ในขณะที่ศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานประสบปัญหาอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานหรือองค์กรที่สังกัดยังให้ความสำคัญกับงานวัฒนธรรมด้านดังกล่าวน้อยอยู่ รวมทั้งประสบปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารงานในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจเป็นเพราะเกิดความยุ่งยากในการสร้างความเข้าใจในขอบข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม มีปัญหาการวางแผนการทำงานล่วงหน้า หรือขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังของผู้บริหาร สำหรับด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอก ศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคน้อย อาจสืบเนื่องมาจากสถานภาพขององค์กรที่เป็นเอกเทศไม่ต้องขึ้นกับสภากาศึกษา จึงไม่ต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆ มากอย่างศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่นๆ

หากจะประมวลปัญหาอุปสรรคว่า ศูนย์วัฒนธรรมระดับใดพบน้อยที่สุด พิจารณาได้ว่าศูนย์วัฒนธรรมสถาบันประสบปัญหาอุปสรรคน้อยกว่าศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่นๆ ในทุกๆ รายการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลดีซึ่งต่อการดำเนินงานวัฒนธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ หรือถือได้ว่ามีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวัฒนธรรมในระดับหนึ่ง ส่วนปัญหาอุปสรรคด้านอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ตัวบุคคลากรผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

นั้น พบว่าเป็นปัญหาอุปสรรคของศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะบุคลากรมีวุฒิภาวะ คุณวุฒิ ตลอดจนประสบการณ์ความรู้ความชำนาญในการวัฒนธรรมค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่อุทิศเวลาให้กับงานและมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ปฏิบัติ หรืออาจเป็นเพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของแต่ละแห่งมีจำนวนเพียงพอที่จะช่วยกันดำเนินงานวัฒนธรรมให้ลุล่วงไปด้วยดี

5. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมระดับต่าง ๆ จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ได้จัดไปในรอบปีที่คิดว่าประสบผลสำเร็จ และได้รับความสนใจจากนักเรียนนักศึกษา บุคลากรขององค์กร ตลอดจนประชาชนทั่วไปมากที่สุดมีหลากหลายได้แก่ โครงการที่เกี่ยวกับการแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ วันสำคัญทางศาสนาและประเพณี การกินอยู่อย่างไทยสู่ภัยเศรษฐกิจ การแสดงดนตรีไทยนาฏศิลป์ไทย การพัฒนาจริยธรรม การแสดงผลงานหัตถ์ประดิษฐ์ การเชิญเกียรติบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ การจัดพิมพ์เอกสารทางวัฒนธรรมเผยแพร่ ฯลฯ โดยมีปริมาณหรือจำนวนโครงการที่จัดมากน้อยต่างกันไปในรอบปี เมื่อพิจารณาถึงปริมาณงานที่จัด ศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนและศูนย์วัฒนธรรมสถาบันจัดงานโดยเฉลี่ยเป็นจำนวนมากเท่ากัน และจัดมากกว่าศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยและศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงาน ทั้งนี้พิจารณาได้ว่าอาจเป็นเพราะศูนย์วัฒนธรรมแต่ละระดับมีความพร้อมในเรื่ององค์ประกอบของการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ ความพร้อมในด้านการบริหารงาน บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรม การประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนงบประมาณแตกต่างกัน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของศูนย์วัฒนธรรมแต่ละระดับจัดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะศูนย์วัฒนธรรมสถาบันประสบปัญหาอุปสรรคเป็นรายด้านทุกด้านน้อยกว่าศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่น ๆ สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่จะ

บ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำเนินงานวัฒนธรรมว่าโครงการที่จัดไปนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงไรนั้น จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมระดับต่าง ๆ ตามนโยบายงานวัฒนธรรมทั่วไปนั้น ศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับมีการดำเนินงานวัฒนธรรมโดยรวมครอบคลุมงานวัฒนธรรมทุกด้าน และจากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสอดคล้องของการดำเนินงานวัฒนธรรม ตามนโยบายประจำปีของสวช. ศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับมีการดำเนินงานวัฒนธรรมโดยรวมสอดคล้องกับนโยบาย ประจำปีของสวช. แต่เป็นไปในระดับต่างกัน โดยศูนย์วัฒนธรรมสถาบันและศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนมีการดำเนินงานสอดคล้องโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ศูนย์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยและศูนย์วัฒนธรรมหน่วยงานมีการดำเนินงานสอดคล้องโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องในรายด้านอย่างละเอียดจะเห็นว่าศูนย์วัฒนธรรมสถาบันดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายประจำปีของ สวช. มากยิ่งกว่าศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่น ๆ จึงพิจารณาสรุปได้ว่าความสำเร็จในการดำเนินงานวัฒนธรรมของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์วัฒนธรรมแต่ละระดับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงไรหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานที่ปฏิบัติตามภารกิจขอช่วยงานวัฒนธรรมทั่วไป และเป็นงานที่สอดคล้องกับนโยบายกรอบจุดเน้นประจำปีของสวช. ตลอดจนประสบปัญหาอุปสรรคน้อยด้านด้วยกัน จากที่กล่าวมานี้จึงประมวลได้ว่าศูนย์วัฒนธรรมสถาบันประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่าศูนย์วัฒนธรรมระดับอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับสวช. และศูนย์วัฒนธรรม

1. นโยบายกรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีของ สวช. แม้จะมีรายละเอียดชัดเจน ประกอบด้วยกรอบจุดเน้น วัตถุประสงค์ของกรอบจุดเน้นแต่ละด้าน กรอบงานหลัก และโครงการหรือกิจกรรม

วมหลัก โดยทางสวช. ได้มีหนังสือชี้แจงขอความร่วมมือในการจัดแต่ละปีไปด้วยนั้น ปรากฏว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์วัฒนธรรมยังมีความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญไม่อย่างแท้ เป็นผลให้การดำเนินงานวัฒนธรรมประจำปีสอดคล้องกับนโยบายอยู่ในระดับไม่มากเท่าที่ควร จึงควรที่ทางสวช. จะได้หาแนวทางชี้แจงทำความเข้าใจในจุดเน้นประจำปีอย่างละเอียดมากกว่าเดิม โดยอาจจัดประชุมสัมมนา พร้อมกับแจกเอกสารชี้แจงถึงแนวทางในการปฏิบัติงาน รณรงค์ให้เกิดการตระหนักและให้ความร่วมมือ หรือหาวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2. การปฏิบัติงานขององค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรม ศูนย์วัฒนธรรมควว

ตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายสวช.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่เป็นจุดเน้นประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารและการดำเนินงานวัฒนธรรมของชาติให้เป็นไปในทิศทางอย่างมีเป้าหมายที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายขององค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัดควบคู่กันไป นอกจากนี้ศูนย์วัฒนธรรมเองหรือองค์กรที่ศูนย์วัฒนธรรมสังกัดควรมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดว่าเป็นเพราะเหตุใด เพื่อหาทางป้องกันหรือแก้ไขให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว

บรรณานุกรม

"กรอบจุดเน้นการดำเนินงานวัฒนธรรม 4 ประการ." ใน เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร วันที่ 8 กันยายน 2542 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2542.

คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2533.
 นาฎยา สุวรรณทรัพย์. การจัดทำแผนการของศูนย์วัฒนธรรมในสหวิทยาลัยศรีอยุธยาในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และกรรมการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537.

"แนวทางการดำเนินงานวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในสภาวะปัจจุบัน." วัฒนธรรมสัมพันธ์สาร. 10, 51, (สิงหาคม 2541) : หน้า 7-8.

"แนวทางการบริหารและการดำเนินงานวัฒนธรรม." ใน เอกสารประกอบการสอนการประชุมศูนย์วัฒนธรรม วันที่ 31 สิงหาคม 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2541.

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540.

ประมวล น้อยเจริญ. "ทิศทางใหม่ของศูนย์วัฒนธรรม." วัฒนธรรมไทย. 30, 4 (มกราคม 2536) : หน้า 38-40.

ประเวศ วะสี "จุดตามจัดทางวัฒนธรรม." วัฒนธรรมไทย. 41, 8(2540) : หน้า 6-8.

“แผนแม่บทวาระแห่งชาติว่าด้วยทศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (พ.ศ. 2541-2550).”

ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งโลก วันที่ 13-14 มีนาคม 2542 ณ องค์ประกอบการพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2542.

แผนวัฒนธรรมแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2539.

มนต์จิต เทียมสิงห์. สภาพปัจจุบันและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยตามทรรศนะของครูผู้สอน สังคมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มีศูนย์วัฒนธรรมในเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อยู่ในสังกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์., 2538.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541.

วัชร บุนนาค. รูปแบบการประสานงานการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกับศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2534.

วัฒนธรรมประจำชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2531.

สารนิพนธ์การบริหารงานวัฒนธรรม 2535. กรุงเทพฯ : ส่วนส่งเสริมการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

สิทธิพงษ์ สิงห์เงิน. บทบาทการบริหารงานวัฒนธรรมของศึกษาธิการอำเภอ ตามความคิดเห็น ของศึกษาธิการจังหวัด ประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

สู่โฉมหน้าใหม่ของวัฒนธรรมกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2532.

เสรี พงศ์พิศ. “วัฒนธรรมกับการพัฒนาชนบท.” วัฒนธรรมไทย. 29. 11, (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2533) : หน้า 25-35.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534.

พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

*พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล

“สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” เป็นพระราชสมัญญานามที่นับว่าสอดคล้องกับพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นนักปราชญ์ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ อาทิ การเมืองการปกครอง ศาสนา ภาษาและวรรณกรรม โดยเฉพาะในด้านภาษา พระองค์มิได้ทรงเชี่ยวชาญแต่ภาษาไทยเท่านั้น หากแต่ยังทรงรอบรู้ภาษาอื่น ๆ ด้วย ในบทความนี้จะขอลำดับพระปรีชาสามารถในด้านภาษาและการแปล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรก ที่ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อต่างประเทศ จึงทรงใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดีเยี่ยม และทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมภาษาอังกฤษไว้หลายเรื่อง ในขณะที่พระองค์ทรงศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษนั้น ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดไว้ ๑๒ เรื่อง เช่น A SUCCESSFUL FAILURE (ทรงใช้พระนามแฝงว่า MARCUS VIRGINIUS) A TURN OF FORTUNE'S WHEEL (ทรงใช้พระนามแฝงว่า DILTON MARSH) และ LORD VERMONT V.C. (ทรงใช้พระนามแฝงว่า Marcus Virginius) เป็นต้น

บทละครพูดบางเรื่องทรงดัดแปลงและพระราชนิพนธ์หลังจากที่ได้ทอดพระเนตรละครเรื่องนั้น ๆ แล้ว มีพระราชดำริว่าควรจะแก้ไขในส่วนใด ก็ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใหม่แล้วทรงเก็บไว้ มีเพียงบางเรื่องเท่านั้นที่ทรงส่งไปลงในวารสาร นอกจากบทละครแล้วยังมีกวีนิพนธ์เรื่องสั้น และนวนิยายอีกจำนวนมากที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อทรงฝึกการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าเพื่อจุดประสงค์อื่น¹ อีกทั้งเมื่อทรงสำเร็จการศึกษาและเสด็จนิวัติพระนครแล้ว พระองค์ก็ยังทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดภาษาอังกฤษไว้อีกหลายเรื่องโดยใช้พระนามแฝงว่า “ศรีอยุธยา” อาทิ A REAL GHOST และ A STATESMAN'S WIFE ฯลฯ

ด้านการแปล นอกจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษแล้วยังทรงแปลพระราชนิพนธ์ของพระองค์เป็นภาษาอังกฤษด้วย เช่น A GOOD INTERPRETER ทรงแปลมาจากพระราชนิพนธ์เรื่องอำนติ เรื่อง COUP D' ETAT ทรงแปลมาจากพระราชนิพนธ์เรื่องฉวยอำนาจ และเรื่อง THE NET ทรงแปลมาจากพระราชนิพนธ์เรื่อง โพงพาง เป็นต้น

*อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : อ.ม. (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ม.อ.ปิ่น มาลากุล, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการวังเอกอัครราชทูต
สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๓๑, หน้า ๓๘.

ประการสำคัญ พระองค์ทรงแปลหนังสือภาษาอังกฤษไว้มากมายเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นบทละครพูดของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง เช่น WILLIAM SHAKESPEARE เรื่อง THE MERCHANT OF VENICE เรื่อง AS YOU LIKE IT ฯลฯ และบทละครพูดของ RICHARD BRINSLEY SHERIDAN เช่น เรื่อง THE RIVALS และเรื่อง THE SCHOOL FOR SCANDAL เป็นต้น

พระราชนิพนธ์แปลดังกล่าว ส่วนสะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพทางด้านภาษาและการแปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทั้งนี้เพราะการแปลเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางด้านภาษาและวัฒนธรรมอย่างดียิ่ง นักแปลจะต้องรู้และเชี่ยวชาญทั้งภาษาต้นฉบับ (SOURCE LANGUAGE) และภาษาฉบับแปล (TARGET LANGUAGE) ด้วย จึงจะรับสารจากภาษาต้นฉบับได้ถูกต้องและตรงตามเจตนาของผู้เขียนเดิม คือใช้คำตรงทั้งความหมายตามรูปศัพท์ และความหมายแฝง ความหมายทางวัฒนธรรม ตลอดจนอารมณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับด้วย จึงจะสามารถเรียบเรียงเป็นภาษาฉบับแปลที่มีคุณภาพ เพราะว่า “งานแปลที่คงความหมายของต้นฉบับไว้ได้ครบถ้วน และเที่ยงตรงย่อมนับว่าเป็นงานแปลที่ดี”²

ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากพระราชนิพนธ์ที่ทรงแปลมาจากบทละครของ SHAKESPEARE ด้วยเหตุผลสองประการคือ ประการแรก SHAKESPEARE เป็นกวีเอกของโลกและมีผลงานเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ประการที่สอง ผู้ที่เคียดศึกษางานของ SHAKESPEARE ย่อมทราบ

ดีว่าภาษาในบทละครนั้นยากเพียงใด³ จึงเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพในการแปล

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทรงแปลบทละครของ SHAKESPEARE ไว้ ๓ เรื่อง ได้แก่ เวนิสวานิช ตามใจท้าว และโรมิโอและจูเลียต ทุกเรื่องล้วนเป็นงานแปลที่มีคุณภาพเพราะมีวิธีการแปลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแปลในปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลโดยรักษารายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องเดิมไว้ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยสามารถรับสรวรรณกรรมได้ใกล้เคียงกับการอ่านฉบับภาษาอังกฤษ ดังจะเห็นได้จากข้อความในพระราชนิพนธ์คำนำตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าตั้งใจแปลให้ใกล้เคียงต้นฉบับมากที่สุดที่ภาษาและโวหารจะยอมให้แปลได้...”⁴ ดังนั้นจึงทรงรักษารายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องเดิม ทั้งด้านฉันทลักษณ์ และเนื้อหา

๑. ด้านฉันทลักษณ์ ในพระราชนิพนธ์ทั้งสามเรื่องคือ เวนิสวานิช ตามใจท้าว และ โรมิโอและจูเลียต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้ฉันทลักษณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฉันทลักษณ์ของภาษาต้นฉบับ และความไพเราะของงานแปลเรื่องนั้น ๆ ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง ตามใจท้าว⁵ ในภาษาต้นฉบับใช้ฉันทลักษณ์หลายชนิด พระองค์จึงทรงใช้ฉันทลักษณ์ให้ตรงกับของเดิม กล่าวคือ ตอนใดเป็นร้อยแก้ว พระองค์ก็ทรงแปลเป็นร้อยแก้ว ดังตัวอย่าง

¹ ในหน้าคำนำของพระราชนิพนธ์เรื่อง เวนิสวานิช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า “ภาษาของเชกสเปียร์นั้น ถึงแม้แต่คนชาติอังกฤษเองก็ถือว่ายาก และเขาจัดให้เป็นส่วน ๑ แห่งหลักสูตรสำหรับสอบไล่วิชาภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย”

² พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, “คำนำ” ใน โรมิโอและจูเลียต, (พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๒๑), ไม่ระบุเลขหน้า.

³ ตามใจท้าว ทรงแปลจากบทละครเรื่อง AS YOU LIKE IT บทละครประเภทสุขนาฏกรรม เป็น พระราชนิพนธ์

เรื่องที่สองต่อจากเรื่อง เวนิสวานิช

ตามใจท่าน	AS YOU LIKE IT
คธ. ไม่เป็นเช่นนั้นเลย, ตรัส曰: สิ่งซึ่งถือว่าเป็นมารยาทดีในวังเป็นของน่าขันในชนบท เท่า ๆ กับมารยาทของชาวชนบท เป็นสิ่งซึ่งถูกเย้ยหยันมากที่สุดไนวัง แก่เล่าให้ฉันฟังเองว่าไนวราชสำนักต้องจูบมือกันเมื่อปวารณาจะแสดงความเคารพ: แต่ความเคารพอย่างนี้จะกลายเป็นของสกปรก ถ้าแม่สาวกเป็นเมฆบาล หน้า ๙๙	Cor. Not a whit, touchstone: Those that are good manners at the court are as ridiculous in the country as the behaviour of the country is most mockable at the court. You told me you salute not at the court. But you kiss your hands; that courtesy would be uncleanly if courtiers were shepherds. p. 240

ถ้าตอนใดเป็นกลอนเปล่าหรือฉันทลักษณ์อื่น จะทรงใช้ฉันทลักษณ์ที่มีคำใกล้เคียงกัน เช่น

ตามใจท่าน	AS YOU LIKE IT
รอส. * ขั้วทิศาจรบเขตเทศสืบดี พามณีเหมือนอรอสลับดีโฉน เกียรติของนาง, หลางวายุพาไป, ทั่วโลกก็รอสลับดีข้อมือสีดา ปวงรูปภาพงามเลิศเลิศเลลา เปรียบนงควาญพานธำเนานักหนา, ไม่ร้อจำพักตร์ใดในสุรา นอกจากพนักอรอสลับดียุพินเพา หน้า ๑๐๒	Ros. From the east to western Ind. No jewel is like Rosalind. Her worth, being mounted on the wind, Thorough all the world bears Rosalind. All the pictures fairest lin'd Are but blank to Rosalind, let no face be kept in mind But the fair of Rosalind. p. 241

ส่วนเรื่องที่ทรงแปลโดยใช้ฉันทลักษณ์ที่แตกต่างกับภาษาต้นฉบับเพื่อความไพเราะ เช่นเรื่อง เวนิสวานิช^๖ ทรงใช้กลอนสุภาพและบทเจรจาเป็นร้อยแก้ว แตกต่างกับรูปแบบของ THE MERCHANT OF

VENICE ที่ใช้คำประพันธ์ชนิดกลอนเปล่า (BLANK VERSE)⁷ กล่าวคือพระองค์ทรงเพิ่มสัมผัสโดยทรงใช้กลอนสุภาพ ซึ่งเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงของเดิมและมีสัมผัสไพเราะ ดังตัวอย่าง

^๖พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าทรงแปล เวนิสวานิช มาจากบทละครของ SHAKESPEARE เรื่อง THE MERCHANT OF VENICE แต่ก่อนหน้านั้นเคยมีผู้แปลเป็นภาษาไทยไว้แล้วคือ ทพคุณธรรมมาภิรักษ์ (อีก จิตรกรอีก) แต่งเป็นคำฉันท์มีชื่อเรื่องว่า เวนิสวานิชคำฉันท์
⁷เป็นฉันทลักษณ์ที่ไม่มีสัมผัสแต่จำกัดจำนวนคำ บรรทัดละ ๑๐ พยางค์ แต่ในบางแห่งก็อาจมีสัมผัสปนอยู่ และบางแห่งก็เป็นร้อยแก้ว

เวนิสวานิช	THE MERCHANT OF VENICE
องค์ ๙ ตอน ๑ อันว่าความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่, พลั้งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน: เป็นสิ่งที่สองชั้น; พลันปลื้มใจ แห่งผู้ให้และผู้รับสมอวล: เป็นกำลังเลิศพลั้งอันทั้งสิ้น: หน้า ๑๑๙	The quality of mercy is not strain'd; It droppeth as the gentle rain from heaven Upon the place beneath: it is twice bless'd; It bleaseth him that give and him that takes; Tis mightiest in the mightiest, it becomes. p. 222

ในบางตอนพระองค์ทรงใช้ฉันทลักษณ์ที่ใกล้เคียงกับคำประพันธ์เดิม กล่าวคือมีจำนวนพยางค์ใกล้เคียงกัน เช่น ตอนที่เป็นการปริศนาในหีบของนางปอร์เซีย

ทรงใช้โคลง ๔ สุภาพทำให้มีจำนวนคำใกล้เคียงของเดิม และมีสัมผัสไพเราะ ดังนี้

เวนิสวานิช	THE MERCHANT OF VENICE
องค์ ๒ ตอน ๗ ๑ วาว ฟูโซ่เชื้อ คำดี ทั่วแคว ภานิตย้อมเคยมิ สบไสตร์ บางคนวอดชีวิ แลกเปลือก นอกนอ ภายนอกสีรุ่งโรจ แต่ข้างในพอนอน. ๒ วิธการฉิมกนก ความหาญ ฉิพ่นเปื้อนยาปาน เปรียบเข้า สารพลบเป็นสาร เดือนสติ นีเลช ไปเกิดท่านเสียแก้ว คลาพแคล้วฮินดี ฯ หน้า ๕๙	All that glister is not gold, - Often have you heard that told; Many a man his life hath sold But my outside so bebold; Glided tombs do worms infold Had you been as wise as bold, Young in limbs, in judgment old, Your answer had not been in scroll'd Fare you well; your suit is cold. p. 213

การใช้ฉันทลักษณ์ที่ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับยังปรากฏให้เห็นใน โรมีโอและจูเลียต^๘ เช่นกัน ถึงแม้ว่าเรื่องนี้เคยแปลเป็นภาษาไทยแล้ว แต่เป็นนิทานร้อย

แก้วภาษาไทย ซึ่งมีได้แปลโดยรักษฉันทลักษณ์ของเดิมที่เป็นร้อยกรอง พระองค์จึงทรงแปล โรมีโอและจูเลียตขึ้นใหม่ โดยทรงใช้ฉันทลักษณ์ที่ใกล้เคียงกับของเดิม

^๘ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นภราดรทิพยหทัยพงศ์เป็นบุคคลแรกของประเทศไทยที่ทรงแปลเรื่องโรมีโอและจูเลียต แต่ทรงพระนิพนธ์เป็นสำนวนร้อยแก้ว

คือทรงใช้กลอนเปล่าที่มีจำนวนวรรคละ ๑๐ คำ และมีสัมผัสท้ายวรรคเป็นคู่ ๆ สัมผัสคู่ต้นไปยังคำที่ ๕ ในวรรคต่อไป โดยปกติกลอนเปล่าจะไม่มีสัมผัส แต่กลอนเปล่าที่ใช้ในเรื่องนี้มีสัมผัส จึงได้ทั้งอรรถรสเดิมและมีความไพเราะ

๒. ด้านเนื้อหา การแปลภาษาใดก็ตามให้เป็นภาษาไทย ย่อมเป็นเรื่องยากเพราะจะต้องประสบปัญหาเรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน อาทิ ความเปรียบสุภาพโวหาร ตลอดจนค่านิยม คติความเชื่อต่าง ๆ การที่จะแปลภาษาให้มีความหมายตามเนื้อหาเดิมและให้คนไทยเข้าใจได้ด้วยนั้น จะต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเรื่องภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลอย่างมาก แต่จากการศึกษาพระราชนิพนธ์ทั้งสามเรื่อง พบว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังนี้

๒.๑ ด้านภาษา นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการแปล โดยเฉพาะภาษาที่มีระบบไวยากรณ์ต่างกัน เช่นภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ ถ้าต้องรักษารูปแบบของภาษาต้นฉบับอย่างเคร่งครัด ก็อาจจะทำให้ภาษาฉบับแปลนั้น ไม่เป็นภาษาไทยที่สละสลวยและถูกต้อง ทำให้อ่านไม่รู้เรื่องและไม่เข้าใจความหมายด้วยเหตุนี้ในการแปลบางตอน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงต้องทรงแปลโดยสลับบรรทัดเพื่อให้คนไทยอ่านเข้าใจ ดังตัวอย่างเรื่อง romeo and juliet องก์ที่ ๓ ตอนที่ ๓ romeo กล่าวแก่juliet ว่า

romeo. กล่าวถึงjuliet, อ้า! ก็หล่อนนั้นเป็นอย่างไร?
หล่อนเห็นฉันเป็นอ้ายผู้ร้าย เลวหรือจันใด,
เพราะทำประณัยแห่งรักของเราเป็นอนปอน
ด้วยเลือดญาติสนิทสาโลหิตของตัวหล่อน?
ภรรยาฉันผู้ซ่อนอยู่ในไหน? หล่อนเป็นอย่างไร?
และพูดถึงเรื่องรักที่เลิกล้มแล้วจันใด.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชาธิบายว่า จำเป็นต้องแปลโดยสลับบรรทัด เพื่อให้ได้ใจความตามไวยากรณ์ของภาษาไทย โดยเปลี่ยนจากภาษาอังกฤษว่า

Where is she? And how doth she? And what says
My conceal'd lady to our cancell'd love?

อนึ่ง การที่พระองค์มีพระบรมราชาธิบายไว้ตอนท้ายของพระราชนิพนธ์ นับว่าเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากทรงแปลข้อความบางตอนโดยรักษาเนื้อหาและรูปแบบเดิมอย่างเคร่งครัด ทำให้มีบางตอนอ่านเข้าใจยาก จึงจำเป็นต้องมีพระบรมราชาธิบายเพิ่มเติม เช่นในเรื่อง ตามใจท่าน มีตอนที่กล่าวถึงสตรีในประวัติศาสตร์และวรรณคดี เช่น เฮเลน คลีโอพัตรา แอดแนตตา และลูครีเซีย เป็นต้น ชื่อเหล่านี้เป็นที่รู้จักกันดีในสมัยปัจจุบัน แต่ในยุคสมัยของพระองค์คงมีคนไทยรู้จักไม่มากนัก จำเป็นต้องมีการอธิบาย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น

๒.๒ ด้านวัฒนธรรม ในการแปลบทละครของ SHAKESPEARE มีหลายตอนที่แสดงวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งอาจจะมีส่วนคล้ายคลึงหรือแตกต่างกับวัฒนธรรมไทย ถ้าหากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลไปตามภาษาต้นฉบับโดยไม่มีการดัดแปลงให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยแล้ว จะทำให้อ่านพระราชนิพนธ์ไม่รู้เรื่องอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้จึงพบว่ามีเนื้อหาบางตอนที่ทรงปรับให้ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทย แต่ไม่ผิดเพี้ยนจากเนื้อหาในฉบับเดิม ดังตัวอย่างในเรื่องเวนิสวานิช องก์ที่ ๕ ตอนที่นางปอร์เชียกล่าวว่

เวนิสวานิช	THE MERCHANT OF VENICE
ปอร์. ภาวที่ร้องเพลงเพราะแม่มน เท่านั้นลือ, หากฟังพร้อม ๆ กัน เพราะคงฟังไม่ทันแปดพิทไค อนึ่งนกขมิ้นพวกพวกจะร้อง ในกลางวัน, ขามก้องเสียงเปิดไค, และฝูงห่านชั่วยังคังไร, เราจะไม่ชมจากพวกนั้น สิ่งใด ๆ ทำให้ถูกเพระกาส มักได้ชมสมประมาณแสนแหมะมัน! หุตุเฉติ! หุตุกล่อน, ยอมดวงจันทร์ ให้ผายผันเข้านิทรา.	Por. The crow doth sing as sweetly as the lark When neither is attended; and I think, The nightingale, if she should sing by day, When every goose is cackling, would be thought No better a musician than the wren. How many things by season'd are, To their right praise and true perfection! – Peace, ho! The moon sleeps with Endymion, And would not be awaked

จากตัวอย่างข้างต้น ในภาษาต้นฉบับมีชื่อในภาษาอังกฤษ ได้แก่ The crow The lark และ The nightingale อีกทั้งใช้ความเปรียบที่เกี่ยวกับเทพปกรณัมของกรีก ในตอนที่กล่าวไว้ว่า “Peace, ho! The moon sleeps with Endymion, And would not be awaked” ซึ่งเป็นภาษาและวัฒนธรรมของตะวันตกที่มีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกับภาษาและวัฒนธรรมไทย ในส่วนที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ตอนที่กล่าวถึงเสียงนกร้องในเวลาอรุณและตอนใกล้ค่ำ ทั้งวรรณคดีไทยและวรรณคดีอังกฤษ ต่างก็ใช้เสียงนกร้องเป็นเสมือนสัญญาณแห่งการพบ และการจากของคู่รักเหมือนกัน คำว่า The crow ก็คือ นกกา และ The nightingale ก็คือ นกจากพรากหรือจักรวาก แต่ในกรณี “นกกลิ้ง” ทรงใช้คำทับศัพท์ ทั้งนี้เป็นเพราะข้อบังคับทางการประพันธ์ที่ต้องจำกัดจำนวนคำ และเพื่อให้สัมผัส มีได้เป็นเพราะไม่ทรงทราบคำแปล

ส่วนความเปรียบที่กล่าวถึงเทพปกรณัมของกรีก คือ Diana (The moon) และ Endymion⁹ นั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าทรงตัดออกไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยที่ไม่รู้จักเทพปกรณัมของกรีก จะไม่เข้าใจความหมายในตอนนี้ พระองค์จึงทรงดัดแปลงความเปรียบนี้ แต่ยังคงใจความสำคัญของเดิมไว้ คือความหมายว่า การทำสิ่งใดก็ตามต้องทำให้เหมาะแก่กาล ดังเช่น การเล่นดนตรีในเวลากลางคืนนั้นไม่เหมาะสม เพราะเป็นเวลาดอนหลับพักผ่อน ทั้งนี้โดยใช้ความเปรียบต่าง ๆ เช่น ถ้านกจากพรากร้องตอนกลางวันจะไม่ไพเราะ เพราะมีเสียงสัตว์อื่นร้องประสานด้วย เป็นต้น แต่ตอนที่กล่าวไว้ว่า “Peace, ho! The moon sleeps with Endymion, And would not be awaked” พระองค์ทรงแปลว่า “ยอมดวงจันทร์ให้ผายผันเข้านิทรา” ซึ่งตัดชื่อ Endymion ออกไป แม้จะขาดรายละเอียดส่วนนี้ไป แต่ก็ยังได้ความหมายเหมือนเดิม

⁹ตำนานของ Diana และ Endymion ในเทพปกรณัมของกรีกกล่าวไว้ว่า Diana หรือพระจันทร์ ซึ่งเป็นเทพ เกิดหลงรัก ชายเสียงเพราะชื่อ Endymion ด้วยความรัก Diana จึงอุทิศ Endymion อำนาจแห่งการอุทิศของนางนั้น ทำให้ Endymion หลับใหลเหมือนอยู่ในเวลากลางคืน และไม่มีโลกาตื่นขึ้นมาได้เลย เพราะว่า Diana จะมาอุทิศและอยู่กับ Endymion ทุกคืน

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีวิสัยทัศน์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแปลในปัจจุบัน คือ ทรงแปลโดยรักษาเนื้อความและรูปแบบเดิมอย่างเคร่งครัด ไม่ทรงเปลี่ยนแปลงตามความพอพระราชหฤทัย หากแต่ทรงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมและความจำเป็นด้านภาษาและวัฒนธรรมเท่านั้น ทำให้พระราชนิพนธ์ทั้งสามเรื่องนี้มีเนื้อหาตรงกับวรรณกรรมต้นฉบับ ประการสำคัญคือทำให้คนไทยมีโอกาसानววรรณกรรมสำคัญของกวีเอกอย่าง SHAKESPEARE ได้อรรถรสใกล้เคียงกับการอ่านฉบับภาษาอังกฤษมากที่สุด

กล่าวได้ว่า การแปลบทละครของ SHAKESPEARE ไม่ใช่เรื่องง่าย ถ้าหากผู้แปลไม่มีความรู้ความเข้าใจภาษาในบทประพันธ์อย่างถ่องแท้และขาดความสามารถด้านการแปล แต่จากพระราชนิพนธ์แปลทั้งสามเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระปรีชาสามารถในด้านภาษาและการแปลเป็นอย่างยิ่ง นับเป็นพระอัจฉริยภาพอีกด้านหนึ่งของพระมหากษัตริย์ที่ชาวไทยยกย่องเทิดทูนให้เป็น “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

บรรณานุกรม

- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ, พระราชหัตถเลขา และหนังสือกราบบังคมทูล ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี, พระนคร : ศุภสภา, 2506.
- เชคสเปียร์, วิลเลียม, ตามใจท่าน, แปลจาก As you like it, แปลโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระนคร : องค์การคำของศุภสภา, 2508.
- _____, โรมิโอและจูเลียต, แปลจาก Romeo and Juliet, แปลโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ : คอรัณวิทยา, 2521.
- _____, เวนิสวานิช, แปลโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พิมพ์ครั้งที่ 24, พระนคร : โรงพิมพ์ศุภสภา, 2509.
- ทิพย์สุนทร อนันบุร, วรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.
- ประพัฒน์ ตรีนรงค์, ชีวิตและงานของอัสวาทู (พระมหาธีรราชเจ้า), พระนคร : วัฒนาพานิช, 2506.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล., พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2531.
- สัญญา ภัยบัว, หลักการแปล, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2528.
- Shakespeare, William. The complete works of William Shakespeare. Newjersey : Cramercy Books, 1990.

ศีลธรรมและจริยธรรม : วิธีการทางจริยศาสตร์

วันนร จະนุ

ปัจจุบันสังคมไทยต้องประสบกับปัญหาหนึ่ง คือ การเกิดภาวะถดถอยทางศีลธรรมและจริยธรรม (moral backsliding) หรือเกิดวิกฤติทางศีลธรรมและจริยธรรม หรือการไม่มีศีลธรรม และจริยธรรม กล่าวคือ เกิดปรากฏการณ์ทางคุณลักษณะของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนในลักษณะต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ขาดความรับผิดชอบ ใช้เสรีภาพโดยขาดความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ใช้จ่ายเกินกำลังความสามารถ ขาดความอดทน ขาดความเพียร ไม่มีวินัย ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีความเมตตา กรุณา สังคมขาดความยุติธรรม เป็นต้น จึงมีความพยายามจากสังคมที่จะสร้างคุณลักษณะที่มีศีลธรรมและจริยธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้น เนื่องจากหากปล่อยให้เกิดปรากฏการณ์ขาดศีลธรรมและจริยธรรมดังกล่าว สังคมไทยมีแนวโน้มไปสู่ความเสื่อมในทุกๆ ด้าน เนื่องจากการมีศีลธรรมและจริยธรรมนั้นถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่าง สังคมจะเจริญอย่างมีความสุขที่แท้จริงได้ประชาชนจะต้องมีศีลธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐาน

สาเหตุการเกิดปัญหาทางศีลธรรมและจริยธรรมในลักษณะต่างๆ ดังกล่าว เกิดจากสาเหตุต่างๆ มากกว่าหนึ่งสาเหตุ เช่น ความอ่อนแอขององค์กรต่างๆ ที่มีผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการสั่งสอนส่งเสริม และสนับสนุนการเกิดศีลธรรมและจริยธรรมเช่น

องค์กรศาสนา โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน การขาดตัวอย่างของผู้มีศีลธรรมและจริยธรรมในสังคม ค่านิยมที่ขัดแย้งกับการมีศีลธรรมและจริยธรรม เช่น การให้คุณค่าทางสังคมโดยเน้นทรัพย์สินเงินทองมากกว่าคุณค่าภายในที่เป็นศีลธรรมและจริยธรรม การให้คุณค่ากับสังคมที่เน้นการบริโภคมากกว่าสังคมที่แบ่งปันและเกื้อกูลกัน การไม่มีเป้าหมายในชีวิตทำให้ใช้ชีวิตในสังคมอย่างเลื่อนลอย ไม่รู้ว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร ไม่รู้ว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น เป็นต้น

สาเหตุต่างๆ เหล่านี้ สามารถสรุปได้สองลักษณะคือ

1. สาเหตุจากภายใน กล่าวคือประชาชนในฐานะปัจเจกบุคคลขาดความไม่รู้หรือไม่เข้าใจในโลกชีวิต และสังคมของตนเองว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดี อะไรเป็นสิ่งควรกระทำ อะไรเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำ เป็นต้น

2. สาเหตุจากภายนอก เช่น จากชุมชน จากรัฐที่ไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุน หรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนได้

ทั้งสองสาเหตุมีความสำคัญเท่าๆ กัน เป็นสาเหตุที่ประกอบให้เกิดปัญหา การแก้ปัญหาจึงไม่สามารถแยกส่วนในการแก้ปัญหาได้ ต้องทำไปพร้อมๆ กันและต้องร่วมมือกันทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การแก้ปัญหาจากสาเหตุดังกล่าวมีทางแก้หลายทาง หลายแบบ แต่ต้องทำไปพร้อมๆ กัน ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ แนวทางอันหนึ่งที่มีผู้เขียนจะเสนอในบทความนี้ เป็นหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดจากสาเหตุประการแรก (ซึ่งอาจช่วยแก้ปัญหาประการที่สองด้วย) โดยการเสนอทางที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในศีลธรรมและ

จริยธรรม หรือสิ่งใดควรทำ และไม่ควรถ้าการศึกษาเรื่องสิ่งที่ควรทำ และไม่ควรถ้ามันมีสองลักษณะคือ การสอนศีลธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะศีลธรรมและจริยธรรมทางศาสนา และการศึกษาทางปรัชญา โดยเฉพาะสาขาจริยศาสตร์

การศึกษาในลักษณะแรกเป็นการสอนให้ประชาชนรู้เรื่องศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีผู้เสนอกันมากกว่า การที่จะให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนมีศีลธรรมต้องมีการสอนศีลธรรมโดยเฉพาะศีลธรรมและจริยธรรมที่มีรากฐานมาจากศาสนา เช่นสอนว่าเราควรเชื่อสัตย์ เราควรมีความรับผิดชอบ เราควรมีความเมตตา ถ้าประชาชนเชื่อหรือศรัทธาในศีลธรรมและจริยธรรมอันนั้น ประชาชนก็จะปฏิบัติตาม ซึ่งจะทำให้สังคมเป็นสังคมที่พึงประสงค์ ผู้ที่ทำหน้าที่นี้คือ ผู้ที่เข้าใจหลักศีลธรรมและจริยธรรมเช่น นักบวช หรือครู หรือพ่อแม่ที่มีความรู้เรื่องศีลธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

ส่วนการศึกษาในลักษณะที่สองนั้น เป็นการศึกษาในทางปรัชญา การศึกษาลักษณะนี้มีความแตกต่างจากการศึกษาในลักษณะที่หนึ่ง กล่าวคือ เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาเป้าหมายและเกณฑ์ที่เป็นบรรทัดฐาน (normative study) ในการตัดสินใจการกระทำของศีลธรรมและจริยธรรม เป้าหมายของการศึกษาคือการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบว่าสิ่งที่ดีสูงสุดหรือเป้าหมายของศีลธรรมและจริยธรรมคืออะไร มีลักษณะ

อย่างไร และมีเกณฑ์ในการตัดสินใจการกระทำหรือสิ่งที่ควรกระทำในลักษณะใด การศึกษาในลักษณะนี้เป็นการศึกษาเพื่อประเมินคุณค่าในการกระทำ โดยจะเน้นการใช้เหตุผลเป็นสำคัญ

ในบทความนี้ผู้เขียนจะพิจารณาการศึกษาศีลธรรมและจริยธรรมในลักษณะที่สอง หรือแบบปรัชญา ซึ่งมีสาขาที่ศึกษาเรื่องศีลธรรมและจริยธรรมโดยตรงคือ จริยศาสตร์ ผู้เขียนคิดว่าถ้าเรานำวิธีคิดแบบจริยศาสตร์มาอธิบายศีลธรรมและจริยธรรม จะมีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อการสอนศีลธรรมของสังคม และการที่สังคมเกิดวิกฤติทางศีลธรรมส่วนหนึ่งเกิดจากการที่สังคมไม่สามารถอธิบายศีลธรรมและจริยธรรมในแนวของเหตุผลได้ จึงทำให้ศีลธรรมและจริยธรรมขาดพลังทางเหตุผล ซึ่งมีผลทำให้ขาดความเชื่อและศรัทธาต่อศีลธรรมและจริยธรรมตามมา

จริยศาสตร์ (Ethics) คืออะไร

จริยศาสตร์เป็นปรัชญาสาขาหนึ่งที่ศึกษาในเรื่องศีลธรรมและจริยธรรม กล่าวคือ จริยศาสตร์มองศีลธรรมและจริยธรรมในเชิงปรากฏการณ์หรือเป็นข้อมูล แล้วนำข้อมูลอันนั้นมาวิเคราะห์ด้วยเหตุผล โดยทั่วไปศีลธรรม (moral) หมายความว่าความประพฤติที่ดีหรือถูกต้องตรงกันข้ามกับผิดศีลธรรม (immoral)¹ ศีลธรรมหมายความว่าความรวมถึง

วิธีการปฏิบัติ (manner) ธรรมเนียมปฏิบัติ (custom) หรือความประพฤติ (conduct) ของมนุษย์ โดยที่เห็นว่าการกระทำนั้นๆ ดี ชั่ว ถูก ผิดหรือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง หรือเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติของบุคคลในการมีความสัมพันธ์ (relationship) ต่อบุคคลอื่นๆ²

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย (กรุงเทพมหานคร : อนุพันธ์ พร้นตั้ง, 2532), หน้า. 75.

²Peter A. Angeles, Dictionary of Philosophy (New York : Barnes & Noble book, 1981), p. 178-179.

ส่วนจริยธรรม(morality) หมายถึง ส่วนที่เป็นแก่นสารของระเบียบกฎเกณฑ์ที่ว่าด้วยความผิดชอบชั่วดี ที่สังคมกำหนดไว้ให้สังคมนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ¹ เป็นต้น

หรือกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นหลักการความประพฤติหรือประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์² ทั้งระดับปัจเจกบุคคลและสังคมที่ปัจเจกบุคคลหรือสังคมนั้น ๆ เชื่อว่าเป็นสิ่งดี ชั่ว ถูก ผิด เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นต้น

จริยธรรมคือขอบเขตลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์หลายลักษณะที่สังคมนั้น ๆ มีหรือเป็นอยู่ ลักษณะของจริยธรรมจะมีอยู่สองลักษณะคือ

1. ลักษณะที่สังคมต้องการ คือพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น และให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ยกย่องสรรเสริญให้เป็นผู้มีเกียรติในสังคม

2. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการคือพฤติกรรมที่สังคมประณามว่าไม่ดี ไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมและไม่สนับสนุนผู้กระทำโดยวิธีการลงโทษให้ผู้มีพฤติกรรมเช่นนั้นรู้สึกว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องและไม่ควรกระทำต่อไป³

จึงสรุปได้ว่าศีลธรรมและจริยธรรมถึงแม้จะมีความแตกต่างกันบ้าง กล่าวคือ ศีลธรรมนั้นเป็นกระทำความดีที่มีความสำคัญที่เกิดจากภายในหรือเป็นส่วนตัว แต่จริยธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับสังคมมากกว่า แต่มีลักษณะบางอย่างร่วมกัน (หรือแยกจากกันไม่ได้) กล่าวคือเป็นการกระทำหรือความประพฤติของมนุษย์ที่เห็นว่าการกระทำนั้นๆ ดีหรือชั่ว ถูกหรือผิด ทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น แดงเห็นว่าการโกหกเป็นสิ่งไม่ดี แดง

จึงไม่โกหก แสดงว่าแดงเป็นคนมีศีลธรรม การที่แดงไม่โกหกนั้นแดงมีสำนึกในศีลธรรม เห็นว่าการโกหกไม่ควรทำ ขณะเดียวกันจริยธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคมก็ถือว่าการโกหกเป็นพฤติกรรมที่สังคมควรประณาม เป็นต้น

การที่ศีลธรรมและจริยธรรมมีคำที่กล่าวถึงความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด ความเหมาะสม ไม่เหมาะสมดังกล่าว ลักษณะจริยธรรมจึงเป็นหลักการกระทำที่แสดงถึง “คุณค่า” ของหลักการที่มนุษย์ปฏิบัติอยู่ เป็น คุณค่าของความประพฤติในสังคม(และตัวเอง) ที่ถือว่าถูกต้องดี หรือสิ่งที่ถือว่าผิดและไม่ควรประพฤติแล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้⁴

เช่นจริยธรรมทางการแพทย์ที่วางมาตรฐานไว้ว่าคนที่เป็นแพทย์นั้นควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อคนป่วย แสดงว่าการเสียสละของแพทย์นั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำนั้นก็หมายความว่าความเสียสละของแพทย์นั้นเป็นสิ่งที่มีความค่าอันเอง คุณค่าอันนี้อาจมาจากประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่เสียสละ เช่นคนป่วยได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดีและเกิดความมั่นใจเป็นต้น หรือการเสียสละนั้นอาจไม่เกิดประโยชน์อันใดเลยก็ได้แต่สังคมก็คาดหวังให้แพทย์กระทำดังกล่าวเพราะการเสียสละนั้นเป็นสิ่งที่ดีในตัวเองไม่ว่าจะมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ การเสียสละก็ควรทำเป็นต้น แพทย์ที่มีจริยธรรมดังกล่าวจะได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นแพทย์ที่ดี ที่แพทย์คนอื่น ๆ ควรเอาเป็นตัวอย่าง ซึ่งผลจากการเป็นแพทย์ที่ดีนั้นอาจมีได้หลายอย่าง เช่นสังคมอาจตอบแทนโดยการให้รางวัลที่เป็นชื่อเสียงเกียรติยศหรือทรัพย์สินเงินทอง ขึ้นอยู่กับสังคมนั้น ๆ จะมีระบบการให้รางวัล(และการลงโทษ) ต่อคุณค่าของแพทย์อย่างไร

¹ วาสนา ติตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย, หน้า 75.

² กิรีติ บุญเจือ, ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์ผู้เริ่มเรียน (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2534), หน้า 4.

³ ลำดวน ศรีฉวี, จริยธรรมและจริยศาสตร์ตะวันออก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์), หน้า 4.

⁴ พระยาอนามานวธนะ, ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม (พระนคร : บรรณาคาร, 2516), หน้า 409.

คุณค่าของศีลธรรมและจริยศาสตร์อาจมีได้หลายระดับในระบบเดียวกัน ตั้งแต่ระดับชีวิตประจำวัน จนถึงระดับสูงสุด เช่นความเชื่อในระบบศีลธรรมและจริยธรรมแบบลัทธิเต๋า ที่มีความเชื่อเรื่องการปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เรียบง่าย สันโดษ จนถึงความเชื่อว่าคุณค่าสูงสุดของชีวิตมนุษย์ที่ควรแสวงหา คือ การบรรลุในความเป็นเต๋าเป็นต้น

ระบบศีลธรรมและจริยธรรมทุกระบบจะมีการกล่าวถึงคุณค่าสองลักษณะคือ

1. คุณค่าของเป้าหมายในชีวิต
2. เกณฑ์ในการตัดสินคุณค่านั้นๆ

คุณค่าในลักษณะที่หนึ่งนั้น เป็นเรื่องของเป้าหมายทั้งของปัจเจกบุคคลและสังคม เช่นจริยธรรมแบบพุทธที่ว่า เป้าหมายของมนุษย์คือการพ้นทุกข์ และมีเป้าหมายสูงสุดคือภาวะที่เรียกว่านิพพาน แสดงว่าจริยธรรมแบบพุทธเชื่อว่า การพ้นทุกข์เป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ควรทำ การมีความทุกข์มากยิ่งขึ้นเป็นสิ่งที่ผิด ไม่ควรทำ คุณค่าอันนี้เป็นสิ่งที่จริยธรรมแบบพุทธแสวงหา และคาดหวังให้สังคมบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เป็นต้น

คุณค่าในลักษณะที่สองนั้น เป็นเรื่องเกณฑ์หรือมาตรฐานในการกระทำ ซึ่งจะต้องมีคู่กันมากับคุณค่าในลักษณะที่หนึ่ง เนื่องจากระบบศีลธรรมและจริยธรรมทุกระบบจะต้องมีเกณฑ์หรือมาตรฐานที่จะบอกว่า การกระทำแบบไหน อย่างไร ที่จะเป็นการกระทำที่ดี หรือไม่ดี เช่นศีลธรรมและจริยธรรมแบบพุทธ เป้าหมายในลักษณะที่หนึ่งอยู่ที่ การพ้นทุกข์ ศีลธรรมและจริยธรรมแบบพุทธต้องมีเกณฑ์หรือมาตรฐานมาบอกว่า การกระทำแบบใดที่จะทำให้พ้นทุกข์ได้ เช่น บอกว่าการกระทำที่จะพ้นทุกข์ได้ จะต้องเป็นหลักการทางสายกลาง ไม่นำไปสู่ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นต้น เช่น ถ้าแต่งเล่นการพนันจะเป็นการขัดแย้งกับหลักทาง

สายกลาง เนื่องจากการเล่นการพนันจะทำให้เกิดความโลภ การเล่นการพนันจึงเป็นสิ่งไม่ควรทำในจริยธรรมแบบพุทธ ตรงกันข้ามถ้าแต่งบริจาคทานช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก การกระทำของแดงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เนื่องจากไม่มีความโลภและยังสามารถทำให้สังคมบางส่วนพ้นทุกข์อีกด้วย

คุณค่าในลักษณะที่หนึ่งจะเป็นหลักการหรือขอบเขตให้คุณค่าในลักษณะที่สองมีเป้าหมาย ขณะเดียวกันคุณค่าในลักษณะที่สองจะเป็นมาตรฐานวัดว่าจะเกิดคุณค่าในลักษณะที่หนึ่งได้ (ตามระบบความเชื่อเรื่องคุณค่านั้นๆ) การที่แดงเป็นผู้บริจาคทานช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก เพราะแดงมีความเชื่อในเป้าหมายเรื่องการพ้นทุกข์ ขณะเดียวกันการกระทำของแดงดังกล่าวจะทำให้แดงและสังคมพ้นทุกข์ตามมา เป็นต้น

ส่วนจริยศาสตร์นั้นโดยทั่วไปหมายถึง **ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วยความประพฤติและการครองชีวิตให้รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร**¹

จริยศาสตร์จึงมีความเกี่ยวข้องกับวิชาปรัชญาในวิชาปรัชญาให้ความหมายของจริยศาสตร์ไว้ว่า จริยศาสตร์ เป็นปรัชญาสาขาหนึ่งที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ แสวงหาเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดีไม่ดี ควรไม่ควร และพิจารณาปัญหาเรื่องสถานภาพของค่าทางศีลธรรม²

จากที่ได้กล่าวไปว่าศีลธรรมและจริยธรรมเป็นการกล่าวถึงเรื่องคุณค่า จริยศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรมนั่นเอง จริยศาสตร์จึงอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า จริยปรัชญา(Moral Philosophy) ซึ่งแปลตรงๆ ได้ว่า การศึกษาเรื่องศีลธรรมและจริยธรรมในทางปรัชญา

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม พิมพ์ครั้งที่4 (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2538), หน้า217.

²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย , หน้า. 37.

วัตถุประสงค์สำคัญของวิชาปรัชญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีสามลักษณะคือ

1. แสวงหาความรู้และความจริงของโลกและมนุษย์

2. การประเมินผลวิพากษ์วิจารณ์ข้อเชื่อถือ (assumption) และข้อโต้แย้ง (argument) ต่าง ๆ อย่างรอบคอบและมีเหตุผล

3. การทำให้มโนทัศน์ (concept) ต่าง ๆ ให้ความกระจ่างชัดเจนมากขึ้น

นักปรัชญาในอดีตสนใจทำหน้าที่ในข้อที่ 1 มาก แต่ในปัจจุบันนักปรัชญามักจะสนใจทำหน้าที่ในข้อที่ 2 และ 3 และปรัชญามีความก้าวหน้ามากในข้อที่ 3 ในปัจจุบันส่วนใหญ่นักปรัชญาจะใช้ข้อเท็จจริงหรือความรู้ในเรื่องโลกและมนุษย์จากศาสตร์อื่นๆ เป็นข้อมูล ถ้านักปรัชญามีความสนใจในเรื่องอะไรที่เกี่ยวกับประเด็นทางปรัชญา (หรืออาจไม่เกี่ยว) นักปรัชญาจะใช้การประเมินผลวิพากษ์วิจารณ์ข้อเชื่อถือและข้อโต้แย้งต่างๆ ในเรื่องนั้นๆ ด้วยการทำหน้าที่ดังกล่าวจะมีผลทำให้มโนทัศน์ต่างๆ ของประเด็นต่างๆ ในเรื่องนั้นๆ มีความกระจ่างชัดเจนตามมาด้วย หรือนักปรัชญาอาจมีจุดประสงค์ที่จะทำให้มโนทัศน์ต่างๆ ที่สนใจมีความกระจ่างชัดเจนเป็นวัตถุประสงค์หลักก็ได้ โดยไม่ต้องวิพากษ์วิจารณ์ข้อเชื่อถือ

หน้าที่ของจริยศาสตร์ในปัจจุบันมีลักษณะเหมือนกับปรัชญาในปัจจุบันดังกล่าว กล่าวคือจะทำหน้าที่ในการประเมินผลวิพากษ์วิจารณ์ข้อเชื่อถือและข้อโต้แย้งต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องคุณค่าของความประพฤติลักษณะต่างๆ ของมนุษย์อย่างรอบคอบ พร้อมกับทำให้มโนทัศน์ต่างๆ ในเรื่องคุณค่าของความประพฤติของมนุษย์มีความกระจ่างชัดเจนตามมา

วิธีคิดแบบจริยศาสตร์

วิธีคิดแบบปรัชญาทุกสาขาต้องเริ่มต้นจากการสงสัยและตั้งคำถาม จากนั้นพยายามใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบเพื่อตอบคำถามนั้น ถ้ามีความสอดคล้องทางเหตุผล และน่าเชื่อถือ จึงจะรับสิ่งนั้นมาสู่การปฏิบัติ การสอนศีลธรรมและจริยธรรมแบบปรัชญาจึงแตกต่างจากศาสนา กล่าวคือ ศาสนาเป็นโลกทัศน์ที่คนในสังคมเชื่อถือและนำไปสู่การปฏิบัติ ความเชื่อทางศาสนานั้นส่วนใหญ่เป็นความเชื่อที่ได้รับการสั่งสอนอบรม มาจากสังคม เนื่องจากสังคมนั้นเชื่อว่าความเชื่อนั้นมีประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม ส่วนปรัชญานั้นก็เป็นความเชื่อเช่นกัน แต่ศาสนามีความแตกต่างจากปรัชญาในแง่ที่ว่า

ในการนับถือศาสนานั้น ถึงแม้เราจะเชื่อด้วยเหตุผล แต่โดยพื้นฐานแล้วมีความเชื่อส่วนหนึ่งที่เป็นพื้นฐานที่ต้องอาศัยศรัทธา เป็นเรื่องที่อยู่นอกขอบเขตของเหตุผล หรือเป็นสิ่งที่ต้องรู้ด้วยสมรรถนะที่ไม่ใช่เหตุผล ส่วนปรัชญานั้นถือว่าทุกอย่างสอบถามด้วยเหตุผลได้...กรณีของศาสนาพุทธถ้าบุคคลผู้หนึ่งนับถือพุทธ สามารถอธิบายว่าทรรศนะของพุทธในเรื่องต่างๆ มีเหตุผลอย่างไร แต่เมื่อถูกถามได้ไปตามขั้นตอนในที่สุดก็อ้างว่าพระพุทธรูปเจ้าตรัสไว้เช่นนั้น นั่นคือถือว่าทุกสิ่งที่พระพุทธรูปพูดเป็นความจริง เพราะท่านได้ตรัสรู้แล้ว และที่ว่าท่านตรัสรู้เป็นความจริงที่ไม่ควรสงสัย ถ้าเป็นเช่นนี้ก็หมายความว่าบุคคลผู้นับถือศาสนาพุทธในฐานะศาสนา เพราะพื้นฐานคือศรัทธาที่ว่าพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้ แต่สมมุติว่าบุคคลผู้นับถือสงสัยแต่แรกว่าสิ่งที่พระพุทธรูปเจ้าสอนไม่จำเป็นต้องจริง และวิเคราะห์ทรรศนะต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาด้วย

เหตุผล และพบว่าน่าเชื่อถือกว่าระบบความเชื่ออื่นๆ นั่นเอง ในที่สุดบุคคลผู้นี้ก็เชื่อว่าสิ่งที่พระพุทธรเจ้าสอนเป็นความจริง แต่ความเชื่อนี้เป็นข้อสรุปที่ได้มาจากการค้นคว้าทางเหตุผล มิใช่เป็นความเชื่อที่เป็นศรัทธาซึ่งยึดถือโดยไม่ถามเหตุผล ในกรณีเช่นนี้บุคคลผู้นี้ยึดถือระบบความเชื่อแบบพุทธที่เป็นปรัชญาไม่ใช่ศาสนา⁹

ดังนั้นการศึกษาศีลธรรมและจริยธรรมแบบปรัชญาจึงมีลักษณะดังกล่าว ต้องเริ่มจากความสงสัย และมีเครื่องมือคือเหตุผล ในแง่ของการกระทำของมนุษย์ จริยศาสตร์เชื่อว่าความเชื่อที่เกิดจากการมีเหตุผล อาจสามารถส่งผลให้คนมีศีลธรรมและจริยธรรมได้

แนววิธีคิดแบบจริยศาสตร์ต่อการศึกษาเรื่องศีลธรรมและจริยธรรม

1. ไม่ควรบอกว่าการกระทำหรือความประพฤติใดควรกระทำและไม่ควรกระทำ แต่ควรเริ่มต้นจากการตั้งข้อสงสัย และตั้งคำถามที่เป็นเรื่องใกล้ตัว เพื่อให้ผู้ศึกษาหัดคิดด้วยตัวเอง เช่น เรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและสังคม อาจเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามที่เกี่ยวกับตัวเองว่า เราเกิดมาต้องการอะไร ทำไมจึงต้องทำงาน การดำรงชีวิตด้วยความสุขอะไรคือจุดหมาย เราควรแสวงหาความมั่งคั่ง หรือควรแสวงหาความจริงของชีวิต เราควรใช้ชีวิตด้วยความสะดวกสบายพร้อมหรือควรใช้ชีวิตที่เรียบง่าย สมณะ เป็นต้น

หรือการตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับสังคม เช่น เราจะดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างไร จึงจะทำให้ทั้งเราและผู้อื่นมีความสุข เราควรมีระเบียบอะไรบางอย่างร่วมกันหรือไม่ เช่น ห้ามทำร้ายกัน ห้ามลักขโมยกัน ห้ามโกหกต่อกัน เป็นต้น

หรือถ้าเริ่มต้นด้วยการบอกว่าศีลธรรมหรือจริยธรรมแบบใดควรปฏิบัติ ก็ควรจะมีข้อสงสัย และตั้งคำถามว่า ทำไมต้องปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่ออะไร ไม่ปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้าไม่ปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อตัวเราและสังคมอะไรบ้าง

1. เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากข้อที่ 1 จริยศาสตร์มีความเชื่อพื้นฐานว่า ศีลธรรมและจริยธรรมวางอยู่บนหลักของเหตุผล หมายความว่าถ้ามีคำตอบในคำถามต่างๆ เหล่านั้น มีเหตุผลอะไร ที่ทำให้เราตอบแบบนั้น

เช่น คำถามว่า เราควรใช้ชีวิตอย่างไร ถ้าเราตอบว่า ควรใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พอมีพอกิน ไม่ควรใช้ชีวิตแบบหรูหรา ฟุ่มเฟือย เราควรจะแสดงเหตุผลว่าทำไมไม่ควรใช้ชีวิตแบบนี้ หรือชีวิตแบบนี้ดีกว่าแบบอื่นๆ อย่างไร การถามคำถามต่อไปแบบนี้จะทำให้มีการคิดมากขึ้น และจำเป็นต้องแสวงหาคำตอบต่อไป มีการหาข้อมูลมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันของผู้สนใจ และเราอาจได้คำตอบที่เราพอใจ ผลจากคำตอบอันนั้น อาจทำให้เราเปลี่ยนวิธีการใช้ชีวิตก็ได้ หรืออาจทำให้เราใช้ชีวิตแบบเดิม แต่เป็นการใช้ชีวิตด้วยความเชื่อที่มาจากเหตุผล อาจทำให้เรามีความมั่นใจในการใช้ชีวิตมากขึ้น และเราสามารถอธิบายกับตัวเองและผู้เกี่ยวข้องได้ว่าทำไมเราควรใช้ชีวิตแบบนั้น ทำให้การใช้ชีวิตแบบนั้นเกิดขึ้นจริง

อย่างไรก็ตามการตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบดังกล่าวทำให้เราไม่มีคำตอบที่สำเร็จรูปอาจทำให้เราขาดความมั่นใจในการใช้ชีวิตก็ได้ แต่อย่างน้อยวิธีคิดแบบจริยศาสตร์จะทำให้ปัญหาต่างๆ มีความชัดเจนมากขึ้น การเริ่มต้นสอนว่าเราควรทำแบบนั้นโดยที่ไม่เริ่มจากข้อสงสัยและการตั้งคำถามอาจทำให้เราไม่เกิด

⁹อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย, 2544, วิชาปรัชญาคืออะไร เรียนไปทำไม, เข้าถึงได้จาก : www.Pioneer.Netserv.Chula.Ac.Th/Pukrit [2544/15/7]

ความสนใจตั้งแต่เริ่มต้น และถ้ามีคำถามกลับว่า ทำไมเราควรทำแบบนั้น ถ้าเราไม่มีเหตุผลเพียงพอจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือทั้งๆ ที่การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ดี มีประโยชน์ แต่เราอาจไม่ทำก็ได้ เพราะไม่มีเหตุผลทำให้น่าเชื่อถือได้ ปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญของการสอนศีลธรรมและจริยธรรมอันหนึ่งที่สังคมไทยประสบอยู่

หรือคำถามที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่ว่าเราควรจะใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างไร ถ้าเราตอบว่า เราไม่ควรรักใคร่ใคร่ของคนอื่น คำถามตามมาก็คือมีเหตุผลอะไรที่เราไม่ควรทำอย่างนั้น เรามีเกณฑ์ในการตัดสินอย่างไรว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ดีหรือไม่ดี เพราะถ้าเรัดัดสินว่าการรักใคร่ใคร่เป็นสิ่งที่ไม่ดี เรามีเหตุผลหรือเกณฑ์อะไรเป็นตัวตัดสิน

เช่น ถ้าเราบอกว่าการขโมยมะม่วงของเพื่อนบ้านเป็นสิ่งไม่ดี ถามว่าทำไม เราอาจตอบว่า เหตุผลก็คือ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น คำตอบนี้อาจถูกถามต่อไปอีกได้ว่าทำไมมนุษย์มนุษย์มีสิทธิ หรือสิทธิอันนั้นมาจากไหน เราอาจต้องหาคำตอบต่อไปว่ามนุษย์เราเกิดมาพร้อมกับการมีชีวิต ชีวิตต้องการปัจจัยสี่ เราจึงทำมาหากิน ปลูกมะม่วงไว้กินหรือไว้ขาย เพื่อเลี้ยงชีวิตให้อยู่รอดและมีความสุข ดังนั้นถ้าใครมาขโมยสิ่งที่เราได้ทำไว้เท่ากับเป็นการละเมิดสิทธิในการทำให้ชีวิตอยู่รอดและมีความสุขของผู้อื่น

หรือเราอาจให้เหตุผลต่อไปอีกได้ว่า ให้เราถามตัวเองว่า การขโมยที่เราทำนั้น เราอยากให้คนอื่น ๆ ขโมยของเราหรือไม่ ถ้าเราอยากให้คนอื่นขโมย แสดงว่าเราก็ขโมยของคนอื่นได้ แต่ถ้าเราไม่อยากให้คนอื่นขโมยของเรา แสดงว่าเรามีความทุกข์จากการถูกขโมย แสดงว่าตัวเราเองก็ไม่ชอบการขโมย ไม่ว่าการขโมยของคนอื่นจะทำให้เรามีความสุขหรือไม่ การขโมยก็ไม่ใช่ว่า

กระทำที่ดี เป็นต้น หลักการนี้ไม่ใช่หลักการสากลที่ทุกคนอย่างให้เกิดขึ้น แสดงว่า ถ้าเราต้องการให้สังคมมีศีลธรรมและจริยธรรม ควรจะเป็นหลักการที่เป็นสากลที่ทุกคนเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรกระทำ เป็นต้น กรณีนี้จึงเป็นไปได้มากกว่าเราไม่ควรไปขโมยของคนอื่น เนื่องจากเราเห็นใจคนอื่นที่จะต้องเกิดความทุกข์จากการถูกขโมย ความเมตตาซึ่งเป็นศีลธรรมอันหนึ่งก็เกิดขึ้น หรือเราอาจไม่มีความเมตตาก็ได้แต่ที่เราไม่ขโมยของคนอื่น เพราะเรากลัวว่าคนอื่นจะมาขโมยของเรากลับ หากเป็นด้วยเหตุผลนี้อย่างน้อยสังคมก็จะไม่มีการละเมิดสิทธิกัน ซึ่งเป็นศีลธรรมและจริยธรรมทางสังคมที่สังคมปรารถนาเช่นเดียวกัน

ลักษณะคำถามที่มีเหตุผลในทางจริยศาสตร์นั้นอาจมีมากกว่าหนึ่งคำตอบ เช่นถ้าเราบอกว่าเราไม่ควรขโมยของคนอื่น โดยไม่อ้างเหตุผลเรื่องสิทธิ หรือเรื่องความเป็นสากลของหลักการก็ได้ แต่อ้างเหตุผลในเรื่องประโยชน์สุขของสังคมก็ได้ กล่าวคือ การขโมยทำให้สังคมส่วนใหญ่เสียประโยชน์สุข เพราะนอกจากประชาชนต้องสูญเสียทรัพย์สินแล้ว สังคมยังต้องจ้างตำรวจ หรือยามรักษาความปลอดภัยมากขึ้น ประชาชนจึงต้องจ่ายภาษีมากขึ้น สังคมโดยรวม(รวมทั้งผู้ขโมยด้วย)จึงไม่เกิดประโยชน์สุขกับการขโมย เป็นต้น

จากตัวอย่าง การที่เราได้ข้อสรุป เรื่องการไม่ควรขโมย ข้อสรุปนี้อาจมาจากเหตุผลที่แตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อพื้นฐาน มีข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า เหตุผลต่างๆ เหล่านี้ถ้าถามต่อไปเรื่อยๆ จะไปสู่เหตุผลสุดท้ายที่ไม่สามารถตอบต่อไปได้ เช่นถ้าถามว่าทำไมมนุษย์จึงมีสิทธิในชีวิต หรือถ้าถามว่าหลักการที่ใช้ได้กับมนุษย์ทุกคนเป็นไปได้หรือไม่ หรือมนุษย์ต้องการประโยชน์สุขจริงหรือไม่ คำถามนี้จะตอบได้ต้องหาคำ

ตอบให้ได้ว่ามนุษย์คืออะไร และจะตอบว่ามนุษย์คืออะไรได้นั้นจะต้องตอบให้ได้ว่าโลกคืออะไร¹⁰ เป็นต้น

วิธีคิดแบบจริยศาสตร์ดังกล่าวมีประโยชน์อย่างน้อยสองประการคือ

1. การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องการกระทำเป็นการจุดประกายทางความคิดของผู้เรียนรู้เกี่ยวกับศีลธรรม เพราะว่าผู้ที่เชื่อและยอมรับการกระทำต่างๆ ควรเป็นผู้เริ่มต้นคิดคำตอบด้วยตัวเอง แต่ไม่ได้หมายความว่า ไม่ต้องอาศัยคนอื่น ๆ ช่วย คนอื่น ๆ มีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการร่วมกันแสวงหาเหตุผล แต่สุดท้ายแล้วผู้มันต้องสรุปเป็นความคิดของตัวเอง

อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า การมีเหตุผลในเรื่องศีลธรรมและจริยธรรมจะทำให้ คนมีศีลธรรมและจริยธรรมทุกกรณี บางครั้งการมีเหตุผลอาจไม่สามารถทำให้คนมีศีลธรรมและจริยธรรมก็ได้ เพราะเหตุผลทำให้มีข้อสงสัยต่อศีลธรรมและจริยธรรม และเหตุผลก็ได้หลายเหตุผล อาจทำให้เกิดความไม่แน่ใจที่จะกระทำตามศีลธรรมและจริยธรรม แต่อย่างน้อยที่สุดหน้าที่ที่สำคัญของเหตุผลอย่างหนึ่งคือ ทำให้ปัญหาต่างๆ หรือเรื่องต่างๆ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในบางครั้งความสับสนต่อศีลธรรมและจริยธรรมก็มีความจำเป็น เช่นถ้ามีความขัดแย้งในเรื่องการอธิบายเหตุผลหลายๆ และเป็นเรื่องสำคัญ สรรพสิ่งที่ถูกต้องอาจมีความจำเป็นในการแก้ปัญหาต่างๆ

2. ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งคือ การแสวงหาเหตุผลที่เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการตัดสินการกระทำ โดยเฉพาะในทางสังคมนั้น ถ้าเราแสวงหาเกณฑ์ได้ จะช่วยให้สังคมสามารถตัดสินการกระทำต่างๆ ได้

ในปัจจุบันเราจะสังเกตได้ว่า มีการถกเถียงกันหลายเรื่องทางด้านจริยธรรม เช่น มีการเถียงกันว่า การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การเป็นโสเภณี ผิดหรือไม่ เหตุที่มีการถกเถียงกันเป็นเพราะไม่ได้วิเคราะห์ลึกลงไปจนถึงเกณฑ์พื้นฐาน ต่างคนต่างก็ไม่ได้ตัดสินอย่างมีระบบ จึงทำให้เข้าใจไม่ตรงกันได้ ซึ่งเรื่องนี้ไม่ใช่ของแปลก ศีลธรรมที่สั่งสอนกันในสังคม มุ่งสอนว่า อะไรควรทำไม่ควรทำ มากกว่าที่จะมองลึกไปถึงเกณฑ์ที่อยู่เบื้องหลังอย่างเป็นระบบ ยิ่งกว่านั้น ศาสนาซึ่งเป็นแหล่งที่มาของระบบศีลธรรมที่ใช้กันในสังคม ก็มีได้มีกฎวิเคราะห์เช่นนี้ นักจริยปรัชญาตั้งความหวังไว้ว่า การเข้าใจถึงเกณฑ์พื้นฐานเดียวกันจะทำให้มีโอกาสสูงที่จะลงรอยกันได้¹¹

การยอมรับหลักการบางอย่างร่วมกันนั้นอย่างน้อยเป็นการยอมรับร่วมกันภายใต้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ที่จะมีมากกว่าหนึ่งเกณฑ์ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความเชื่อพื้นฐานของเกณฑ์นั้นๆ แต่อย่างน้อยเราสามารถจำกัดให้ข้อถกเถียงต่างๆ อยู่ภายใต้เกณฑ์พื้นฐานนั้นๆ ได้

¹⁰การศึกษาเรื่องโลก และมนุษย์มีคำตอบอยู่ในศาสตร์ต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ศาสนา และปรัชญาสาขาอภิปรัชญาและญาณวิทยา ซึ่งในปัจจุบันนี้ทุกศาสตร์ก็ไม่มีคำตอบที่มีเหตุผลเพียงคำตอบเดียว ดังนั้นความเชื่อเรื่องโลกทัศน์ที่แตกต่างกัน ย้อนนำไปสู่ศีลธรรมและจริยธรรมที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในระดับศีลธรรมและจริยธรรม จริยศาสตร์คาดหวังว่า ด้วยพลังของเหตุผล จะทำให้มนุษย์ที่มีโลกทัศน์แตกต่างกัน เห็นร่วมกันในศีลธรรมและจริยธรรมบางอย่างได้ หรือมีความเชื่อเรื่องความเป็นสากลทางศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน เช่น เรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ถึงแม้ไม่ทั้งหมดก็ตาม

¹¹อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย, 2544. จริยปรัชญา, เข้าถึงได้จาก : www.Pioneer.Netserv.Chula.Ac.Th/-Pukrit [2544/15/7]

วิธีคิดแบบจริยศาสตร์ เป็นวิธีคิดแบบปรัชญา ที่มีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล วิธีคิดนี้ไม่สามารถทำได้ถ้าเราไม่เชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผล ถ้ามนุษย์ไม่มีเหตุผลจะต้องใช้วิธีการอื่นๆ ในการสอน ให้คนมีศีลธรรมและจริยธรรม

ถ้าเราเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผล วิธีคิดแบบ จริยศาสตร์ก็ไม่ใช่ว่าตอบทั้งหมดและไม่ใช่ว่าตอบ เห็นในการทำให้คนมีศีลธรรมและจริยธรรม แต่ เป็นวิธีการที่ประสานกับวิธีการอื่นๆ เช่น ศาสนา หรือการสอนศีลธรรมเยาวชนในโรงเรียน หรือการ

สร้างค่านิยมที่ต่างต่าง ๆ ให้กับประชาชน เป็น การทำงานร่วมกัน

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ วิธีคิดทางจริยศาสตร์ นั้นอาจมีข้อสรุปที่ทำให้ศีลธรรมบางอย่างที่เชื่อกันมา เป็นประเพณีมีความเปลี่ยนแปลงได้ เพราะพหุวิเคราะห์ แล้วไม่น่าเชื่อถือด้วยเหตุผล เมื่อไม่น่าเชื่อถือด้วยเหตุผล เราก็ไม่ควรเชื่อ เมื่อไม่น่าเชื่อ ก็ไม่ควรปฏิบัติ ดังนั้น ถ้าสังคมมีความเชื่อว่าศีลธรรมและจริยธรรม เปลี่ยนแปลงไม่ได้ก็ไม่ควรที่จะใช้วิธีคิดแบบ จริยศาสตร์

บรรณานุกรม

- ปรีชา ช้างขวัญอิน. ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2521.
- พระธรรมปิฎก. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วันวร จະนุ. มโนทัศน์เรื่องความยุติธรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สมภาร พรหมทา. ปรัชญาสังคมและการเมือง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- Williams, Bernard A.O. "The ideal of equality." in *Philosophy, politics and society*, second series/ a collection edited by Peter Laslett and W.G. Runciman. Oxford : Blackwell, 1972.

แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 2 บ้านทรงอเมริกัน)

*ดร.ดิโกะ บุนนาค

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนแรกบ้านทรงไทยเริ่มมีการใช้กันมานานับแต่พุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้วต่อมาจากการที่คนไทยเริ่มติดต่อกับต่างประเทศค่านิยมก็เริ่มเปลี่ยนไปสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นโดยชาวต่างชาติในรูปแบบของทางยุโรปเริ่มแพร่กระจายเข้ามาในเมืองไทยในยุคนั้นสถาปนิกชาวต่างชาติซึ่งเข้าใจสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยจึงได้ดัดแปลงบ้านทรงยุโรปให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยเรียกได้ว่าเป็นบ้านทรงยุโรปประยุกต์บ้านทรงนี้ถูกใช้ต่อกันมานานนับร้อยปีในประเทศไทย (ดังรูปที่ 1)

จากรูปที่ 1 แสดงให้เห็นถึงลักษณะของบ้านทรงยุโรปประยุกต์ซึ่งได้รับการออกแบบดัดแปลงให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทยในหลายๆ ด้านเช่น การ

ออกแบบให้บ้านมีความสูงต่อชั้นที่สูงถึง 5-6 เมตร การใช้หน้าต่างแบบบานเฟี้ยมทำให้อากาศสามารถถ่าย

รูปที่ 1 แสดงลักษณะของบ้านทรงยุโรปประยุกต์

เทได้แม้ในขณะที่เปิดหน้าต่างนอกจากนั้นหน้าต่างแบบนี้สามารถเปิดได้ทั้งในแนวตั้ง (ดังรูปที่ 1) หรือจะเปิดกว้างตามในแนวนอนเหมือนหน้าต่างปัจจุบัน อีกทั้งการมีจำนวนหน้าต่างจำนวนมากและยังใช้ประตูแบบบาน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีทางด้านพลังงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : Ph.D. (เทคโนโลยีพลังงาน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

เพื่อยม ทำให้อากาศสามารถหมุนเวียนถ่ายเทได้ตลอดเวลา รวมไปถึงการติดตั้งบานเกล็ดเหนือหน้าต่างที่ช่วยทำให้ยวอากาศร้อนบางส่วนสามารถถ่ายเทออกจากบริเวณหน้าต่างของบ้านได้บ้างซึ่งบ้านในสมัยนั้นยังใช้ฝ้ายเพดานที่ทักด้วยไม้เข้าเดียวทำให้การต่อไม้สนิทกว่าในปัจจุบันซึ่งไม้เป็นวัสดุที่มีค่าการนำความร้อนค่อนข้างต่ำ จึงสามารถกันความร้อนถ่ายเทลงมากได้ดีพอสมควร นอกจากนั้นเหนือบายหน้าต่างและประตูทุกบานยังทำช่องบานเกล็ดที่เพิ่มความสามารถในการถ่ายเทอากาศให้กับบ้านอีกด้วย นั่นคือบ้านทรงยุโรปประยุกต์สามารถถ่ายเทความร้อนได้ดีและมีคุณสมบัติในการออกแบบที่“โปร่งโล่ง” ได้ไม่แพ้บ้านทรงไทยเลย

บ้านพักอาศัยสมัยใหม่

ในช่วงเวลา 40-50 ปีที่ผ่านมาเกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่กับรูปแบบการอยู่อาศัยของคนไทยอีกครั้งซึ่งนี่คงจะเป็นผลเนื่องมาจากคนไทยนิยมส่งลูกหลานไปเรียนที่ต่างประเทศเช่น ประเทศอังกฤษ หรือ ประเทศอเมริกา เนื่องจากใช้ค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าไปเรียนที่อังกฤษ ทำให้ความคิดและค่านิยมต่าง ๆ ถูกปลูกฝังให้เป็นแบบอเมริกันเสียส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามคนไทยก็นิยมวัดดูแบบอเมริกันรวมไปถึงรูปแบบของบ้านซึ่งไปลอกแบบเขามาทั้งหมด อีกสิ่งทีพอจะสรุปได้คือคนไทยนิยมใช้เทคโนโลยีมากกว่านิยมสร้างเทคโนโลยี ดังนั้นการลอก

แบบจึงกลายเป็นเรื่องปกติสำหรับคนไทยไปในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งผู้ที่ลอกก็เป็นผู้ที่นิยมความเป็นอเมริกันอยู่แล้วจึงมองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีที่ทันสมัยเพราะสิ่งเหล่านี้ถูกปลูกฝังลึกลงไป จนเป็นค่านิยมทางสังคมไปเสียแล้ว สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อให้รูปแบบการอยู่อาศัยของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอีกครั้งโดยสิ้นเชิง จากการที่ผู้อันทรงยุโรปประยุกต์กลายเป็นบ้านทรงอเมริกันหรือบ้านทรงยุโรปที่ไม่ได้ประยุกต์ใดๆ ทั้งสิ้นไป ทั้งยังมีปัจจัยเสริมอื่นๆ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การเติบโตทางเศรษฐกิจ ราคาที่ดินและวัสดุก่อสร้างต่างๆ ที่ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้คนต้องอยู่อาศัยในพื้นที่ๆ เล็กๆ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนไปจากเดิม ปริมาณฝุ่น ควัน มลพิษในอากาศมีเพิ่มมากขึ้นและ จากสภาพของปฏิกิริยาเรือนกระจก (Green House Effect) ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบโดยตรงกับอุณหภูมิของโลกที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น สิ่งเหล่านี้กระทบโดยตรงกับการใช้พลังงานในบ้านพักอาศัย บ้านที่ถูกเปลี่ยนเป็นทรงอเมริกัน หรือทรงยุโรปที่ลอกมาทั้งหมด (ดูรูปที่ 2) จะถูกออกแบบให้มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในเขตอากาศหนาว เมื่อถูกออกแบบมาสร้างที่เมืองไทยซึ่งอยู่ในเขตอากาศร้อน จึงเกิดปัญหามากมายกับผู้อยู่อาศัยภายในบ้านทางด้านการใช้พลังงาน

(ก)

(ข)

รูปที่ 2. แสดงลักษณะของบ้านทรงอเมริกัน (ก) และบ้านปัจจุบันในประเทศไทย (ข)

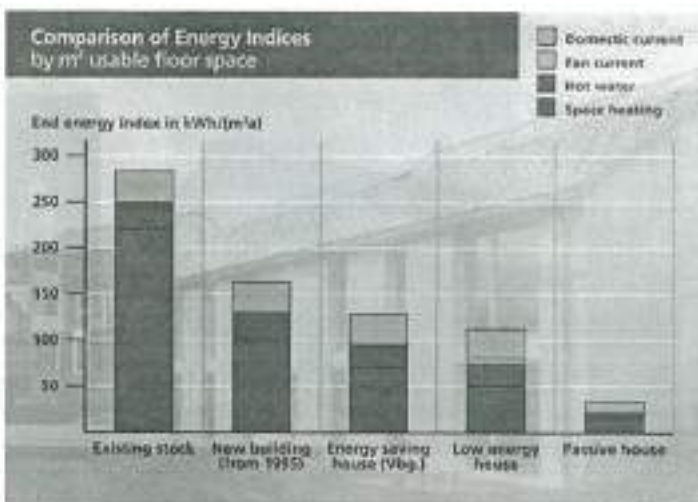
บ้านทรงอเมริกันในปัจจุบัน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นการสร้างบ้านพักอาศัยสมัยใหม่ของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นทรงอเมริกันเกือบทั้งหมดนั้นยังมีอีกสิ่งที่เป็นผลกระทบต่อเนื่องในการที่คนไทยนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากจะได้รับความรู้แล้วยังได้ไปรับวัฒนธรรมและค่านิยมของเขาเข้ามาใช้ โดยที่ไม่ได้ใส่ใจกับสภาพทางกายภาพและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน คงใช้แต่เทคโนโลยีโดยที่ไม่ได้ประยุกต์หรือดูที่มาของเทคโนโลยีนั้น ๆ ว่าไม่เหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ ได้แต่ใช้แล้วเมื่อเกิดปัญหาก็แก้ปัญหากันไปตามปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือบ้านทรงอเมริกันที่สะสมความร้อนไว้ในบ้านทำให้บ้านร้อนก็แก้ปัญหามาโดยการใช้ระบบปรับอากาศเข้ามาช่วย จนติดเป็นนิสัยบางคนใช้อย่างสิ้นเปลืองมากเนื่องจากต้องตั้งอุณหภูมิที่อุณหภูมิต่ำ ๆ เนื่องจากติดสภาพการอยู่อาศัยในภูมิอากาศหนาวของต่างประเทศหรือนำเกณฑ์ความสบาย (Thermal Comfort) ของประเทศอเมริกามาใช้ทั้งๆที่ประเทศไทยอยู่ในเขตอากาศร้อน บ้านหรืออาคารต่างๆที่ออกแบบเลียนแบบทรงยุโรปมาทั้งหมดโดยไม่ได้นึกถึงที่จะดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศแต่อย่างใด ซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบบ้านบางคนก็จบในต่างประเทศ แบบบ้านทรงอเมริกันที่สวยงามดูหรูหราจากต่างประเทศจึงฝังอยู่ในหัวแล้วจึงถูกถ่ายทอดออกมาโดยง่าย จนลืมคิดถึงคุณลักษณะเฉพาะของบ้านทรงอเมริกันที่ต้องการสะสมความร้อนไว้ในบ้านให้มากที่สุดเพื่อสร้างความสบายในฤดูหนาวที่ยาวนานที่สุดของปี ลืมคิดไปเลยว่าตอนที่ตัวเองอาศัยอยู่ในต่างประเทศนั้นต้องเปิดเครื่องทำความร้อนในบ้าน ดังนั้นเมื่อนำแบบนั้นมาสร้างในเมืองที่อยู่ในเขตอากาศร้อนบ้านจึงร้อนมาก แต่อย่างไรก็ตามคนไทย

ที่เป็นผู้บริโภคก็ต้องเลือกซื้อบ้านแบบอเมริกันอันสวยหรูแต่ร้อนมากและ จำเป็นต้องติดเครื่องปรับอากาศในเกือบทุกห้องไปอยู่อาศัยซึ่งเป็นการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลืองมากในบ้านพักอาศัยสมัยใหม่

คุณสมบัติของบ้านทรงอเมริกัน

ลองมาพิจารณาดูบ้านทรงอเมริกันที่ออกแบบกันมาอย่างละเอียดว่าเป็นอย่างไร บ้านทรงอเมริกันเป็นบ้านที่ออกแบบในเขตอากาศหนาว ซึ่งสภาพอากาศจะหนาวเย็นและค่อนข้างแห้งตลอดปี ดังนั้นเพื่อให้เกิดการประหยัดในการใช้พลังงานภายในบ้านลักษณะเฉพาะของบ้านจะต้องออกแบบให้สะสมความร้อนไว้ในบ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อลดการใช้ระบบทำความร้อนภายในบ้าน ด้วยเหตุนี้เองบ้านทรงอเมริกันหรือทรงยุโรปจึงต้องติดตั้งหน้าต่างจำนวนมากเพื่อรับแสงอาทิตย์เข้าสู่ตัวบ้านนอกจากนั้นยังต้องติดตั้งช่องแสงที่หลังคา (sky light) เพื่อนำแสงอาทิตย์เข้ามาให้ความสว่างภายในบ้านและเมื่อแสงอาทิตย์เข้ามาภายในบ้านความร้อนจากรังสีตรงและรังสีกระจายจะตามเข้ามาด้วยส่งผลต่ออย่างยิ่งต่อบ้านในด้านการสะสมความร้อนซึ่งจะทำให้ลดปริมาณการใช้เครื่องทำความร้อนลง ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงการใช้พลังงานของบ้านทรงอเมริกันในรูปแบบต่างๆ

จากรูปที่ 3 จะเห็นได้ว่าบ้านทรงอเมริกันในอดีตจนถึงปี 1995 ต้องการการให้ความร้อนภายในบ้านที่สูงมากถึง 100-240 kWh/m²a ส่วนบ้านที่เป็น Energy Saving house หรือ Low Energy House คงมีการใช้พลังงานอยู่ที่ประมาณ 50-80 kWh/m²a จะเห็นได้ชัดเจนว่าบ้านทรงอเมริกันต้องการให้มีการให้ความร้อนสะสมภายในตัวบ้านเพื่อลดการใช้พลังงานในส่วนนี้ลงซึ่งจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในส่วนของการ Space heating ลงได้

ดังนั้นบ้านทรงอเมริกันโดยทั่วไปมักสร้างแบบปิดทึบไม่ต้องการให้เกิดการระบายอากาศมากนักเพราะจะเป็นภาระต่อระบบทำความร้อนในหน้าหนาวที่ยาวนาน ดังนั้นพอจะสรุปลักษณะของบ้านทรงอเมริกันได้ดังนี้

- ติดตั้งกระจกในทิศทางที่รับแดดเพื่อนำแสงและความร้อนเข้าสู่บ้าน
 - หลังคาจะถูกออกแบบในมุมที่สามารถรับรังสีจากอาทิตย์ให้มากที่สุด
 - บ้านถูกออกแบบให้เป็นระบบปิดเพื่อให้เกิดการสะสมความร้อนไว้ในบ้าน
 - บ้านสร้างติดพื้นดิน
 - ติดตั้งหลังคาโปร่งแสงเพื่อรับความร้อนและแสงจากหลังคาสู่ตัวบ้าน
 - ในห้องมักจะออกแบบให้มีช่องทางต่อกับห้องภายในเท่านั้นไม่มีช่องเปิดรับอากาศจากภายนอก
- เมื่อนำรูปแบบบ้านทรงอเมริกันมาสร้างในประเทศไทย ที่อยู่ในเขตอากาศร้อนชื้นสลับกับ มีฝนตกตลอดปี ด้วยลักษณะเฉพาะของบ้านจึงทำให้บ้านสะสมความร้อนได้ดียิ่งผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านจึงไร้ซึ่งความสุขสบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงบ่าย ๆ จนถึงเย็น ที่จะร้อนมากจนทำให้ต้องใช้ระบบปรับอากาศตลอดในช่วงฤดูร้อนที่ยาวนานที่สุดของปี จนกลายเป็นความเคยชินไปสิ่งนี้ได้กลายเป็นนิสัยของคนไทยที่ชอบอยู่ในภูมิอากาศแบบ “ประติรูป” ไปต้องเอาพลังงานไฟฟ้าเข้าไปแลก

ความสบายทั้งยังสร้างนิสัยให้กับเด็กยุคใหม่โดยเลี้ยงดูกันในห้องปรับอากาศตั้งแต่เกิดจนโตจนกระทั่งเด็กยุคใหม่ต้องอยู่กับระบบปรับอากาศ กลายเป็นคนยุคใหม่ที่ไม่สามารถรับกับสภาพภูมิอากาศของไทยที่ร้อนชื้นได้แต่ต้องอยู่ในประเทศไทยโดยอาศัยบรรยาอากาศประดิษฐ์กลายเป็นคนไทยยุคใหม่เป็นคนเขี้อร้อนไป อีกทั้งการอยู่ในห้องที่มีการปรับอากาศต่อเนื่องยาวนานทำให้กลายเป็นโรคภูมิแพ้ได้ ที่สำคัญ อีกสิ่งคือเป็นการสิ้นเปลืองพลังงานอย่างยิ่งเนื่องจากทุกบ้านติดกับการใช้ระบบปรับอากาศจนเคยชินและต้องใช้ระบบปรับอากาศทุกคว้านนับเป็นอีกหนึ่งความผิดพลาดที่ใหญ่ที่สุดของชนชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ

การเปลี่ยนแปลงลักษณะที่อยู่อาศัยในช่วงเวลา 40-50 ปีที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงานรวมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพฯ ที่เป็นเมืองหลวงนั้นมีอัตราการใช้พลังงานที่สูงมากจนต้องมีการออกกฎหมายอนุรักษ์พลังงานขึ้นในปี พ.ศ. 2535 และมีการรณรงค์ในเรื่องการประหยัดพลังงานในอาคารและโรงงานขึ้นมาแต่อย่างไรก็ตามกฎหมายนี้มีผลในการบังคับใช้กับอาคารและโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่านั้นยังไม่ได้มีผลทางกฎหมายต่ออาคารขนาดเล็ก โรงงานขนาดเล็ก ที่มีการใช้ไฟฟ้าต่ำกว่า 10 kVA โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ้านพักอาศัย คงมีแค่การรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่คนไทยโดยใช้วิธีต่าง ๆ เท่านั้นแต่ก็ยังคงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของการสร้างบ้านให้เหมาะสมกับภูมิอากาศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาจากต้นตอซึ่งจะทำให้การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไปในแนวทางที่ถูกต้องและตรงประเด็นซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในรายละเอียดในบทความตอนต่อไปในตอน ที่ 3 ที่เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาความร้อนสะสมในบ้าน

บรรณานุกรม

- ติกะ บุณนาค. "แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 1 บ้านทรงไทย)." สุทธอิปริทัศน์. 16, 48 (ม.ค.-เม.ย. 2545) : หน้า 90-97.
- _____. "ปัญหาการสร้างบ้านทรงยุโรปในประเทศไทย." ร่วมไทรทอง. 7, 1 (มิ.ย.-ก.ค. 2540) : หน้า 15-17.
- _____. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษระดับปริญญาเอก เรื่อง การประยุกต์ระบบระบายความร้อนแบบปล่อยโดยใช้แสงอาทิตย์กับบ้านทรงยุโรปที่สร้างในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะพลังงานและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2541.
- _____. รายงานสัมมนาระดับปริญญาเอก เรื่อง การระบายอากาศแบบธรรมชาติทางเลือกที่ดีที่สุดในการลดปริมาณการใช้พลังงานในบ้านพักอาศัย. กรุงเทพมหานคร : คณะพลังงานและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2541.
- _____. "Adaptation of features of Thai-Style house to modern house." สุทธอิปริทัศน์. 31, 40 (พ.ค. - ส.ค. 2542) : หน้า 66-77.
- พาสนา ดัณตลักษณ์. ภาวะภูมิอากาศกับการออกแบบอาคาร. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2527.

การจัดลำดับแบบ เอ็มบีพีเอส ในกระบวนการ แฮนด์โอเวอร์ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์

*กิตติศักดิ์ ล้าดีและคณะ

บทความฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ และสร้างแบบจำลองเพื่อหาค่า Call Blocking Probability และค่า Forced Terminating Probability โดยมีการจัดลำดับการเข้าคิวในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์เป็นแบบเรียงลำดับตามระดับตามความแรงของสัญญาณที่ได้รับ โดยตั้งสมมุติฐานที่ค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ เหมือนกับการจัดลำดับคิวในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์แบบเข้าก่อน - ออกก่อน โดยใช้โปรแกรมการทดสอบแบบจำลองด้วยโปรแกรมภาษา C⁺⁺ จากนั้นก็นำผลที่ได้จากการทดสอบโปรแกรมมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งทำให้พบว่าการจัดลำดับการเข้าคิวในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์แบบเรียงลำดับตามความแรงของสัญญาณที่ได้รับจะลดค่า Forced Terminating Probability ได้ดีกว่าการจัดลำดับการเข้าคิวในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์แบบเข้าก่อน - ออกก่อน และไม่ทำให้ค่า Call Blocking Probability เพิ่มขึ้นมากนัก

**ทฤษฎีเบื้องต้นของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่
เซลลูลาร์**

การแฮนด์โอเวอร์ (Handover)

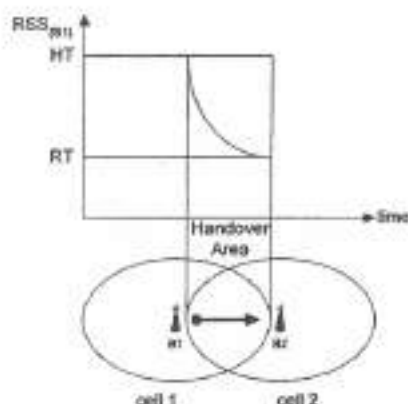
การแฮนด์โอเวอร์ จะเกิดขึ้นเมื่อโทรศัพท์

เคลื่อนที่เครื่องหนึ่งซึ่งกำลังใช้งานอยู่ในเซลล์หนึ่ง ได้เคลื่อนที่ออกจากเขตการดูแลของเซลล์นั้น แล้วเริ่มเข้าไปอยู่ในบริเวณการดูแลของอีกเซลล์หนึ่ง การแฮนด์โอเวอร์สามารถแบ่งออกได้ 2 วิธี คือ

1. ดูจากกำลังของสัญญาณที่ได้รับ ถ้ากำลังที่ได้รับต่ำกว่าค่าคงที่ค่าหนึ่ง เช่น - 100 dBm ก็จะเข้าสู่การแฮนด์โอเวอร์

2. ดูจากอัตราส่วนระหว่าง c/I (carrier to interference ratio) การทำแฮนด์โอเวอร์จะเกิดขึ้นเมื่อค่า c/I มีต่ำกว่านี้ก็ได้หากมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มขนาดความจุของระบบขึ้น

ในกระบวนการทำแฮนด์โอเวอร์ จะเริ่มขึ้นเมื่อค่าความแรงของสัญญาณที่ได้รับ (Received Signal Strength, RSS) ของการเรียกใด ๆ มีค่าลดลงจนเท่ากับค่า Handover Threshold (HT) ถ้าช่องสัญญาณของเซลล์ที่ต้องการแฮนด์โอเวอร์ไปไม่ว่าง ก็จะมีการเข้าคิวเพื่อรอการทำแฮนด์โอเวอร์ และเมื่อการเรียกนั้นมีค่าระดับสัญญาณที่รับได้ลดลงเรื่อย ๆ จนถึงค่า Receiver Threshold (RT) ถ้าหากเซลล์ข้างเคียงยังไม่สามารถจัดช่องสัญญาณได้ การเรียกนั้นก็จะยุติลง (Forced

รูปที่ 1 แสดงกระบวนการแฮนด์โอเวอร์โดยอ้างอิงกับระดับสัญญาณ

Terminating Call) ดังแสดงในรูปที่ 1

การจัดลำดับการเข้าคิวของการเรียกที่มีการทำแฮนด์โอเวอร์ที่เราจะทำการศึกษาคือ

1) แบบเข้าก่อน-ออกก่อน (First-In First-out, FIFO) เมื่อมีการแฮนด์โอเวอร์เกิดขึ้น ถ้าช่องสัญญาณไม่ว่างก็จะทำการเข้าคิวการทำแฮนด์โอเวอร์และถ้าเกิดมีช่องสัญญาณว่างขึ้นมา การเรียกจากการแฮนด์โอเวอร์ที่เข้าคิวก่อนจะได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณก่อน

2) แบบเรียงลำดับตามความแรงของสัญญาณที่ได้รับ (Measurement Based Prioritization Scheme, MBPS) ในการจัดคิวนี้การเรียกที่เกิดจากการแฮนด์โอเวอร์ซึ่งจะรับสัญญาณที่ว่างก่อน คือ การเรียกของโทรศัพท์เคลื่อนที่รับสัญญาณจากสถานีฐาน (Base Station) ของเซลล์ปัจจุบันในความแรงสัญญาณ (Received Signal Strength, RSS) ต่ำสุด ดังนั้นการจัดลำดับจึงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาขึ้นอยู่กับความแรงสัญญาณที่รับได้ โดยการเรียกที่จะได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณก่อน จึงเรียงจากค่าความแรงที่รับได้ต่ำสุดไปจนถึงค่าสูงสุดของการเรียกที่ต้องการแฮนด์โอเวอร์

(RSS อยู่ใกล้ RT มากที่สุด)

การสร้างแบบจำลอง

อัลกอริทึมในแบบจำลอง

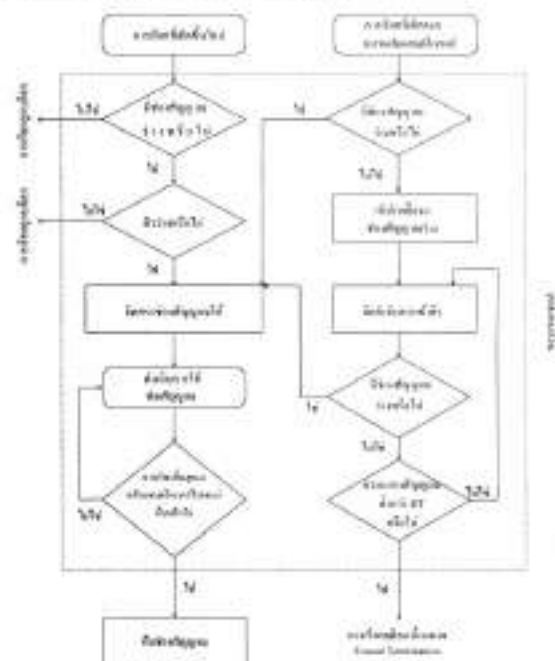
1. ถ้าช่องสัญญาณว่าง การเรียกที่เกิดขึ้นใหม่และการเรียกที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์จะได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณ

2. ถ้าช่องสัญญาณไม่ว่าง

2.1 การเรียกที่เกิดใหม่จะไม่มีการเข้าคิว ซึ่งก็คือ การเรียกถูกบล็อก

2.2 การเรียกที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์จะมีการจัดลำดับคิวแบบ MBPS แต่ถ้าไม่ได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณภายในเวลาที่อยู่ในคิวก็คือการเรียกยุติเนื่องจาก Forced Terminating Probability

การเรียกที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์จะได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณก่อนเสมอ ซึ่งจากอัลกอริทึมสามารถเขียนเป็นผังการทำงานเมื่อมีการจัดให้มีการเข้าคิวจะแสดงได้ดังรูปที่ 2

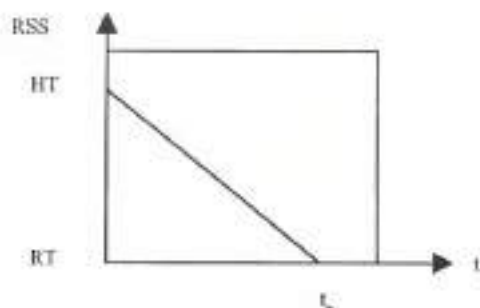

รูปที่ 2 อัลกอริทึมในกระบวนการแฮนด์โอเวอร์สำหรับวิธีการจัดทำให้มี การเข้าคิว

สมมุติฐานต่างๆ ในแบบจำลอง

ในการทดสอบโปรแกรม ในแต่ละครั้งจะทำการกระทำการเรียกที่เกิดขึ้นทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 1,000,000 การเรียก เพื่อจะได้ค่า Call Blocking Probability และ ค่า Forced Terminating Probability ที่มีความละเอียด โดยไม่นับการเรียก 1,000 การเรียกแรกที่เกิดขึ้น เพราะในช่วงเริ่มต้นช่องสัญญาณทั้งหมดว่างอยู่ แบบจำลองที่สร้างขึ้นมานี้เรากำหนดสมมุติฐานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การจัดสรรช่องสัญญาณเป็นแบบ Fixed Channel Allocation
- 2) การเรียกที่เกิดขึ้นใหม่ และการเรียกที่เกิดจากขอทำแฮนด์โอเวอร์ มีการกระจายแบบ ปัวซอง (Poisson distribution)
- 3) เวลาของการใช้ช่องสัญญาณ (Service Time) มีการกระจายแบบเอ็กโปเนนเชียล (exponential distribution)
- 4) ช่วงระยะเวลาในการเข้าคิว ตั้งแต่เริ่มขอทำการแฮนด์โอเวอร์จนกระทั่งการเรียกยุติลงเนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณ (Maximum tolerable degradation) มีการกระจายแบบเอ็กโปเนนเชียล
- 5) ความแรงสัญญาณ (Received Signal Strength , RSS) ใน แต่ละการเรียกที่เกิดจากการทำแฮนด์โอเวอร์ โดยสมมุติให้มีความแรงของสัญญาณมีอัตราลดลงแบบทางเตี๋ยดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3 การลดลงของความแรงสัญญาณ(RSS)

การนำเสนอผลการจำลองแบบ

ในการทดสอบแบบจำลองนี้จะทำการเปรียบเทียบค่า Call Blocking Probability และ ค่า Forced Terminating Probability ของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์ เมื่อค่าพารามิเตอร์เปลี่ยนไปจากที่กำหนดในตอนแรก เมื่อเปอร์เซ็นต์ของปริมาณการเรียกที่เกิดจากการแฮนด์โอเวอร์เท่ากับ 20% และ 50%

ค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ที่ใช้ในแบบจำลอง

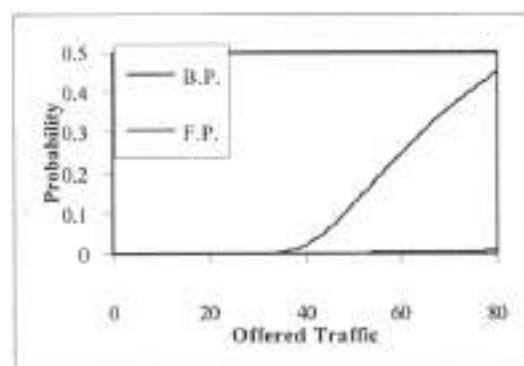
การทดสอบ [4] มีดังนี้

- 1) จำนวนช่องสัญญาณที่มีอยู่ในเซลล์ (n) เท่ากับ 30 ช่องสัญญาณ
- 2) ระยะเวลาของการใช้ช่องสัญญาณสำหรับการเรียกที่เกิดขึ้นใหม่ (t_0) โดยมีค่าเฉลี่ย (T_0) เท่ากับ 60 วินาที
- 3) ระยะเวลาของการใช้ช่องสัญญาณสำหรับการเรียกที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์ (t_1) โดยมีค่าเฉลี่ย (T_1) เท่ากับ 30 วินาที
- 4) ระยะเวลาในการเข้าคิวจนถึงการเรียกยุติลง เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรช่องสัญญาณสำหรับการแต่ละการเรียก (t_2) โดยมีค่าเฉลี่ย (T_2) เท่ากับ 10 วินาที
- 5) ระยะเวลาที่ใช้ตั้งแต่เริ่มเข้าคิวของแต่ละการเรียกที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์ (t_3) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง t_2 วินาที
- 6) ปริมาณทราฟฟิกที่เกิดขึ้นภายในเซลล์ (A) 15 - 40 Erlangs
- 7) ระดับอ้างอิงที่เริ่มต้นทำกระบวนการแฮนด์โอเวอร์ (Handover Threshold, HT) : -90 dBm
- 8) ระดับอ้างอิงต่ำสุดที่สามารถทำกระบวนการแฮนด์โอเวอร์ได้ (Receiver Threshold , RT) : -110 dBm
- 9) เปอร์เซนต์ของปริมาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ทำการเรียกเกิดจากการขอทำแฮนด์โอเวอร์ (Ph) เท่ากับ 20% และ 50% ของการเรียกทั้งหมด

การทดสอบความถูกต้องของแบบจำลอง

ในการทดสอบความถูกต้องได้ทำการทดสอบแบบจำลองเทียบกับกราฟในแบบจำลองในเอกสารชื่อ A Measurement-Based Prioritization Scheme for Handovers in Mobile Cellular Network ของ Sirin Tekinay and Bijan Jabbari[3] ของโปรแกรมการทดลองการจัดลำดับคิว ให้มีระยะเวลาในการเข้าคิวจนถึงการเรียกขุดีลิ่งที่เกิดจากการขอทำการแฮนด์โอเวอร์เป็นแบบ Normal โดยกำหนดค่าพารามิเตอร์ดังนี้ กำหนดให้ $T_c = 100$ วินาที, $T_h = 30$ วินาที, $T_w = 10$ วินาที (ช่วงของค่าเบี่ยงเบนเฉลี่ย = 2), $n = 50$ ทราฟฟิกภายในเซลล์อยู่ในช่วง 20-80 เออร์แลง เปอร์เซนต์ของการเกิดแฮนด์โอเวอร์ เท่ากับ 20% และ 50%

การทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองที่ 20%

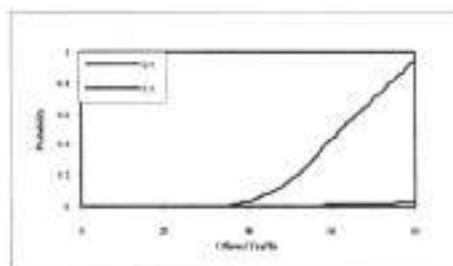

รูปที่ 4 กราฟแสดงค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Force Terminating Probability (F.P.) ที่ทราฟฟิก 20-80 Erlang เมื่อ $T_c = 100$ วินาที, $T_h = 30$ วินาที, $T_w = 10$ (ช่วงของค่าเบี่ยงเบนเฉลี่ย = 2), $n = 50$ ช่วงสัญญาณ เปอร์เซนต์ของการเกิดที่แฮนด์โอเวอร์ 20%

จากการนำผลที่ได้จากการทำโปรแกรมไปเขียนกราฟดังรูปที่ 4 มีค่าใกล้เคียงกับค่าในรูปใน[3] เลือกค่าทราฟฟิกที่ 40 เออร์แลง จะได้ค่า Call Blocking Probability มีค่าประมาณ 0.0222 และค่า Force

Terminating Probability มีค่าประมาณ 0.0004 นำไปเปรียบเทียบกับรูปใน [3] ผลที่ได้จากโปรแกรมการทดสอบแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงกัน

การทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองที่ 50%

รูปที่ 5 กราฟแสดงค่า Call Blocking Probability(B.P.) และค่า Force Terminating Probability(F.P.) ที่ทราฟฟิก 20-80 Erlang เมื่อ $T_c = 100$ วินาที, $T_h = 30$ วินาที, $T_w = 10$ (ช่วงของค่าเบี่ยงเบนเฉลี่ย = 2), $n = 50$ -ช่วงสัญญาณ เปอร์เซนต์ของการเกิดที่แฮนด์โอเวอร์ 50%

จากการนำผลที่ได้จากการทำโปรแกรมไปเขียนกราฟดังรูปที่ 4 มีค่าใกล้เคียงกับค่าในรูปใน[3] เลือกค่าทราฟฟิกที่ 40 เออร์แลง จะได้ค่า Call Blocking Probability มีค่าประมาณ 0.0285 และค่า Force Terminating Probability มีค่าประมาณ 0.0004 นำไปเปรียบเทียบกับรูปใน [3] ผลที่ได้จากโปรแกรมการทดสอบแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงกัน

ผลการจำลองแบบและการวิเคราะห์ผลการจำลองแบบ MBPS

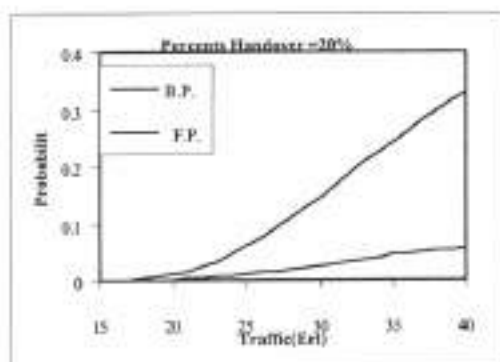
ข้อดกลง

ผลที่ได้จากโปรแกรมทดสอบแบบจำลองนี้จะนำไปเปรียบเทียบกับที่ทราฟฟิกภายในเซลล์เท่ากับ 22 เออร์แลง เนื่องจากที่ปริมาณทราฟฟิกนี้ทำให้ค่า Call Blocking Probability มีค่าประมาณ 0.02 ซึ่งเป็นค่าที่ใช้อัปดัดในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อเป็นแนวทางใน

การออกแบบระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์โดยทั่วไป เพื่อลดค่า Forced Terminating Probability และไม่ให้ค่า Call Blocking Probability เพิ่มขึ้นมากนัก

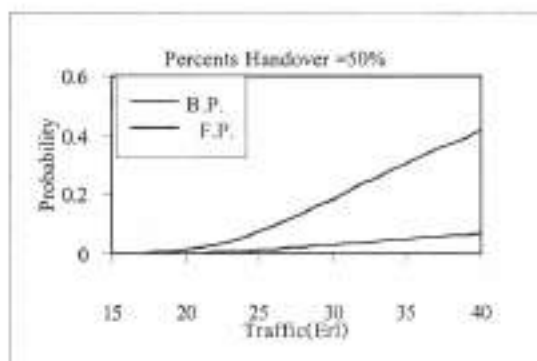
วิเคราะห์ผลการจำลองแบบ

วิเคราะห์ผลการจำลองแบบเมื่อ $T_c = 60$ วินาที, $T_h = 30$ วินาที, $T_s = 10$ วินาที, $n = 30$ ช่องสัญญาณ ที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 20% และ 50% มีดังนี้

รูปที่ 6 กราฟแสดงค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Forced Terminating Probability (F.P.) ที่ ทราฟฟิก 15 ถึง 40 เฮอร์แอง ที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 20%

เมื่อพิจารณารูปที่ 6 ที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 20% จะมีค่า Call blocking probability สูงกว่า Force terminating probability มาก เนื่องจากในแบบจำลองที่สร้างนั้นจะให้ความสำคัญของการใช้ช่องสัญญาณจากการแอสต์โอเวอร์มากกว่าการใช้ช่องสัญญาณจากการเรียกที่เกิดขึ้นใหม่

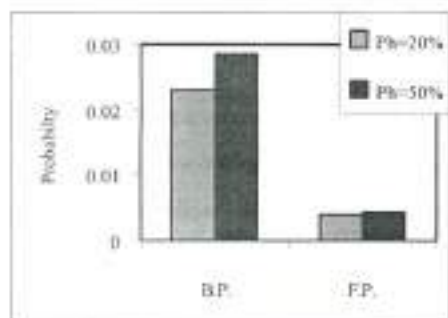
รูปที่ 7 กราฟแสดงค่า Call Blocking Probability (B.P.) และ ค่า Forced Terminating Probability (F.P.) ที่ทราฟฟิก 15 ถึง 40 เฮอร์ที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 50%

เมื่อพิจารณารูปที่ 7 ที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 50% ค่า Call blocking probability (B.P.) และค่า Forced terminating probability (F.P.) ก็ยังมีลักษณะเช่นเดียวกับที่เปอร์เซ็นต์ของการเรียกที่เกิดจากการแอสต์โอเวอร์ 20%

เมื่อพิจารณารูปที่ 8 เมื่อปริมาณทราฟฟิก 22 เฮอร์แอง ที่เปอร์เซ็นต์ของการแอสต์โอเวอร์เท่ากับ 20 % จะมีค่า Call blocking probability เท่ากับ 0.22835 และมีค่า Forced terminating probability เท่ากับ 0.00398 ส่วนที่เปอร์เซ็นต์ของการแอสต์โอเวอร์เท่ากับ 50 % จะมีค่า Call blocking probability เท่ากับ 0.028521 ค่า Forced terminating probability มีค่าเท่ากับ 0.004426 เนื่องจากการที่เปอร์เซ็นต์ของการแอสต์โอเวอร์มีค่าเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าการร้องขอการใช้ช่องสัญญาณที่มาจากแอสต์โอเวอร์มีค่าเพิ่มมากขึ้น

ขึ้น ทำให้มีจำนวนคิวจากการแวนด์โอเวอร์เพิ่มมากขึ้น ด้วย ดังนั้น โอกาสที่การเรียกที่เกิดขึ้นใหม่และการเรียกที่เกิดจากการแวนด์โอเวอร์จะถูก บล็อกจึงมีมากขึ้นด้วย

Ph(%)	B.P.	F.P.
20	0.02835	0.00398
50	0.028521	0.004426

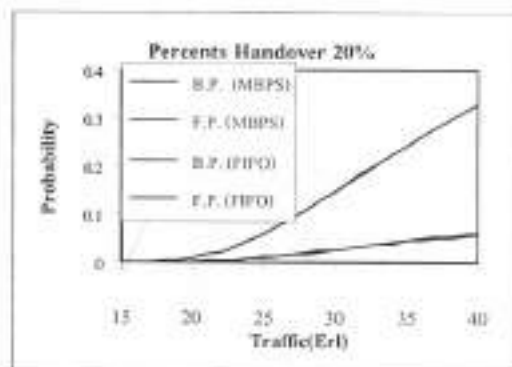
รูปที่ 8 การเปรียบเทียบ Call blocking probability (B.P.) และค่า Forced terminating probability (F.P.) ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแวนด์โอเวอร์ (Ph) เท่ากับ 20 % และ 50% ทราฟฟิก 22 เออร์แลง

การวิเคราะห์ผลการจำลองการจัดลำดับคิวของแบบ MBPS และ แบบ FIFO
 ข้อตกลง

การแสดงผลของการจัดลำดับคิวของทั้ง 2 วิธี จะแสดงค่า Call Blocking Probability และค่า Forced Terminating Probability โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ที่เหมือนกัน ผลที่ได้จากการทดสอบโปรแกรมของการจัดลำดับคิวของทั้ง 2 วิธี จะพิจารณาที่กราฟฟิกภายในเซลล์เท่ากับ 22 เออร์แลง เนื่องจากที่ปริมาณทราฟฟิกนี้ทำให้ค่า Call Blocking Probability มีค่าประมาณ 0.02 ซึ่งเป็นค่าที่ใช้ปกติในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยจะนำไปเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลการทดสอบของแบบจำลองของการจัดลำดับคิวของทั้ง 2 วิธี ว่าการจัดลำดับคิววิธีใดจะลดค่า Call Blocking Probability

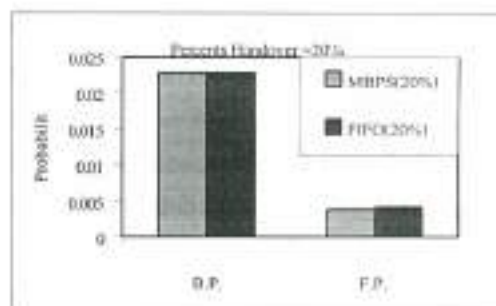
ได้ดีกว่า และไม่ทำให้ค่า Forced Terminating Probability เพิ่มขึ้นมากนัก

ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแวนด์โอเวอร์เท่ากับ 20%

รูปที่ 9 การเปรียบเทียบค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Forced Terminating Probability (B.P.) ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแวนด์โอเวอร์เท่ากับ 20%

วิธี	B.P.	F.P.
MBPS	0.02835	0.003980
FIFO	0.02703	0.004105

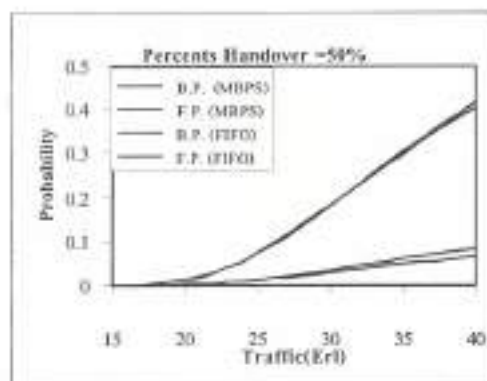

รูปที่ 10 การเปรียบเทียบค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Forced Terminating Probability (F.P.) ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแวนด์โอเวอร์เท่ากับ 20 % ที่ ทราฟฟิก 22 เออร์แลง

เมื่อพิจารณาจากรูปที่ 9 เป็นเปอร์เซ็นต์ของการทำ แอนด์โอเวอร์เท่ากับ 20 % ของการเข้าถึงทั้ง 2 วิธี เห็นได้ว่าค่า Call Blocking Probability ของการจัด ลำดับคิวแบบ MBPS สูงกว่าการจัดลำดับคิวแบบ FIFO แต่ค่า Forced Terminating Probability ของการจัด ลำดับคิวแบบ MBPS ต่ำกว่าการจัดลำดับคิวแบบ FIFO เนื่องจากในแบบจำลองที่สร้างนั้นจะให้ความสำคัญ การใช้ช่องสัญญาณจากการแอนด์โอเวอร์มากกว่า ช่องสัญญาณจากการเรียกที่เกิดขึ้นใหม่ จะเห็นได้ว่าการ จัดลำดับคิวแบบ MBPS สามารถทำให้ค่า Forced Terminating Probability ลดลงได้มากกว่าการจัด ลำดับคิวแบบ FIFO

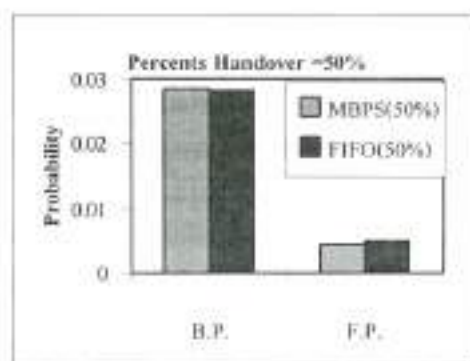
เมื่อพิจารณาจากรูปที่ 10 ที่กราฟฟีกภายในเซลล์ เท่ากัน 22 เออร์แลง (ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแอนด์โอ เวอร์เท่ากับ 20 %) การจัดลำดับคิวแบบ MBPS มี ค่า Call Blocking Probability เท่ากับ 0.02835 และค่า Forced Terminating Probability เท่ากับ 0.00398 การจัดลำดับคิวแบบ FIFO มีค่า Call Blocking Probability เท่ากับ 0.02702 และค่า Forced Terminating Probability เท่ากับ 0.004105

ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแอนด์โอเวอร์เท่ากับ 50%

รูปที่ 11 การเปรียบเทียบค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Forced Terminating Probability (F.P.) ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแอนด์โอ เวอร์เท่ากับ 50%

วิธี	B.P.	F.P.
MBPS	0.028521	0.004426
FIFO	0.028158	0.004984

รูปที่ 12 การเปรียบเทียบค่า Call Blocking Probability (B.P.) และค่า Forced Terminating Probability (F.P.) ที่เปอร์เซ็นต์ของการทำแอนด์โอ เวอร์เท่ากับ 50 % ที่ ทราฟฟีก 22 เออร์แลง

เมื่อพิจารณาจากรูปที่ 11 จะคล้ายกับรูปที่ 9 ค่า Call Blocking Probability และค่า Forced Terminating Probability จะมีลักษณะเช่นเดียวกับที่เปอร์เซ็นต์ของ การทำแอนด์โอเวอร์เท่ากับ 20 % เมื่อพิจารณาจากรูปที่ 12 ก็เช่นกันจะคล้ายกับรูปที่ 10 แสดงว่าเมื่อเปอร์เซ็นต์ ของการทำแอนด์โอเวอร์เพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนคิวจาก การแอนด์โอเวอร์เพิ่มมากขึ้นด้วย

สรุปผลการจำลองแบบ

จากการดำเนินการสร้างแบบจำลองการจัด ลำดับการจัดลำดับคิวแบบ MBPS เพื่อนำค่าที่ได้จาก การทดสอบแบบจำลองไปเปรียบเทียบกับ การจัดลำดับ การจัดลำดับคิวแบบ FIFO สามารถสรุปได้ว่า การจัด

ลำดับการจัดลำดับคิวแบบ MBPS ให้ค่า Call Blocking Probability มีค่าสูงกว่าการจัดลำดับการจัดลำดับคิวแบบ FIFO เพียงเล็กน้อย แต่การจัดลำดับการจัดลำดับคิวแบบ MBPS ลดค่า Forced Terminating Probability ได้ดีกว่าการจัดลำดับการจัดลำดับคิวแบบ FIFO ในแบบจำลองที่สร้างนั้นจะให้ความสำคัญการใช้

ช่องสัญญาณจากการแชนด์โอเวอร์ (Forced Terminating Probability) มากกว่าช่องสัญญาณจากการเรียกที่เกิดขึ้นใหม่ (Call Blocking Probability) จึงทำให้ช่องสัญญาณจากการแชนด์โอเวอร์ได้รับการจัดสรรช่องก่อนช่องสัญญาณจากการเรียกที่เกิดขึ้นใหม่

บรรณานุกรม

- เทพฤทธิ์ จุลกะเตียน และวัฒนะ สุขดำ. ศึกษาและสร้างแบบจำลองการเข้าคิว แบบ FIFO ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์. กรุงเทพฯ : วิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2543.
- สัญญากร วุฒิสถิธิกุลกิจ. หลักการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- Lee, William C.Y. Mobile cellular telecommunications : analog and systems. 2nd ed. New York : McGraw-Hill, c1995.
- Sirin Tekinay and Bijan Jabbari. "A Measurement-Based Prioritization Scheme for Handovers in Mobile Cellular Networks." IEEE JOURNAL ON SELECTED AREAS IN COMMUNICATIONS SAC. 10, 8, (1992) : p. 1343.

“การรวมกันของพรรคการเมืองเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาด ในสภาพอจะก่อให้เกิดเผด็จการรัฐสภาหรือไม่”**

ผอญ คงเมือง

การปกครองในระบบรัฐสภา (Parliamentary System) มีลักษณะประการหนึ่งที่สำคัญซึ่งแตกต่างจากการปกครองในระบบอื่น ๆ เช่น ระบบประธานาธิบดี หรือระบบกึ่งประธานาธิบดีอยู่ตรงที่การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรผู้ใช้อำนาจปกครองสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยนั้นคือ ระหว่างอำนาจบริหาร (คือนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี) กับอำนาจนิติบัญญัติ (คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา) ในลักษณะที่มีการถ่วงดุลและตรวจสอบซึ่งกันและกัน (Check and Balance) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของแต่ละองค์กรว่าเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ โดยฝ่ายบริหารมีอำนาจในการยุบฝ่ายนิติบัญญัติลงได้ ในทางกลับกัน ฝ่ายนิติบัญญัติเองก็สามารถลงมติไม่ไว้วางใจต่อฝ่ายบริหาร ซึ่งทำให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นระบบอำนาจคู่ (Dualist) ดังกล่าวข้างต้น ปรากฏให้เห็นได้แต่เพียงในระยะแรก ๆ ของการเกิดขึ้นของระบบการปกครองในรูปแบบรัฐสภานี้เท่านั้น สาเหตุเนื่องจาก สภาพสังคมวิทยาการเมืองได้มีวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา โดย “พรรคการเมือง” ได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมือง และ “พรรคการเมือง” นี้เองที่เป็นเสมือนตัวเชื่อมที่ทำให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมีความเป็นพวกเดียวกันมากขึ้น กล่าวคือ สมาชิกพรรคการเมืองต่าง ๆ จะได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และขณะเดียวกันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนเสียงข้างมากในสภานิติบัญญัติ (ซึ่งปกติจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน หรือกลุ่มพรรคการเมืองที่เป็นพันธมิตรกัน) จะรวมตัวกันจัดตั้งรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารขึ้นมาบริหารประเทศ ดังเช่นตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปัจจุบันคือ เมื่อคราวจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 มกราคม 2544 สมาชิกพรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร และบรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยนั้นนั่นเองที่ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้ ตามที่ทราบกันอยู่แล้ว (อนึ่ง ต่อมาพรรคความหวังใหม่ได้ยุบพรรคมารวมด้วย ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยมีจำนวนมากขึ้นไปอีก)

*อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**สนใจโปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ : ผอญ คงเมือง, ปัญหาคุณภาพแห่งอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในระบบรัฐสภาไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2542.

จากสภาพดังกล่าวจึงทำให้เห็นได้ว่า ระบบการควบคุมตรวจสอบในระบบรัฐสภาซึ่งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องกระทำต่อกันตามหลัก “คามและดุลย์อำนาจ” จึงแทบจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยในทางความเป็นจริง เพราะทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติแท้จริงแล้วประกอบขึ้นจากสมาชิกที่ส่วนใหญ่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน หรือหลายพรรครวมกันจนกลายเป็นองค์กรเดียวกัน โดยอาจกล่าวได้อย่างง่าย ๆ ว่า “พวกเดียวกันย่อมไม่ตรวจสอบกันเอง” นั่นเอง

หลายสิ่งที่เป็นผลจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (อาจเรียกว่าเป็นระบบ Monist) ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ นั่นคือ การดำเนินถึงเรื่อง “เผด็จการทางรัฐสภา” ที่อาจเกิดขึ้นได้ และ/หรือความเป็นอิสระและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ รวมตลอดถึงระบบการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารตามหลักการในระบบรัฐสภาที่อาจไม่เกิดขึ้นเลย อันเนื่องมาจากพรรคการเมืองที่คุมเสียงข้างมากในสภาและในขณะเดียวกันก็อ้างตำแหน่งในฝ่ายบริหารด้วย จะคอยเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทิศทาง บทบาท และการตัดสินใจ การดำเนินงานทุก ๆ อย่าง รวมถึงการออกกฎหมาย ให้กับบรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองของตน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นเสมือน “เครื่องมือ” ให้แก่พรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า การบริหารประเทศทุกเรื่องฝ่ายบริหารจะเป็นผู้กำหนดทั้งหมด

ในปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวไปนั้น ได้มีความพยายามที่จะหาวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีทางการเมือง ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มากำหนดขึ้น เพื่อทำให้ความวิดกและ เหตุการณ์เช่นว่านั้นไม่สามารถเกิดขึ้นหรือไม่รุนแรงตามที่ติดใจดังนี้

ประการแรก กรณี “เผด็จการทางรัฐสภา” นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่ควรและต้องเกิดขึ้นอยู่แล้วในระบบรัฐสภา เนื่องจากต้องไม่ลืมว่า พรรคการเมืองข้าง

มากเป็นรัฐบาลทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจโดยรัฐสภา เผด็จการทางรัฐสภาจึงเป็นสิ่งที่เกิดได้ในระบบรัฐสภา การใช้อำนาจหรือการบริหารราชการของฝ่ายบริหารนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ตราขึ้นเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ฉะนั้น การที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติประกอบขึ้นจากกลุ่มพรรคการเมืองเดียวกัน ฝ่ายบริหารย่อมสามารถเรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายเพื่อรองรับให้ฝ่ายบริหารสามารถนำไปปฏิบัติตามนโยบายของตนได้ อันจะส่งผลให้การบริหารประเทศเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งน่าจะเกิดผลดีกว่าการที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติประกอบขึ้นจากสมาชิกที่ต่างกลุ่มกัน และมักเกิดปัญหาขัดแย้งกัน จนกระทั่งฝ่ายบริหารไม่สามารถบริหารประเทศได้ เพราะฝ่ายนิติบัญญัติไม่ยอมออกกฎหมายมาให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหาร และนอกจากฝ่ายนิติบัญญัติจะขัดขวางการทำงานของฝ่ายบริหารแล้ว ยังอาจจะคอยล้มฝ่ายบริหารอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นปัญหาเรื่องความมีประสิทธิภาพและเสถียรภาพของฝ่ายบริหาร อันจะทำให้ส่งผลเสียโดยรวมต่อการพัฒนาประเทศได้ ดังเช่นจากประสบการณ์ทางการเมืองหลายครั้งในอดีตของไทยที่ผ่านมา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่อง “เผด็จการทางรัฐสภา” ที่ควรถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวเป็นประเด็นก็คือ การที่ฝ่ายบริหารซึ่งมีฝ่ายนิติบัญญัติเป็นพวกเดียวกัน ได้ขึงการหวักแกว่งงานอันมีลักษณะเฉพาะของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งไม่เกี่ยวกับการออกกฎหมายเพื่อรองรับงานตามที่ฝ่ายบริหารกำหนดหรือแสดงเป็นนโยบาย ในขณะที่เข้าดำรงตำแหน่ง อันเป็นปัญหาเรื่องความเป็นอิสระและความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นประการหนึ่ง นอกจากนี้ ยังทำให้การควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารไม่สามารถเกิดขึ้นได้ อันจะเป็นการทำลายหลักการปกครองในระบบรัฐสภาเสีย นั่นเอง อีกประการหนึ่ง ซึ่งในสองกรณีนี้ จะได้กล่าวถึงในลำดับถัดไป

ประการที่สอง กรณีการเสริมสร้างความเป็นอิสระและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนมีวิธีการที่สามารถทำได้ ทั้งนี้ โดยการพิจารณาให้เห็นเป็นการชัดเจนว่า มีหน้าที่ใดบ้างที่เป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ และหน้าที่นั้นมีหน้าที่ใดบ้างที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือความอยู่รอดของฝ่ายบริหาร¹⁾ เรื่องนั้นก็ให้สมาชิกสภานิติบัญญัติทำได้โดยอิสระ แม้นั้นจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกันกับฝ่ายบริหารก็ตาม โดยมีเหตุผลก็เพื่อให้เกิดการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในสภาได้อย่างหลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและถือเป็นหลักสำคัญในระบบประชาธิปไตยโดยโดยทางผู้แทนที่มีเนื้อหาสาระอยู่ที่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายและการออกเสียงกันนั่นเอง และนอกจากนี้เมื่อพิจารณาแบ่งแยกหน้าที่ดังกล่าวแล้ว มีข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ จะมีวิธีการหรือมาตรการอย่างไรให้งานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ซึ่งเมื่อพิจารณาหน้าที่ดังกล่าวของฝ่ายนิติบัญญัติที่ฝ่ายบริหารไม่ควรก้าวล่วงเข้ามากำหนดแนวทางการคิด และดำเนินการแล้วก็จะได้แก่

1. การลงคะแนนเสียงของสมาชิกสภาในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของทางราชการ ซึ่งการลงมติดังกล่าวหากต้องการให้กระทำลงไปโดยอิสระและมีประสิทธิภาพอย่างจริงจังแล้วก็ควรที่จะให้มีการลงคะแนนเสียงแบบลับด้วย

2. การกำหนดให้ฝ่ายบริหารตราพระราชกำหนดได้เฉพาะในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเงินตราและภาษีอากร ในเรื่องนี้ตามหลักแล้วหน้าที่ในการตรากฎหมายจะเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยถือกันว่ากฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้นคือเจตนารมณ์ของประชาชนที่แสดงออกโดยผ่านผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากในสังคมปัจจุบันกิจการต่าง ๆ ของรัฐมีความสลับซับซ้อนและรับผิดชอบมากขึ้น จึงมีความจำเป็นโดยสภาพของเรื่องที่จะมอบอำนาจในการออกกฎหมายให้แก่ฝ่ายบริหาร เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ โดยให้ตราเป็นพระราชกำหนดขึ้นใช้บังคับไปก่อนแล้วจึงนำกฎหมายดังกล่าวมาขอความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติในภายหลัง แต่อย่างไรก็ตาม การยินยอมให้ฝ่ายบริหารตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับได้ในระดับเสมอกับกับกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติตรา ไม่ได้หมายความว่าฝ่ายบริหารจะอ้างเรื่องความเร่งด่วนแล้วจะตรากฎหมายได้ทุกกรณี ซึ่งถ้าหากเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็จะเท่ากับฝ่าย

¹⁾ กรณีที่ถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือความอยู่รอดของฝ่ายบริหาร ก็ได้แก่ การบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารราชการตามนโยบายของฝ่ายบริหาร หรือการอนุมัติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารพ้นไปเสียจากหน้าที่

บริหารทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติเสียเองในทุกกรณี⁽¹⁾ ดังนั้นจึงควรกำหนดให้ฝ่ายบริหารตราพระราชกำหนดได้ เฉพาะแต่เพียงเรื่องเงินตราและภาษีอากรเท่านั้น เพราะทั้งสองกรณีนี้ เป็นกรณีที่ถือว่าต้องกระทำเป็นการเร่งด่วน และที่สำคัญต้องกระทำโดยลับเพื่อป้องกันการหลบเลี่ยงกฎหมายจากผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น

3. การปรับระบบการทำงานของคณะกรรมการของสภา เนื่องจากฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอยู่หลายประการทั้งงานด้านการตรากฎหมาย และงานในการควบคุมฝ่ายบริหาร แต่ในขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนมาก ฉะนั้นในการทำงานของสภาจึงเป็นเรื่องยากลำบากที่สภาจะดำเนินกิจการทุกอย่างที่เป็นงานในหน้าที่ด้วยตนเอง และบุคลากรที่มีขนาดใหญ่เช่นนั้นทุกกรณี เพราะการประชุมสภานั้นที่ประชุมของฝ่ายนิติบัญญัติย่อมจะไม่มีเวลาที่มากพอ และโดยสภาพของฝ่ายนิติบัญญัติแล้วก็ไม่เอื้ออำนวยให้สามารถพิจารณาและศึกษาในรายละเอียดของปัญหาต่าง ๆ ได้ หรือในบางเรื่องอาจจะมีความแตกต่างทางความคิดที่หลากหลายจนกระทั่งหาข้อสรุปไม่ได้ โดยสภาจะทำได้ก็แค่เพียงการหาข้อยุติของปัญหาเท่า

นั้น ซึ่งหากเป็นกรณีที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน การขาดการศึกษาข้อมูล และการเสนอทางเลือกอื่นย่อมทำให้การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องจัดวางกลไกบางส่วนภายในฝ่ายนิติบัญญัติขึ้น เพื่อช่วยเหลือสภาโดยมอบหมายงานบางประการให้ดำเนินการแสวงหาข้อมูล จัดระเบียบ ประชุมแต่ง หรือแม้กระทั่งพิจารณาทำความเข้าใจเบื้องต้นเสียก่อน แล้วจึงนำผลงานเหล่านั้นมาตรวจสอบหรือวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่งโดยสมาชิกทั้งหมดของสภา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานในกิจการของสภาเป็นไปด้วยความรอบคอบ โดยผ่านการพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งจะทำให้ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพอย่างที่เราจะเป็นและกลไกของฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ข้างต้นนั้นก็คือ “คณะกรรมการธิการ”

อนึ่ง โดยทั่วไปแล้ว คณะกรรมการธิการจะถูกจัดตั้งขึ้นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติ โดยคำนวณจากอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา เพื่อให้คณะกรรมการธิการเป็นภาพจำลองการทำงานในระดับย่อยลงมาให้ใกล้เคียงกับสภานิติบัญญัติมาก

⁽¹⁾ ในกรณีนี้อาจจะสงสัยได้ว่า ในเมื่อระบบอำนาจเดี่ยว (Monist) ที่ฝ่ายบริหารเป็นกลุ่มเดียวกับสมาชิกสภานิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารสามารถกำหนดทิศทางของการดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติได้อยู่แล้ว และโดยเฉพาะเรื่องการบัญญัติกฎหมาย ซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารด้วยแล้ว ถึงอย่างไรเสีย กฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้น ก็จะต้องอยู่ในทิศทางที่ฝ่ายบริหารกำหนดไว้อยู่แล้ว เหตุใดเมื่อฝ่ายบริหารจะตรากฎหมายขึ้นใช้เสียเอง จึงต้องมากำหนดว่าให้กระทำโดยเฉพาะแต่บางเรื่องบางกรณีเท่านั้น คำตอบในเรื่องนี้ก็คือ ผลจากการที่ฝ่ายบริหารตราพระราชกำหนดนั้น จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่ประกาศใช้ แม้ภายหลังฝ่ายบริหารจะต้องนำพระราชกำหนดขึ้นเสนอความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายนิติบัญญัติจะไม่ให้ความเห็นชอบซึ่งมีผลทำให้พระราชกำหนดฉบับนั้นสิ้นผลไป แต่การขึ้นเสนอนั้นไม่ย้อนหลังไปกระทบกับสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามพระราชกำหนดฉบับนั้น ฉะนั้น การให้ฝ่ายบริหารตราพระราชกำหนดได้ในทุก ๆ กรณี ประกอบกับในสิ่งที่พระราชกำหนดยังไม่ถูกให้การรับรองโดยฝ่ายนิติบัญญัติอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมหรือประเทศได้โดยง่าย ทั้งนี้ เพราะพระราชกำหนดที่ตราขึ้นนั้นโดยสภาพย่อมจะผ่านขั้นตอนการอภิปราย แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น เปลี่ยนแปลง แก้ไข ถูกตรวจสอบ หรือถูกยับยั้ง ในขณะที่กว้างไม่เท่ากับกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ตราขึ้น (เช่น การพิจารณาร่างกฎหมายโดยคณะกรรมการธิการของสภา การอภิปรายโต้แย้งโดยฝ่ายค้าน การพิจารณาร่างกฎหมายโดยวุฒิสภา หรือการยับยั้งร่างกฎหมายโดยพระมหากษัตริย์) ดังนั้น จากเหตุผลเรื่องกฎหมายคือเจตนารมณ์ของประชาชนโดยผ่านผู้แทนของตน ซึ่งก็คือฝ่ายนิติบัญญัติ กับเหตุผล เรื่องการพิจารณาควบคุมตรวจสอบเนื้อหาและป้องกันความเสียหายอันเกิดจากเนื้อหาของกฎหมายและการตรากฎหมายตามอำเภอใจของฝ่ายบริหาร จึงจำเป็นต้องกำหนดให้เฉพาะบางกรณีที่จำเป็นเท่านั้นที่จะยอมให้ฝ่ายบริหารตราพระราชกำหนดได้นั่นเอง

ที่สุด แต่จะแตกต่างกันตรงที่บรรยากาศในการทำงาน ซึ่งจะเป็นไปด้วยความปรองดองและพยายามสร้างผลงานที่เป็นเอกภาพ ความเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะของระบบอำนาจเดียว (Monist) นั้นมักจะปรากฏให้เห็นหรืออย่างน้อยก็ไม่ชัดเจน ส่วนที่มาของคณะกรรมการก็จะอาศัยความเชี่ยวชาญของสมาชิกสภาซึ่งต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่พิจารณาเป็นพิเศษ ฉะนั้นจากเหตุผลดังกล่าวการมีระบบกรรมการของสภาจึงทำให้การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติมีความเป็นกลาง ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกหรือเห็นแก่ประโยชน์ของฝ่ายใดเป็นพิเศษ อันส่งผลให้งานของฝ่ายนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

4. การจัดให้มีระบบการบริหารหน่วยธุรการของรัฐบาลที่เป็นอิสระ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าฝ่ายนิติบัญญัติมีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่สองประการคือหน้าที่ในการตรากฎหมาย และหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่ทั้ง ๆ ไปของฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ในขั้นตอนของการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นในขั้นของการพิจารณากฎหมายของสภาเอง หรือในขั้นของการพิจารณาของคณะกรรมการของสภาที่จำเป็นอยู่เองที่จะต้องมีการกลั่นกรองของฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกสภานิติบัญญัติ เช่น การให้บริการทางด้านวิชาการ หรือการจัดการงานด้านระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประชุมของสภานิติบัญญัติ หรือของคณะกรรมการ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเป็นไปด้วยความสะดวก ราบรื่นและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แต่ปัญหาในการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีตของหน่วยธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติไทย (หรือที่เรียกว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา) จะอยู่ในลักษณะที่ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้าง ระบบการบริหารงาน บุคลากร และงบประมาณ โดยที่ยังปรากฏว่ามีการถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร เช่น การที่มีโครงสร้างที่ประกอบขึ้น

จากข้าราชการในฝ่ายบริหาร หรือการที่มีแนวโน้มที่จะอาศัยหลักการบริหารราชการโดยอิงฝ่ายบริหาร ซึ่งจะมีการนำกฎระเบียบข้อบังคับมาใช้มากเกินไป ตลอดจนการจัดการด้านงบประมาณ ซึ่งต้องมีการนำไปให้ฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง เป็นผู้พิจารณา และมักจะปรากฏอยู่เสมอว่าสำนักงบประมาณได้ตัดทอนงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงเป็นจำนวนมาก

จากเหตุผลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นงานของฝ่ายนิติบัญญัติจะถูกแทรกแซงและครอบงำโดยบุคลากรที่อยู่และคุ้นเคยกับระบบของฝ่ายบริหาร ประกอบกับการที่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับกับหน่วยงานในฝ่ายบริหาร ทำให้เกิดความล่าช้าไม่ทันต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นงานในด้านบริการให้แก่สมาชิกสภานิติบัญญัติ และเมื่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นไปโดยไม่มีประสิทธิภาพก็ย่อมเห็นได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติ ซึ่งต้องพึ่งพาหน่วยธุรการในด้านการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็คงไม่อาจมีประสิทธิภาพไปด้วยเช่นกัน

ฉะนั้น การที่จะทำให้งานของฝ่ายนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพขึ้น จึงควรทำให้สำนักงานเลขาธิการของรัฐบาลมีความเป็นอิสระไม่ต้องมีสถานะเป็นส่วนราชการและไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรมใด และสามารถออกกฎข้อบังคับภายในสำนักงานเพื่อให้โครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการฯ ปราศจากผู้มีตำแหน่งในฝ่ายบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องกิจการภายในของสำนักงานเลขาธิการฯ นอกจากนี้ ควรแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับภายในของหน่วยธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติที่เดิมมักนำของฝ่ายบริหารมาใช้ และทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น อีกทั้งควรจัดให้มีระบบการจัดทำงบประมาณ ของหน่วยธุรการของฝ่ายนิติบัญญัติให้มี

ความแตกต่างจากส่วนราชการในฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารครอบงำและสามารถจำกัดหรือควบคุมการดำเนินงานของหน่วยธุรการของรัฐสภา โดยผ่านกระบวนการเสนอและพิจารณาอนุมัติงบประมาณประจำปีได้

ประการที่สาม กรณีการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติตามระบบรัฐสภา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ในระบบอำนาจเดี่ยว (Monist) ที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นพวกเดียวกัน โอกาสที่จะทำการควบคุมตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกันย่อมแทบจะไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามการควบคุมตรวจสอบดังกล่าวถือเป็นสาระสำคัญที่ขาดเสียไม่ได้ในระบบรัฐสภา อนึ่ง การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมืองของฝ่ายบริหารในระบบรัฐสภาสามารถกระทำได้หลายวิธี ที่สำคัญได้แก่ การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ และการตั้งกระทู้ถามเกี่ยวกับการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร

ในระบบอำนาจเดี่ยว (Monist) ที่ฝ่ายบริหารมาจากหรือเป็นพวกเดียวกับฝ่ายนิติบัญญัติ การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมือง จะเกิดขึ้นได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติที่ไม่ได้สังกัดพรรคเดียวกับพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งโดยปกติก็จะเรียกว่าเป็น “ฝ่ายค้าน” และการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมืองของฝ่ายบริหารโดยฝ่ายค้านนั้น อาจกล่าวได้ว่า แทบจะไม่มีผลทำให้ฝ่ายบริหารหันไปจากหน้าที่ได้เสีย เพราะคะแนนเสียงของตนในสภาย่อมมีไม่เท่ากับเสียงสนับสนุนของฝ่ายรัฐบาล ดังนั้น การควบคุมตรวจสอบที่จะเกิดขึ้นได้จริง ก็คือ การทำให้ฝ่ายค้านสามารถควบคุม ชักถาม ฝ่ายบริหารให้สาธารณชนได้รับทราบข้อเท็จจริง เพื่อประเมินได้ว่าในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ฝ่ายบริหารสมควรจะได้รับการเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่งหรือไม่นั่นเอง

สำหรับวิธีการที่จะทำให้ฝ่ายค้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในการควบคุมตรวจสอบฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ก็ได้แก่ การกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้ฝ่ายค้านสามารถตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหารได้ ในที่ประชุมของสภา ที่เรียกว่าการตั้งกระทู้สด คือให้ฝ่ายบริหารที่ถูกตั้งกระทู้จะต้องตอบข้อซักถามนั้นด้วยวาจาในสภา เหตุผลก็เพราะการตอบกระทู้ถามนั้นอาจทำได้ทั้งด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรโดยตอบลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการตอบกระทู้โดยวิธีหลังนี้ การตอบหรือชี้แจงอาจกลายเป็นเรื่องพ้นสมัย หรือไม่ได้รับความสนใจจากสาธารณชนแล้วก็ได้ และอีกประการหนึ่งการที่ฝ่ายบริหารสามารถตอบกระทู้ถามโดยลายลักษณ์อักษรทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าฝ่ายบริหารหรือรัฐมนตรีผู้ถูกซักถามได้มีความรู้ ติดตาม สนใจ หรือเข้าใจในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการนั้นมากน้อยเท่าใด ดังนั้น การกำหนดให้ฝ่ายบริหารหรือรัฐมนตรีต้องตอบกระทู้ถามของสมาชิกสภานิติบัญญัติด้วยวาจาในสภา จะทำให้ฝ่ายบริหารต้องตื่นตัว และติดตามการทำงานของตนอยู่ตลอดเวลาตนเอง

นอกจากนี้ การเสริมสร้างมาตรการควบคุมการใช้อำนาจทางการเมืองของฝ่ายบริหารให้มีประสิทธิภาพก็คือ การให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่สมาชิกสภานิติบัญญัติในการอภิปรายในที่ประชุมสภา เพราะในการทำหน้าที่ควบคุมฝ่ายบริหารของฝ่ายนิติบัญญัตินั้นหากไม่พ้นที่จะต้องมีการประชุม มีการพูด มีการกระทำหรือมีการอภิปรายในสภา การให้เอกสิทธิ์ และความคุ้มกันสมาชิกสภาในการกระทำดังกล่าวโดยไม่ต้องหวั้นเกรงว่าจะถูกฟ้องร้อง ถูกจับกุมคุมขัง จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด อาจสรุปได้ว่า การที่ฝ่ายบริหารคุมเสียงข้างมากและเป็นพวกเดียวกันกับฝ่ายนิติบัญญัติที่อยู่ในสภาอันเป็นระบบการปกครองแบบอำนาจเดี่ยว (Monist) ข้อดีก็ใช่ว่าจะไม่มี เพราะ

การที่ฝ่ายบริหารมีเสถียรภาพย่อมทำให้การบริหารประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วยจึงจะเกิดผลดี ในขณะเดียวกัน ถึงแม้จะได้มีการจัดวางระบบการควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นอย่างดี

แล้วก็ตาม ประชาชนเองก็มีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่จะคอยตรวจสอบการทำงานของตัวแทนของตนที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศอย่างสม่ำเสมอด้วย ประเทศจึงจะเจริญขึ้นในทุกๆ ด้าน

A Feed Forward Neural Network for Classifying Information from Landsat Multi-Spectral Scanner (MSS) Imagery

*Narongdech Keeratipranon

Neural networks, more precisely called Artificial Neural Networks (ANN), are computational models that consist of a number of simple processing units that communicate by sending signals to each other over a large number of weighted connections. They were originally developed from the inspiration of human brains. In a human brain, a biological neuron collects signals from other neurons through a host of fine structures called *dendrites*. The neuron sends out spikes of electrical activity through a long, thin strand known as an *axon*, which splits into thousands of branches. At the end of each branch, a structure called *synapse* converts the activity from the axon into electrical effects that inhibit or excite activity in the connected neurons. When a neuron receives an excitatory input that is sufficiently large compared with its inhibitory input, it sends a spike of electrical activity down its axon. Learning occurs by changing the effectiveness of the synapses so that the influence of one neuron on another changes.

Like a human brain, neural networks also consist of processing units (artificial neurons) and connections (weights) between them. The processing units transport incoming information on their outgoing connections to other units. The "electrical" information is simulated with specific values stored in those weights that make these networks have the capacity to learn, memorize, and create relationships amongst data.

A very important feature of these networks is their adaptive nature where "learning by example" replaces "programming" in solving problems. This feature renders these computational models very

appealing in application domains where one has little or incomplete understanding of the problems to be solved, but where training data are available.

There are many different types of neural networks, and they are being used in many fields. New uses for neural networks are devised daily by researchers. Some of the most traditional applications include classification, noise reduction, pattern recognition, and prediction.

Landsat multi-spectral scanner imagery is acquired from taking a photo of a scene with four spectral bands, approximate to green and red regions of the visible spectrums and two are in the infra-red.

Before the information from the imagery can be used, it must be processed to extract each component in the picture. One effective method to retrieve the data is using neural networks.

Fundamental of Neural Networks

1 Artificial Neural

An artificial neural (Figure 1) performs a relatively simple job; it receives inputs from its neighbours or external sources and uses them to compute an output signal that is propagated to other units. The *combination function* is used to calculate the *net input*, a_j , by multiplying each input, x_i , with its corresponding weight, w_{ij} and add a threshold or bias term, θ_j . The net input can be written as

*Lecturer in the Department of Computer Engineering, Faculty of Engineering, Dhurakijpundit University ; B.Eng. (Computer) Chulalongkorn University.

$$a_j = \sum_{i=1}^n w_{ji} x_i + \theta_j \quad (1)$$

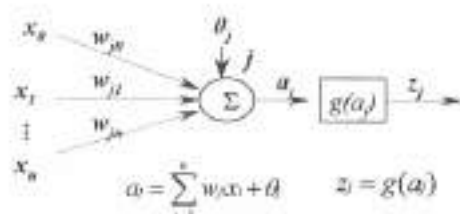

Figure 1: Artificial neural

After that the net input is passed to an *activation function*, yielding a value called unit's activation, z_j . Some of the most commonly used activation functions are

- 1) identity function

$$g(x) = x \quad \text{for all } x \quad (2)$$

- 2) binary step function

$$g(x) = \begin{cases} 1 & \text{if } x \geq 0 \\ 0 & \text{if } x < 0 \end{cases} \quad (3)$$

- 3) binary sigmoid (Figure 2)

$$g(x) = \frac{1}{1 + e^{-x}} \quad (4)$$

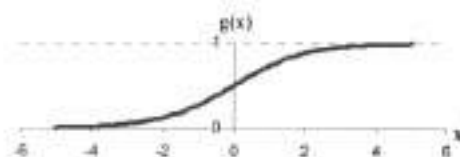

Figure 2: Sigmoid function

- 4) bipolar sigmoid function (Figure 3)

$$g(x) = \frac{1 - e^{-x}}{1 + e^{-x}} \quad (5)$$

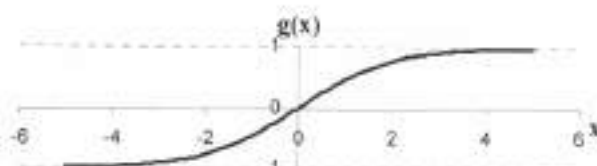

Figure 3: Bipolar sigmoid function

2. Network Topologies

The topology of a network is defined by the number of layers, the number of units per layer, and the interconnection patterns between layers. They are generally divided into three categories based on the pattern of connections :

- 1) *Feed-forward network* (Figure 4), where the data flow from input units to output units is strictly feed-forward. The data processing can extend over multiple layers of units, but no feedback connections are present. Feed-forward networks are the main focus of this paper. Details will be described in section 2.4.

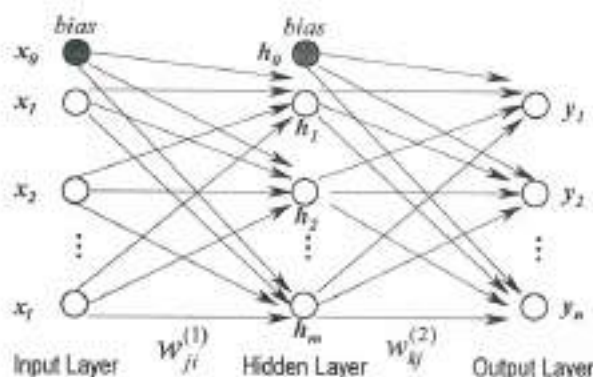

Figure 4: Feed-forward neural network

- 2) *Recurrent networks* (Figure 5) contain feedback connections. Contrary to feed-forward networks, the dynamical properties of the network are important. In some cases, the activation values of the units undergo a relaxation process such that the network will evolve to a stable state in which activation does not change further. In other applications in which the dynamical behaviour constitutes the output of the network, the changes of the activation values of the output units are significant.

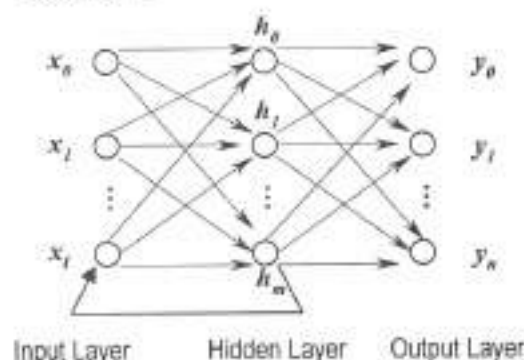

Figure 5: Recurrent neural network

- 3) *Self-Organising network* is a model for unsupervised learning. In general the model consists of a two-dimensional structure of linear units, where each unit receives the same input. Each unit in the array is characterized by an n -dimensional weight vector.

3. Network Learning

The functionality of a neural network is determined by the combination of the topology (number of layers, number of units per layer, and the interconnection pattern between the layers) and the weights of the connections within the network. The topology is usually held fixed, and the weights are determined by a certain training algorithm. The process of adjusting the weights to make the network learn the relationship between the inputs and targets is called *learning*, or *training*. Many learning algorithms have been invented to help find an optimum set of weights that result in the solution

of the problems. They can roughly be divided into three main groups:

- 1) *Supervised Learning* - The network is trained by providing it with inputs and desired outputs (target values). These input-output pairs are provided by an external teacher, or by the system containing the network. The difference between the real outputs and the desired outputs is used by the algorithm to adapt the weights in the network.
- 2) *Reinforce Learning* - The basic idea of reinforcement learning has its origins in psychology in connection with experimental studies of animal learning. We supply input and response, better or worse, for each action from the system. If the system receives a better signal, then the tendency to produce that action is strengthened. Otherwise, the tendency of the system to produce that action is weakened.
- 3) *Unsupervised Learning* - With unsupervised learning, there is no feedback from the environment to indicate if the outputs of the network are correct. The network must discover features, regulations, correlations, or categories in the input data automatically.

4. Feed Forward Neural Networks

A layered feed-forward network consists of a certain number of layers, and each layer contains a certain number of units. There is an input layer, an output layer, and one or more hidden layers between the input and the output layer. Each unit receives its inputs directly from the previous layer (except for input units) and sends its output directly to units in the next layer (except for output units). Obviously, this class of networks is easier to analyse theoretically compared to other general topologies because their outputs can be represented with explicit functions of the inputs and the weights.

An example of a layered network with one hidden layer is shown in Figure 4. In this network there are l inputs, m hidden units, and n output units. The output of the j th hidden unit is obtained by first forming a weighted linear combination of the l input values, then adding a bias,

$$a_j = \sum_{i=0}^l w_{ij}^{(1)} x_i \quad (6)$$

The activation of hidden unit j then can be obtained by transforming the linear sum using an activation function $g(x)$:

$$h_j = g(a_j) \quad (7)$$

The outputs of the network can be obtained by transforming the activation of the hidden units using a second layer of processing units. For each output unit k , first we get the linear combination of the output of the hidden units,

$$a_k = \sum_{j=0}^n w_{kj}^{(2)} h_j \quad (8)$$

Then applying the activation function $g_2(x)$ to (8) we can get the k th output

$$y_k = g_2(a_k) \quad (9)$$

Combining (6), (7), (8), and (9) we get the complete representation of the network as

$$y_k = g_2\left(\sum_{j=0}^n w_{kj}^{(2)} g\left(\sum_{i=0}^l w_{ji}^{(1)} x_i\right)\right) \quad (10)$$

The network of Figure 4 is a network with one hidden layer. We can extend it to have two or more hidden layers easily as long as we make the above transformation further.

The feed-forward networks provide a general framework for representing non-linear functional mapping between a set of input variables and a set of output variables. The representation capability of a network can be defined as the range of mappings it can implement when the weights are varied.

- 1) Single-layer networks are capable of representing only linearly separable functions or linearly separable decision domains.
- 2) One hidden layered network can arbitrarily approximate well any functional continuous mapping from one finite-dimensional space to another.
- 3) Two hidden layered networks can represent an arbitrary decision boundary or approximate any smooth mapping in any accuracy.

Though theoretically there exists a network that can simulate a problem to any accuracy, there is no easy way to find it. To define an *exact* network architecture such as how many hidden layers should be used, how many units should there be within a hidden layer for a certain problem is always a

painful job. There are two main considerations for the structure: the number of hidden layers and the number of hidden units.

Because networks with two hidden layers can represent functions with any kind of shapes, there is no theoretical reason to use networks with more than two hidden layers. It has also been determined that for the vast majority of practical problems, there is no reason to use more than one hidden layer. Problems that require two hidden layers are only rarely encountered in practice. Even for problems requiring more than one hidden layer theoretically, most of the time, using one hidden layer performs much better than using two hidden layers in practice. When adding more hidden layers, training often slows dramatically and the number of local minima also increases.

Another important issue in designing a network is how many units to place in each layer. Using too few units can fail to detect the signals fully in a complicated data set, leading to *underfitting*. Using too many units will increase the training time and might cause *overfitting*, in which case the network memorises the training examples, but it has not learned to generalise to new situations. The best number of hidden units depends on many factors – the number of input and output units, the number of training cases, the amount of noise in the targets, the complexity of the error function, the network architecture, and the training algorithm. In most situations, there is no easy way to determine the optimal number of hidden units without training using different numbers of hidden units and estimating the generalization error of each. The best approach to find the optimal number of hidden units is through trial and error.

5. Back-Propagation Training

Back-propagation is the most commonly used method for training multi-layer feed-forward networks. It can be applied to any feed-forward network with differentiable activation functions.

For most networks, the learning process is based on a suitable error function which will then minimise the derivative of the error with respect to the weights and bias. There are many methods to minimize the error, *gradient descent*, *conjugate gradient descent*, or *newton's method*. The

algorithm for evaluating the derivative of the error function is known as *back-propagation*, because it propagates the errors backward through the network.

Methodology and Results

In this paper, the sample of Landsat multi-spectral scanner (MSS) imagery are taken from Department of Statistics and Modeling Science, University of Strathclyde, Scotland U.K., the original Landsat data was generated from data purchased from NASA by the Australian Centre for Remote Sensing, and used for research at The Centre for Remote Sensing University of New South Wales, Australia.

One set of imagery from Landsat MSS consists of four different spectral band images from the same scene. The scene which is used in this paper has a total of 6,435 points and can be divided into seven classes which overlap with each other, shown in Figure 6.

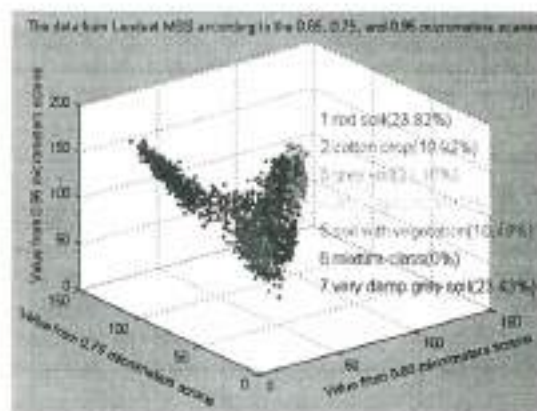

Figure 6: Characteristics of Data

Using feed forward neural networks to classify each pixel in the imagery with each class, the main network architecture can be divided into 3 models;

- 1) One network with one encoding output. The output must be converted to map each class. For example, if the output falls in the interval -1 and -0.75 it means that point is class 1, red soil. If it is in the interval -0.75 and -0.45 it means that point is class 2, cotton crop.

- 2) One network with one output for each class. Therefore this network will have seven outputs.
- 3) Each network for each class. The system will have seven networks with one output.

There are many variables that can affect the performance of the system; number of hidden layers, number of nodes, number of training set, and training method. In the next section, the result of varying each variable will be shown.

1. One network with one encoding output.

When using this model, we first map the outputs to the range between -1 and 1 according to the encoded value in Table 1. The Scaled Conjugate Gradient is then used to train the network because this method is suitable for classifying problems with a large number of nodes and faster than other conjugate gradient because no line search is performed. The networks will use bipolar sigmoid function as activation function for all layers, 500 examples are used as the training set. Figure 7 summarizes the results of training the networks using five different network structures which shown on X-axis (values in parenthesis are time used to train the networks). Each entry in the table represents 10 different trials, where different random initial weights are used in each trial. The simulation is using MATLAB 6.0 Release 12 on Toshiba Satellite 1200, Pentium III 1 GHz, 512 MB RAM.

Table 1: The encoded value for each class

Class	Encoded	Decoded Range
1	-1.00	-1.00 to -0.76
2	-0.60	-0.75 to -0.46
3	-0.30	-0.45 to -0.16
4	0.00	-0.15 to 0.15
5	0.30	0.16 to 0.45
6	0.60	0.46 to 0.75
7	1.00	0.76 to 1.00

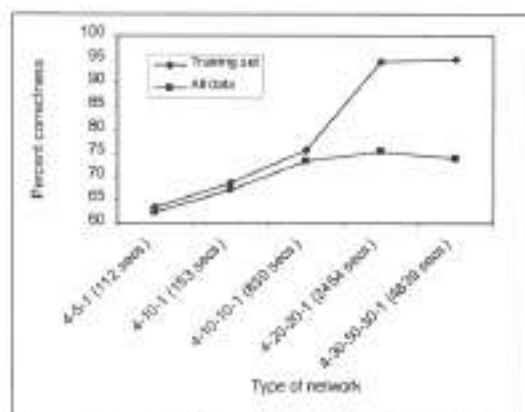

Figure 7: The results of simulation for section 3.1

2. One network with one output for each class.

First, we set up a new matrix with $7 \times n$ dimension which relates to the target output. The values of the matrix determine if the output value at sample i is x , then the value of the matrix at (x, i) is set to 0.5. The other elements in the same column will be set to -0.5. After training the network, the class of data in column i is assigned to the row of the max value in that column from the output of the network. The results from the simulation with the same specification in section 3.1, are shown in Figure 8.

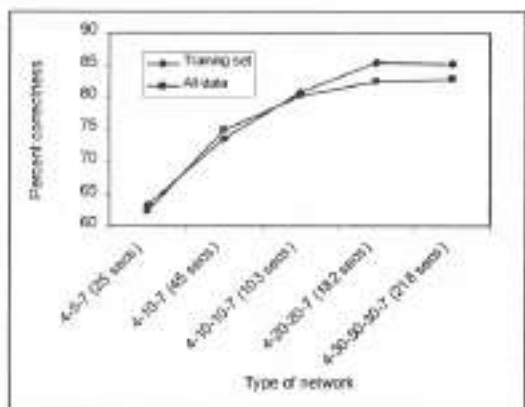

Figure 8: The results of simulation for section 3.2

3. Each network for each class.

By using this method, we will create seven networks with the same structure but different in weights and biases. To determine the class for each pixel, the outputs from each network are combined to build a big matrix with dimension $7 \times n$, same size as the output from the network in section 3.2, and use the same algorithm in section 3.2 to find the exact class for each point. The results are shown in Figure 9.

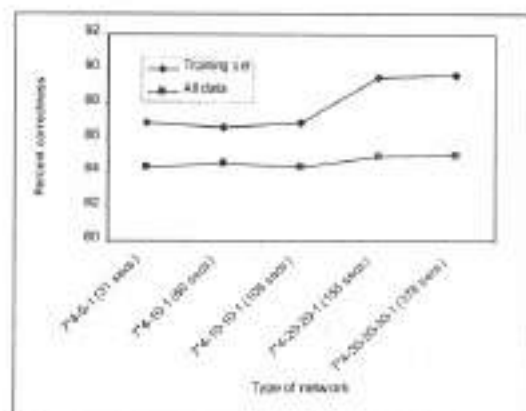

Figure 9: The results of simulation for section 3.3

4. Improve the performance by varying the number of training set.

As we have seen, one of the variables that affect the performance of the system is the number of training sets. In this section, we will study the impact of changing the size of training set. The model in section 3.3, each network for each class, was selected for modification in this study. The simulation result, when the network cannot reduce the mean squared error anymore, is shown in Figure 10.

Figure 10 shows that when the number of training set is 1,000, the percent of correctness is stable and cannot be increased anymore by further enlargement of the number of training set.

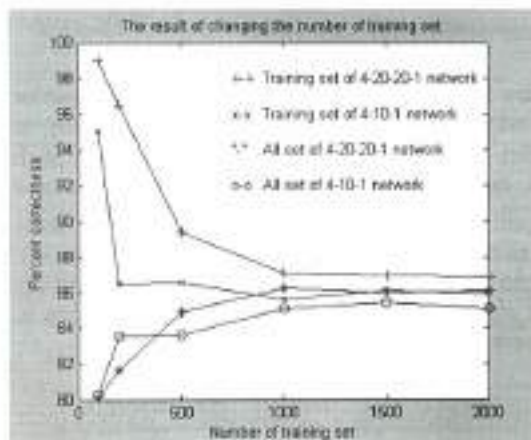

Figure 10: The result of changing the number of training set.

Discussions

From Figure 7, when the networks have more layers and more nodes in each hidden layer, the networks can map the values between the input and the output better but the training time will dramatically increase. When the network has a large number of nodes, in network four and five, the sign for overfitting occurs. The evidence being the percent correction of the data from simulation is obviously decreasing when compared with the percent correction from the training set. Overfitting occurs because the network only remembers the training set but not learning how the output is produced.

In Figure 8, the percent of correction between 4-20-20-7 and 4-30-50-30-7 network is similar except in the number of nodes. Therefore, adding more nodes or hidden layers to this model, the system will not improve its classification performance.

The result from simulating the network in model 3, shown in Figure 9, is obviously better than the other networks. The networks in model 3 are better because they have fewer complexities. Each network just learns to map each class at one time. In

contrast the networks in model 1 and 2, one network tries to map all classes at one time.

In Figure 10, when the training set is increased from 100 to 1,000, the performance is seen to reduce because the network tries to map more data in training mode. But the overall performance is increased because the network is trained in a varying range of inputs that cover all kinds of unseen data. Then, when we add more training sets, the network cannot produce a better performance.

Conclusions and Future Work

The feed forward neural network classifier can be used to recognize each point in the Landsat MSS imagery with the high performance. The result is quite good, considering the similar kind of class to recognise: red soil, grey soil, damp grey soil, and very damp grey soil.

The system which composes of many networks with one network for each output seems to be the best model for classifying this kind of imagery, achieving both accuracy and short training time. The network has two hidden layers. Each layer has 20 nodes, training with the Scaled Conjugate Gradient, and the training set is 1,000 is the most suitable in this paper. It gives a correct classification rate of 86.24% for all data sets.

To improve the efficiency of the system, we can modify the network by changing the number of hidden layers and the number of nodes, or changing the number of training set.

Further work is directed towards three areas. Firstly, simulate the network with other unseen inputs to verify the system performance and train the system with other classes of object. Secondly, apply other learning methods to the system such as Levenberg-Marquardt Algorithms, Conjugate Gradient with Powell/Beale Restarts, or Resilient Backpropagation. Finally, explore different solutions based on other neural network paradigms, such as the Kohonen network or logical neurons.

การใช้บริการสารสนเทศ บนเวิลด์ไวด์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุด ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พรทศ อุปกัมภ

ความเป็นมา

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการสื่อสารรูปแบบใหม่ ที่ทำให้ทุกพื้นที่สามารถเชื่อมโยงกันได้เป็นหนึ่งเดียว ผู้ส่งและผู้รับสารสามารถติดต่อสื่อสารกันผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา และสถานที่ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศหลัก ที่เป็นตัวแปรสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง คือ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

จากสถิติการเจริญเติบโตของอินเทอร์เน็ตโดยบริษัท IDG ได้ประมาณการจำนวนผู้ใช้เวิลด์ไวด์เว็บ ไว้ว่า ในปี ค.ศ. 1998 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เรียกเข้า เวิลด์ไวด์เว็บ กว่า 100 ล้านคนและจะเพิ่มเป็น 320 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2002 ซึ่งแนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตยังเติบโตอย่างต่อเนื่องและเติบโตยิ่งขึ้นไป (ชิน ภูววรรณ 2542, 29) ในอนาคตความต้องการอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเสมือนสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพราะข้อมูลข่าวสารทั้งหมดได้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหนทางเพื่อเชื่อมโยงการให้บริการ

การใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันได้ขยายวงกว้างออกไปมากขึ้นในทุกสาขาอาชีพไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะด้านการศึกษาและการวิจัยเท่านั้น ด้วยคุณสมบัติในการ

เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว และใช้ต้นทุนในการลงทุนต่ำ ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาขององค์กรทั้งหลาย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าองค์กรต่างๆ พยายามนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อประโยชน์สำหรับหน่วยงานของตนในรูปแบบต่างๆ อาทิ การประชาสัมพันธ์ (วนิดา จันทูจิรากร 2537, 2) การแสดงผลผลิตภัณฑ์ และบริการต่าง ๆ

ในด้านของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้น อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำงาน เช่น เป็นเครื่องมือในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ โดยจะตรวจสอบรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศไปจัดวันค่าต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และในด้านการบริการนั้นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีเว็บ (web technology) มาเป็นเครื่องมือในการให้บริการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลในฐานข้อมูลของห้องสมุดได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีบริการต่างๆ ให้เลือกใช้มากมายและบริการที่ดีที่สุดบริการหนึ่งที่สามารถใช้ได้กับบุคคลทั่วไปคือ เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web :

*บรรณารักษ์ประจำแผนกบริการ ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545

**งานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

WWW) (ศรีศักดิ์ จามรมา และ คนอื่นๆ 2537, 22) จุดเด่นของเว็บไซต์เว็บที่มีเหนือบริการอื่นๆ ในอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ความสะดวกในการใช้งาน ข้อมูลมีความหลากหลายทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ โดยสามารถนำเสนอข้อมูลแบบกราฟิก กล่าวคือข้อมูลที่อยู่บนเว็บไซต์เว็บ จะมีทั้งที่เป็นข้อความและรูปภาพ รวมไปถึงภาพในลักษณะมัลติมีเดีย คือภาพเคลื่อนไหวและมีเสียงประกอบ ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของเว็บไซต์เว็บ คือความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน้าหนึ่งไปยังหน้าอื่น หรือจากแฟ้มข้อมูลหนึ่งไปยังแฟ้มข้อมูลอื่น โดยใช้คำ ข้อความ หรือ รูปภาพที่สามารถเชื่อมโยงได้ เรียกว่า ไฮเปอร์เท็กซ์ ลิงค์ (Hypertext link) (วนิดา จันทจุฑา 2537, 54)

เว็บไซต์เว็บเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทำให้ห้องสมุดต้องเปลี่ยนรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมในการให้บริการ โดยห้องสมุดสมัยใหม่จะเน้นการให้บริการในลักษณะของห้องสมุดอัตโนมัติและห้องสมุดเสมือน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและสืบค้นสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากฐานข้อมูลของห้องสมุด แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (electronic resources) นอกจากนี้เว็บไซต์เว็บก็เป็นเครื่องมือในการทำงานของบรรณารักษ์ ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำผู้ใช้บริการ การฝึกอบรมผู้ใช้บริการ การสอนการใช้ห้องสมุด การค้นหาข้อมูล ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ใช้บริการกับห้องสมุด และเป็นการประชาสัมพันธ์รูปแบบหนึ่ง เว็บไซต์เว็บยังเปรียบได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์เสมือนและห้องสมุดเสมือน (Xiao 1997) โดยห้องสมุดจะนำเสนอข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเวลาทำการ หรือการให้บริการ และยังเชื่อมโยงไปสู่ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดมีให้บริการ และแหล่งสารสนเทศต่างๆ จะเห็นว่า ข้อมูลที่ปรากฏบนเว็บไซต์เว็บนั้น เกิดจากการที่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ประสงค์จะเผยแพร่ข้อมูลของตนให้สาธารณะชนพึงได้ทราบ จึงได้สร้างเอกสารของตนขึ้น และกำหนดสถานที่ตั้ง (location) หรือ เว็บไซต์ เพื่อ

ให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาสืบค้นข้อมูลได้ (วนิดา จันทจุฑา 2537, 54) ไม่จำกัดเฉพาะภายในห้องสมุดหรือสถาบันเท่านั้น หากแพร่ออกไปทั่วโลก

เว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เริ่มจัดทำในปี พ.ศ. 2539 เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPACs) ผ่านเว็บไซต์เว็บจากฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุด โดยใช้โปรแกรม เว็บซิส (Webgis) และได้ปรับปรุงแก้ไขตลอดมา เนื่องจากการจัดทำเว็บไซต์นั้นสร้างตามความต้องการของหน่วยงานว่าจะนำเสนอบริการสารสนเทศอะไรบ้างบนเว็บไซต์ โดยคณะผู้จัดทำไม่เคยได้สำรวจหรือสอบถามจากผู้ใช้บริการว่าต้องการให้บริการสารสนเทศอะไรบ้างบนเว็บไซต์เว็บ หรือมีปัญหา อุปสรรค อย่างไรบ้างในการใช้บริการ

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ด้วยตระหนักว่า การสร้างเว็บไซต์จะไม่มีประโยชน์และคุณค่า ถ้าหากว่าบริการสารสนเทศที่มีอยู่นั้นไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งอาจจะเป็นหนึ่งในสาเหตุของการไม่เข้าใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในด้านวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ วิธีการเข้าถึง ความถี่ในการเข้าใช้ และประเภทของบริการสารสนเทศที่ใช้

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและ หอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยจำแนกตาม ชั้นปี และเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2545 ได้กลุ่มตัวอย่าง 365 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการใช้บริการ วัตถุประสงค์ และวิธีการใช้บริการ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบริการสารสนเทศ

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศและข้อคำถามเกี่ยวกับบริการสารสนเทศที่ต้องการและข้อคำถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของนักศึกษา

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน เพศชาย จำนวน 141 คน

เมื่อจำแนกตามชั้นปีพบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 134 คน รองลงมาได้แก่ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 97 คน

เมื่อจำแนกตามคณะที่สังกัด ปรากฏว่าคณะที่มีนักศึกษาเข้าใช้บริการสารสนเทศมากที่สุด ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ รองลงมาได้แก่ คณะการบัญชี และคณะที่มีการใช้บริการสารสนเทศน้อยที่สุด มีคะแนนเท่ากับสองคณะคือ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

ความถี่ในการเข้าใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ของนักศึกษา พบว่ามีความถี่ในการเข้าใช้บริการ คือ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 188 คน รองลงมาได้แก่ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 81 คน

1.1 วัตถุประสงค์ในการใช้บริการสารสนเทศ

ผลจากการวิจัยพบว่านักศึกษา มีวัตถุประสงค์เข้าใช้บริการสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียน มากที่สุด จำนวน 296 คน รองลงมาได้แก่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ จำนวน 260 คน และที่น้อยที่สุดคือ อื่นๆ โดยระบุว่า เพื่อใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 30 คน

1.2 วิธีการเข้าใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ

ผลจากการวิจัยพบว่านักศึกษามีวิธีการเข้าใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บโดย เชื่อมโยงจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มากที่สุด จำนวน 250 คน รองลงมาได้แก่ การเข้าใช้โดยยูอาร์แอล (URL) ของศูนย์สนเทศและหอสมุด <http://laic.dpu.ac.th> จำนวน 240 คน และวิธีการเข้าใช้ที่นักศึกษาใช้น้อยที่สุดได้แก่ อื่นๆ โดยระบุว่า เครื่องมือช่วยสืบค้น จำนวน 19 คน

2. สรุปการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุด ของนักศึกษา

2.1 สรุปการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษา จำแนกตามด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 การใช้บริการฐานข้อมูล ของห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลของห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ ใช้ฐานข้อมูลหนังสือ สื่อทัศนียภาพมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ฐานข้อมูลบรรณานุกรม หนังสือพิมพ์

2.1.2 การใช้บริการฐานข้อมูล ออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย เป็นฐานข้อมูลที่นักศึกษามีการใช้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ฐานข้อมูล ISIM ข้อมูลพื้นฐานบริษัทจำกัด (มหาชน) และฐานข้อมูลที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ ฐานข้อมูล H.W. Wilson database

2.1.3 การใช้บริการฐานข้อมูล อื่นๆ และเครื่องมือช่วยค้น

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลอื่นๆ และเครื่องมือช่วยค้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เครื่องมือช่วยค้น (search engine) มีการใช้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ พจนานุกรมออนไลน์และชีวประวัติ และที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ กฎหมายและวารสารอิเล็กทรอนิกส์

2.1.4 การใช้บริการด้านวารสาร

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านวารสาร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายชื่อวารสารภาษาไทย มีการใช้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สารบัญวารสาร และที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ รายชื่อวารสารภาษาอังกฤษ

2.1.5 การใช้บริการสารสนเทศ

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านบริการสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สารบัญวารสาร มีการใช้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รวมเว็บไซต์ และที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ สำนักพิมพ์

2.1.6 การใช้บริการมุนนักค้นคว้า

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านมุนนักค้นคว้า อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้มุนหนังสือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มุนวารสาร และมุนสื่อทัศนียภาพ มีการใช้น้อยที่สุด

2.1.7 การใช้บริการต่างๆ ของห้องสมุด

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านบริการต่างๆ ของห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บริการที่มีการใช้มากที่สุดได้แก่ บริการอินเทอร์เน็ต รองลงมาได้แก่ บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ และบริการที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ บริการแนะนำการเขียนบรรณานุกรม

2.2 บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บที่ นักศึกษาดำเนินการให้ทางศูนย์สนเทศและหอสมุดจัด บริการเพิ่มเติม

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการให้จัดบริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด เพิ่มเติมดังนี้ มีความต้องการอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บริการจองอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ รองลงมาได้แก่ บริการตอบคำถามออนไลน์ และบริการที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ แบบฟอร์มการยืมระหว่างห้องสมุด

3. สรุปและอภิปรายผล ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านผู้ให้บริการ

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านผู้ให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่า ไม่มีเวลาในการใช้อย่างเพียงพอ รองลงมาคือ ขาดทักษะในการใช้เว็บไซต์ ไรต์เว็บ ขาดกลยุทธ์ในการสืบค้นข้อมูล ไม่มีความรู้ในการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บและไม่คุ้นเคยกับรูปแบบเว็บไซต์

3.2 ปัญหาด้านเว็บไซต์

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านเว็บไซต์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความไม่แน่ใจในตัวผู้เขียนเนื้อหา รองลงมาได้แก่สารสนเทศที่น่าเสนอบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ขาดความสมบูรณ์ ไม่ครอบคลุม และในบางเพจไม่บอกวันที่ที่ปรับปรุง สารสนเทศที่น่าเสนอบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บไม่คงที่ ตามลำดับ

3.3 ปัญหาด้านอุปกรณ์

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีไม่เพียงพอกับผู้ให้บริการ รองลงมาได้แก่ คอมพิวเตอร์สมรรถภาพต่ำ ระบบการสื่อสารช้าต้องบ่อย ไฟฟ้าดับบ่อย และเครื่องบริการ (Server) ของศูนย์สนเทศและหอสมุดขัดข้องบ่อย

3.4 ปัญหาด้านอื่นๆ

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่า ใช้เวลานานในการเข้าถึง ขาดบรรณารักษ์แนะนำการสืบค้นข้อมูล และขาดคำแนะนำในการเข้าถึง

4. เปรียบเทียบการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำแนกได้ดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาคำถามใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยจำแนกตามชั้นปี คือชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชั้นปี ต่างกันมีการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพบความแตกต่างจึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheff's test)

4.1.1 ด้านฐานข้อมูลของห้องสมุด

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการให้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ ไรต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลของห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 4 มีการใช้ฐานข้อมูลของห้องสมุดแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.1.2 ด้านฐานข้อมูลออนไลน์

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลออนไลน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.1.3 ด้านฐานข้อมูลอื่นๆ และเครื่องมือช่วยค้น

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านฐานข้อมูลอื่นๆ และเครื่องมือช่วยค้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 มีการใช้ฐานข้อมูลอื่นๆ แตกต่างกัน

4.1.4 ด้านวารสาร

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านวารสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 มีการใช้ฐานข้อมูลของห้องสมุดแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.1.5 ด้านมุมมองค้นคว้า

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านมุมมองค้นคว้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อ 1

4.1.6 ด้านบริการสารสนเทศ

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1

4.1.7 ด้านการใช้บริการต่างๆ

ของห้องสมุด

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์ศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านบริการต่างๆ ของห้องสมุด ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่มีนัยสำคัญระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1

4.2 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาคำการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยจำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายและหญิงใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาคำใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บศูนย์สนเทศและหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทำให้ทราบถึงการใช้บริการสารสนเทศ ความถี่ วัตถุประสงค์ในการใช้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการสารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้ใช้บริการ

ศูนย์สนเทศและหอสมุดควรจัดอบรมวิธีการใช้บริการสารสนเทศผ่านเว็บไซต์เว็บ ศูนย์สนเทศและหอสมุดแก่นักศึกษาตลอดจนผู้ใช้บริการกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ ตลอดจนการสืบค้นสารสนเทศ โดยการฝึกอบรมวิธีการใช้อย่างต่อเนื่อง

ทางศูนย์สนเทศและหอสมุด ควรจะมีคู่มือแนะนำการใช้บริการสารสนเทศบนเว็บไซต์เว็บ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจว่ามีบริการอะไรบนเว็บไซต์ โดยคู่มือดังกล่าวนี้จะจัดทำใน 2 รูปแบบคือ เป็นสิ่งตีพิมพ์ และ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยเผยแพร่บนเว็บไซต์ของห้องสมุด

ทางศูนย์สนเทศและหอสมุด ควรจะหากิจกรรมให้นักศึกษาเข้าใช้เว็บไซต์ของห้องสมุดให้มีปริมาณมากขึ้น โดยกิจกรรมดังกล่าวที่ว่า อาจจะเป็นการขอความร่วมมือไปยังคณะต่างๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ในการนำบทความลงตีพิมพ์เผยแพร่บนเว็ลด์ไวด์เว็บของห้องสมุด นอกจากนี้ในบางวิชาที่มีแบบฝึกหัด ทางศูนย์สนเทศและหอสมุด ก็สามารถให้บริการสิ่งเหล่านี้ได้

2. ด้านการจัดทำเว็บไซต์

ในการจัดทำเว็บไซต์ขององค์กรหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตาม ต้องมีการวางแผนการจัดทำ เพราะการจัดทำเว็บไซต์นั้นเป็นงานที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นศูนย์สนเทศและหอสมุด ควรมีการวางแผนการจัดทำเว็บไซต์ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ควรมีนโยบาย หรือวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ที่ชัดเจนว่าเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นมานั้น รองรับความต้องการสารสนเทศของกลุ่มผู้ใช้บริการกลุ่มใดเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อให้การนำเสนอสารสนเทศผ่านเว็บไซต์นั้นตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการนำเสนอสารสนเทศบนเว็ลด์ไวด์เว็บก็คือ ความทันสมัยของสารสนเทศ ควรนำเสนอข้อมูลใหม่ๆ และทันสมัยเพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งทางศูนย์สนเทศและหอสมุดควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน (สุธีร์ นวกุล 2542, 49-50 ; Stewart 2000) นอกจากนี้ในการจัดทำเว็บเพจใดๆ ก็ตาม ต้องมีข้อความบ่งบอก หรือวันที่ ให้ทราบว่ามีมีการปรับปรุงล่าสุด เพื่อให้ผู้ใช้เข้าไปอ้างอิงได้ (McClements 1996)

ในด้านของงบประมาณ ทางศูนย์สนเทศและหอสมุดควรจัดสรรงบประมาณในการจัดทำเว็บไซต์ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการในการจัดทำเว็บไซต์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เนื้อหา สอดคล้องรูปแบบของเว็บไซต์ทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

3. ด้านการออกแบบ

เว็บไซต์ห้องสมุด เป็นเว็บที่มีปริมาณสารสนเทศมาก ดังนั้น จึงควรมี โปรแกรมค้นหาภายในเว็บไซต์ มีเมนูนำทาง (navigation) มีแผนผังเว็บไซต์ (site map) ทั้งนี้เพื่อให้การค้นหาสารสนเทศภายในเว็บไซต์นั้นรวดเร็วและถูกต้อง เมนูนำทางนั้นต้องคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะรายละเอียดเหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความคุ้นเคยกับเว็บไซต์ (McClements 1996 ; Slover 1997) นอกจากนี้ในการจัดทำเว็บไซต์ห้องสมุดต้องมีความชัดเจนในโครงสร้างของข้อมูลทั้งหมดและต้องสื่อสารข้อมูลเหล่านั้นไปยังผู้ใช้บริการ

ในด้านของจุดเชื่อมโยง (links) ต้องใช้สีมาตรฐานเดียวกัน โดยจุดเชื่อมโยงที่ผู้ใช้ไม่เคยไปเยี่ยมชมก่อนจะเป็นสีน้ำเงิน ส่วนจุดเชื่อมโยงที่เคยไปมาแล้วจะเป็นสีม่วงหรือสีแดง สีที่เป็นมาตรฐานเหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความคุ้นเคยกับเว็บไซต์ (Nielsen's 1999 ; สุกสิณธ์ สุ่มนาคย์ 2543, 24-30) นอกจากนี้ในด้านการเชื่อมโยงเว็บเพจต่างๆ ภายในเว็บไซต์นั้น ก่อนนำเว็บเพจขึ้นให้บริการ ต้องมีการตรวจสอบก่อนเสมอ ว่าจุดเชื่อมโยงต่างๆ ใช้งานได้จริง ((McClements 1996 ; Wisconsin Madison 1999)

4. ด้านอุปกรณ์

ศูนย์สนเทศและหอสมุด ควรจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในด้านเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ใช้บริการ และเครื่องบริการ (Server) ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาเครื่องให้บริการขัดข้องบ่อย ปัญหาการดาวน์โหลดข้อมูลที่ใช้เวลานาน

นอกจากนี้ประเด็นสำคัญควรคำนึงถึงสำหรับห้องสมุดที่ให้บริการผ่านเว็บไซต์นั้นคือ เครื่องบริการนั้นต้องมีประสิทธิภาพเพียงพอ ต่อการค้นหาข้อมูลตลอด 24 ชั่วโมง ต่อวัน และ 7 วัน ต่อสัปดาห์

ในด้านของช่องสัญญาณของระบบเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกที่เชื่อมต่อผ่านผู้ใช้บริการจะต้องเพียงพอในการใช้งาน (Emery 1999)

บรรณานุกรม

- ยี่น ภู่วรรณ. "เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตบนเส้นทางการพัฒนา." อินเทอร์เน็ตเม็กกะซีน. 4, 4, (เมษายน 2542) : หน้า 29-34.
- วันดา จันทจุฬากร. อินเทอร์เน็ตมิติใหม่แห่งการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : สำนักงานศึกษาระบบสารสนเทศ (SIEC) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.
- ศรีศักดิ์ จามรามา. สตาร์เตอร์คิต อินเทอร์เน็ต อลวันวัน (Starter kit internet all in one). กรุงเทพฯ : บริษัทออนไลน์แอดเวอร์ไทซิงโกดส์, 2537.
- สุธีร์ นวกุล. "สร้างเว็บไซต์อย่างไรที่เรียกว่าเก่ง." อินเทอร์เน็ต-อินทราเน็ต. 4, 20, (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2542) : หน้า 49-50.
- สุลักษณ์ สุ่มาศย์. "10 ขั้นตอนการออกแบบเว็บไซต์ที่ดี." อินเทอร์เน็ต-อินทราเน็ต. 4, 23, (พฤษภาคม-มิถุนายน 2543) : หน้า 13-23.
- Emery, Georgy. Library web site planing & designing [Online]. Available URL: <http://www.2.canisius.edu/~emery/planing.html> (1999).
- McCleents and Becker. "Writing Web page standards." in Electronic resources access and Issues. London : Bowker Saur, 1996.
- Nielsen's Jacob. Top ten mistakes in web design [Online]. Available URL : <http://www.useit.com/alertbox/9605.html> (1999).
- Stewart, Jennifer. Website checklist nine elements for a successful site [Online]. Available URL : <http://learnthat.com/courses/computer/webchecklist/index.shtml> (2000).
- Stover, Mark. The construction and validation of and evaluative instrument for academic library World Wide Web [Online]. Available URL : <http://www.wtlb.umi.com/dissertations/fulcit/9907773> (1997).
- Wisconsin Madison. UW-Madison campus libraries web pages standards and guidelines [Online]. Available URL : http://www.library.wisc.edu/help/tech/Web_standard.html (1999).
- Xiao, Daniel, Pixey Anne and Mosley, Cornish. Library services through the world wide web [Online]. Available URL: <http://info.lib.un.edu/pr/v8/n4/xiao8n4.html> (1997).

ต่อจากหน้า 112

BIBLIOGRAPHY

- Fausett, Laurene. Fundamentals of neural networks : architectures, algorithms and applications. Upper Saddle River [NJ] : A Simon & Schuster, 1994.
- Fine, Terrence L. "Feedforward Neural Network Methodology." The Indian Journal of Statistics. 62, Series B, Pt. 2, 2000 : pp. 351.
- Hagan, M. T., Demuth, H. B., and Beale, M. H. Neural Network Design. Boston, MA. : PWA Publishing, 1999.
- Hassoun, Mohamad H. Fundamentals of Artificial Neural Networks. Cambridge, MA. : the MIT Press, 1995.
- Patterson, Dan W. Artificial neural networks : theory and applications. Singapore : Prentice Hall, 1996.

SUDDHIPARITAD

DHURAKIJPUNDIT UNIVERSITY JOURNAL

Vol. 16 No. 50 September - December 2002 ISSN 0857-2670

Assoc. Prof. Dr. Somporn Orapin

Assoc. Prof. Yuthana Thamcharoen

Dr. Adilla Pongveela

Sarpong Linthamrongkual

Kedsuda Ratchadavisitkul

Asst. Prof. Chanajai Dechwittayaporn

Kanya Limprasert

Varayut Borisuth

Pranee Tantayanubutr

Pongpinyo Markosol

Wanyorn Jaru

Asst. Dr. Tika Burmag

Kittisak Lumdee, et al

Pajon Kongmuang

Narongdech Keeratipanon

Pornpit Upatham

- ☐ Income Protection from Agricultural Production by Farmers.
- ☐ Home Delivery Service : Modern P-Place.
- ☐ Benefits and Implementation Costs of ISO 9000 in Thailand.
- ☐ Business Profit Quality.
- ☐ A Study of Psychological Factors and Social Background Influencing English Learning Achievement of First-Year Engineering Students at Private Universities in Bangkok Metropolis.
- ☐ A Comparative Study of the Human Resource Management Vision Between Thai and Foreign Private Sectors in the Age of Globalization.
- ☐ Federal Deposit Insurance System.
- ☐ Information Technology : The New Challenge for Thailand in the 21st Century.
- ☐ An Assessment of the Cultural Management Outcomes According to the Policy of the National Culture Commission Office of the Cultural Center, Bangkok Metropolis.
- ☐ The Translation Ability of King Rama VI.
- ☐ Moral and Morality : A Method of Ethics.
- ☐ Energy-Saving Houses in Thailand. (Part II : American-Style House)
- ☐ MBPS Queuing Scheme in the Handover Process of a Cellular Mobile System.
- ☐ Is the Majority of Political Party Coalition the Absolute Power in the House of Representatives?
- ☐ A Feed Forward Neural Network for Classifying Information from Lands at Multi-Spectral Scanner (MSS) Imagery.
- ☐ The Usage of Information Services on the World Wide Web by Dhurakijpundit University Students.